UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

S[e]c[und]a ca[usa] h[abet] viij. q[ue]stiones. Et in ea quinta precedit quarta[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

Teſtis pſumit nolle peierare.

a ¶ Arbitremur. Arg. pro teſte preſumẽdũ eſſe q̃ nolit peierare. ex̃ de teſti. cũ tu fili. ⁊ dicit canon, quos ſcimus nolle piurare ⁊c̃. iij. q. v. ſi mala fama. Sz lz preſumat, eſt tñ nota dignũ q̃ lex non ſtat huic pſumptioni: imo ſubijcit penã in peieratione. j. e. ibi. quadrupli ⁊c̃.

b ¶ Publicũ crimen. j. vj. q. j. §. vl.

c ¶ Cõuictus. nã poſt depoſitã adminiſtrationẽ debet eſſe pſens per qnq̃ginta dies. C. vt oẽs iudices tã ciui. q̃ mil. l. j. ⁊ cõuenit ſub epo loci. in aut. vt iudi. ſine quoquo ſuf. §. neceſſitatẽ. coll. ij. Sz ex ꝯctu nõ põt iudex ꝯueniri poſt depoſitã adminiſtrationez / ſi ꝯctũ aliquez fecit nõie ciuitatis: vt. ff. de admi. rerũ ad ciuita. ptmen. curatores. §. i eũ. et. ff. de euic. illud. §. j. ſed pcurator negociorum bene cõuenit poſt depoſitũ officiũ: vt. ff. de pcur. pcurator. Bar.

tuito meruerũt, accepturos. Et lz neminez diuini timoris cõtẽnẽdo iuſiurandũ arbitremur[a] imemorẽ, vt ſaluti proprie vllum cõmodum anteponat: tñ vt ad ſalutis timorẽ ex neceſſitate periculi ſubiuget: ſi quis auſus fuerit prebita ſacramẽta negligere: nõ tantũmodo aduerſus accipientem, ſed etiam aduerſus dantem accuſandi cũctis tanq̃ publicum[b] crimen concedimus facultatẽ: quadrupli pena eum qui conuictus[c] fuerit, modis omnibus feriendo.

Item Paſchalis papa.

¶ De eodem.

Patet ſimoniacos veluti primos ⁊ precipuos hereticos ab oĩbus fidelibus reſpuendos: ⁊ ſi cõmoniti nõ reſipuerint, ab exteris[d] etiam poteſtatib⁹ opprimẽdos. oĩa etiã crimina ad cõparationez ſimoniace hereſis quaſi p nihilo[e] reputãtur[f]. His breuiter premiſſis, ad ea veniamus que eccl'ia ſeueritate diſcipline parata eſt vlciſci: oſtendentes qb⁹ accuſantib⁹ vel teſtificãtib⁹ qlibet ſint ꝯuicẽdi. quo iudice qſq̃ debeat dãnari vel abſolui. ſi cauſa vitiata fuit, quo remedio poſſit ſubleuari. ſi accuſatores defecerit, an reus ſit cogendus ad purgationem. Et vt facilius pateat quod dicturi ſumus, exẽpluz ponatur ſub oculis in quo authoritates hincinde controuerſantes diſtinguãtur: et qd ſanctoꝝ patrũ ſentiat authoritas, liquido intimetur.

Patet. ¶ Caſus. Cuz oĩa crimia ad cõparationẽ ſimonie p nihilo reputent: ptz q̃ ſimoniaci ſunt ab oib⁹ reſpuẽdi ⁊ ab exñeis ptãtib⁹ opprimẽdi ſi non reſipuerint.

d ¶ Ab exteris. id eſt laicis, qui ex̃ eccleſiã habẽt hãc ptãtem: vt. ꝫ. diſt. xvij. nec licuit. j. xxiij. q. v. principes.

e ¶ Pro nihilo. hoc in deteſtationẽ hui⁹ ſceleris dr. ꝫ. di. xc. neq̃. et. ꝫ. ea. q. j. cito. j. xxxij. q. vij. qd in oib⁹. et ca. nõ ſolũ. ⁊ ex̃ de ſimo. tanta.

f ¶ Reputãtur. hoc dr in deteſtationẽ criminis / et ad terrorẽ: ſicut illud / oĩs pctõr ⁊c̃. ex̃ de ſimo. tanta.

f Sub. ſpãliter .i. ĩ his q̃ ſpãlit ei ſunt deputa ta ⁊ dedicata: ſcz res ⁊ dignitates ⁊ ſacra et officia eccl'iaſtica. Argu. xvij. q. iiij. ſicut q̃. xxvij. q j. nuptiarum. Archi.

Uel eſt grauı⁹ / q2 facili⁹ dr hoc crimen cõmitti in deſi q̃ aliud: q2 donũ dei volũt emere pecunia. ꝫ. j. q. j. eos. ⁊ ideo graui⁹ dr: ar. xvij. q. iiij. ſicut. xxij. q. j. mouet. Uł iõ hoc dr / q2 nulla certa pnia p hoc crimine indicit / niſi

q̃ vſq̃ ad mortẽ aſpere peniteat. ꝫ. e. q. j. ſi qs neq̃. Jo.

¶ His breuiter. ¶ Caſus. Tranſitu vtitur, ſcilz colore rhetorico / quo dicta dicendis continuat: et dicenda diſcctis, ſummatim dicenda perſtringens.

Quidã. ¶ Cas⁹. In ſupiori cã actũ eſt de crimie ſimonie: ꝯpri⁹ de eo q2 grauiſſimũ eſt: ſz q2 crimina ſine ordie iudiciario puniri nõ debẽt: ideo cõgrue hanc cauſam annectit, in q̃ de ordine iudiciario tractat: oſtendens q̃ nemo ꝯdẽnandus eſt niſi cõuictus vł ꝯfeſſus: ⁊ q̃ ſpoliatus preter iuris ordinem ſit reſtituẽdus: et qualr puniãtur q̃ in accuſatiõe defiiũt: ⁊ qualr obiecta crimina nõ pbata purgẽtur: et qualiter ſnia releuetur per appellationẽ: et vtrũ laici admittant ad accuſationẽ clericorũ: et qualr ſit accuſatio facienda. Ut aũt cõpetẽtius agat / pponit thema / de q̃. viij. elicit queſtiones.

¶ Cauſa ſecunda.

Quidam epus de lapſu carnis a laico impetitur. Duo monachi vn⁹ ſubdiaconus et duo leuite aduerſus ipſum teſtimonium ferunt. A metropolitano ſuo ſentit ſe pregrauari. In ipſa vẽtilatione cauſe tres ex teſtibus deficiunt, ſiue pmiſſione decepti, ſiue canonica examinatione reprobati. Expoliat tñ eps: q2 crimẽ eius notoriũ erat. Hic primũ querit an in manifeſtis iudiciari⁹ ordo ſit reqrẽdus. Scdõ an expoliatus ab aliquo ſit iudicandus. Tertio q̃ pena ſint feriẽdi q̃ in accuſatiõe vel teſtificatiõe defecerũt. Quarto an duoꝝ teſtimonio eps ſit cõdẽnãd⁹. Quinto ſi deficiẽtib⁹ accuſatorib⁹ qs ſit cogẽdus ad purgationem. Sexto ſi remediũ ſit dandũ ei q cã dilatiõis vocem appellatiõis adhibuerit. Septimo ſi laici vel monachi vel quilibet inferiorũ ordinũ in accuſatione maioꝝ ſint audiendi. Octauo quõ debeat fieri accuſatio, an in ſcriptis, an ſine ſcriptis.

¶ Queſtio. j.

Quod autez[g] null⁹ ſine iudiciario ordine damnari valeat, authoritatib⁹ mltis pbat. De eo nãq̃ ait Auguſtinus.

Quod autem. ¶ Hec. q. diuidit in. v. ptes: in quaꝝ prima pbat p. xiij. authoritates q̃ nullus ſine iudice dz damnari. i. niſi canonice ſit dãnat⁹. Scda ibi: His oib⁹. Tertia ibi: Sed ſciendum. Quarta ibi: Quãdo vo. Quinta ibi: Quãdo autem. Jo. de fan.

¶ Caſus. Hic ponit pria qõ: in qua pbat q̃ pter iuris ordinem nõ eſt aliqs ꝯdẽnãd⁹ pterq̃ i notorio crimie.

g ¶ Qd aũt. Tu dicas q̃ in manifeſtis reqrit ordo iuris. xj. q. iij. coꝝ. ſz nõ i notorijs: vt di cã. j. ea. manifeſta. ⁊ habes ex̃ de iureiu. ad noſtrã. Et notãdũ q̃ qdã ſnia eſt diffinitiua, quedaz interlocutoria, quedã precepti. Quelibet iſtarũ requirit ordinem iuris: et ſi diffinitiua ſnia fuerit lata omiſſo ordine iuris / ipſo iure nulla eſt: triplex. Snia ẽ

Dānari non valet, niſi aut conuict⁹, aut ſponte cōfeſſus.

Nos in quēq̄ ſententiā ferre non poſſum⁹, niſi aut ɔuictū[a], aut ſpōte ɔfeſſū[b]. Itē Cōſtātin⁹ Imperator.

De eodem.

Iudex criminoſum[c] diſcutiens non ante ꝓferat ſentētiam, q̄ aut reū ipſe ſe confiteatur, aut per innocētes[d] teſtes conuincatur. Hoc idem teſtatur Augu. et eiſdem verbis. Item Greg.

De eodem.

Sicut ſine iudicio quē q̄ nolumus cōdemnari: ita q̄ iuſte[e] diffinita ſunt, nulla patimur excuſatione[f] differri. Item eleutherius eps.

De eodem.

Nihil ɔtra quēlibet accuſatū abſq̄ legitimo ꝛ idoneo accuſatore fiat: nam ꝛ dñs noſter Jeſus Chriſt⁹ Judā furē eſſe ſciebat: ſed q2 non eſt accuſatus, ideo nō eſt eiectus. Item Felix papa.

De eodem.

Primates[g] accuſatū diſcutiētes epm̄, non ante ſententiā[h] ꝓferāt dānationis

Ordo iurꝭ eſt duplex

vt.ſ.e.q.vj.§.diffinitiua. Hoc tamē ſcias q̄ duplex eſt ordo iuris. Unus qui eſt de natura ſiue de ſubſtantia iudiciorum.ſ. vt quis poſt citationeʒ habeat inducias: et vt fiat litis conteſtatio, ꝛ teſtes recipiantur, ꝛ q̄ ſententia feratur in ſcriptis: ſi contra hunc ordinem feratur ſententia, non tenet. di.§.diffinitiua. Eſt alius ordo qui non eſt de ſubſtantia iudiciorum.ſ. vt ſentētia nō feratur ſub cōditione: ꝛ nō prius ꝓnūcietur de poſſeſſione, q̄ de proprietate: ſi tamen hoc non ſeruatur, nihilomin⁹ tenet ſententia.ſ.e.q.vj. biduū: ꝛ.C.de ap. l.j. Item ſentētia interlocutoria, ſiue ſit excōicationis, vel ſuſpenſionis, vel miſſionis in poſſeſſionem, requirit ordinem iuris. De ordine excōmunicationis ſententie habes.ſ.e.nemo.ꝛ.xxiiij.q.iij. de illicita. ꝛ melius extra de ſenten.excō.ſacro. De ordine ſuſpenſionis habes.ſ.e.nomen. Si tamen iſte ordo non fuerit ſeruatus, tenet excōmunicatio vel ſuſpēſio: vt.xj.q.iij.ſi epiſcopus. Item in ſentētia miſſionis in poſſeſſionem requiritur ſemiplena cauſe cognitio: vt extra vt lit.non conteſta.quoniam frequenter.in fi. Et ſiue talis ordo fuerit ſeruat⁹, ſiue nō: ſi abſens poteſt probare ſe non fuiſſe contumacē, ſentētia talis retractatur: vt extra de ſen.ꝛ re iudi.l.cū bertold⁹.ꝛ.ff. qui.ex cau.in poſ.ea.fulcinius.§.quid ſit auteʒ latitare.ꝛ.ff.de priui.cre.imperatores. Sētētia precepti eſt cum iudex ſine cauſe cognitione precipit alicui vt ſoluat alij decē que petit: ſi ille ſoluat, ꝛ pecunia illa debita eſt, licet iudex preceperit iniuſte, tamen nō poteſt repeti pecunia: vt.ff.quod me.cau.l.vl. A predicta regula pleriq̄ doctores excipiunt infamatos, circa quos nō requiritur ordo iuris: vt.ſ.ea.q.v.preſbyter.ꝛ ex̄ de ſimo.quotiens.quod non admitto: vt dicemus in loco ſuo in illo cap.preſbyter.ꝛ in illa decre.quotiens habita fuit cauſe cognitio. Itē excipiunt dilapidatores: vt iij.q.ij.quia ea.quod nō eſt verum, quia hodie propter ſolam ſuſpicionem nō remouetur quis ab adminiſtratione: vt extra de ſi.licet hely.Joan.

Sētentia miſſiōis in poſſeſſionē req̄rit ſemiplenā cauſe cognitionē.

[illegible marginal note]

Nos in quēq̄. ¶ Caſus. Nos nō debemus aliquē condēnare, vel in aliquē ferre ſentētiam niſi probationibus vel confeſſione ſua conuincatur.

a ¶ Conuictū. Quatuor ſunt modi conuincendi: aut iure, ſcʒ inſtrumētis vel teſtibus, aut facti euidētia: vt ex̄ de coha.cleri.tua.ꝛ.ſ.e.q.que lothari⁹. aut iuris interpretatione, vt ſepi⁹ citatū eſſe reū: vt.iij.q.ix.decernimus, aut violēta ſuſpicione ſeu preſumptione.xxxij.q.j.dixit.ꝛ.C.de adul.authen.ſi quis.

b ¶ Confeſſum. Habes ergo hic q̄ ſentētia ferēda eſt in confeſſum: hoc verum eſt etiam ſi aduocatus alicuius confiteatur, nec reuocat cōfeſſionē ſuam: vt extra de cen.olim.ꝛ eſt ferenda ſentētia in confeſſum in cauſa ciuili: vt.ff.de confeſ.l.Julian⁹.ꝛ etiā in criminali: vt ff.de cuſto.ꝛ exhi.reo.ſi confeſſus. Niſi aliquis metu tormentorum aliquid confiteatur dum eſt in carcere, tali enim confeſſioni non ſtatur: vt.ff.de queſtio.l.j.§.diuus.ꝛ.§.ſi quis vltro.niſi poſt tormenta in cōfeſſione perſeueret: vt.ff.de queſtioni.l.j.§.queſtioni. Mentitur ergo lex que dicit q̄ nulle ſunt partes iudicis in confitentem: vt.ff.ad legē aquil.ꝓinde.§.vl. Sʒ dic q̄ nulle ſunt quantū ad examinationē cauſe, ſunt tñ alique quantū ad ꝓlationē ſententie. Ul' dic q̄ ſi poſt receptionē libelli et iducias datas re⁹ confitet': tūc iudex feret ſententiam, ſʒ ſine omni porrectione libelli. Si ex abrupto confiteatur, tūc nō eſt ferēda ſententia, ſed iudex ſimpliciter precipiat ei vt ſoluat.ff.de iud.ſi debitori. Que autem confeſſio preiudicet, his verſibus collige. Maior, ſponte, ſciens, cōtra ſe, ius ſit, ꝛ hoſtis. Nec natura neget, fauor, ꝛ lis, iuſve repugnet. Maior.ff.de cōfeſ.certum.in fi. Spōte.xxxj.queſt.ij.lotharius. Sciens.C.de iur.ꝛ fac.ig. error. Contra ſe.ff.de interroga.act.de etate. Jus ſit. extra de iudi.at ſi clerici. Hoſtis.ff.de interro.act.l.vl. Nec natura neget.ff.de inter.act.confeſſionibus. Fauor.C.de lib.cauſa.interrogatam. Et lis.ff.ad legem aquil.inde neratius.§.vlt. Juſve repugnet.ff.de pactis.ſi vnus.§.pacta, melius.ff.de interrog.act.l.ſi is cuius.xxxij.queſt.ij.ſolet queri.

Sentētia i cōfeſſum ferēda eſt.

Cōfeſſiōi metu tormētorū facte nō ſtat'.

Confeſſio cōſitēti nō nocet, niſi mēta interueniāt.

c ¶ Iudex criminoſum.i.cauſam criminalem.

d ¶ Per innocentes.i.bonos.

Sicut. ¶ Caſus. Sicut nō debemus aliquem ſine ordine iudiciario et cauſa cognita condemnare: ita ꝛ ſententia iuſte lata contra eum ſtatim debet executioni mandari.

e ¶ Que iuſte.i.ſecundum ordinē iuris: licʒ eñ ſciat eam executionē iniuſtā quātum ad ius litigatoris, tamen eam exequitur: vt extra de offi.deleg.paſtoralis. niſi ſit lata per falſa inſtrumēta.C.ſi ex fal.inſtru. vel teſti.l.iudicati.extra de re iudi.de cetero.ꝛ de cri. fal.ſuper eo.

Nam quantū ad ipos litigantes ius ex ſnia fctm̄ fuit poſtq̄ in rē trāſijt iudicatā.ex̄ d re iudi. cū iter. i fi. Ar.

f ¶ Excuſatione. niſi incontinēti obijciat' exceptio: vt ex̄ de teſti.veniēs.ij.ꝛ ex̄ de reſti.ſpo.literas. Dic vt notaui.xj.q.iij.cū apō.ex̄ de of.deleg.querenti.

Nihil. ¶ Caſus. Null⁹ debet abſq̄ accuſatore dānari: et hoc probatur exemplo domini, qui licʒ ſciret Judam eſſe furem: tamen eum non eiecit, cum accuſatus non fuiſſet.

Primates. ¶ Caſus. Dicitur hic q̄ ſi cauſa coram primatibus agitatur de crimine: non debet accuſatus condemnari niſi conuictus vel confeſſus. Q' ſi aliter factum fuerit: ſententia irritabitur ꝛ retractabitur a ſynodo.

g ¶ Primates.i.epi.v.q.ij.ſi primates.

h ¶ Sententiā.excōicationis, quam ferre poſſunt in epm̄, ſʒ nō dānare: vt.ſ.di.xij.de his. in fi.ſ.ti.xj.q.iij. ſi quis epſ.ſ.iij.q.vj.quāuis.ꝛ ca.ſe.niſi ſit ſynod⁹ cō

Epm dānare q̄s pōt. ſalꝰ p̄ceptis.

gregata authoritate pape: vt. v. q. iiij. ca. ſ.

a ¶ Retractandaz. Sed qualiter retractatur ſententia que nulla eſt ipſo iure? nam nec in ſentētia excōmunicationis neceſſaria eſt abſolutio ſi ſentētia nulla eſt: vt extra de offi. deleg. ca. cum cōtingat. ⁊ extra de ſen. exc. per tuas. ⁊ id quod nullum eſt, rumpi non pōt. ff. de iniu. ⁊ ru. teſta. nam ⁊ ſub cōditione. ⁊ vbi nulla eſt obligatio ibi nulla eſt liberatio. ff. de verb. obli. decē ſtipulatꝰ. ſed hic retractatꝰ de facto: ꝑ ſicut aliquis abſoluitꝰ de facto. extra de appel. ad preſētiam. ſicut depoſitus de facto reſtituitur: vt. xvj. q. ſ. frater noſter.

Snia nulla an poſſit retractari.

ꝑ Nam ſnia lata ꝯ iuris ordinē iudiciariuz ipſo iuꝛ nulla ⁊ irrita ē nec indiget retractatione maiore qꝛ nō tz vim h. ⁊ adde qð not. ſ. ⁊. in ſum. h. hoc tñ. ⁊c. Ar.

qꝫ aut reū ſeipſe cōfiteatꝰ: aut per innocētes ⁊ canonice examinatos regſ̄ariter teſtes cōuincatur: aliter irritā eſſe cēſemus ⁊ iniuſtā epiſcopoꝝ dānationē, ⁊ iccirco a ſctā ſynodo retractandā[a] ita vt oppreſſis ab omnibꝰ in cūctis cauſis ſubueniatur. Item decreuit zepherinus papa.

¶ **Multi per tolerātiā ſuſtētandi ſunt, quꝫuis ſentētia diuini iudicij ſint condēnati.**

Unus[b] ex vobis me traditurus eſt. ¶ Bene dixit ex vobis, ⁊ nō ex nobis. Ex vobis enim eſt, a quibus per iudiciariam poteſtatē cōfeſſus aut cōuictus excluſus non eſt. A me vero, qui nullis indigeo argumentis, et omnia certiſſime noui, ſeparatꝰ et diuiſꝰ eſt. Tale eſt ac ſi diceret. Et ſi ego eū ꝑ occulti iudicij ſententiam dānatum habeo: vos tamen adhuc illum per tolerantiam ſuſtinete[c].

Itē Greg. Jo. defenſori eūti in Hiſpaniam.

¶ **Nulli ſeruetꝰ iudicium niſi rationabiliter habitum.**

In primis[d] requirendū eſt de perſona preſbyteri dilectiſſimi[e] fratris ⁊ coepiſcopi nr̄i Januarij: ⁊ ſi ita veritas ſe habet ſicut eiuſdē epiſcopi petitio cōtinet, in eccleſia atqꝫ loco ſuo idem preſbyter modis omnibus reuocetꝰ. Si autē dictū fuerit qꝛ cōtra ipſuz cauſa aliqua mota[f] ſiue ꝓbata eſt: ſubtiliter ipſo ꝑſente[g] ⁊ ꝓ ſe rationem reddente querendū eſt et genus cauſe[h]

Unus ex vobis. ¶ Caſꝰ hoc ca. diuiditꝰ in duas ptes. In prima parte ponuntꝰ verba dn̄i ad diſcipulos. ſ. Unus ex vobis me traditurus eſt. In secūda parte ponuntꝰ verba auguſtini exponētis verba domini quibus probat qꝫ conuictus vel cōfeſſus condēnari debet: alioquin eſt tolerandus. ⁊ loquitur hoc ca. de iuda, ⁊ cap. ſuperius, ſcꝫ Nihil ⁊c. Secunda incipit ibi: Bene dixit.

b ¶ Unus ex vobis. Argu. qð de vno dicitur, de alijs negatur: vt. xlv. di. diſciplina. ſic. ff. de iudi. cuꝫ pretor. ꝯ. xxv. diſt. qualis. C. de ꝑcu. maritus.

c ¶ Suſtinete. Etiā in publica ꝯmunione: vt ex̄ de offi. ordi. ſi ſacerdos. ⁊ vj. q. ij. ſi tantum ep̄s.

In primis. ¶ Caſꝰ. Preſbyter quidaz ⁊ duo epi. ſ. Januarius ⁊ ſtephanꝰ dicebantur iniuſte condēnati, quare dn̄s papa cōmittit negociū Iſtud Joāni defenſori eunti in hiſpaniaz. Diuiditꝰ in quatuor partes. In prima parte mādat inquiri de perſona preſbyteri hoc modo, vt ſi inuenerit eū iniuſte dānatum, reſtituatur. Si autem aliquid obijciatur cōtra euz, cognoſcatꝰ de hoc eo preſente, et pro ſe rationem reddente: ⁊ queratur diligenter vtrum in exilio debeat demorari vel an debeat ad ſuam eccleſiā reuocari. In secūda parte mādat papa inquiri de perſona ianuarij epiſcopi vtrū commiſerit crimen damnatione dignū: ⁊ ſi non commiſerit, eccleſie ſue ⁊ honori ſuo reſtituatur. Epiſcopꝰ autem qui in loco eius ſubſtitutꝰ fuerit: ab omni honore eccleſiaſtico deponatꝰ: ⁊ tradatur eidē ianuario cuſtodiēdus: vel ad ſedē apoſtolicā tranſmittatur. Si vero mortuus eſt, et alius loco eiꝰ ſubſtitutus, remoueatur ab illa eccleſia: ita tamen qꝫ in alia eccleſia poſſit eligi nūqꝫ ad illā reuerſurus de qua remotus eſt. Ipſi vero qui ſubſtitutū ordinauerunt, per ſex menſes in monaſterio detrudātur a cōione ſuſpēſi, niſi in mortis articulo. Sꝫ ſi metu ipſius principis ſe dixerint feciſſe, tēpus penitētie abbreuietur. Inſuper cōpellatur comitiolus reſtituere omne damnuz eidem epiſcopo, quod ſcꝫ per illius violentiā eſt paſſus: preſtito prius iuramento ab eodē ianuario. In tertia parte mādat papa inquiri de ſtephano vtrum crimina que ei obijciebantur, eſſent vera vel non vera: et ſi ordo iudiciarius fuerit in eo ſeruatus: ⁊ quales accuſatores, et quales teſtes fuerint: ⁊ qualiter ſentētia lata fuerit. Si vero crimina falſa fuerūt eccl'ie ſue reſtituatur: ⁊ illi qui iniuſte damnauerunt euz, ſex menſibus in monaſterio detrudātur excōicati. de pena ſubſtituti, ⁊ ordinantiū eum, ⁊ de pena comitioli idem dicitꝰ qð dictū eſt in perſona ianuarij. In quarta parte probatqꝫ circa ea non fuit ordo iudiciarius obſeruatus. Nā ſacerdos tantum corā ſuo epiſcopo erat conueniendus: vt ꝓbatꝰ cā. xj. Similiter de ianuario actuz eſt contra leges cum fuerit de eccleſia ſua violenter abſtractus. Nam q̇ hoc faciunt, capite puniuntꝰ: vt probatur lege ſeq. ſi quis in hoc. Deinde multipliciter ꝓbat qꝫ circa perſonam ſtephani nō fuit ordo iudiciariꝰ obſeruatꝰ: qꝛ fuit a non ſuo iudice cōdemnatꝰ: ⁊ ſi metropolitanum nō habuit erat ad ſedē apoſtolicā remittēdꝰ. Itē qꝛ fuit a ſeruis accuſatꝰ: qð fieri nō debuit etiā i crimine leſe maieſtatis: cū ſcilꝫ fuerit bone opinionis. ⁊ qꝛ eo abſente viliſſimi teſtes cōtra eū recepti ſunt: nec etiā ſentētia lata fuit in ſcriptis: qð fieri non debuit. Et hoc ꝓbatꝰ duabus legibus, ⁊ ſequēti ca. Scða pars incipit ibi: De epi pſona. Tertia ibi: Quia igitur ſtephanꝰ. Quarta ibi: De perſona preſbyteri.

d ¶ In primis. Arg. qꝫ priꝰ eſt cauſa pauperis tractāda qꝫ diuitis: vt. xvj. q. vj. de lapſis. et. C. ð epiſ. ⁊ cleri. ſi quis ad declinandā. Sed dic qꝫ hic vltimo iubetꝰ tractari cauſa epi, vt eo meliꝰ memorie cōmendetur: vt. j. de cōſe. diſt. ij. liquido. ꝑ Sed quare iubet inquiri. ſ. an ordo iuris fuerit ſeruatꝰ, cū ipſi depoſiti eſſēt a nō ſuo iudice: vn̄ ſtatim deberēt reſtitui? Dic qꝫ hoc fuit propter ſcādalū comitioli. ⁊ eſt ſ. iij. q. vj. hec quippe.

e ¶ Preſbyteri dilectiſſimi. tranſitiue ponitur.

f ¶ Mota ſiue ꝓbata, ſiue ꝓ ⁊. ⁊ tūc planū eſt. nō em̄ eo ſolo qꝫ q̇s eſt accuſatꝰ, reꝰ eſt: vt. xv. q. vi. c. vi. Ul' dic mota, ita qꝫ ſit infamatꝰ, ⁊ in purgatione deficiat. hoc em̄ ſolum ſufficit ad depoſitionē: vt extra de ſi. de hoc et ca. inſinuatum. hoc verum eſt quādo crimen in quo deficit, inducit depoſitionem.

g ¶ Preſente. ⁊ intelligēte. al's non diceretur ꝑſens. ff. de verbo. ſigni. coram. Joan. Quid iuris ſit de hoc, habes. iij. q. ix. in ſum.

h ¶ Et genꝰ cauſe, ſcꝫ an ſit ciuilis, an criminalis: qꝛ Lau.

ꝑ Uel dic qꝫ a lidꝫ oꝫ eſſe cōdo poſtulantiū: ne ſi honori poſtulantiū loco deſtine dioceſ deſideria ſua nō proferant. ff. de of ſi. pꝛo. nec qꝫ qꝫ. obſeruare. ſcōm

aliꝫ teſtes admittũtur in vna ꝙ̃ in alia: vt.xiiij.q.ij.ſup prudentia. Uel dic genus cauſe/id eſt an tale ſit crimẽ qḋ inducat depoſitionem, vel non: quia non omne crimen inducit depoſitionem. diſt.lxxxj.apoſtolus.ꝛ.v.q.iiij.in loco.xvj.queſtio.viij.in ſum.

ſore ſi electus moritur: arg.ĩ.xxj.q.j.relatio.

k ¶ Expendiſſe. De expẽſis cõſueuit notari ex̃ de pe. calumniã.immo meli⁹ de do.ꝛ ꝯtu.cum dilecti. ſed hic aliqua adijciã. Dico ergo ꝙ oẽs expenſe ſoluũtur que facte ſunt in eũdo ꝛ redeũdo. extra de ele. vt preterite.

et modus[a] probationis: vt ex hoc colligere valeas vtrũ adhuc in exilio vł deportatione demorari, an certe in eccleſia ꝛ officio ſuo debeat reuocari. ¶ De epi pſona hoc faciendũ eſt, vt ſi nulla ꝯtra eũ criminalis cauſa q̃ exilio vł depoſitione digna eſt, mota ſiue ꝓbata eſt: is eps qui eo ſupſtite perverſe[b] et cõtra canones in eccleſia eius ordinari p̃ſumpſerit, ſacerdotio priuatus ab oĩ eccleſiaſtico miniſterio repellatur[c]: q̇ etiã eidẽ dilectiſſimo ianuario fratri et coepiſcopo noſtro tradend⁹ eſt, vt aut ab ipo[d] ĩ cuſtodia habeať aut certe ab eo ad nos trãſmittatur. Epi vero qui eũ ordinauerũt vel ordinationi eius cõſentiẽtes interfuerũt: ſex mẽſibus[e] dñici corpis ꝯmunione priuati agere penitẽtiã in monaſterio decernanť: et ſupraſcript⁹ ianuari⁹ loco ꝛ ordini ſuo modis oĩbus reformetur. Si vero ꝯmunione priuatiſ mortis cõtigerit imminere periculũ, bñdictio eis viatici nõ negeť. Si aũt epi in preiudiciũ damnationis vel depoſitiõis memorati epi ſe metu[f] iudicis cõſenſiſſe, ac talia feciſſe nõ ſua ſpõte[g] cõfeſſi fuerint: ꝛ tẽpus eis abbreuiandũ eſt ꝛ modus penitẽtie temperãdus. Si vero ille qui locuꝫ ei⁹ inuaſit, de hac fortaſſe luce migrauerit, ꝛ alter eſt ordinatus: qꝛ leuioris[h] culpe videtur, cũ nõ quaſi iſti ſuperſtiti ſed ſucceſſiſſe defuncto videať: epiſcopat⁹ illi officium ab ea tantũmodo eccleſia interdicatur vt in alia eccleſia q̃ ſacerdote vacauerit, ſi electus fuerit, poſſit eſſe epiſcopus: ad malechitanam tamẽ eccleſiam nunq̃ꝫ aliquo modo reuerſurus[i]. ¶ Glorioſus autẽ Comitiolus quicq̇d predictus eps per violẽtiam atqꝫ inſecutionem ipſius expendiſſe[k], vel damnum pertuliſſe dato ſacramẽto[l] firmauerit: eidem epiſcopo reſtituere condẽnetur. Si autẽ aliter ꝙ̃ antefati epiſcopi petitio cõtinet, actũ eſſe forſitan ꝓhibeť: ſubtiliter querendum eſt: ꝛ cognita veritate cum dei timore quod iuſtitie ordo ſuaſerit iudicãdũ eſt. ¶ Quia igitur ſtephanus eps odio ſui que-

a ¶ Modus probationis. Non intelligas vt inquiratur an ciuiliter an criminaliter agatur. nã propter crimen ciuiliter ꝓbatuꝫ remouetur q̇s a beneficio: vt extra ď offi.cuſto.ca.j.extra de fideiuſſo.ꝑuenit.de iureiurã.querelam. Sed dic mod⁹ probationis/id eſt an excipiendo vel denunciãdo vel alio modo ꝓbatum ſit crimen: qꝛ ſi excipiendo vel denunciando, non eſt remouendus: vt extra de accuſa. ſuper his. Si autẽ directe agatur de crimine, licꝫ ciuiliter bene remoueť ab adminiſtratiõe: ſꝫ nõ a dignitate: vt extra de ſimonia. per tuas.in fi.

Crimĩs probatio, anſꝗ remoueat ꝑ motũ.

b ¶ Peruerſe. q̇d iuris de hoc ſit habes.iij.q.ix.in ſũ.

c ¶ Repellať. niſi feciſſet ignoranter vt.ĩ.vij.q.j.preſentiũ.ꝛ.c.eũ qui.

d ¶ Ab ipſo. non vt ab ipſo iudiceť: vt.ĩ.iij.qõ.v.quia ſuſpecti.

e ¶ Sex mẽſib⁹. poſt hoc tp̃s forte ipſo iure reſtituuntur: argu.ff.de poſtulã.l.imperator.§.di.l.ſi ille.cõtra.ſed ibi erãt detruſi in monaſteriũ vt ibi perpetuo eſſent.

f ¶ Metu. met⁹ hic attenuat pctm̃: vt ex̃ qḋ me.cã.ſacris.q̃nqꝫ penit⁹ excuſat: vt.l.diſt.pb̃ros. q̃nqꝫ in nullo excuſat: vt.ĩ.de cõſe.di.iiij.eos.ꝛ.xj.q.iij.quiſquis.

Met⁹ q̃nqꝫ attenuat pctm̃.

g ¶ Sua ſpõte. Ar.ꝙ miti⁹ agitur cũ ſpõte cõfeſſo, ꝙ̃ cum conuicto: vt.l.di.c.iij.ar.ex̃ de elec.innotuit.

h ¶ Quia leuioris. cũ em̃ ſit ſingularis ſucceſſor/mala fides defuncti nõ nocet ſucceſſori. Secus ſi eſſet vniuerſalis ſucceſſor.C.de acq̇.poſ.vitia.ꝛ.ff.de di.et tẽp.preſcri.l.an vitiũ.ꝛ.l.cum heres.purgatur ergo hoc vitiũ per ſucceſſorẽ. ſic extra de ſi.pſby.ex trãſmiſſa.vnde dicit lex ꝙ nõ videor vi poſſidere ſi recipiã poſſeſſionem ab eo q̇ poſſidet, licet ille vitioſe poſſidet: vt.ff.vti poſ.ſi duo, et ſi.ex̃ de re.ſpo.cũ ad ſedẽ.in fi.Jo. Hodie tamẽ ſpoliat⁹ põt cõuenire quẽlibet poſſeſſorẽ cõdictione ex canone: vt ex̃ de reſti.ſpol.ſepe cõtingit.Bar.

Fides mala defũcti an nocẽat ſucceſſori.

i ¶ Reuerſurus. Arg. dignitas nõ cõualeſcit in inua-

etiã circa aduocatum: vt.C.de iudi.ſancim⁹.et hoc obtinet cũ victus ſuccũbit victori. ſecus eſt ſi quis cõdemnatur pro cõtumacia. † tunc em̃ tantũ ſoluit expenſas factas a tẽpore cõtũacie: vt ex̃ ď do.ꝛ contu.cũ dilecti. Illas tamẽ expenſas dico deducendas quas domi cõſueuit facere: vt.ff ad exhi.ſed ꝛ ſi.§.j.ꝛ.ff.ď peti.here.ſed et ſi.§.qḋ aũt.ꝛ.ff.de rei vendi.ſi res.nec illas petit que caſu fortuito facte ſũt vt.ff.mã.inter cauſas.§.nõ omnia. Itẽ iſte expenſe erũt mediocres, ꝛ nõ delicate vt.ff.ď pi.ac.ſi ſeruos.i fi.ꝛ.ff.ď dã.infect.inter quos.§.ij.ꝛ.l.ſequẽ. ſolas enim illas preſtabit que propter ipſam cauſam facte ſũt: vt extra de ſeq̃.poſ.et fructu.ad hoc.in hoc.i fi. ꝛ ſolas neceſſarias non vtiles preſtabit: vt extra de eo qui mit.in poſſeſ.cũ veniſſent.in fi. Illud autẽ nõ obſtat ei ꝙ minores facere potuiſſet: vt.ff.mã.ſi q̇s.§.impẽdia. Itẽ iudex pri⁹ taxabit expẽſas ꝙ̃ ꝓ eis ureť: vt iij.q.iij.§.ſpatiũ.ꝟſi.qḋ fieri.ꝛ eſt iſtud ſpeciale ꝙ ꝓbatur aliquid ꝓprio iuramẽto: ꝛ hoc ideo eſt, qꝛ res talis aliter nequit probari. ſic per ſacramentum ſuum probat ſe aliquis perdidiſſe inſtrumentũ ſuum: vt.C.de fide inſtru.l.vlt.eodẽ modo probat ſibi res aliquas mobiles eſſe ablatas.C.vnde vi.ſi quando.extra qḋ met⁹ cau.c.vlti. Hoc tamẽ teneas pro certo ꝙ nullus in principali cauſa condẽnatur in expenſis poſtq̃ꝫ iurauit de calumnia: cum poſtea preſumatur bona fide litigare ‡ vt.ff.de lega.ij.qui ſolidum. ꝛ in hac opi.fuit Joan.cremonẽſis, ꝛ aliꝫ doctores legũ. vnde dixit Bulgarus, exceptionẽ facit ꝯtumacia abſentis actoris, ꝛ iuſta ignorantia. Jo. ꝛ ita ſeruatur de facto in hac ciuitate bononienſi. Sed in cauſa appellationis indiſtincte quilibet condemnatur: vt.ij.q.vj.omni modo.B.

l ¶ Dato ſacramento, ſi aliter nequit probare.C.vnde vi.ſi quando.Jo.

† Cõe ẽ in quolibet cõtumace vt in expẽſis cõdẽnetur: ſiue vincat i cã principali: ſiue ſuccumbat.C.de iud.ꝓperãduꝫ.§.ſi autẽ ex geſtiſ ꝛ ſic no. Innoc. ex li.vj.de appel.cor di.in fi. Archi.

‡ Cõtrariũ tñẽt pe.de bel.ꝛ Cy.ꝛ bart.in auť.generalit̃ C.de epi.ꝛ cleri.ꝛ barto.ꝛ ymo.i.l.qui ſolidũ.§.ẽt ff.de le.j.ꝛ bar.in.l.eũ quẽ temere.ff de iud.ꝛ in.l.j.ꝟſi.ca.venio.ꝛc̃.ad turpil.et Joã. and.in ca.calũniã.de pe. Idẽ tꝫ guil.de cu.i.l.iij.ff.de iureiurã.et bal.i dicta auten.ge-

a Accuſatores. i. accuſator. nō em̄ plures accuſatores admittuntur: qr poſſet eſſe q̄ vnus probaret, et alter deficeret in probatione. ſed ſi plures ſunt, iudex eliget magis dignum: vt. ff. de accuſa. ſi plures. tamen intantū preiudicabit eis, q̄ qui ſemel apparuerit inter accuſatores, non poteſt poſtea in illa cauſa teſtificari: vt ex̄ de accuſa. cap. cum p.

dā ficta, et de falſis ſe capitulis accuſatū, neq3 aliq̄d ordinabiliter factū: ſed iniuſte ſe aſſerit condemnatū: diligēter querendū eſt primo ſi iudiciū ordinabiliter eſt habitum. i. ſi alij accuſatores[a], atq3 alij teſtes fuerunt. Deinde cauſarū qualitas eſt examinādā: ſi digna exilio vel depoſitiōe fuerit: ſi eo preſente[b] q̄ accuſat[9] eſt, ſub iureiurando teſtimoniū ꝯtra eū dictū eſt: ſi ſcriptꝫ actū eſt: ſi ipſe licētiā reſpondendi ac defendēdi ſe habuerit. Sed ⁊ de pſonis accuſantiū ac teſtificātium ſubtiliter querēdū[c] eſt cuius ꝯditionis ſint, cuiuſve opinionis: et ne inopis pſimonij ſint: ne forte aliquas ꝯtra prefatū paſtorē inimicitias[d] habuiſſēt. Utrū teſtimoniū ex auditu[e] dixerit aut certe ſpecialiter[f] ſe ſcire teſtati ſunt. Si ſcriptis[g] iudicatū eſt: et partib[9] preſentib[9] ſnīa recitata ſit. q̄ ſi forte hec ſolenniter acta nō ſunt, neq3 cauſa pbata eſt q̄ exilio vł depoſitione digna ſit: oībus modis in eccleſiā ſuā reuocetur.

Di vero q̄ cōtra dei timorē ⁊ ſtatuta canonū eū cōdēnauerūt: excōicati i monaſteriū ad agendā pniam ſex mēſib[9] mittendi ſunt: ita ſane, vt ſi cuiq3 eoꝝ mortis cōtigerit imminere diſcrimen, viatici bñdictio ei non negeƚ. Ipſe aūt qui eo viuēte locū ei[9] temerarie ambiuit: priuatus ſacerdotio, ab oī miniſterio eccłiaſtico repellaƚ, atq3 eidē dilectiſſimo fratri et coepō nr̄o tradaƚ: vt eū ipſe aut ad nos tranſmittat, aut apđ ſe i cuſtodia habeat. Epi vero q̄ eū ordinare preſumpſerūt, vel ꝯuerſe ordinationi ei[9] aſſenſum prebuerūt: cōiōne priuati ſex menſib[9] ad agēdā pniā3 i monaſterio deputenƚ ⁊c̄. vt. ſ. de cā Januarij epī. ⁊. j̄. de eodē. Qđ ſi forte aliq̄ de obiectis contra memoratū Stephanū epm̄ pbata ſunt, aliq̄ vero doceri minime potuerūt: cauta oīno cōſideratione penſandū eſt vtrū leuiora[h] capſa, an certe grauiora ſunt pbata: vt ex eis q̄liter diffinitione3 tuā formare debeas, poſſis ſcire. Glorioſus vero comitiol[9], ſi ſupradictus epſ innocēs eſſe claruerit: quicq̄d de reb[9] ei[9] vł eccleſie ipſi[9] tulit: ei ſine aliq̄ dilatiōe reſtituat ⁊c. vt ſupra i cā Januarij epī. Si aūt epm̄ talem culpā, qđ abſit ⁊c. et. j̄. in cā mōachoꝝ. De pſona pbr̄i. et. j̄. in cā. Clericus aduerſus clericū. ⁊. j̄. De pſona Januarij epī ſciendū eſt grauiter oīno ⁊ contra leges eſſe actū vt violenter de eccłia traherenƚ: cū ſi quālibet[i] iniuriā a quocunq3 epſ paſſus fuerit in eccleſia, iniuriantem lex capitali[k] pena pcutiat: ⁊ ſicut maieſtatis reū oībus det accuſandi licētiam: vt huius legis ſeries loquiƚ. Codice libro primo, titulo de epiſcopis et clericis, in conſtitutione prima.

Si q̄s in hoc[l] genus ſacrilegij irruperit, vt in eccleſiam catholicā irruens, ſacerdotibus et miniſtris[m] vel ipſi cul-

b Si eo preſente. Teſtes iurare debēt pſente vtraq3 parte, vel altera per cōtumaciā abſente. ex̄ de teſti. in noīe dn̄i. ſed teſtimoniū nō debent dicere coram partibus, exēplo Danielis, qui ſolus ſecrete querebat a teſtib[9]. j. q. ōne. vij. §. his ita. ver. item Daniel. Ego credo q̄ quecūq3 pars velit intereſſe interrogationibus, q̄ poteſt: qr partes melius nouerūt querere oēs circūſtantias. ⁊ hoc probaƚ ff. de adulte. ſi poſtulauerit. §. queſtioni. ſed hoc ſciant partes q̄ quecunq3 pars ſemel interfuit, ammodo nō pōt alios teſtes pducere ſup illo articulo: vt ex̄ de teſti. fraternitatis. in auƚ. eo. §. qr ꝟo. collƚ. vij. Jo. Sed certe ſicut teſtimoniu3 dicitƚ in ſecreto, ita ⁊ interrogatiōes fiunt in ſecreto: et dantur in ſcriptꝫ: ⁊ ita ſeruaƚ de facto. Bartholo. Brixi.

c Querendū. Sed non videtur hoc modo eē querēdum: cum exceptio que teſti eſt obijciēda, āte publicatione debeat opponi: vt extra đ teſti. preſentium. et quia non refert cuius opinionis teſtis ſit, dummodo eo tempore quo tulit teſtimonium, nihil fuit obiectū teſti: vt. C. de teſti. l. j. Reſpon. reus bene obiecit q̄ teſtes tales non eſſent admittendi: ſed iudex ſpretis iſtis exceptionibus admiſſit eos: vnde in hoc caſū poſt ſententiam debet inquiri de opinione teſtium: vt extra de teſti. ex parte ade. vel reo abſente fuerunt ibi teſtes inducti: et cū iudex de ſuo officio deberet inquirere de opinione teſtiū, non queſiuit.

d Inimicitias. capitales. vt ex̄ de ſimo. per tuas. et in autē. de teſti. §. ſi quis vero odioſus. inſti. de excu. tuto. §. inimicitie. j̄. iij. q. v. ca. ij.

e Ex auditu. j̄. iij. q. ō. ix. teſtes. tamen de auditu ⁊ de credulitate q̄ritur a teſte. extra de teſti. cum cauſam.

f Specialiter. id eſt aſſignata cauſa ſcientie: vt not. iij. q. iiij. ſola.

g Scriptꝫ. j̄. xj. q. j. ſi quis cū clerico. cōtra. ſed illud in cā ciuili, iſtud in cā criminali. Uel illud ſpāle in epō.

h Leuiora. an grauiora. j̄. iij. q. x. placuit. cōtra. S3 hic non dr̄ q̄ ſcđo ſint admittēdi ad accuſandum.

i Quālibet iniuriā. Ergo p modica vt p magna iniuria pōt q̄s taliter puniri: argu. xiiij. q. vj. c. vlti. tn̄ pro modica iniuria nō excōicatur q̄s. xj. q. ō. iij. null[9]. ex̄ de ſen. exc. puenit. Joā. Et male dicit Joā. qr excōicat[9] eſt: ſed nō debet mitti ad ſede3 apoſtolicā niſi velit epſ: vt dicit illa decre. puenit. B.

k Capitali. hec eſt lex cornelia. ſ3 cōtra. C. de epiſ. et cle. auƚ. ſed nouo. ibi em̄ dr̄ q̄ tallo verberaƚ, ⁊ in monaſteriū mittitur. Archi. Jo. So. pōt dici q̄ nouo iuri ſtabiƚ: vel ſtabiƚ huic legi, cum ſit canonizata. xj. diſtin. capi. j.

l Si quis in hoc. j̄. xvij. q. iiij. §. qui aūt de eccleſia.

m Et miniſtris. No. diligēter q̄ in hoc caſu crimen ſacrilegij cōparaƚ crimini leſe maieſtatiſ: vt. xvij. q. iiij. parant.

neralit a poſt Old. Idē3 13 gl. et ibi Pe. de bel. p. ⁊ cy. i. l. ſi accuſatorib[9]. C. đ accu. bar. i. l. iij. §. ſi plures. ff. de ſepul. vj. l3 ſit ꝯ. extra đ col. de teg. c. j. vbi de h[o]. ⁊ ex̄ de pur. cano. q̄tiens, vbi de hoc. ar.

Iſtā gl. ſeqƚ alex. de ymo. in l. is apud. collƚ. ij. C. de eden. et adde Inno. i ca. p tuas. đ teſtib[9]. et Spe. in ti. de teſti. §. iā de interrogatorijs.

Exceptio in teſtem que eſt obijciēda.

Adſ bal. l. crimi. C. de accu. ⁊ alexā. de ymo. in l. ita de mun. col. ij. ꝯ pcura.

Uiſ. c. q. vi. q̄dō.

Excōicatio p modica iniuria non eſt ferēda.

hāc ſalaz ... neaſſ ... quēns verior eſt ... Crimē ſacrilegij et leſe maieſtatis quoq3 cōparant.

ſi quis ſuadente .§. que autē. immo ſi laicus extrahat de eccleſia, tale crimen cōparatur crimini leſe maieſtatis: vt .C. de his qui ad eccle. confu. l. ij.
a ¶ Ad iudicium. alienum. hoc patz per verba ſequentia: ſcilicet ab epiſcopis alienis. ꝛc. ſis debeat interuenire ſcriptura: quia lex illa tm̄ de ciuilibus cauſis loquitur. nā ep̄s inter ſubditos ſuos ſine ſcriptura iudicat: vt .xj. q. j. ſi quis cū clerico. ꝛ .C. de ſentē. ex breui. reci. aut. niſi. ſilr ſecularis iudex in modicis cauſis: vt ibi dr̄: ꝛ in aut. de mā. princi. §. ſi tibi. coll. iij. et quia

tui locoqꝫ aliqd importet iniurie ꝛc. ꝛ .j. De pſona ep̄i Stephani hoc attendendū eſt, quia nec inuitus ad iudiciū[a] trahi nec ab ep̄is alieni concilij debuit iudicari[b]. Contra hoc ſi dictū fuerit quia nec metropolitanū habuerunt, nec patriarcham: dicendum eſt quia a ſede ap̄lica (que oīm eccleſiarū caput eſt) hec cā audienda fuerat, ac dirimēda: ſicut ꝛ predictus ep̄us petiſſe dignoſcitur. Quia ergo ep̄s alieni cōcilij iudices habuit oīno ſuſpectos, ſnia nō a ſuo iudice[c] dicta nihil firmitatis obtineat. Quod aūt dr̄ a ſeruis ſuis accuſatus, ſciendum eſt quia audiri minime debuerūt. Si vero de crimine[d] maieſtatis dr̄ accuſatus: nec ipſis etiā de eo credendū fuit ſi vita ꝛ opinio eius talis ante nō extitit[e]. Quod aūt dicit idē ep̄s quia ſe abſente aliq̄ viliſſimi ſint teſtes exhibiti: hoc ſi verū eſt nullius eſt momēti. ¶ Teſtes aūt quales vel cuius opinionis ad teſtimoniū admittēdi ſunt plurime leges oſtendūt: q̄ pene nulli habētur incognite: q̄ etiā illos ſanciūt, vt viliſſimis teſtibus ſine corporali[f] diſcuſſione credi non debeat.

¶ Quod aūt dr̄ quia nihil ſine ſcriptis iudicādū eſt, legendū eſt Codice titulo. xliiij. lib. vij. cōſtitutiōe vltima: quia ſcriptis debuit iudicari. Nā ibi inter alia precipitur vt ſnia q̄ ſine ſcripto dicta fuerit nec nomē ſententie habere mereatur.

Item Codice lib. vij. titulo de ſententijs ex breuiculo recitandis. Imperatores Ualentinianus ꝛ Gratianus ꝛc.

¶ Ultima ſententia debet de ſcripto proferri.

Statutis generalibus iuſſimus vt vniuerſi iudices quibus reddendi iuris in prouincijs pmiſimus facultatē, cognitis cauſis vltimas diffinitiones deſcripti recitatione pferant. Huic adiſcimus ſanctioni, vt ſnia[g] q̄ dicta fuerit inſcripta non eſſe: nec nomen quidē ſnie hr̄e mereatur: nec ad reſciſſionē pperā decretoꝝ appellationis ſolennitas requiratur[h]. Item ex cōcilio apud ſanctū Medardum viij. c. Hymarus Remoꝝ archiep̄s dixit. ¶ De eodem.

Legum eccleſiaſticarū authoritas talis eſt, vt in cauſis geſtoꝝ ſemp ſcriptura reqratur. adeo vt q̄ ad ſacrū fontem[i] accedit, ſuū dare nomen pcipiatur. q̄ ad ſummū ſacerdotiū prouehitur[k], decreto manibus oīm roborato eligatur. Ordinatus aūt a ſuis ordinatoribus lr̄as accipere iubetur. qui etiā ab eccleſiaſtica ſocietate[l] quolibet exceſſu diſcinditur, libelli inſcriptiōe aut recipitur aut deijcitur. ſed et qui accuſatur, aut excōicatur[m], ſeu reconciliatur: p ſcripturā accuſari vel recōciliari iubetur. et ſic in ceteris hmōi intātū ſcriptura depoſcitur, vt ſicut btūs Greg. in cōmonitorio ad Io. defenſorem ex Romanis legibus ſumens ſcribit: Sentētia q̄ ſine ſcriptis profertur, nec nomen ſententie habere mereatur.

Item Nicolaus papa Girardo Turoneñ. archiep̄o.

¶ Reſtituēdus eſt quē neqꝫ conuictum neqꝫ cōfeſſum conſtat eſſe eiectum.

Notum ſit tue fraterne charitati quia cū iſte preſbyter pauper noie Chriſto-

b ¶ Iudicari. ergo cōprouinciales ep̄i ſūt iudices ep̄i vt. iij. q. vj. ca. ij.
c ¶ A iudice. j. xj. q. j. c. penul. C. ſi a nō cōpe. iud. l. vlti.
d ¶ Crimine. no. quia etiā in iſtis exceptis criminibus non oīs admittitur ad accuſationem vel teſtimoniū, niſi male fame fuerit accuſatus: vt hic. ꝛ .j. e. q. vij. §. accuſatio. ꝛ extra de teſti. ueniens. Si vero male fame fuerit omnes admittuntur: vt extra de ſimo. tā ta. ꝛ extra de teſti. qm̄. niſi odio venerit ad accuſationē vt extra de ſimo. lz hely. ꝛ ca. p tuas. Alij dicūt ſpāle eē in ep̄o. decret. tm̄ videtur dicere quia cōtra eū etiā q̄ fuit male fame, nō admittūtur criminoſi in exceptis criminibus cū criminaliter agitur. ſed vbi ciuiliter agitur, tunc admittuntur criminoſi cōtra regulares platos, ſed nō cōtra ſeculares. ſz ſi ſunt emēdati de crimine, tunc admittuntur cōtra eos de equitate, nō de rigore: vt extra de ſimo. p tuas. Io.
e ¶ Non extitit. extra de pſūp. mādata. ꝛ eo. tit. cū in iuuētute. ff. de ſuſpec. tut. l. iij. ff. ad legē iul. maie. famoſi. xxviij. diſ. quia ſunt culpe. ff. de re mili. l. nō oēs.
f ¶ Corporali. j. v. q. v. illi qui.
g ¶ Statutis. Ut ſnia. Per hanc legē nō pōt Grego. pbare quia in criminalibus cauſis debeat interuenire ſcriptura: quia lex illa tm̄ de ciuilibus cauſis loquitur ...

[continuation of gloss g:] ptes illud mutuo cōſenſu pñt remittere. C. de ep̄is et cle. aut. ꝛ gnalit. in fi. ꝛ .C. de pui. eoꝝ q̄ in ſacro pala. cōſiſtūt. l. quotiēs. in fi. li. xij. Dicas cū Greg. quia in criminalibus cauſis reqritur ſcriptura. ꝛ etiā in ciuilibus. ex de pba. qm̄ 3. niſi in caſibus ſupra exceptis, ꝛ in cā dilapidationis: vt in aut. vt iu. ſine quoqꝫ ſuff. §. neceſſitatē. col. ij. Io.
h ¶ Reqratur. Tn̄ ſi appellauerit, videtur quia debeat pſeq̄ appellationē: vt extra de ſen. ꝛ re iu. di. ſnia. q̄a appellatio cōfirmat ſentētiā. ff. rē ra. hab. l. iij. §. falſus. extra de offi. deleg. corā.

Legū. ¶ Caſus. Probat hic Hymarus quia in cauſis geſtorū interuenire dz ſcriptura. nā baptizādus nomē ſuū dz in ſcriptis dare: et electio et ordīatio dz fieri cū ſcriptura: et ſilr excōicatio ꝛ recōciliatio ꝛ alia ſilia debēt fieri cum ſcriptura.
i ¶ Fontem. j. de conſe. diſt. iiij. baptizandi. ij.
k ¶ Prouehitur. ſ. diſt. lxj. ep̄s dum fuerit.
l ¶ Societate. vt hereticus: vt. ſ. j. q. vij. quotiens.
m ¶ Excōicatur. xj. q. iij. debent. et capi. cure.

Notū. ¶ Caſus. Quidā pbr̄ noie Chriſtophorus nō cōuictus vel cōfeſſus de aliquo crimine iniuſte fuit ab eccleſia ſua expulſus, ꝛ alius

Palea dt eſſe. Hug.

Quod ſit in electione epi. ca. ep̄s. lxj diſ. ꝛ c. quāto. lxiij. d. ꝛ ca. de petro. lxvij. diſt.

phor⁹ de ſua anguſtia ad noſtrã clementiã lachrymabiliter ſit cõqueſtus, dicẽs ſe falſis criminib⁹ impetitũ, ⁊ ab eccleſia ſua nõ cõuictũ neq̃ cõfeſſum irrationabiliter fuiſſe electũ: nam (vt ipſe refert) tua diligentia ꝑ tres[a] vices inquiſitione facta, nulla in ſe neq̃ de fornicatiõis crimine, neq̃ de homicidij confeſſione (de quib⁹ impetebat̃) reperiri potuit culpa, niſi[b] q2 ſue paupertatis cauſa que petebantur aut cõſentire noluit, aut adimplere nõ potuit: qđ ſuus tñ emulus vltroneus egit: qui iniuſte illius eccleſiam preripuit. Idcirco magnopere monemus[c] reuerentiam tuam, vt que te forte ignorante Gieziaca cupiditate pacta eſſe vident̃, tue[d] fraternitatis cẽſura celeri emẽdatione corrigantur. ſ. reſtituẽdo[e] eccľie ꝓprietã dictũ ſacerdotẽ, atq̃ ei reddendo tua pietate priſtinum quẽ ꝑdidit honorẽ: ⁊ nullatenus canonica inſtituta alicuius temeritate contẽni ꝑmittas: q2 facientem ⁊ cõſentientem[f] par pena conſtringit.

Item de lib. cõſtitutionum.

Antequã cauſa examinetur aliquis excõicari non debet.

Nemo epũs, nemo pbr̃ excõicet[g] aliquẽ ãteq̃ cauſa probetur[h] ꝓpter quam eccľiaſtici canones hoc fieri iubẽt. Si q̃s aũt aduerſus eã cõſtitutionẽ excõicauerit aliquẽ: ille qui excõicat⁹ eſt, maioris ſacerdotis authoritate[i] ad gratiã ſctẽ cõionis redeat. Ille aũt qui nõ legitime eũ excõmunicauit: in tantum abſtineat tp̃s quantũ maiori ſacerdoti viſum fuerit: vt qđ iniuſte fecit eum excõmunicando ipſe iuſte patiatur.

Item Auguſtinus in epiſtola ad clerum et ad vniuerſalẽ plebem Hipponeñ.

Incerta et dubia iudicari non poſſunt.

Omẽ pbr̃i ꝓpterea nõ auſus ſum de numero collegar̃ ei⁹ vel ſupprimere[k] vel delere, ne diuine pietatis poteſtati ſub cuius examine cauſa adhuc pẽdet, facere viderer iniuriã ſi illius iudiciũ meo vellem iudicio preuenire: qđ nec in negocijs ſecularibus iudices, faciunt quando ad maiorẽ poteſtatem du-

loco eius ſubſtitutus: q2 non potuit vel noluit dare qđ ſubſtitutus eius emulus dedit: cum trina facta fuerit cõtra eũ inquiſitio, nec culpabilis eſt inuẽtus. vnde cõqueſtus eſt Chriſtophorus pape. quare mandat epo qui eũ expoliauit, vt eum reſtituat: nec excuſat̃ ſi dicat ſe nõ facere, cũ fieri ꝑmittat. Nã faciens ⁊ cõſentiens pari pena puniũt̃.

a ¶ Per tres. no. ſepius poſſe inq̃ri de eodẽ crimine.

b ¶ Niſi. Iſtud niſi, non ponit̃ hic exceptiue.

tñ iuriſdictio datur. ex̃ đ teſta. c. j. đ h⁹ ẽt. ĵ. e. q. vij. ſic. ſ3 h̃ tenet̃ ꝑceptiue. Archi.

c ¶ Monemus. Per hoc verbũ nõ precipitur. vt. ĵ. xxviij. q. j. ſic em̃. ⁊ ff. de leg. iij. fideicõmiſſa. §. hec verba. ⁊. xj. q. iij. rogo et. iij. q. ix. reuera. ⁊. ij. q. vij. ſicut inquit. in glo. ij.

d ¶ Tue. Remittitur hec cã ad eũ a quo appellatu3 eſt: nõ vt ipm iudicet, ſed vt ipm reſtituat. ⁊ ſic nõ obſtat extra de app. accepta.

e ¶ Reſtituẽdo. Cauſa pri⁹ cognita: ne obſtet. ĵ. vij. q. j. preſentium.

f ¶ Et cõſentiẽtem. Hoc ideo dicit, q2 ipſe eum nõ priuauerat, ſ3 alij de cõſenſu ſuo. Et hoc eſt notabile q̃ põt cõueniri nõ ſolu3 qui deiecit vel mãdauit vel ratũ habuit: ſed etiã q̃ conſentit. ex̃ de reſti. ſpo. cũ ad ſedẽ. in fi.

Spoliationis rõne q̃s ꝯueniatur.

Cõſentire dicit̃ quis trib⁹ modis: ſc3 vt qui ad hoc cooperatur: vt in ſimonia. j. q. j. ſi q̃s eps. Et in inceſtu. iij. q. iiij. conſanguineorum. Item et in raptu virginis. xxxvj. q. ij. de puellis. In rapina. xvij. q. iiij. oẽs eccľie. Item in iniuſta ſententia: vt. ŝ. e. in primis. Scđo modo dicitur cõſentire cum nõ corrigit quos tenet̃ ex officio corrigere: vt. lxxxiij. diſt. ca. j. ⁊. ij. ⁊. lxxxvj. diſt. inferiorum. Tertio modo dicitur conſentire cum defendit peccantem: vel quando ſua authoritate delinquitur. xj. q. iij. qui conſentit. xxiiij. q. ij. qui aliorũ. ⁊ talis magis eſt puniendus q̃ ipſe faciens: vt ibi dicitur. Io.

Cõſentit q̃s tripľr.

Nemo. ¶ Caſus. Nullus debet iniuſte et ſine cauſa interueniente ab epo vel archipreſbytero excõmunicari: quod ſi factum fuerit, iniuſte excõicatus abſoluatur a maiori: et iniuſte excõmunicans puniat̃ ſuperioris arbitrio pena conſimili.

Excõicare pt ſiplex. ſ pbr̃.

g ¶ Excõicet. Argu. q̃ ſimplex ſacerdos habet poteſtatem excõicandi: vt ex̃ de offic. ordi. cum ab eccleſiarum. ⁊ ca. ſi ſacerdos. ⁊ de appel. reprehẽſibilis. ⁊ ex̃ de eo qui fur. or. re. ca. j. Nam quilibet ſacerdos habet claues ligandi ⁊ abſoluendi: vt. ĵ. e. q. vij. §. item cũ dauid. ⁊. xj. q. iij. quõ. Item q2 de cauſis poſſunt cognoſcere: vt ex̃ de iudi. ca. ij. ⁊ ex̃ de immu. eccle. nõ minus. et etiã de matrimonialib⁹ cauſis. ex̃ de ſenten. ⁊ re iudi. tenor. in princi. in ꝑte deciſa. Cu3 ergo excõmunicatio ſit potius iuriſdictionis q̃ ordinis: vt ex̃ de elect. tranſmiſſam. ⁊ tales minores prelati habent iuriſdictionem, vt dictu3 eſt: ergo poſſũt excõmunicare. Sed ꝯtra: excõmunicatio eſt mucro epãlis. xvj. q. ij. viſis. Itẽ excõmunicatio dicit̃ maxima pena: vt. xxiij. qõ. iij. corripiãt̃. Preterea archidiacoñi modicã habent iuriſdictionem: vt ex̃ de offi. archi. c. j. ⁊ vlti. ergo multo fortius ſimplices ſacẽdotes. Solu. vbi cõſuetudo eſt, ibi bene poſſunt excõicare. cõſuetudo ei dat iuriſdictionẽ: vt. ix. q. iij. ꝯqueſtus. in fi. De hac materia inuenies. xj. q. j. de pſona. Io. Probabiliter põt dici q̃ eccleſiarũ prelati de iure cõmuni poſſunt excõmunicare: vt extra de offic. ordiñ. cum ab eccleſiarum. licet epiſcopi iam ꝓſcripſerint contra multos prelatos. B.

Ubi h⁹ tñ de ſũa exc. nũ. per. §. vlt. iſ. xj. q. iij. qui merito.

Excõicatio ẽ maxia pena.

h ¶ Cauſa probet̃. ĵ. xj. q. iij. nemo epiſcoporum.

i ¶ Maioris ſacerdotis authoritate. cum diſtinctione. xj. qõ. iij. ſi epiſcopus. forte notatum ibi inuenies: et extra de ſen. excom. ſacro.

Nomen. ¶ Caſus. Quidã pbr̃ fuerat accuſatus, et etiã infamat⁹. Uñ clerus illi⁹ loci rogauit Auguſtinũ vt eũ excõicaret vel deponeret. Rñ. Aug. dicens q̃ nõ põt nec eſt auſus eũ ſuppmere de tabula clericorum cũ occultũ ſit ei⁹ delictũ, ⁊ dei iudicio reſeruet̃: cui faceret iniuriã ſi ei⁹ iudiciũ ꝓueniret. Nã ⁊ iudices ſeculares hoc faciunt, qui iudicio pendente nihil immutant. Et preterea in cõcilio factũ eſt ſtatutũ neminẽ debere excõicari nondũ cõuictũ niſi ipſe fuerit cõtumax.

k ¶ Uel ſupprimere. Noia excõicator̃ tpe excõmunicationis ſupprimebãtur in matricula: ſed noia depoſitorum radebantur. ſic. l. diſt. contumaces.

a ¶ Relatione. Sił'e ex̄ de offi. dele. licet. ex eo etiā ꝙ iudex dicit ſe velle referre, non pōt ampli⁹ cognoſcere. C. de ap. ex illo. ⁊ ex̄ de offi. deleg. cū ſup. qđ intelligo ſi relatio fuerit a partib⁹ approbata: vt. C. de rela. l. ij. b ¶ Suſpendi. Niſi ſit infamatus. j. e. q. v. pbr̄. ff. de accuſa. l. hos accuſare. §. lege iulia. vbi dicitur ꝙ nemo poteſt duos ſimul accuſare, niſi ſuam vel ſuoꝝ iniuriam proſequatur. Sed dic ꝙ in diuerſis libellis poſſunt duo accuſari: ſed tertius non poteſt, niſi ſuam vel ſuorum proſequatur iniuriam: vt hic dicitur. ⁊. C. qui accu. non poſ. l. cum rationibus. ſed in vno libello nō poteſt duos accuſare, niſi ſuam vel ſuorum iniuriaȝ proſequatur: vt in illa. l. hos accuſare. niſi cū crimen cōmune eſt: vt. ff. de adul. qui pupillam. §. j. ſed in crimine adulterij nō poſſunt duo ſimul accuſari. C. de adul. reos.

PRimo ſemp. ¶ Caſ⁹. Quicūꝗ vult ſentētiā ferre, debet primo cauſam ⁊ oīa diligenter inquirere: quib⁹ pactis ſententiā ferre debet nō ſuſpitiōis arbitrio: nec alteri faciat quod ſibi non vult fieri.

c ¶ Suſpiciōis. Triplex eſt ſuſpitio. Temeraria: de qua hic dicit̄: q̄ expurgationeȝ nō inducit. Probabilis: q̄ expurgationem inducit: vt. j. qō. v. pbr̄. Uiolenta: q̄ ad cōdemnationem ſufficit: vt xxxij. qōne. j. dixit dn̄s. Tn̄ cn̄ꝗ violenta ſuſpitio vel pſumptio nō ſufficit ad condēnationē: vt ex̄ de teſti. cogē. preterea. ex̄ de preſump. literas. in fi.

PRohibētur. Lex incipit/ q̄ accuſare poſſūt. ¶ Caſus. Hic enumerant̄ nouē pſone q̄ ꝓpter nouem cauſas ab accuſatione ꝓhibent̄: vt mulier, pupillus/ ⁊c. niſi ſuā vł ſuorum iniuriā proſequant̄. Et h̄ oñdit Gra. q̄liter i accuſationib⁹ ordo iudiciari⁹ ſit ſeruād⁹.

bitatio refertur: vt pendente relatione[a] aliquid audeat cōmutare. In epiſcopoꝝ q̊ꝗ cōcilio cōſtitutum eſt nullū clericum qui nondum cōuict⁹ eſt, ſuſpēdi[b] a cōmunione debere, niſi ad cauſam ſuam examinandā ſe non preſentauerit.

Item Melchiades papa.

¶ Nec ſuſpitionis arbitrio, nec ante verū et iuſtū iudiciū aliquis condemnetur.

PRimo ſemper ante oīa diligēter inq̇rite, vt cū iuſtitia ⁊ charitate diffiniat;: neminē condemnetis ante verum ⁊ iuſtū iudiciū: nullū iudicetis ſuſpitionis[c] arbitrio: ſed primuȝ probate, et poſtea charitatiuam ſentētiam proferte: et qđ vobis non vultis fieri, alteri facere nolite.

Item. ff. lib. xlviij. ti. de accuſationibus ⁊ inſcriptionibus.

¶ Qui ab accuſatione prohibeantur, ⁊ qui recipiantur.

PRohibētur alij accuſare ꝓpter ſexū vł etatē: vt mulier et pupill⁹. Alij ꝑpt ſacrm̄[d]: vt q̇ ſtipēdiū merent. Alij ꝓpter magiſtratū[e] ⁊ ptātem: in qua agentes ſine fraude[f] in ius vocari non poſſunt. Alij ꝑpt delictū ꝓpriū: vt infames. Alij ꝑpt turpē q̄ſtū[g]: vt qui duo iudicia aduerſus duos reos ſubſcripta habēt: nūmoſve[h] ob accuſanduȝ vel nō accuſandū acceperit. Alij ꝓpter conditionē ſuam: vt filij cōtra parētes, ⁊ liberti contra patronos. Alij propter ſuſpitionem calūnie: vt illi qui falſum teſtimonium[i] ſubornati dixerūt. Nonnulli propter paupertatem[k]: vt ſunt qui minus ꝗ̄ quinquaginta aureos habent. Hi tamē oēs ſi ſuam iniuriā exequantur, mortēve propinquorum defendāt: ab accuſatione non excludūtur. Liberi libertiq; nō ſunt prohibendi ſuarū defendendarū rerum gratia de facto parentum patronorūve queri: veluti ſi dicant ſe vi a poſſeſſione[l] ab his expulſos, ſcȝ nō vt crimen[m] in eis intendant, ſed vt poſſeſſionē recipiāt. Nam et filius non quidem prohibitus eſt de facto matris cōqueri ſi dicat ſuppoſitū ab ea partum quo magis coheredē habeat, ſed eam reā lege cornelia facere ei ꝑmiſſum non eſt. Ab alio delatū, ali⁹ deferre

d ¶ Propter ſacramentū. Qđ preſtant ſcȝ ſe nō euitaturos mortem propter ſalutem reipublice. Milites eñ noſtros magis volumus ſcire arma ꝗ̄ leges: vt. C. de iure delibe. l. ſcimus. C. locati. milites.

e ¶ Magiſtratum. Sed contra. j. qōne. j. in illa. l. iubemus. Sed illud cum delinquit iudex in adminiſtratione ſua: vt tunc poſſit cōueniri: vt in authenti. vt iudi. ſine quoquo ſuffragio. §. illud. Uel hic loquitur de eo qui ante adminiſtrationē deliquit. Uel ibi de minoribus iudicibus, hic de maiorib⁹: vt. ff. de iniur. ne magiſtratibus. tamen etiam maiores iudices preſtabunt cautionem ſtandi iuri poſt depoſitam adminiſtrationem: vt. ff. de adulte. ſi adulterium. §. vlti.

f ¶ Sine fraude. i. ſine pena.

g ¶ Queſtum. Id eſt queſtus ſuſpitionem. Qui eñ duos ceperit accuſare: ſi vult tertium accuſare, preſumitur ꝙ hoc cauſa queſtus faciat. Sed huic eſt cōtra

h ¶ Nūmoſve. Accuſatori licȝ nobis dare pecuniaȝ in cauſa ſanguis: ſed qui dat pecuniam ⁊ non in cauſa ſanguinis, ꝓ cōuicto habet̄: vt. j. q. iij. §. preuaricator. verſi. in oibus cauſis. ſed nō licȝ accuſanti recipere: vt. ƺ. j. q. j. pcuſſionis. tn̄ poſt finitam accuſationeȝ qn̄ꝗ remuneratur accuſator: vt ƺ. lxxix. diſtic. ſi q̄s papa. et. j. iij. q. v. accuſatores. vj. q. j. ſi quis cum. ver. ſane ſi quis.

i ¶ Qui falſum teſtimonium. Iſti repelluntur lȝ nō ſint infames: vt ex̄ de ordi. cog. cū dilectus. in fine.

k ¶ Paupertatem. Propter hoc repellunt̄ teſtes: vt iiij. q. iij. teſtiū. dū tn̄ ratione paupertatis ſit ſuſpect⁹: vt inſti. de ſuſpec. tuto. §. vlti. Paupertas enim non eſt de numero maloꝝ. xv. q. j. illa. in fi.

l ¶ A poſſeſſione. Non tamen ab eis poſſunt repetere poſſeſſionem per interdictum vnde vi. licet enim nullum interdictum infamet, tamen diminuit ⁊ ſugillat opinionem eius contra quem proponitur: vt. ff. de obſe. l. ij. nec etiam in integrum reſtitutio petitur contra parentes vel patronos: vt. C. qui ⁊ aduer. quos in integ. reſti. l. vlti.

m ¶ Non vt crimen. Niſi atrocem iniuriam feciſſent vel niſi noie alieno ꝯueniantur: vt. ff. de in ius vocan. ſed etſi. §. penul. ⁊ vlti. ⁊. xij. q. ij. §. qui manumittitur. Ał's nō poteſt agere ꝓ iniuria contra tales perſonas: vt. ff. de iniur. non ſolum. §. ꝗ̄ꝗ̄.

¶ Ab alio. ¶ Caſus. Accuſatus durante accuſatione illa ab alio accuſari non poteſt, niſi abolitio interue-

Suſpitio ē triplex.

extra de pſū. cap. ij. Ubi ꝺ hoc et vj. q. j. omes. Archi. Iññ admit tedant ad accuſatione: ne ob hoc ipediti vtilitatē reip. preter mitte rēt: ⁊ ꝑ ꝑ hoc pluriuȝ icurrerent. Adde de hoc late ꝑ Pe. de bel. pti. ſcy. i. l. aduerſus. C. de adminis. tut. Accuſare ſi plures ſimul ice. vyni.

Accuſatori i cā ſāguis lȝ pecuniā dare.

Paupertas repellit a teſtimonio.

Uerū eſt ꝙ ƺ eos nō dat̄ interdictum vñ vi, niſi eſſȝ vis armata: q: tunc bñ dat̄. ff. ꝺ vi ⁊ vi ar. l. j. §. interdictuȝ.

niat, vel accuſator ab accuſatione deſiſtat. ⁊ hoc in pri ma parte. In ſcḋa parte dicitur ꝙ ꝓpter vtilitatē publicā quidā admittunt ad accuſationē fraudate annone, qui alˀs nō admitterētur: vt mulier: infames: milites: ⁊ ſerui. Scḋa pars incipit ibi: mulierum.

a ¶ Non poteſt. Siue em̄ quis ſit cōdemnatus ſiue abſolutus: tñ ſup eodem crimine ſepius agi nō poteſt vt extra ḋ accuſa. de his.

b ¶ Abolitiōe publica. Tripliciter fit abolitio aut publice ob diem inſignem, vel ob rem proſpere geſtā: aut priuatā accuſatore petēte: aut ex lege quando accuſator deſtitit, vł mortuus eſt. In publica abolitiōe pōt accuſator repetere reū finitis ferijs intra .xxx. dies: vt .ff. ad turpil. ſi quis. ⁊ l. ſeq. Sꝫ in alijs duabꝰ non admittitur ille q̇ deſtitit. Sꝫ alius bene admittit intra .xxx. dies .j. e. q vlti. in fi.

c ¶ Ad annonā. Cum hoc crimen, ſcꝫ fraudate annone, ponatur inter

Abolitio fit tripliciter. ✝ Utputa nato filio pn cipi: vł deuicta ciuitate. ⁊ ꝓpter hꝰ ferie repētine indicūt a pricipe ⁊ de repētinis ferijs eſt tm̄ intelligēdū et tunc ſua authoritate pōt accuſator petere reum deſiſtere. Archi. ✝ Adde ad hāc glo. no. ꝑ pet. et Cy. i l. j. C. ḋ aboli. ⁊ in rub. de gen. abo. ✝ Idē Alexā. in. l. ſi ꝑ eo. §. q ꝓ rei. ff q ſatiſ da. co gan. et tex. i. l. ea q̄dē. C. ḋ accuſa.

non poteſt[a]: ſꝫ eum qui abolitione publica[b] vel priuata interueniēte aut deſiſtēte accuſatore de reis exēptus eſt, aliꝰ deferre non prohibetur.

¶ Mulierē propter publicā vtilitatē ad annonā[c] pertinētē audiri prefecto annone deferentē diui Seuerus ⁊ Antoninus reſcripſerūt. Famoſi quoqꝫ accuſantes ſine vlla dubitatione admittunt. Milites quoqꝫ ad hāc accuſationē admittēdi ſunt. Serui q̇qꝫ deferentes audiendi ſunt.

His omnibus authoritatibꝰ datur intelligi ꝙ nullus eſt cōdēnandus niſi iudicio ordinabiliter habito, aut conuincat, aut reum ſeipſum cōfiteatur. Verū hec de illis intelligēda ſunt quoꝝ crimina ſunt occulta. Ceterū q̄ manifeſta ſunt, iudiciarium ordinē nō requirunt. Unde Ambroſius.

¶ Sine accuſatione, manifeſta iudicentur.

Manifeſta[d] accuſatione non indigent.

Item Nicolaus papa Carolo regi. ¶ De eodem.

Que Lotharius rex nepos veſter fecit, accuſatione non indigent. Manifeſta[e] em̄ ſunt (teſte apl̄o) opera carnis, fornicatio, immunditia ⁊c̄. ¶ In manifeſtis enim calliditate accuſantiū nō opprimitur reus, nec tergiuerſatione propriū crimen celatur: cum culpa ſua oculis omniū ſponte ſe ingerat: atqꝫ ideo in talibus iudiciarius ordo non requirit: qui ideo tantū inſtitutus eſt, vt nec innocētia inſidijs pateret aduerſātiū, nec culpa delinquentiū ſententiā effugeret iuſti examinis.

Unde ſtephanꝰ papa Leonti epō Thianenſi.

¶ Ordinem iudiciarium manifeſta non deſiderat cauſa.

excepta crimina: ⁊ iſtud crimē equiparetur crimini dilapidationis: videtur ꝙ ibi quilibet admittatur. Nam ⁊ femina cuiꝰ non intereſt, ſi pietate ducitur, admittit ad crimen ſuſpecti tutoris. inſti. de ſuſpec. tuto. §. conſequens. Nec in hoc crimine tenet q̇s inſcribere: vt in aut. vt iudi. ſine quoquo ſuf. §. neceſſitatē. col. ij.

¶ Hiis oīb9 ⁋ Hec eſt ſcḋa pars queſtionis, in qua ꝓbat ꝙ in notorijs nō obſeruat ordo iuris, nec accuſator eſt neceſſariꝰ. ⁊ hoc ꝓbat ꝑ tres authoritates. Io. ḋ fā.

¶ Caſus. Cōcludit Gra. ex ſupradictis ꝙ in cauſis criminalibus ſemꝑ eſt ordo iudiciarius obſeruādus: niſi ſint crimina manifeſta, in quibꝰ ordo iudiciarius non ſeruatur. et hoc ꝓbatur tribꝰ cap. ſequē. ⁊ appellat hic Gratia, manifeſtum. i. notorium.

d Manifeſta. ⁋ De notorio loquimur, ⁊ q̇d ſit notoriū ignoramꝰ. Scias ergo ꝙ aliud eſt fama: aliud manifeſtū: aliud notoriū. Fama quādoqꝫ ex ſciētia, q̄nqꝫ ex ſuſpitione ꝓcedit: q̄nqꝫ ex certo: q̄nqꝫ ex incerto authore: vt de ꝯſe. di. iiij. ſctm̄. i fi. Manifeſtū eſt qḋ ſemꝑ ex ſciētia ⁊ ex certo authore procedit, ⁊ qḋ poteſt ꝓbari: ✝ vt. ff. de teſta. heredes palā. Itē etiā q̄nqꝫ dicitur occultū qḋ pōt ꝓbari. C. de ap. eos. §. ij. ⁊ occultum dicit qḋ quinqꝫ ſciunt: vt de pe. diſt. j. §. hec aūt ſecreta. Itē notoriū dicitur manifeſtū qḋ patet vel ꝑ cōfeſſionē, vel ꝑ ꝓbationē, vel ꝑ euidētiā rei: vt ex̄ de ꝓb. ſig. cū olim. Notoriū triplex eſt. eſt em̄ notoriū facti: notoriū iuris, ⁊ notoriū p̄ſumptiōis. Notoriū facti eſt qḋ exhibet et offert ſe oculis oīm. i. qḋ ita habet facti euidentiā, ꝙ non poteſt negari, ſupple probabiliter: vt ex̄ de coha. cleri. tua. ⁊ extra eo. ti. veſtra. in tali non auditur appellās. extra de ap. cū ſit romana. ⁊ c. preterea. ⁊ ca. ꝑuenit, ⁊ creditur ſimplici aſſertioni officialis: vt iiij. q. iiij. §. aliquādo. Nec req̇rit hic ſciētia oīm, ſꝫ pluriū: vt. j. ea. de manifeſta. Eſt autē quoddam factum continuū ſiue permanēs: ✝ quoddā interpolatū: quoddam ſtatim trāſiens. In notorio facti cōtinui nullus ordo iuris exigit: vt i decre. tua. In notorio facti interpolati ſemiplene ꝓbat: vt extra de vſur. cū in dioceſi. Notoriū actu nō permanens ꝓbabiliter pōt negari: vt ex̄ de ſorti. ex tuarū. Notorium iuris eſt de quo aliquis eſt condemnatus vel ꝯfeſſus: tamē i hoc notorio q̄nqꝫ cōtra negantē ſe eſſe conuictū requiritur probatio: vt ex̄ de ſen. ⁊ re iudi. ſicut. Itē q̄nqꝫ nō ſufficit ꝙ quis ſit ꝯfeſſus, niſi ſit cōfeſſus ⁊ cōuictus: vt. j. e. q. vj. §. ſunt etiā quoꝝ. ꝟ. in occultis. Notoriū preſumptum eſt vt ſi aliquis publice habitus eſt pro filio alicuius: ibi non requiritur aliquis ordo iuris vt extra de fi. preſby. michael. ⁊ c. quoniā. hoc em̄ ꝙ aliquis ſit alterius filius, non pōt vere probari: vt. ff. de cōdi. ⁊ demō. lucius. ſed potius per preſumptiones.

Que lothariꝰ. ⁋ Caſus. Lotharius rex thebergā vxorē ſuā legitimā abiecit, ⁊ gualdradā pellicē accepit, ⁊ publice tenuit. De hoc Nicolaus papa ſcribit Carolo regi dicēs ꝙ ſcelus nepotis ſui accuſatione non indiget, cū ſit manifeſtū: nec poteſt quis conqueri eum iniuſte damnatum.

e ¶ Manifeſta. j. xj. q. iij. eoꝝ. cōtra. Sed ibi non erat notoriū, ſed manifeſtū: ⁊ ſic non obſtat. iij. q. v. quia ſuſpecti. Etiā ſi ſit notoriū, tamen nihilominus hec citatio forte ✝ eſt faciēda. ✝ j. e. §. q̄n. xxiiij. q. iij. de illicita. et. j. ea. deus oipotens. ⁊ ſententia ferenda eſt: vt extra de ap. cū ſit romana. in fi. ſed nec probatio neqꝫ purgatio eſt requirenda: vt. j. e. deus omnipotēs. ⁊ ex̄ de purga. ca. cū dilectus. fit tamen probatio q̄nqꝫ ex abūdanti. extra de elec. bone. j. ⁊. ff. de manu. cauſam. in prin. ⁊ xxiiij. q. j. pudenda. in fi. nihil em̄ tam indubitatum eſt quin ſolicitā dubitationē admittat: vt in aut. de tabel. in medio. col. iiij.

¶ In manifeſtis. ⁋ Caſus Crimen manifeſtum, dicit qḋ negari nō poteſt: cū ſe ingerat oculis oīm. in quo ordo iudiciarius nō requiritur: qui inuentus eſt vt inno-

Gal. v. d. ✝ puta ſi epūs ne inia pape tranſit ad aliā eccliaꝫ ex̄ de elec. bone. ⁊ de trāſla. ꝑto. Archi.

✝ proſſ lo forte facit qḋ not. Uim. et Ber. et de di. not. c. potro. ✝ Cōc. ter. i. l. iij. §. ſi ad diſ. ff. de re milit. notat Bal. in l. cūtra cri. C. ḋ hiſ q. vt in dig.

centia nō damnet, ⁊ delinquentis culpa puniatur.
De manifeſta. ¶ Caſus. Stephan⁹ hic inducit au thoritatem Ambro. exponētis ſniam apl'i de Co rinthio fornicatore/ q̄ talis eſt ꝙ iudex nō debet aliquē ſine accuſatore dāṅare. Unde dn̄s Judā furem nō con dēnauit, q̄a accuſat⁹ non fuit. Sed hoc verū eſt, cū eſt occultū crimē: ſed ſi crimen eſt adeo manifeſtum ꝙ negari nō poſſit / q̄le fuit crimen corinthij, non eſt opus teſtib⁹ vel accuſatore: ⁊ hoc ideo q̄a oēs crimē ei⁹ ſciebant. Ideo apl'us tradidit eū abſentē ſatane vt ſpūs eius ſaluus fiat.

¶ Caſus. Eoꝝ que ſunt manifeſta/alia ſūt manifeſta iudici tm̄: alia alijs tm̄: alia iudici ⁊ alijs. In his q̄ ſunt nota iudici tm̄, iudex accuſator eſſe nō dꝫ: q: idē nō debet eſſe accuſator et iudex.

Multi corrigunt. ¶ Caſus. Capi. diuiditur in tres partes. In prima dr̄ ꝙ multi corrigunt, ⁊ ꝓpter ſcādalum multi tolerant. multi autē neſciuntur eſſe criminoſi, q̄ diuino iudicio reſeruātur. In ſcd'a, ibi: Nos vō. dr̄ ꝙ nos non debem⁹ aliquē a cōione repellere, niſi ſponte confeſſum: aut i iudicio accuſatum ⁊ cōuictum. Si em̄ (ſicut dicit apl'us) vellemus oēs occultos peccatores vitare nos oporteret de hoc mūdo exire. q̄ tales docet tolerādos vſqꝫ ad vltimū ventilabrū / vt poſſim⁹ eos lucrifacere xp̄o: nec vitādos niſi eſſent ꝑ ſniam noiati. ⁊ ſic docet eos tm̄ iudicio eccl'ie cōdēnandos / non arbitrio ſuſpicātis: ſꝫ ordine ꝓbato. Hoc idē ꝓbat exēplo dn̄i: qui comedit cū publicanis ⁊ pctōrib⁹ / inquiens: non eſt medicus neceſſari⁹ ſanis / ſed male habētib⁹. In tertia que incipit, Nō ergo. dr̄ ꝙ illi qui hortantur ad pniam nō debent gaudere eo ꝙ multos habeāt ſocios ad ſupplicium, q: non minus ardebunt ⁊c̄.

De manifeſta ⁊ nota plurimis[a] cauſa non ſunt q̄rendi teſtes: vt ſctūs Amb. in ep'la ad Corinthios dixit, de fornicatore ſniaꝫ exponēs apl'i. Judicis inqꝫ nō eſt ſine accuſatore[b] damnare: q: dn̄s Judā cū fuiſſet fur, q: nō eſt accuſatus minime eiecit. Cognito autē opere iſti⁹ pellēdū illū apl's de cetu fraternitatis cēſuit. oēs[c] enim crimen eius ſciebant[d], ⁊ nō arguebant. publice ei nouercā ſuā loco vxoris habebat: in qua re neqꝫ teſtibus opus erat, neqꝫ tergiuerſatiōe[e] aliqua poterat tegi crimen. Et paulopoſt. Abſens facie, preſens aūt authoritate ſpūs q̄ nuſqꝫ abſens eſt iam iudicaui[f] vt preſens eū q̄ hoc admiſit, † tradi ſatane in interitum carnis. et infra.

Sed ſciendū eſt ꝙ eoꝝ q̄ manifeſta ſunt, alia ſūt nota iudici et incognita alijs: alia ſunt manifeſta alijs ⁊ occulta iudici: quedā vero ſūt nota iudici et alijs. Que iudici tm̄ nota ſunt, ſine examinatione feriri nō poſſunt: q: dū accuſatoris pſona aſſumit, iudiciaria poteſtas amittit. In vna em̄ eadēqꝫ cauſa null⁹ ſimul poteſt eſſe accuſator et iudex.

Un̄ Aug. in homi. de pnia.

¶ Quando aliqui ſunt corrigendi, quando tolerandi.

Multi corrigunt, vt petrus: multi tolerāt, vt iudas: multi neſciūtur donec veniat de⁹, q̄ illuminabit abſcōdita tenebraꝝ. ⁊ .j. ¶ Nos vero quēqꝫ ꝓhibere a cōione nō poſſum⁹[g] (qꝫuis[h] hec ꝓhibitio nondū ſit mortalis[i], ſed medicialis[k]) niſi aut ſpōte cōfeſſum, aut i aliq̄ ſiue ſeculari[l] ſiue eccl'iaſtico iudicio noiatū aut cōuictū. q̄s em̄ vtrūqꝫ

a ¶ plurimis. ergo non requiritur oim ſcientia. forte ſufficiūt. x. vt. x. q. iij. vnio. iudici tm̄ dꝫ eſſe notū. xxiij. q. iiij. cū q̄ſqꝫ. Unde pōt ↄtingere ꝙ aliq̄d eſt notoriuꝫ apd' delegatū / q̄d nō eſt notoriū apd' delegātē. ⁊ ſi cauſa audiret coram delegāte, ille ꝓcederet ſm ordinem iuris: ſed delegatus nō: vt, extra de pur. ca. cū dilect⁹. Idem eſt in inquiſitione. Pōt em̄ eſſe ꝙ delegās poſſit inquirere de crimine alicui⁹ ſi apud eū eſt infamat⁹: ſꝫ delegatus nō. extra de accu. cum oporteat.

b ¶ Sine accuſatore. No. ꝙ nemo eſt ↄdēnādus ſine accuſatore: vt. ff. de mu. et ho. reſcripto. §. ſi quis accuſatorem. ſed fallit in charta ſuſpecta, cui fides non fit, C. de ꝓba. iubemus. ⁊ cū teſtis fraudulēter ⁊ ꝓcaciter reſpōdet. C. de teſti. null⁹. ⁊ in tutore ſuſpecto. ff. de ſuſpec. tu. l. iij. §. j. ⁊. iiij. q. ij. q: ea. ⁊ quādo marit⁹ excipiēdo cōdemnat de lenocinio. ff. de adul. l. ij. §. ſi publico. et quādo calūniator punit. C. de calū. l. j. Addit. vj. caſus quādo crimen ꝓbat ꝑ inquiſitionē. ex̄ de accu. qualiter ⁊ qn̄. Item. vij. cum deficit reus in purgatione. ex̄ de ſimo. de hoc. viij. in notorijs: vt hic.

c ¶ Omnes. ſcꝫ Corinthij.

d ¶ Sciebāt. Eo ꝙ publice in domo ſua videbāt eā. ⁊ ſic extra de coha. cleri. ⁊ mul. tua. C. de iude. l. ne quis.

e ¶ Tergiuerſationē. i. diſſimulatione.

f ¶ Judicaui. Ergo abſens excōicat: vt extra de ap. cū ſit romana. in fi. ⁊ extra de ſi. accuſatū. Sꝫ nūq̄d abſens abſoluit? ‡ Arg. ꝙ ſic. j. e. q. v. quāto. Arg. ↄtra de ſen. excō. a nobis. in fi. vbi certa forma abſolutionis exprimitur. Rn̄. ſic: ‡ nō eſt abſoluēdus. ſi tamen taliter abſoluitur / tenet abſolutio: vt extra de regu. iur. oīs res. xxx. q. v. §. ſed obijcitur.

¶ Sed ſciendū. § Hec eſt. iij. pars. q. in qua ꝓbat ꝙ ſi q̄ ſunt nota tm̄ iudici. ſ. tanqꝫ hoi: nō dꝫ ſine examinatione ſnia ferri, ⁊ hoc ꝓbat duobus ca. ſeq. Jo. de fan.

g ¶ Non poſſumus. Noiatim: ſed in genere: vt. v. q. j. quidam. extra de offic. ordi. ſi ſacerdos.

h ¶ Quanuis. interpoſitio eſt.

i ¶ Mortalis. ante cōtemptū. xxiiij. q. iij. notandum.

k ¶ Medicinalis. vt ſpūs eius ſaluus fiat: vt. xj. q. iij. audi. niſi ſit incorrigibilis: vt. xj. q. iij. nemo epōꝝ. et. j. xxiij. q. iij. corripiantur. et ca. notandū. in fi.

l ¶ Seculari. i. de reb⁹ ſecularib⁹. vel loquit de laico q. d. laicū conuictū corā ſcl'ari / clericū corā eccleſiaſtico vitare poſſumus: vt reddam⁹ ſingula ſingulis. ⁊ ſic nō eſt ↄtra extra de iudi. at ſi clerici. Arg. hui⁹ capi. videt ꝙ clericus de crimine ciuilit cōuict⁹ infamet ꝑ ſniaꝫ latam in ip̄m a laico ꝑ recōuentionem: vt. vj. q. j. bt̄us petrus. ⁊ ca. infames. Arg. ex̄ de teſti. decetero. et. iij. q. v. de accuſatorib⁹. xxxv. q. iij. ↄſictiōes. iij. q. viij. cui⁹. immo ſi corā quocūqꝫ iñ modū exceptionis ꝓbat crimen, coget ad pniam. nam vndecūqꝫ claruerint crimina ⁊c̄. xxiij. q. iij. ecce. nā et iudiciū hereticoꝝ certificat eccleſiā: vt. j. xxiiij. q. j. quiſquis. ⁊. c. ſubdiacon⁹. et in aut. de ſanc. epiſ. §. ſi vō crimen. col. ix. ⁊ ſnia in vno iudicio lata, fidem facit in alio. † ff. de iureiur. ſi duo. C. de libe. cau. iubem⁹. Jo. hoc verū eſt inter eaſdē pſonas: q: res inter alios acta ⁊c̄. extra de re iudi. qꝫuis. cū ſil'ibus. B.

Cōc. i ſiti gl. ſi l. ſꝫ inſpellat. §. j. ff. de arb. bal. i. l. j. c. qui admit. ad bo. poſ.

Condē naf q̄s aliq̄s ſi ne accuſatore.

† De materia hui⁹ gl. not. i. l. abſētē. ff. d pe. ⁊ i. l. ab ſentē. C. de ꝑ cura.

‡ ⁊ ſm ſumā ſup̄ de. ſnia a nobis. Archi.

† Scilꝫ dependenti a primo: al's nō facit ni ſi p̄ſumptionē. ⁊ ſic intelligūtur iſte leges. j. ꝓxi. alle. Ar.

ſibi auderet aſſumere, vt cuiuſq; ipſe ſit ⁊ accuſator[a] ⁊ iudex? Hmõi etiã regulã Paulus in epl'a ſua ad Corin. breuiter inſinuaſſe intelligit᷑: cũ quibuſdã cõmemorat᷒ criminibus eccl'iaſticis. formam ad oĩa ſil'ia[b] ex q̃buſdã daret. ait em̃. Scripſi vobis in epl'a ne cõmiſceamini cũ fornicarijs[c], nõ vtiq; fornicarijs[d] hui⁹ mũdi, aut auaris, aut raptorib⁹, aut idolis ſeruiẽtibus: alioq̃n debueratis de hoc mũdo exire. Nõ enim poſſunt hoĩes in hoc mũdo manẽtes niſi cũ talibus viuere: nec eos poſſunt lucrifacere xp̃o ſi eorũ colloquium cõuictũq; vitauerint. Vñ dñs cũ pctõrib⁹ ⁊ publicanis comedens. Non eſt (inq̃t) neceſſari⁹ ſanis medicus, ſed male habẽtib⁹. nõ em̃ veni vocare iuſtos, ſ; pctõres ad penitentiam. et ideo cõſequẽter apl's etiam adiũgit: Nũc aũt ſcripſi vobis: Nõ cõmiſceamini fornicarijs. Si q̃s aũt[e] frater noĩat᷑[f] fornicator, aut idolis ſeruiens, aut auarus, aut maledicus, aut ebrioſus, aut rapax: cũ hmõi nec cibũ ſumere. Quid em̃ mihi de his qui foris[g] ſunt iudicare[h]? Nonne de his qui intus ſunt vos iudicatis? de his enim qui foris ſunt iudicabit deus. Auferte malũ a vobiſipſis. Quib⁹ verbis ſatis oſtendit non temere aut quomodolibet, ſed ꝑ iudiciũ auferendos eſſe malos ab eccleſie cõione: vt ſi per iudicium auferri non poſſunt, tolerẽtur potius: ne peruerſe malos euitãdo ab eccl'ia ipſe diſcedens, eos quos fugere videtur, mittat ad gehẽnam: q; ad hoc nobis in ſcripturis ſunt exempla ꝓpoſita, velut in meſſe vt palea ſufferat᷑ vſq; ad vltimum ventilabrum: vel intra illa retia vbi piſces boni cum malis vſq; ad ſeparationem que futura eſt in litore. i. in fine ſeculi equo aĩo tolerentur. Non em̃ cõtrarium eſt illud huic loco quod dicit apl's: Tu quis es qui iudicas alienũ ſeruum? ſuo dño ſtat, aut cadit. Noluit em̃ hoĩez ab hoĩe iudicari ex arbitrio ſuſpitiõis[i] vel etiã extraordinario[k] vſurpato iudicio: ſed potius ex lege dei ſm ordinem eccleſie, ſiue vltro confeſſum, ſiue accuſatũ atq; cõuictum: alioquin illd̃ cur dixit: Si q̃s frater noĩatur aut fornicator aut idolis ſeruiens ⁊c. niſi q̃a eam noĩationem voluit intelligi que fit in queq̃; quũ ſnĩa ordine iudiciario atq; cũ integritate profert᷑? Nam ſi noĩatio[l] ſufficit, multi damnandi ſunt ĩnocẽtes: q; ſepe falſo in quoq; crimina nominantur.

¶ Nõ ergo illi q̃s monemus agere pnĩaz, querãt ſibi comites ad ſupplicia nec gaudeãt q; plures iueniãt ſibi ſil'es. nã propterea nõ min⁹ ardebunt quia cum multis ardebunt.

Idem in eodem.

¶ Peccatum quod tantum iudici notum eſt, ab eo damnari non valet.

Si peccauerit in te frater tuus, corripe eum

Siliter ſit fides ſeculari iudici ꝑ iudicẽ eccl'iaſticũ: vt xj. q. j. ſtatuimus. ⁊ hoc ſatis põt admitti. Iudex tñ eccleſiaſticus nõ põt clericũ rõne illius ſnĩe punire quaſi cõuictum. ſi tñ infamia crebreſcit, ex tali ſnĩa põt epus ipm cogere ad purgationẽ: in qua ſi defecerit, puniat᷑: vt ex̃ de ſi. de hoc nec teſtes purgationis ſũt ꝯtrarij priorib⁹ teſtib⁹: q; iſti iurant de credulitate, ⁊ illi de ſcientia. ⁊ bene põt eſſe ꝙ iſti credãt eum innocentem, et illi ſciant eũ nocentẽ. nec obeſt ei illa ſẽtentia quo ad beneficiũ vel quo ad ordinẽ. ex̃ de excepť. deniq;. de ord. cog. cũ dilectus. in fi. S; forte poteſt ipm cogere ad penitentiã. nã etiam in cauſa correctionis tenuis ꝓbatio ⁊ ſcĩa ſufficit: vt ex̃ de ſpon. preterea. xxij. q. v. hoc videtur. immo ſufficit vni⁹ teſtis quo ad ſnĩam medicinalẽ aĩe: vt ex̃ de teſti. cog. ꝑuenit. de conſe. diſ. iiij. cũ itaq;. ex̃ de cõſan. ⁊ affi. ſup eo. et extra de teſti. ſuper eo.

j. Cor. v. d.

Mat. ix. b.

a ¶ Accuſator et iudex. Qđ fieret ſi occultos tales accuſaremus.

b ¶ Sil'ia. Ar. ꝙ l; aliq̃d ſpãliter d̃ vno dicat᷑, tñ extẽditur ad oĩa ſil'ia: vt. j. ea. deus oĩpotens. xxxij. q̃. vij. apl's. xvj. q̃. iij. l;. diſt. lxj. miramur. et. j. di. v. ad eius. ff. de fun. inſtr. q̃ſi tũ. §. vlt. ff. de adimen. leg. l. legata. ff. de ali. ⁊ ci. leg. l. verba. ff. de ſupel. lega. l. legata. xvj. q. j. hinc etiã. arg. cõtra. C. de procu. maritus.

Deut. xxj. b.

c ¶ Cum fornicarijs. iudeis vel gẽtilibus.

d ¶ Fornicarijs. Sc; occultis: niſi in caſibus. q. d. nõ eſt aliqua pars mundi in qua nõ ſunt tales mali.

e ¶ Si quis autem. quaſi dicat, quare hic non dicis de alijs ꝙ de fratribus? R.

f ¶ Nominatur. Per ſententiam.

g ¶ Qui foris. i. nõ noſtri iuris. xvij. q. iiij. cõſtituit. j. diſt. xlv. q̃ ſyncera. cõtra. dic vt no. xxviij. q. j. ſepe.

h ¶ Iudicare. quantũ ad excõicationẽ: ſed corporal'r poſſunt puniri: vt. xvij. q. iiij. cõſtituit. arg. ꝙ excõicatus nõ põt iterum excõicari. De hoc inuenies. iij. q. iiij. engeltrudam.

Idem ẽ ꝑecuniariter punitur: cũ a vi ſunt de ſua iuriſdictione. ex̃ de ꝑrou. marchie. Archi.

i ¶ Suſpitiõis. Subaudi temerarie. ſi violẽte, ſec⁹. xxxij. q. j. dixit.

k ¶ Extraordinario. Agendo ꝯtra eũ denũciatiue vl' inquiſitiue: q̃ modus nouus eſt, et extraordinari⁹ ſ; quoſdaz. Sed dic extra. i. preter hoc vel cõtra ordinem iuris: ſc; q; nõ eſt de foro ſuo, cuz ſit occult⁹. vñ ſequit᷑ vſurpatio. Nam vſurpare q̃s dicit᷑ cum vendicat ſibi quod ad ipſuz nõ pertinet.

Rom. xiiij. a.

Uſurpare.

l ¶ Nã ſi noiatio. i. infamatio. j. xxv. q. vlt. ca. vlti. xxxv. q. vj. ſi duo. Arg. ꝙ per famã non probat᷑ aliq̃d. extra de cohs. cle. et muli. tua. extra de eo q̃ cog. cõſan. vxo. ſue. ſuper eo. S; fama cuz alijs adminiculis ꝓbat iiij. q̃. iij. ſepe. extra de preſump. illud. de ap. ca. j.

j. Cor. v. d.

Fama an probet.

Si peccauerit. ¶ Caſus. In hoc. c. exponit᷑ authoritas euangelica: Si peccauerit i te frater tuus ⁊c. Et diuidit᷑ i duas partes. In prima dr̃ ꝙ, ſi frater tuus peccauerit in ſecreto, eum i ſecreto corrigere debes: alioquĩ nõ eſſes corrector: ſ; proditor, ſi in publico corrigeres. Et hoc ꝓbat᷑ exẽplo Ioſeph: q̃ cuz ſciret beatam virginem grauidã, ad quã ſciebat ſe non acceſſiſſe, eam noluit diuulgare, ſed occulte a ſe dimittere. quare que in ſecreto fiunt, corripienda ſunt in ſecreto: que publice, coram oĩbus arguenda ſunt. Et ita

Mat. xviij. b

concordant due anthoritates que videnť cōtradicere: vna dñi.ſcʒ ſi peccauerit in te ⁊c̄.que intelligiť de occultis: alia ap̄ľi,ſcʒ:peccātē corā oib⁹ argue.cui⁹ tenor hic poniť:q̄ intelligiť de manifeſtis: ⁊ hoc intelligēduʒ eſt non ſolū qñ in nos peccať ⁊ nobis ſcientib⁹,ſed etiā quando neſciť niſi p̄ſumptiue.et hoc in p̄ma parte.Jn ſc̄da,ibi:neſcio.dicitur q̄ prelati ſepe corrigunt peccatores occultos aliis neſciētib⁹:qꝛ nolūt manifeſtare eoꝝ delicta:hoies tñ credūt q̄ ipſi h⁹ non faciāt,⁊ ideo eos reprehēdūt.

Si peccauerit i te ⁊c̄. de quo pctō dʒ intelligi.

Jn te.ſcʒ leſum vel teſtē. Quidaʒ totā hanc authoritatem intelligunt de occulto pctō:et exponunt,adhibe vnuʒ vel duos teſtes,q̄ ſint teſtes facte admonitionis:et qď ſeq̄tur,dic eccľie.i.ſacerdotibus q̄ orent ꝑ ipſo,vľ admoneāt eū deſiſtere a peccato,⁊ tali q̄ pōt ꝓdeſſe ⁊ non obeſſe. xxij.q.v.hoc videtur.⁊ quod ſequitur,ſit tibi ethnicus ⁊c̄.quantum ad priuatam cōmunionem intellige,ſed non in publico: vt.vj.q.ij.ſi tantum. Sed huic opinioni contradicit. xlv.diſt.ſed illud.⁊ extra de iudi.nouit.xj.q.iij.precipue.vbi habes q̄ etiam in manifeſtis loquitur hec authoritas.Alij intelligunt totam de manifeſto: ſed eis cōtradicit Auguſtinus,ibi: Si ſolus noſti. Tertij dicunt q̄ principiū de occulto,⁊ ſequens de manifeſto loquitur:ſed eis cōtradicit quod dicit:diſtingue tempora,⁊ cōcordabit ſcriptura. Joā.intelligit de tali occulto quod ſcitur a multis,⁊ poteſt ab aliquib⁹ probari,⁊ vocātur teſtes vt probetur admonitio facta,quia niſi preceſſiſſet admonitio,accuſare nō poſſet: vt.ij.e.q.vij. accuſatio.⁊ ca.ſi quis erga.nam ſi ad monitionem eccleſie nollet penitere,iſti poſſunt eſſe teſtes admonitionis facte.⁊ hoc innuit litera vbi dicit,forte quod tu ſcis,⁊ ego ſcio.Arg.eſt ad hāc ſolutionem extra de iudi.nouit.Sed iſti opponitur: quare ergo dicit Augu.tu ſolus noſti? Reſpō.hic ſolus nō excludit paucos,ſʒ multitudinē.ſic̄ diſtin.viij.ſi ſolus.⁊ ibi:quomodo ſedet ſola ciuitas,id eſt cū paucis.ſic.xv.q.vij.§.ſolus.j.e.q.vij.§.de his. Nunc queritur vtrum hoc ſit preceptum omnibus? Videtur q̄ iſtud extēdatur ad omes.j.e.q.vij.quapropter.xj.q.iij.precipue.xxiij.q.iij.tam ſacerdotes.xlv.diſtin.ſed illud.quod Hug.concedit.ꝭ ſed dura eſt hec opinio,⁊ conſtituit omnes tranſgreſſores.Sed M.dicit q̄ eſt mandatū ad omnes qui ſunt in magiſtratu poſiti,ſiue ſint clerici,ſiue laici. Argu. xxiij.qōne.iiij.duo iſta.xvij.qōne.iiij.de preſbyterorum.tamen ad alios eſt conſilium.⁊ hoc eſt verum de peccato iam facto,ſed de peccato adhuc faciēdo omnibus eſt preceptum.xxij.qōne.v.hoc videtur.xciiij.di=

ꝭ Et ſic intellige hoc,ſi peccauerit ⁊c̄.ſed dic q̄ [illegible] formatur xviij.lo[illegible] q̄ [illegible] dñs pe[illegible] propter qď p̄ʒ q̄ plan[illegible] immo habat hoc precepturz. Oppo.ar.xxvi[illegible] di.dei.[illegible] Ray.

inter te ⁊ ip̄m ſolū.quare? qꝛ i te peccauit.Quid eſt in te peccauit? Tu ſcis quia peccauit. Qꝛ em̄ ſecretū fuit qñ i te peccauit,ſecretū quere cū corrigis qď peccauit in te.Nā ſi ſolus noſti qꝛ peccauit i te,et eū vis coram oibus arguere: nō eris correctoꝛ erroꝛis,ſʒ ꝓditoꝛ[a]. Attende quemadmodū vir iuſtus Joſeph tāto flagitio qď de vxoꝛe fuerat ſuſpicatus[b],tāta benignitate pepercit anteq̄ꝫ ſciret vñ illa ꝯcepe rat quā grauidā ſenſerat,⁊ ſe ad illā nō acceſſiſſe nouerat[c]. Reſtabat itaq̄ꝫ certa adulterij ſuſpitio: et tñ qꝛ ipſe ſolus nouerat,ipſe ſolus ſciebat:q̄d dicit euangeliū: Joſeph autē cū eſſet iuſtus,⁊ nollet eā traducere,voluit occulte[d] dimittere eā. Ergo corripiēda ipſa ſunt corā oibus q̄ peccanť coram oib⁹. Jpſa vero corripiēda ſunt ſecretius q̄ peccantur ſecreti⁹. Diſtigue tēpoꝛa,⁊ cōcoꝛdabit ſcriptura[e]. Sic agamus,⁊ ſic agendū[f] eſt: non ſolum qñ in nos[g] peccať,ſʒ etiā qñ peccať ab aliquo,vt ab altero neſciať, in ſecreto debemus corrigere. ¶ Nouit em̄ neſcio ꝭquē homicidā[h] ep̄s,⁊ nemo ali⁹ illū nouit. Ego nolo eū publice corripere,et tu queris inſcribere. Proꝛſ⁹ nec prodo,nec negligo, corripio in ſecreto: pono ante oculos eius dei iudiciū:terreo cruentam conſcientiam,perſuadeo penitētiā,hac[i] authoꝛitate ꝓditi eſſe debem⁹. Unde aliqñ hoies rep̄hendūt nos q̄ qua

ſtin.diacōni.extra de cogna.ſpiri.tua.Et intellige primam partem quando prelatus ſcit peccatum per ſe. Secundam quando et ab alio denunciatur.Quicunq̄ꝫ ergo habet familiam, tenetur corrigere eam. xxiij.q.iiij.duo iſta.⁊ qōne.v.non putes.Et q̄ teneatur preceptiue quo ad prelatos,quo ad ſubditos conſultiue: eſt argu. xxiij. q. viij.ca.j. Jtem dubitatur an infames perſone admittantur ad denunciationem / et crimīnoſe? Et videtur q̄ ſic: quia omnes ex precepto ad hoc tenentur. Nam et hereticus admittitur. xxiiij.qōne.j.quiſquis.⁊ aliene perſone viles: vt extra de ſponſa.preterea.ij.⁊ vbi agitur ad correctionē non requiritur tātus rigoꝛ: vt.xxij.q.v.hoc videtur. de bona fide enim agitur: vnde non conuenit de apicibus iuris diſputare.ff.mandati.ſi fideiuſſoꝛ.§.quedā. Econtra videtur,quia tantū honeſtioꝛes perſone admittunť.xxxv.q.vj.ep̄s in ſynodo.⁊ nō infames: vt de teſti.co.preterea.nā etiā ad populares actiōes nō admittunť niſi p̄ſone integri ſtat⁹:vt.ff.de pop.act.popularis.Ego credo quēlibet admitti,dū tñ bono zelo denūciet.ex̄ de re iudi.cū J.⁊ A.ſed lʒ infames admittātur ⁊ irregulares,nō tñ criminoſi.Cū em̄ tales nō correxerint ſua crimina,credendū eſt q̄ malo zelo denunciēt crimina alioꝝ.iij.q.vij.§.poꝛro.Jo.ſimiliter eſt in teſte qui in ciuili cauſa nō admittiť niſi poſt penitētiā. extra de teſti.teſtimonium.B.

ꝭ Alias neſcio quē homicidā nouerit ⁊c̄.

a ¶ Sed proditoꝛ. Sed nōne dñs prodidit crimē Jude cū dixit.Qui intigit manū mecū ꝭin paropſide.ſ.e. vn⁹.⁊ Paul⁹ crimē Judeoꝝ tribuno: vt.xxiij.q.iij.maximianus? Rñ.illi quib⁹ dicebať,poterāt tm̄ prodeſſe. xxij.queſt.v.hoc videtur. Jtem cōtra.ff.de iniur.eum qui. Sed illud intelligitur quando quis directe vult aliquem accuſare.

b ¶ Suſpicatus.j.xxxij.q.j.dixit dominus.

c ¶ Nouerat.Unde conceperat.

d ¶ Occulte.i.nō accedere ad eā: nō tñ voluit eā a ſe repellere.xxvij.q.ij.priuſq̄ꝫ.Uel occulte.i.ſine ꝓbatione:qď hodie non licet.xxxv.q.vj.multoꝛum.

e ¶ Scriptura. Euangelica cū apoſtolo dicēte. Peccantem coꝛam omnibus argue.

f ¶ Et ſic agendum.vj.q.ij.ſi tantum.xj.q.iij.ſancti. extra de offi.oꝛdi.ſi ſacerdos.

g ¶ Qñ in nos.i.vno vel altero ſciēte:ſʒ etiā qñ null⁹ ſcit:dum tñ preſumptio ſit ꝯtra eum qui peccat.

h ¶ Nouit epiſcopus.De ſe loquitur Augu.

i ¶ Hac authoꝛitate.Scʒ euangelica.aľs charitate, in oꝛiginali Augu.

Xp̄s nū q̄d reuelauit crimen Jude. ꝭ De hoc le.⁊ no.de ꝯſe.di.ij.cū oē in gl.cū dixit.ibi videas.

a ¶ zelātibus. Arg. malo zelo denūciantē crimen fratris audiendum. hoc eſt verum ſi ꝓſequatur ſuam iniuriam: vt.j.queſt.vij.ſi quis erga.
b ¶ Non prodimus palam. ad querelam earum.
¶ Quando vero. § Hec eſt quarta pars hui⁹ queſtionis, in qua vult ꝓbare ꝙ ſi notū eſt alijs, ⁊ non iudici tāq̄ iudici, nihilominus eſt cauſa examinanda. ⁊ hoc ꝓbat per cap.ſequē. Jo.de fan.
¶ Caſus Hic ponit Gratianus ſecundum membrū ſue diſtinctionis, ſcʒ quando crimē eſt notum alijs, et nō iudici: ⁊ in hoc caſu ſeruādus eſt ordo iuris.

num: vt.xj.q.iij.abſit.extra de preſum.dudum.
f ¶ Quam probare. i.examinare.
g ¶ Quoquo modo. i.diffinitiue vel interlocutorie.
h ¶ Audita. ſ.di.lxxxvj.ſi quid vero.j.xj.q.iij.in cūctis. ⁊ extra de preſump.dudum.

si non reprehēdamus, aut putant nos ſcire qđ neſcim⁹: aut putant nos tacere qđ ſcimus. Sed forte qđ ſcis, et ego ſcio, nō tñ coram te corripio: q2 curare volo, non accuſare.

¶ Sūt hoies adulteri in domib⁹ ſuis in ſecreto peccātes: aliquādo nobis ab vxoribus ſuis plerūq̄ zelātibus[a], aliqñ maritorū ſalutē querentibus ꝓduntur. Nos non prodim⁹ palā[b], ſʒ in ſecreto arguimus: vt vbi cōtigerit malū, ibi moriatur. nō tñ vuln⁹ illud negligim⁹: ante oīa oſtendētes homini in tali peccato conſtituto, ſauciamq̄ gerēti ꝯſcientiā illud vulnus eſſe mortiferum:

Qñ ꝟo crimē eſt notuʒ alijs, ⁊ nō iudici: nec tūc ſine examinatiōe ferīedū eſt: q2 i crimē ſi bi occultuʒ iudex ſniam ferre nō dʒ. Vñ Euariſt⁹ papa ait.

¶ Sententia non precipitanter ferenda eſt.

Deus omnipotens vt nos a precipitāde ſententie prolatione cōpeſceret: cū oīa nuda ⁊ aperta ſint oculis eius, mala tamen ſodome noluit audita iudicare prius q̄ manifeſte cognoſceret que dicebātur. Unde ipſe ait. Deſcendā[c] ⁊ videbo vtrum clamoreʒ qui venit ad me, opere cōpleuerint: an non eſt ita: vt ſciam[d]. Deus omnipotēs cui nihil eſt abſcōditū, ſed ei omnia manifeſta ſūt anteq̄ fiāt, nō ideo hec et alia multa que ob prolixitatē capitulo nō inſeruimus, ꝑ ſe inq̄rere dignatus eſt: nō ꝙ ea ignoraret, ſed vt nobis exēplū daret ne precipites in diſcutiendis ⁊ iudicādis negocijs eſſemus: et ne mala proximorū prius quiſq̄ preſumat[e] credere q̄ ꝓbare[f]. cui⁹ exēplo monemur ne ad ꝓferendā ſententiā vnq̄ precipites ſimus: aut temere indiligēterq̄ ꝓbata, indiſcuſſa quoq̄ modo[g] iudicem⁹, dicente veritatis voce. Nolite iudicare, ⁊ nō iudicabimini. i quo eñ iudicio iudicaueritis, iudicabimini. et reliqua. Mala vero audita nulluʒ moueāt: nec paſſim dicta abſq̄ certa probatione quiſq̄ vnq̄ credat: ſʒ ante audita[h] diligenter inquirat[i]: nec precipitanter quicq̄ agat aliquis. Sicut eñ deus cognitor oim, ſodomoruʒ mala (quorū clamor ad celum vſq̄ peruenerat) oīa ſciens, prius nec credere nec iudicare voluit, q̄ ipſe ea cū fidelibus teſtibus diligenter inueſtigās, que odierat ope cōprobaret: nos qui ſumus hoīes ⁊ peccatores, q̄b⁹ incognita ſunt occulta iudicia dei: hoc precauētes: nullū ante veram iuſtāq̄ ꝓbationē iudicare aut dānare debemus: manifeſte paulo apl'o dicēte. Tu quis es q̄ iudicas alienū ſeruum? ſuo eñ dño aut ſtat, au cadit. Quādo autē crimen notū eſt iudici ⁊ alijs: aliqñ reus inficiatur factum: veluti ſi quis negaret ſe iterfeciſſe eū quē ſub oculis

Deus omipotēs. ¶ Caſ. Sodomite erāt in notorio delicto, q2 ſeipſis abutebantur: domin⁹ tamē licet manifeſta eſſent ei facta ſodomorū, quem nil latet, noluit eos iudicare ſtatim: ſed ipſe cuʒ fidelibus teſtibus diligēter veritatem inquiſiuit anteq̄ eos iudicaret. Cui⁹ exēplo monemur ne precipites ſim⁹ in ſententia ferēda: quia ſi domin⁹ qui ſciebat factum, veritateʒ diligenter inquiſiuit: multo forti⁹ homines iudicantes qui veritatem neſciūt, debent inquirere diligenter omnia, et neminem ante ꝓbationē condēnare, veritate dicente. Nolite iudicare, ⁊ non iudicabimini. ⁊ apoſtolo dicente. Tu quis es q̄ iudicas ⁊c.
c ¶ Deſcēdam. Angelos mittendo: vt infra ſequitur.
d ¶ Sciā. Tanq̄ iudex. ſi habes ſciā: tūc trāſpone literā ſic: vt ſciā an nō eſt ita. i. an nō hoc ſit ita: ⁊ tūc incipit verſus ibi. De⁹ oipotēs. ſi habes ſciat: tūc incipies verſum. An non eſt ita vt ſciat. ⁊ leges interrogatiue vſq̄ ad locū illū: non ideo hec ⁊c.
e ¶ Preſumat. Preſumendū eſt eñ quēlibet eſſe bo-

Margin: iiij.ps — Heb. iiij.d. — Gen. xviij.c

i ¶ Inquirat. cū iſtud cap. locū habeat tantū in cauſa inquiſitionis vt extra de accu. q̄liter.ij. videt̄ ꝙ tantuʒ honeſti teſtes ſint ibi admittendi in cauſa inquiſitionis, eo ꝙ dicit fidelibus. ⁊ eadeʒ decre. dicit de prouidis ⁊ honeſtis. ⁊ decre. dicit: vbi de ſimonia agit̄, propter immanitateʒ ſceleris admittuntur criminoſi: ⁊ loquit̄ ibi in cā inq̄ſitionis: et ſic videt̄ ꝙ in minorib⁹ criminib⁹ nō ſint admittendi criminoſi: ex̄ de ſimo. per tuas. Sʒ eſt ar. ꝯ. ex̄ de re iudi. cū J. ⁊ A. Satis pōt dici ꝙ ſi extranei teſtes inducunt̄ i cā inq̄ſitionis: req̄rit̄ ꝙ nō ſint criminoſi: ſʒ in illis q̄ ſunt teſtes de ipa eccleſia, ſufficit qualeſcūq̄ ſint, dūmodo nō ſint inimici vel corrupti. J. Quicq̄d Joā. dicat, ego nō credo ꝙ teſtes criminoſi admittā tur i cā inq̄ſitiōis, niſi eſſent de crimine emēdati: ex̄ de teſti. teſtimoniuʒ. In except̄ tñ criminibus bene admittunt̄ crimioſi, niſi ſint ꝯſpiratores vel capitales inimici. ex̄ ð. ſimo. per tuas. ij. qđ intelligūt q̄dā ſi ille cōtra quē fit inq̄ſitio, fuerat male fame: alioq̄n criminoſi nō admitterent̄ vt innuit in illa decre. ꝑ tuas. ⁊ ſ. e. in primis. ꝟ. de pſona ſtephani. ibi: qđ autē ⁊c. B.

Margin: Inquirētes q̄ teſtes admittere debeat. — Mat. vij. — Luce vj.f. — Rom. xiiij. v.ps.

¶ Quando autem. § Hec eſt. v. pars. q. in qua dicitur ꝙ ſi notorium eſt omnibus ⁊ iudici, ſcʒ per euidētiam facti, tunc poteſt iudex illum punire: ⁊ hoc probat̄ per ſeq. cap. Joan. de fan.
¶ Caſus. Hic ponit Gratianus tertium membrū ſue

diſtinctionis: ſcz quãdo crimen notũ eſt iudici ⁊ aliſs: et tunc ſubdiſtinguit: quia aut negat, aut ↄfitetur: vel notorium eſt ita ꝙ inficiari non poteſt. Si negat, ordo iuris ſeruari debet, licet iudex ⁊ alij multi ſciãt. Si ipſe confitetur, vel factũ eſt ita notorium ꝙ inficiari nõ poteſt: tũc poſt ſecũdam ⁊ tertiaʒ admonitionem, ſi incorrigibilis erit poterit condẽnari: et in hoc caſu intelliguntur. c. manifeſta. q̃ lotharius. ⁊ ca. de manifeſta.

a ¶ Judicis. Nõ ſedẽtis pro tribunali: ſi eñ pro tribunali ſederet, et contingeret te aliq̃d ibi facere, poſſet te ſtatim punire, ac ſi ꝓbaretur p teſtes coraʒ eo: melius enim probatur aliquid per ipſum factum, q̃ꝫ per teſtes. ff. d fer. l. ij. in fi. ⁊ extra de ap. dilecti. et. ff. de minori. minor. et xxvij. q. j. nec aliq̃. Sed pone ꝙ reus neget aliquid eſſe notorium: nunq̃d ſufficiunt duo teſtes ad probandũ aliquid eſſe notoriũ? Sic, ſicut duo poſſunt ꝓbare famam: vt extra de teſti. tam literis. ⁊ per duos teſtes ꝓbatur ꝙ ſeptẽ interfuerunt. C. de bo. poſſ. bonorum. et per duos ꝓbat̃ ſubſcriptio trium: vt. C. de fi. inſtru. cõparatiões. C. de teſt. l. teſtium.

b ¶ Correctionẽ. Argu. admonitionẽ debere ꝑcedere in notorijs: vt. ſ. e. q. vlt. c. vlt. xij. q. ij. indigne. Jo.

iudicis[a] in conſpectu multorũ interfecit. hic quia ſe reum negat ſine examinatiõe feriri nõ poteſt. Aliquando euidentia ipſa operis reuʒ eſſe teſtatur: quando opere publico crimẽ ſuũ cõfitetur. tunc poſt ſcdaʒ ⁊ tertiaʒ correctionẽ[b] ſine examinatione dãnandus eſt vel puniend⁹, ſi incorrigibilis extiterit. Jn hoc itaqꝫ vltimo caſu intelligenda eſt authoritas illa Ambroſij ⁊ Nicolai. Manifeſta accuſatione non indigẽt. fornicator eñ in quẽ ſine examinatione ſentẽtia ap̃lica proceſſerat, publice corã omnib⁹ nouercã ſuam pro vxore habebat. Lothari⁹ quoqꝫ rex de quo Nicolaus ſcribit: ſimiliter publice vxorẽ ſuã dimiſerat, ⁊ aliam ſuperduxerat.

Unde idem Nicolaus papa ſcribit archiep̃is et epiſcopis per galliam, italiam, ⁊ germaniam conſtitutis.

¶ Sine accuſatione, manifeſta ferenda ſunt.

SCelus qd̃ Lotharius rex (ſi tamen[c] rex veraciter dici poſſit, qui nullo ſalubri regimine corporis appetitus refrenat, ſed lubrica eneruatione magis illicitis ei⁹ motibus cedit) in duabus[d] ſcz feminis theberga ⁊ gualdrada cõmiſit: oĩbus manifeſtũ eſt.

¶ Sed dudũ ep̃os teugualdũ ⁊ gũtarium in tali facto eũ habuiſſe tutores atqꝫ fautores pene totus orbis vndiqꝫ ad limina ſeu ſedem confluẽs apoſtolicã referebat[e]. igit̃ decernente nobiſcum ſancta ſynodo in preſentia depoſiti, et ab officio ſacerdotali excõicati, atqꝫ a regimine ep̃at⁹ alienati indubitanter exiſtunt.

¶ Queſtio.ij.

QUod aũt[f] expoliat⁹ ante iudiceʒ ſtare nõ poſſit, mł̃tis authoritatibus probatur.

Ait enim Jo. pa.

¶ Ante litem conteſtatã poſſeſſori cuncta ſunt reſtituẽda.

ANtiquitus decretũ eſt vt omnes poſſeſſiones ⁊ oĩa ſublata atqꝫ cũctos fructus[g] ante litem cõteſtatam[h] pceptos ep̃s vel primas poſſeſſori reſtituat[i].

Item Nico. pa. ¶ De eodẽ.

OMnes leges tã eccleſiaſtice q̃ꝫ vulgares et publice precipiunt vt omnia ſibi ablata reſtituãtur ei qui ſuis eſt rebus expoliatus.

Item Stephanus papa.

SCelus. ¶ Caſus. Hoc ca. diuiditur in duas partes. Jn prima parte dicit̃ ꝙ ſcelus Lotharij erat omnib⁹ manifeſtũ qd̃ ipſe commiſit thebergam vxorẽ ꝓpriã dimittendo, ⁊ gualdradã ſuperducendo. Jn ſecunda parte que incipit ibi, ſed dudum: dicitur ꝙ duo epiſcopi Teugualdi. ⁊ Guntari⁹ iniq̃tati ei⁹ conſenſerunt: ⁊ quia hoc erat oĩbus manifeſtũ, ſicut fere totus orbis referebat: ideo a ſancta ſynodo depoſiti, ⁊ ab oĩ ſacerdotali officio vſqꝫ in hodiernum diem excommunicati exiſtunt.

c ¶ Si tamen. xxj. diſt. cleros.

d ¶ Jn duabus. Scz thebergam repellendo: ⁊ gualdradam ſociando ſibi.

e ¶ Referebat. Hi epiſcopi non fuerunt depoſiti propter publicam famam, ſed quia erant confeſſi crimen ſuum: vt. xj. q. iij. teugualdum. ſola enim fama nõ ſufficit ad depoſitionem: vt extra de coha. cleri. tua. nec ꝓpter famã dicitur aliquid manifeſtum: vt extra de cõſan. ⁊ affi. ſup eo. ⁊ in fama requirit̃ ordo iuris: vt. ſ. e. de⁹. § quando autem.

QUod autem. ¶ Caſ⁹. Hic intitulatur ſecunda queſtio, qua q̃ritur an expoliat⁹ ſit reſtituend⁹ anteq̃ꝫ iudicetur vel cogatur venire ad cauſam: ⁊ certe ꝙ reſtituẽd⁹ ſit, multorum authoritatibus ꝓbatur, niſi in modũ exceptionis probetur ſpoliatio.

f ¶ Quod autẽ. Hec eſt differẽtia inter queſtionem iſtam ⁊ illam que eſt. ſ. iij. q. j. quia. Hic petitur reſtitutio in modũ exceptionis: ibi ĩ modum actionis.

ANtiquitus. ¶ Caſus. Judex poſſeſſiones ⁊ oĩa ablata cũ fructib⁹ ante litẽ pceptis faciet expoliato reſtitui q̃ ante ſpoliationẽ poſſeſſor extiterat.

g ¶ Fruct⁹. perceptos ⁊ percipiẽdos: vt extra de reſti. ſpo. grauis. et reſtituend⁹ eſt ad omneʒ cauſam in qua eſſet ſi nõ fuiſſet ſpoliatus. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. § nõ ſolum.

h ¶ Ante litem conteſtatã. Jdeo autẽ dicitur ante litem cõteſtatã, q̃ exceptio ſpoliationis eſt dilatoria, et ſic eſt ante litẽ conteſtatã ꝓponẽda: tamẽ ſi vult directe agere de ſpoliatione, etiam poſt litẽ conteſtatã hoc poteſt facere: vt ex̃ de cau. poſ. paſtoralis.

i ¶ Reſtituat. Tamen ſi in modum exceptionis probatur ſpoliatio, nõ ideo fit reſtitutio: vt extra de ordi. cog. cum dilectus. Dico tamẽ decre. illã hic non habere locũ: quia vbi excipitur de ſpoliatione cõtra illũ qui crimen intẽdit, bene reſtituitur ſi ſpoliationẽ probat, prout intelligo oĩa hec iura: ſec⁹ vbi vtraqꝫ queſtio eſt ciuilis: vt in illa decre. cũ dilectus. Jn hoc tamẽ caut⁹ ſis, ꝙ ſi aduerſarius tuus ↄuenit te ſuper re aliqua; ſi vis dicere te ſpoliatũ eſſe eadem re: vtili⁹ eſt tibi vt di-

Notoriũ t fama per duos teſtes p: bari poſſũt. Cõc. cũ hac gl. bar. in l. j. § ſi q̃s neget. ff. quẽ ad. te. aplã. et in l. ij. C. de erro. ad: uo. et Alerã. Bymo. in l. bo: nor. C. de bo: no. poſ. ſ̃ tab. Ad idẽ. ſ. ſ. xxj. di. ſ. q̃ lit. ar. contra.

xxiiij. c. iij. de illicita. qd̃ admitto d notorio manente actu. Lau.

Exceptio ſpoliatiõis eſt dilatoria. Cõuentus ſit cautus circa ſpoliationem opponendã.

reete petas reſtitutionem: quia ſi probas ſpoliationē directe agendo, duo conſequeris: ꝛ ꝙ prius audieris, et ꝙ reſtitueris: ſi prius probes reſtitutionem, licz aduerſarius prius propoſuerit actionem ſuam: vt extra de reſti. ſpo. ex cõqueſtione. Sed ſi de alio agit aduerſarius, et tu ſuper alio dicis te ſpoliatum: vtilius eſt tibi vt in moduz exceptionis ꝓponas ſpoliationē ſi aduerſari⁹ te preuenit in querela. Nā ſi directe velles agere, prius audiretur aduerſari⁹ ꝙ̄ tu. ſecus ſi excipiēdo: vt extra de ordi. cog. cum dilectus.

NUll⁹ epiſcoporum. ¶ Caſ⁹. Null⁹ epiſcop⁹ poteſt vel dz ab aliquo accuſari, niſi pri⁹ poſſeſſiones ꝛ omia ablata quacūqꝫ fraude ei fuerint reſtituta cum fructibus ante accuſationem perceptis: ꝛ hec faciant primates et ſynodus.

a ¶ Ingenio. q̄ ergo dolo alteri⁹ renūciat, iuri ſuo reſtituēdus eſt: ſicut ſi eſſet violētiam paſſus: qꝛ in hoc caſu vi ꝛ fraudem equiparat ſibi canon. xv. q. vj. c. j. ꝛ ij. cau. px. q. j. reditegrāda. Jo.

Cum dol⁹ dedit cāz ꝯctui. La. de q̄ no. ex̄ d emp. et vē. c. iij. in fi.

IN ſcripturis veſtris. ¶ Caſus. Quidaz epi a ꝓprijs ciuib⁹ fuerūt accuſati, aliqui ex ſuſpitione, aliqui ex certa ratione: ſed qꝛ rebus ſuis fuerant expoliati, mādat dñs papa ꝙ nō vocent̃ ante reſtitutionē ad cauſam vel ſynodum. Idē dicitur in capitulis ſequētibus, eo addito ꝙ epi recte iudicātes tales cauſas debēt in eccl'ia tractare, vt ipſi poſſint eſſe teſtes ſingulorū: nec debent etiā accuſati reſpondere niſi prius reſtituantur.

¶ Nullus debet accuſari dū ſuis rebus fuerit ſpoliatus.

NUllus epõꝝ dum ſuis fuerit rebus expoliat⁹ debet accuſari priuſqꝫ oīa ei quecūqꝫ ablata ſunt quocūqꝫ ingenio[a], legibus redintegrē tur: ita vt omnes poſſeſſiones atqꝫ omnes fruct⁹ ante inceptā accuſationē primates et ſynod⁹ epõ de quo agitur, funditus reſtituant.

Itē Euſebius fratrib⁹ ꝯſtitutis ꝑ Alexādriā ꝛ Egyptū.

¶ Nec ꝯuocari ad ſynodum, nec ſ aliq̄ dz iudicari ſpoliat⁹.

IN ſcripturis vr̄is reperim⁹ quoſdā epõs vr̄is in partib⁹ a ꝓprijs ouib⁹ accuſatos: aliquos vcz ex ſuſpitione, ꝛ aliquos ex certa rōne: et iccirco quoſdam ſuis eſſe reb⁹ expoliatos, quoſdā vero a ꝓpria ſede depulſos, quos ſciatis nec ad ſynodū comprouincialem, nec ad generalem poſſe conuocari, nec in aliquo[b] iudicari anteqꝫ cuncta que eis ablata ſunt, legibus poteſtati eorum redintegrentur.

Itē Julius pa. ¶ De eodē.

NUllus poteſt cõuocari aut iudicari anteqꝫ oīa ſibi ablata, ꝛ oīa iura[c] ei in integrum reſtituātur, quia non habet priuilegium quo poſſit exul iam nudatus.

Itē zepherin⁹ pa. De eodē.

PReceptum ergo eſt in antiquis ſtatutis, electos atqꝫ ſuis rebus expoliatos eccleſias[d] ꝓprias recipere: ꝛ primo ſua oīa eis reddi: ꝛ demū ſi quis eos iuſte accuſare voluerit, equo periculo facere: iudices eſſe decernētes, epõs recta ſapientes, et in eccleſia conueniētes vbi teſtes[e] eſſent ſingulorꝫ qui oppreſſi videbantur: nec prius eos reſpondere ꝙ̄ omnia ſua eis et eccleſijs eorum legibus integerrime reſtituantur.

¶ Queſtio. iij.

QUa aūt[f] pēa feriēdi ſint q̄ i accuſatiōe deficiūt, canonū cēſura diffinit: penā enim illati criminis cum diſpēdio exiſtimationis excipient.

Unde Gelaſius pa.

¶ De his qui non probanda obijciunt.

ex̄ de ordi. cog. cū dilectus. ꝛ vt dz in hac queſtione per totū, ꝛ. j. iij. q. j. c. j. ij. ꝛ. iij. vbi gñaliter videt̃ dici ꝙ nullum crimen poſſit ſpoliato obijci. B.

c ¶ NUllus poteſt. ¶ Omnia iura, etiā incorporalia vt extra vt lit. pendē. a memoria. Et eſt ratio, quia inermes non poſſūt reſiſtere inimicis: vt. j. iij. q. ij. ca. iij. ꝛ ca. ſi quis epiſcopus. et etiā cõmunio hominū eſt reſtituenda ſi eſt iniuſte excommunicatus vel ſuſpēſus: arg. j. q. v. ſup cauſa. in fi. qꝛ verbū reſtituendi plenā ꝛ pfectā habet ſignificationē arg. j. ca. ꝓxi. ꝛ argu. extra vt lit. nō conteſt. accedens. in fi. ff. d vſur. l. videamus. §. in fauiana.

tādem emulo ꝛc. fin. Lau. ꝛ hug.

Inermes nō pñt inimicis reſiſtere.

d ¶ PReceptū. ¶ Eccleſias. ex̄ de appell. qua fronte. j. xxiij. q. viij. ꝯuenior. ex̄ de immuni. eccle. c. j. ꝛ ca. cū eccl'ia.

e ¶ Teſtes. Ar. ibi cauſam tractādā vbi teſtes poſſunt haberi. iij. q. ix. hortamur. ꝛ ex̄ de appel. ex parte. et extra de offi. iudi. ordi. ſignificauit. ꝛ. xxxiij. q. ij. ſi ne. Joan.

QUa autem. ¶ Hec. q. diuiditur in quinqꝫ partes: in quaruz prima probat tribus authoritatibus ꝙ accuſās calumnioſe debet feriri pena talionis. Scd̄a ibi: Aliud. Tertia ibi: Sed aliud. Quarta ibi: Notādū eſt. Quinta ibi: Notandum quoqꝫ. Jo. de fan.

¶ Caſus. Hic ponit̃ tertia queſtio, qua queritur qua pena ſint feriendi qui in accuſatione deficiunt: ꝛ certū eſt ꝙ pena talionis: cū infamia notentur: qd̄ probatur per ſequētia capit. niſi errore deceptus vel temeritate vel iracundia accuſauerit.

Spoliato a ſpoliatore nl'lū crimē põt obijci.

b ¶ Nec in aliquo iudicari. A ſpoliatore nullum poteſt obijci crimen ſpoliato. extra de reſti. ſpolia. in literis. ꝛ ca. item cum quis. niſi ſuam ꝓſequatur iniuriā: vel niſi ſit tale crimē ad quod quilibet admittatur: argu. ij. queſt. j. in primis. Sed ab alio poteſt accuſari de alijs criminibus, ſed non de illo pro quo eſt ſpoliatus: argu. v. queſt. ij. ſi primates. a contrario ſenſu. extra de appella. ad hoc. ꝛ ca. propoſuit. alioquin delictum eius maneret impunitum ſi de nullo crimine poſſet accuſari ab aliquo. Jo. Ego nō credo ꝙ in aliquo ſpoliator admittat̃ ꝯ ſpoliatū, niſi pri⁹ facta reſtitutione: vt

Sū pro ar. a ꝯtio ibi: nec

f ¶ Qua autez. Accuſator in quinqꝫ peccare poteſt: aut errore decipitur, aut temeritate ſeu calore iracundie ad accuſandum ꝓuocatur, aut calumniatur, aut preuaricatur, aut tergiuerſatur: ſed in oībus his caſibus ſi deſiſtit impetrata abolitione quacūqꝫ, nō punit̃ nec infamis eſt: vt. C. de aboli. l. i. ꝛ. ij. Itē ſi non impetrauit abolitionem, parcitur ei in duobus primis caſibus: vt. j. e. §. notandum. ſecus ſi eſt vel calūniator, vel preuaricator, vel terginerſator. Calumniator tenetur ad penaz talionis: vt. j. e. c. ij. ꝛ. iij. Preuaricator poſtea

Alia ſria mē bra colligunt. j. e. glo. ij. ſec. Calūniator. Preuaricator.

nemineˉ poteſt accuſare: ⁊ extra ordineˉ punit: vt. j. e. §. notādū. in fi. Tergiuerſator † punitur in quinq; libris auri: vt. ff. de preua. l. iij. in fi. Teſtis etiam caluniator penā talionis ſuſtinet. iij. q. ix. nihilominus. xxxiij. q. v. hec imago. ⁊ C. de teſti. l. nullum. et hoc ſm opi. h. nos tamen dicimus ꝙ teſtis nullo modo ſuſtinet vel ſe obligat ad penam talionis: vt no. xxxiij. qōe. v. hec imago. Si aūt tulerit al's falſū teſtimoniū, punitur extra ordineˉ. vj. q. j. quicūq;. de teſte poſuit Gratianus in themate: ſ; h omiſit.

S J quis ¶ Caſus. Si quis aliquem accuſauerit, ⁊ crimen illatū non poterit probare: infamis efficit: et decetero ad accuſandum nō admittitur: cum contra eū; de calūnia preſumatur.

a ¶ Suſtiere. nō tamē ipo iure: ſed per ſenteˉtiam: vt ff. ex qui. cau. irroga. infa. athletas. §. calūniator. ⁊ j. e. §. notandum.

C Alūniator. ¶ Caſ⁹. Calūniator ſi in accuſatione defecerit: pena talionis, id eſt pena ſimili punietur.

b ¶ Calūniator. Fallit in ſex caſibus: vt. xxxiij. q. v. hec imago. et. j. v. queſt. vj. c. iij. tamen ſatis punitur qui amittit ſacerdotiū qd̄ recepturus erat. xxij. q. iiij. guiliſarius. Itē fallit extra de accu. ſup his. et in priuatis criminib⁹. ff. ad turpil. l. j. ⁊ l. in priuatis. et forte in denūciatione. extra de calū. cum dilectus. ſed in inquiſitione nō eſt pena ordinaria ſtatuta: et ideo in arbitrio iudicis relinquitur. extra de offi. iudi. deleg. de cauſis.

c ¶ Talionem. i. aliam penā ſimilem: vt. j. e. c. proxi. ff. de iur. delib. l. j. extra de tranſac. c. fi. Dic ꝙ pena que a lege ſtatuitur, retractari non poteſt: q̄ ab homine bene poteſt. ff. de verb. ſig. l. penul.

S J quis epm. ¶ Caſus. Si quis epm vel aliū clericū falſis criminib⁹ accuſauerit: ſi defecerit, etiam in fine non erit ei communio danda.

d ¶ Si quis epm. ff. de re mili. l. omne. §. j. et extra de ſen. excom. a nobis.

e ¶ Cōmunioneˉ. niſi reſipiſcat: vt. j. di. l. penitentes. contra. et. iij. q. x. eos. xxvij. q. j. virgines.

¶ Aliud. ¶ Hec eſt ſcd̄a pars huius. q. in qua dicitur ꝙ ſi aliquis irato aīo verba contumelioſa dixerit, non eſt habendum pro accuſatione. ⁊ hoc probat per capit. ſequens. Joan. de fan.

¶ Caſus. Dictum eſt. j. ꝙ calumnioſe accuſantes ſi in accuſatione defecerit, ſunt puniēdi. Nūc dicit Gratianus ꝙ aliud eſt crimen falſo obiectū nō pbare: ⁊ aliud ſi conuiciū nō probauerit. primū ſine abolitione nulli conceditur: hoc oībus licet.

S J quis circa hmōi perſonas nō pbāda detulerit authoritate hui⁹ ſanctionis intelligat ſe iacturā infamie ſuſtinere[a]: vt dāno pudoris, ⁊ exiſtimationis diſpēdio diſcat ſibi aliene verecundie impune inſidiari ſaltem decetero non licere.

Item Damaſus papa.

¶ Si accuſator in accuſatiōe defecerit, talionem recipiat.

C Alumniator[b] ſi in accuſatione defecerit, talionem[c] recipiat. ‡

Itē ex decreto Adriani pape.

¶ De eodem.

Q Ui non probauerit qd̄ obiecerit, penam quā; ipſe intulerit patiatur.

Item Damaſus papa.

¶ De his q̄ falſis criminibus aliquem impetunt.

S Jquis epm[d] aut pbr̄m aut diaconem falſis criminibus impetierit vel accuſauerit, ⁊ probare nō poterit: nec in fine dandam ei cōmunionem[e] cenſemus.

Aliud eſt accuſationē nō implere, ⁊ aliud eſt ꝯuiciū nō pbare. Jllud eñ nulli ſine abolitione, hoc omnibus licet.

Unde Fabianus papa.

¶ Conuiciū non eſt pro accuſatione habendum.

S J quis iratus[f] crimen cuilibet temere obiecerit, conuiciū non eſt pro accuſatione[g] habendum: ſed permiſſo tractandi[h] ſpatio, ſi id quod iratus[i] dixit, p ſcripturam ſeſe probaturū fateatur: vt ſi forte reſipiſcens que per iracundiam dixerit, iterare[k] aut inſcribere noluerit: nō vt reus criminis teneatur.

Sed aliud eſt crimē illatum nō poſſe pbare, † aliō aliqua promiſſione accuſationē deſerere huic eñ qui promiſſione decept⁹ accuſationē deſerit, venia daī: illi vero qui crimen illatum probare nō valuerit, infamia irrogatur.

Unde beatus Grego. ſcribit Joanni epo corinthiorum.

¶ De eo qui promiſſione illectus accuſationē deſerit.

P Aulum itaq; diaconū quāuis culpa ſua vehemēter cōfundat: ꝙ deceptus

S J qs iratus. ¶ Caſus. Si aliquis calore iracundie alicui cōuiciū itulerit, hoc nō eſt habendū p accuſatione. Si aūt qd̄ iratus obiecerit, voluerit pbare: hoc faciat per ſcripturam, ſe ad penā talionis obligando. Si autem quod per iracundiam dixerit, noluerit pbare, reus obiecti crimīs non habebitur.

f ¶ Si quis iratus. Jra reſcindit contractum. ff. de public. licitatio. in prin. ⁊ minuit delictū: vt. C. de adul. gracchus.

g ¶ Pro accuſatione. Sed pro iniuria. ‡ ff. de iniu. item apud. §. j. ⁊ p totū. j. xi. qō. j. ſi qs ſacerdotū. contra. vbi deponitur et curie traditur qui dicit epo cōuiciū. Sed ibi loqꝫ de eo q̄ ex deliberatione ⁊ ſepe loqꝫ ꝯuicia.

h ¶ Tractādi. i. deliberādi. Et p hoc eſt ar. ꝙ ibi nō erraī vbi ex deliberatiōe aliq̄d fit. Jtē ex hoc ar. eſt. ꝙ ēt accuſatori dāde ſūt inducie: arg. j. iij. q. iij. §. ſpatiū. ‡

i ¶ Jratus. qd̄ pbabit. C. de iniur. ſi non cōuicij animo, ſi. extra de preſumpt. ca. j.

k ¶ Jterare. hoc ideo dicit, quia ſi iterauerit conuiciū, non videtur ex iracūdia ſed ex deliberatione dixiſſe. ſic. C. ad vell. ſi mulier. ij. in fi.

¶ Sed aliud eſt. ¶ Hec eſt tertia pars q̄ſtionis, in qua dicitur ꝙ ſi aliquis eſt deceptus pmiſſione teſtiū, parcitur ei. ſi aūt pecunia defecerit, non parcitur illi. ⁊ hoc probat duabus authoritatibus. Jo. de fan.

¶ Caſus. Adhuc diſtiguit Gra. ⁊ dicit ꝙ aliō eſt nō probare crimē, qꝛ falſū eſt illatū crimē: q̄ caſu nō parcitur. aliō pmiſſiōe aliqua deſerere accuſationē: in quo caſu venia daī: qꝛ decept⁹ fuit, pmiſſiōe pecunie: vl' qꝛ teſtes ei pmiſerūt ſe veritatē de crimine cōmiſſo dicturos.

P Aulū. ¶ Caſ⁹. Paul⁹ epm ſuū accuſabat: pmiſſione eius deceptus deſtitit ab accuſatiōe. Dicit papa ꝙ lꝫ valde deberet puniri, tñ ei penā remittimus.

Tergiuerſator.

† Js eſt tergiuerſator qui terga vertit aduerſario ac cuſatori et citra abolitionem deſiſtit ⁊ hic incidit in turpil. ⁊ extraordinarie punit. j. e. preuaricator. §. ſi quis autē. ff. ad turpil. l. j. §. ſi qs ſ; gof.

‡ Cōc. tert. l. j. ff. ad turpil. ⁊ in. l. q̄ crimē. ſibi cy. C. q̄ accu. non poſſ.

Calūniator nō ſemper punitur talione.

† al'as pbare: qꝛ falſū eſt aliō ⁊c̄.

Accuſatori an dande ſint inducie.

‡ Cū p bare ñ poſſit vel noluit: vt v. qō. j. c. j. ⁊. ij. in fi. et ſic etiā intellexit h. i ca. j. alle. ſi qs ſacerdotuꝫ. qd̄ dic vt notatur. j. q. j. in ſū. in fine. Archi.

‡ Add̄ et. §. ei autem. S; nō obſt. qꝛ loquiꝫ hic de inducijs deliberatorijs ibi de p̄paratorijs. ar.

† Add̄ h alex. d ymo. l. l. j. C. d erro. cal.

s ¶ Promiſſione. Nō ꝑmiſſione pecunie. talis eñi nō poſſet petere abolitionē.† nam ſolus ille petit qui erro re vel temeritate vel calore iracūdie ad accuſandū venit: vel qui ſuam iniuriā proſequit: vel qui ſuos cōſanguineos accuſauerit. C. de aboli. l. ij. ideo dic promiſſione ſcʒ teſtium, qui ei promiſerāt ferre teſtimoniū contra illum. ſed tūc ſequēs ca. nō facit ad ꝓpoſitū magři nisi per ciuilem iudicem. Nec eſt contrarium quod dicitur de muliere que nubit intra tempus luctus, eiqȝ dicit Stephanus, Infames dicimus ꝛc. quia in matrimonio leges ſacros canones imitantur: et ipſa mulier non eſt infamis, nec Paulus: cum ei nondum ſit infamia per ciuilē iudicem irrogata.

† Que ſit tripl'r: vt no. ȝ. e. q. j. pro hibent. Archi.

b ¶ Culpā. Sed nō infamiā: vt. ȷ. e. indulgentia.

E ¶ Uphemium ¶ Caſ⁹. Iſti duo epm ſuū accuſabant: ſed ab eodem ad ſacros ordines ꝓmoti fuerunt vt ab accuſatione, deſiſterent: quare dñs papa eos depoſuit ab oī officio priuando.

‡ Al'as euthemiū, ſic eutheniū.

c ¶ Pro deferenda. Qui ex pacto deſiſtit, forti⁹ incidit in turpilianuʒ qȝ alter: q: etiā femina in hoc caſu incidit / que al'as nō icideret: vt. C. ad turpil. ſi femina. ff. ad turpilia. mulier.

¶ Hic colligitur.

‡ Caſus hui⁹. §. ſic ponit. Dictum eſt. ȝ. in illo capit. paulū. ꝙ dñs papa culpam remiſit: ꝛ ſic per conſequens videtur ꝙ infamiā poſſit remittere. Sed contradicit Gelaſius q̄ dicit ꝙ qͣꝫqȝ animas ſaluare ꝑ penitentiā poſſim⁹, infamiam tamen abolere nō poſſumus. Similiter Stephanus cōtradicit, qui dicit: Hos ſub nota infamie ꝑpetue ad penitentiam ſuſcipim⁹. qḋ ſoluit ſtatim vbi dicit / vel nō fiunt: et dicit ꝙ nō omnes ſunt infames ſm canones quos ſeculi leges infames dicunt. ꝛ ita Paulus nō fuit infamis ſm canones / licet ſecus ſm leges. Et hoc ꝓbatur exemplo mulieris que nubit intra tempus luctus, que nō eſt infamis de iure canonū, lʒ ſit ſecus ſm leges. Sed opponit Gratianus huic ſolutioni. Nam dicit Stephanus: Oēs infames dicimus quos ſeculi leges infames pronunciant. et ita Paulus et mulier q̄ nubit intra tp̄s ꝛc. erunt infames ſm canones. Sed ſoluit dicēdo ꝙ illud Gelaſij ꝛ Stephani, qͣꝫqȝ animas ſaluare ꝛc. ꝛ hoc / ſub nota infamie perpetue ꝛc. intelliguntur de his quibus eſt infamia irrogata per ciuilem iudicem: que aboleri non poteſt

promiſſione[a] ab accuſatione ſui epi deſtiterit, tamen hanc ei culpam[b] ignoſcimus.

Qis igitur qui crimē obiicit, ſcribat ſe probaturum. Re vera ibi ſemper cauſa agaƚ, vbi crimen admittitur: ꝛ qui non ꝓbauerit quod obiecerit: penam quam intulerit: ipſe patiatur. Idem.

¶ De his qui accuſationē deſerunt vt eccleſiaſticos ordines accipiant.

Euphemium‡ atqȝ thomā qui ꝓ deſerēda[c] accuſatione epi ſui ſacros ordines acceperūt, eiſdē ordinib⁹ priuatos eſſe cēſem⁹: atqȝ ita ſicuti depoſiti ſunt, volumus ꝑmanere. ¶ Hinc colligiƚ clericoꝝ infamiā[d] per Romanū pontificem aboleri poſſe, contra illud Gelaſij. Quāqȝ animas per penitentiam ſaluare poſſumus, infamiam tamen abolere non poſſumus. contra illud Stephani: qui cum cauſas enumeraſſet ex quib⁹ infamia irrogaƚ: hos oēs (inquit) ſub nota perpetue infamie ad pniam ſuſcipim⁹. Uel non fiunt infames lege canonum omnes quos leges ſeculi infames pronūciant: cū Paulus diaconus qui non impetrata abolitione ab accuſatione deſtitit, hac authoritate dignitatem officij ſui recuperauerit: quem ſenatuſcōſultum Turpilianū infamē[e] pronunciauit. Mḋ etiam de ea fateri cogimur que ītra tp̄s luctus nubit: cuʒ matrimonia hodie regantur iure poli, nō iure fori. ꝛ iure poli mortuo viro mulier ſoluta eſt a lege viri: nubat ſi vult. Sed idē Stephanus ecōtra ſcribit dicēs: Infames dicimus quoſcunqȝ leges ſeculi infames pronunciāt. Sed[f] illḋ Gelaſij ꝛ Stephani, qͣꝫqȝ aias ꝛc. ſub nota perpetue infamie ꝛc. de illis intelligiƚ quibus per iudicem ciuilem infamia irrogaƚ: quorum[g] ſicut examinatio ꝛ caſtigatio, ita ꝛ in integrum reſtitutio non[h] niſi ad ciuilem iudicem ſpectat. De ea ꝟo que intra tēpus luctus nubit, nō eſt contrarium ei quod Stephanus ait: Infames dicim⁹ ꝛc. cum enim leges ſeculi precipue in matrimonijs ſacros canones ſequi[i] nō dedignentur: non videntur pronunciare infamem eam que apoſtolica et canonica authoritate non illicite nubit.

Notandū eſt qͣꝫ ꝙ aliud eſt

d ¶ Infamiam. Non facti / † ſed † iuris. Sed videtur ꝙ poteſt: vt. ȷ. vj. q. j. illi qui. contra. extra de ſimo. ex diligēti. ȷ. xv. q. vj. authoritatem. ȝ. j. qōne. j. ventū. contra. vel ſupple nō poſſumus niſi poſt pniaȝ: vt. ȷ. ꝑ xi. q. iij. cōſanguineoꝝ. vl' nō poſſumus ꝑ pniam, ſʒ ꝑ in integrū reſtitutionē. Uñ bene cōcedo ꝙ ep̄s poſſit tollere infamiā in oī crimine in quo pōt diſpenſare. nā ꝛ ſenat⁹ tollit infamiā: vt. ff. de poſt. l. j. §. de qua. et eccleſia cōparaƚ ſenatui: vt. ȷ. xvj. q. j. eccleſia.

† Cō. l. in bel lo. §. facto. ff. de capti. ꝛ. l. j. C. de ſen tē. paſ. ꝛ. l. j. C. de q. ſ. de poſt.

Infamiā tollit ep̄s.

e ¶ Infamē. i. infamandū ꝑ ſniam nō ipſo iure: vt. ff. ex qui. cau. irrog. infa. athletas. licʒ M. hic notauerit. Hic fateor plane te mētitū Grane. qui eñ citra abolitionē deſiſtit / nō infamaƚ, ſed punitur‡ in quinqȝ li. auri: vt. ff. de preua. l. iij. §. vlti. ſed tm̄ per ſniam infamaƚ: vt. C. ad turpil. l. ij.

Iſtus.

‡ de h⁹ le. ꝛ no. ȷ. e. preuaricationeȝ. ꝟ. ſi quis autē. et ȷ. ea. ſi quem. dic vt ibi. Ar.

f ¶ Sed illḋ. ſue ſolutioni obijcit quod eſt. vj. q. j. infames.

g ¶ Quoꝝ. ex qui filij ſint legi. per venerabilē. cōtra.

h ¶ Non niſi ad ciuilē. Niſi velis dicere ꝙ reges iuriſdictionem habeant a papa.

i ¶ Sequi. In auten. vt cleric. apud proprios epiſco. §. penul. coll'. vj.

¶ Notandū ꝑ hec eſt. iiij. pars hui⁹. q. in qua dr ꝙ ſi penituerit aliquē accuſaſſe, ante litis cōteſtationē pōt deſiſtere. ꝛ hoc ꝓbat ꝑ quādā legē lōbardā. Io. de fan.

¶ Caſus. Soluit quod dictum eſt, et alio modo: vt locum habeat lex lombarda que ſequitur: et dicit Gratianus ꝙ eſt aliud cum quis penitet aliquem innocentem criminaliter accuſaſſe, et ab eo abſoluitur: aliud eſt cum pecuniam accepit a nocente vt ab accuſatione deſiſtat. Et ad hoc inducit legem ſequentem.

a ¶ Si ab innocēte, et volūtate iudicis: vt.C.de abo. l.j.et vltima.

Si quem penituerit. ¶ Caſus. Si quē penituerit innocentē criminaliter accuſaſſe, ⁊ cū eo conuenerit, ad inuicē ſe abſoluant. Si aūt nocentem accuſabat ⁊ per obreptionez .i. deceptionē accepta pecunia ab accuſatione deſiſtit: ſtatuta pena punietur.

b ¶ Penituerit. Dū tamen non accuſauerit fallaciter: vt.C.de aboli. l.fallaciter.

c ¶ Et iſcriptionem. Nā ante inſcriptionē pōt deſiſtere.ff. ad turpil.queſitū. ⁊ ex̄ ō accu.licet.in fi.

d ¶ Conuenerit. immo etiam eo inuito intra triginta dies poteſt: niſi re⁹ iam ſit paſſus aliquā iniuriā: vt C.de aboli.l.fallaciter.

e ¶ Legib⁹. Pena.lx.ſolidorū: vt eſt in lōbardia. nā ſecundū legem lōbardā qui deſiſtit ab accuſatione criminis, cōdēnatur in.lx.ſolidis: ſz ſm legē romanā q̄ deſiſtit ab accuſatione publici criminis, punitur in.v. lib. auri.ff. ō preua.l.iij. ⁊ hanc penā nemo p̄ſtat niſi qui deſiſtit a publico crimine.ff.ad turpil.l.ſi quis.§.ſi ſtellionatus. Sed qui deſiſtit ab accuſatione priuati criminis, infamis eſt, et extra ordinem arbitrio iudicis punitur: vt.ff.ad turpil. ⁊ in priuatis. ⁊ C.e.l.ij. Sed ſi accuſator abſens eſt, ⁊ citatus noluerit procedere in accuſatione: tūc grauiꝰ punit̄ q̄ꝫ pena.v. librarū auri: vt.ff.de pe.abſentē.§.ij. Joan.

¶ Notandum. ¶ Hec eſt quinta pars q̄ōnis, in qua facit differentiā inter calūniatorē, ⁊ tergiuerſatorē, ⁊ preuaricatorem. Joan.de fan.

¶ Caſus. Hic dicit quid ſit calumniator, quid preuaricator, ⁊ quid tergiuerſator: ⁊ qua pena puniātur. ⁊ primo q̄ accuſator tripliciter delinquit. Aut em̄ calūniatur .i. falſa crimina intendit. Aut preuaricatur .i. vera crimina abſcōdit. Aut tergiuerſatur .i. in totū ab accuſatione deſiſtit ſine iudicis authoritate. Sed qui non ꝓbat non ſtatim calūniari videt̄: immo iudex inquirere debet qua mēte ⁊ qua intentione ad accuſationē ꝓſilijt: ⁊ ſi in eo iuſtū errorē deprehenderit, abſoluet eū. ſi eū in calūnia deprehenderit, condēnabit. ſed ſi ita ꝓnūciauerit, calūniator es: condēnauit eū: etſi penā nō dixit que legis authoritate imponitur, et non arbitrio iudicātis. Si autē ita ꝓnunciauit, non probaſti, vł eū temere accuſaſti: pepercit ei. temeritas em̄ ⁊c.

f ¶ Calūniari. Immo ſic videt̄ q̄ calūniet̄: vt.ſ̄.e.q. ꝓxi. q̄ nō ꝓbauerit. Sz intellige in his, q̄s excuſat neceſſitas, pietatꝫ officium, ⁊ criminis enormitas, ⁊ iuſt⁹ dolor. C. ō adul. q̄ꝫ uis. C. q̄ accuſare nō poſ.l.ij. ⁊ C. de fal. mone.l.j. ⁊ C. de calū.l.ū.

g ¶ Crimina .i. ꝓbationes.

h ¶ Abſoluto .i. abſoluēdo: ne ſit contra.C. de calū. l.j. Uel dic abſoluto quo ad animū: vt.ff.de verb. ſig. fugitiuus. Uel dic q̄ ſi iudex ex officio ſuo vult punire calūniantē, hoc faciat ante ſententiā abſolutiōis: vt C. ō calū.l.j. ſz aliq̄ accuſante ipſuz de calūnia q̄ncūq̄ poteſt, vel idē iudex, vel ali⁹.C. de aduo. diuer. iudi. l.j.et.ff.ad turpil. l.j.in prin.

i ¶ Qua mēte .i. q̄ animo venit ad accuſandum.

k ¶ Legis. Forte ſm diſtinctionē q̄ eſt.ff.de pe.abſentē.in fi.

l ¶ Arbitrio .i. inquiſitione.

m ¶ Uolūtati. vt ſ̄.iij.q.vij. iudicet. C.de pe.ſi operis. C.ad legē iul.de vi.pu.ſeruos.in fi. ⁊.ff.ad turpil.l.j.in prin. Sed contra.C.de infa. ⁊ ſi ſeuerior.xlv.diſtin. oīs qui, contra. ⁊ .j̄.xxiij.queſt.v.c.j.contra.de pe.diſti.j.§.pene. In omnibus iſtis contrarijs dicitur q̄ iudex poteſt moderari penam. Quidam dicūt iſtud loqui de ordinarijs penis, illud de extraordinarijs. Sz hoc nihil eſt: q̄r in illo ca.circūcelliones.xxiij.q.v.ca.j.loquit̄ de ordinario crimine, ſcꝫ homicidio. Sed dic q̄ ex cauſa ⁊ perſona, ⁊ etate, ⁊ ratione ſcandali poteſt iudex arctare penam vel ampliare penam. Ex cauſa: vt.l.diſt. vt cōſtitue arctaretur. ⁊.ff.de pe.aut facta.§.vlti. Et perſona.xxiiij.q. ⁊ ā plia ſ.qui contra. ⁊.ff.de pe.capitalium.§.vlti. vbi dicit̄ maiores puniri minori ſupplicio: ⁊ ſeuerius ſeruos q̄ꝫ liberos, famoſos q̄ꝫ integri ſtatus. Etate.lxxxvj.diſtinct. tanta nequitia. Ratione ſcandali: vt.ſ̄.queſt.j.in primis. Uel dic, non poteſt ſine cauſe cognitione: ſed cum cognitione poteſt. Uel dic, non poteſt poſt ſententiam: ſed ante poteſt, vel in ſententia.C.de pe.l.penam. vbi dicitur, ſua dicta preſidi reuocare non licet.ff.de re iudi. cum querebatur.

cū aliquē penituerit criminaliter accuſaſſe, ⁊ inſcriptionez feciſſe, ſi ab īnocēte[a] fuerit abſolut⁹. Aliud ſi pecuniā a nocente acceperit vt a ꝓbatione eius qō obiecerat deſiſtat.

Unde in li. capitulorū. clxxv. ca. legitur.

¶ De eo quē penitet criminaliter accuſaſſe.

Si quem penituerit[b] accuſaſſe criminaliter, et inſcriptionē[c] feciſſe de eo qō probare non potuerit: ſi cum accuſato innocente conuenerit[d], inuicem ſe abſoluant. Si vero iudex euz qui accuſatus eſt, criminoſum eſſe cognouerit: ⁊ inter reum ⁊ accuſatorē per obreptionem conuenerit de colludio: penā accipiat legibus[e] conſtitutam.

Notādum quoqꝫ eſt q̄ ſicut dige.lib.xlviij. legitur titu. de abolitionib⁹ criminū. ¶ Accuſatorū temeritas trib⁹ modis detegit̄: aut em̄ calūniant̄ur, aut p̄uaricant̄, aut tergiuerſant̄. Calumniari[f] eſt falſa crimina ſciēter intēdere. Preuaricari eſt ꝟa crimina[g] abſcōdere. Tergiuerſari eſt in vniuerſuz ab accuſatione deſiſtere. Calūniatoribus pena legitime irrogatur. Sz nō ⁊ ti q̄ꝫ qui non ꝓbat qō intēdit, protinus calūniari videt̄. Nā ei⁹ rei inq̄ſitio arbitrio cognoſcētis cōmittitur: qui reo abſoluto[h], de accuſatoris incipit cōſilio querere, qua mēte[i] duct⁹ ad accuſationē ꝓceſſit: ⁊ ſi q̄dē iuſtū eius errorē repererit abſoluit eū. Si vero in euidēti calūnia eū deprehēderit, legitimā penaꝫ ei irrogat: quorum alterutrū etiā ipſis ꝟbis ꝓnūciationis manifeſtat̄: nā ſi quidē ita ꝓnūciauerit, non probaſti: pepercit ei. ſin autez ꝓnunciauerit, calūniatus es: condēnauit eū: et q̄ꝫuis nihil de pena ſubiecerit, tñ legis[k] poteſtas aduerſus eū exercebit̄. nā facti quidē queſtio in arbitrio[l] eſt iudicantis: pene vero perſecutio non ei⁹ volūtati[m] mādatur, ſed legis authoritati reſeruatur. Si autē interloquendo dixerit: Titi⁹ temere accuſaſſe vr̄, nō calūniatorem ꝓnūciauit. Temeritas em̄ fa

Immo credebat ſe ꝓbare: turam: nam ſi calumnioſe accuſaret, nō poſſꝫ impetrare abolitionē. vt.C. eo. vt ſequit̄. ſꝫ lau.

Accuſationem deſerēs qualit̄ punit̄. v.ps.

Adde hic ad qō ipſe deſiſtere licet ab accuſa. ſi ne pēa. nota. Bar.in l.queſitum.ff. ad turpil.

ſcꝫ q̄ nō ꝓtinus videt̄ calūniari. p.

al'as lege Rhemia.

adde qualr ꝓprie capiat̄ hec dictio abſolut⁹ ⁊ abſoluto: in.l. in ꝓua. ff. ō vſu. ⁊ in.l.j. ff.ad turpil.

a ¶ Et inconſultus. Ar. non eſſe imputandū quod fit cū impetu mentis: vt.ḋ.e.ſi quis iratus. C. ſi quis imperatori maled. l. vna. ɔtra.ḋ.xvij.q.iiij. ſunt qui opes. et extra de cleri. maledi. innotuit.

Ibi exponitur temeritate. i. ptinacia, ſ₃ oēs. alˀs obtiẽr qđ hic dr̄. De hoc dr̄ eẋ đ cōuer. coniu. duduz. Archi.

¶ Preuaricator eſt. ¶ Caſ⁹. Preuaricator dicitur ille qui ſimulat dilligere vnā partem et iuuare, ⁊ alteram iuuat: et dicitur ꝓprie preuaricator in publico iudicio. Aduocatus nō ꝓprie dicitur preuaricator. vnde ſi ꝑuaricatus ſit, publico iudicio vł ꝑuato extra ordinē punietur. Omnis autē preuaricator extra ordinem puniẗ, et decetero nō accuſat. ſ₃ q̇ accuſatorem ſuum corrumpit (niſi i cauſa ſanguinis) habetur pro cōuicto. Ponit etiam aliā acceptionē huius nominis preuaricator. ⁊ hoc in prima parte. In ſcđa parte q̄ incipit ibi: Si quis autem. dicitur ꝙ nullus debet ceſſare ab accuſatiōe ſine abolitione: alioq̇n puniẗur. Dicit etiam qualiter debeat abolitio impetrari: et ꝙ đ ſingulis criminibus debet impetrari iudice pro tribunali ſedēte.

cilitatis veniā ɔtinet: ⁊ inconſultus[a] calor, calūnie vitio caret: ⁊ ob hoc nullā penā huic irrogari oportet.

Vlpia. lib. xlvij. tit. de ꝑuari.

¶ Preuaricator eſt quaſi varicator: q̇ diuerſam partē adiuuat ꝓdita cauſa ſua: qđ nomē Labeo a varia certatione tractū ait: nā q̇ preuaricaẗ, ex vtraq₃ parte ɔſiſtit, q̇nīmo[b] ex altera. Is autē ꝑuaricator ꝓprie dr̄, q̇ publico iudicio accuſauerit. Ceterum aduocatus nō ꝓprie ꝑuaricator dr̄. Quid igiẗ de eo fiet? Siue priuato iudicio ſiue publico ꝑuaricat⁹ ſit, hoc ē ꝓdiderit[c] cauſā ſuā: hic extra ordinē ſolet puniri. ¶ Sciēdum[d] eſt ꝙ hodie iis qui preuaricati ſunt, pena iniungitur extraordinaria. ⁊.ĵ. ¶ Accuſator[e] de ꝑuaricatione conuict⁹, poſtea non accuſet ex lege. ⁊.ĵ. ¶ In oībus[f] cauſis (preterq̄₃ i ſanguine) q̇ delatorē[g] corrūpit: ex ſenatuſconſulto turpilliano ꝓ conuicto habetur. et.ĵ. lib. xlviij. titu. de abolitionibus criminū.

Preuaricatorē eſſe eū oſtendimus q̇ colludit cū reo: eo ꝙ ꝓprias quidē ꝓbationes diſſimularet, falſas vero excuſationes admitteret. ¶ Si q̇s autē ab accuſatione citra abolitionē deſtiterit, puniẗ. Abolitio priuatim[h] a preſidib⁹ poſtulari ac impetrari ſolet: itē ꝓ tribunali, nō de plano: nec preſes hanc cognitionē alteri demādare[i] pōt. Si plura crimina idē eidē intulerit, ſinguloꝝ[k] debet abolitionē petere: alioq̇n ꝓut q̇d admiſerit, eius noīe ſenatuſconſulti penā patietur. Et titu. eodē. ¶ Deſtitiſſe eū accepim⁹, qui in totū animū[l] agendi depoſuit. Non qui diſtulerit accuſationē: ſed q̇ permiſſu imperatoris ab accuſatione deſtitit, impunitus eſt. Abolitio[m] eñ penā remittit ⁊ infamiam non tollit.

Vnde imperatores Valentinus ⁊ Valeri⁹. ix. lib. C. e. ti. de gñali abolitiōe dixiſſe leguntur.

Indulgētia, patres ɔſcripti, q̇s liberat a pena, notat[n]: nec infamiā criminis tollit, ſed pene gratiam facit. Si autē reſtituo te in integrū princeps dixerit, infamiā tollit. Vnde in eodem lib. legitur titu. de ſententiā paſſis, ⁊ reſtitutis. Cuidā deportato in inſulā impe-

Quinimmo dupl'r ponitur.

b ¶ Quinimmo. Correctiue poniẗ. ſic. ff. de here. inſti. ſi ita fuerit ſcptū. alˀs pro vel poniẗ. C. de ſacroſanc. eccle. iubemus. §. economus. non proprie, ſed abuſiue.

c ¶ Prodiderit cām. Vel q̇ reuelat ſecreta cauſe aduerſario: vt. ff. de re mili. oē. §. exploratores.

d ¶ Sciendum. Lex ſecunda.

e ¶ Accuſator. Hec eſt lex quinta.

Trāſigi l₃ in aliq̇⁹ criminibus. Ut colligiẗ ex canone vj. q. j. infames. vt ibi not. ⁊. ĵ. ſequē.

f ¶ In omnibus. Scias ꝙ in oī crimīe capitali quod irrogat penā ſanguinis, l₃ tranſigi, preterq̄₃ in crimine adulterij. Sed in alijs capitalibus que nō irrogant penā ſanguinis, nō licet trāſigi, niſi in crimine falſi: vt C. de tranſact. l. tranſigere. ſed in priuatis criminibus non inuenio ꝓhibitū quin poſſit tranſigi. Sed videtur ꝙ ſm canones nō poſſit trāſigi ſup aliquo crimine: q₂ ſ₃ canones nullum crimen irrogat penam ſanguinis. xxiij. qō. viij. his a quibus. et ita ſuper publico crimine non licet tranſigi. itē nec ſuper priuato: quia ſm canones omne crimen publicum eſt. In cauſa ciuili licet quandocūq₃ ab accuſatione deſiſtere, etiam ſine iudicis authoritate: ſiue pecunia accepta, ſiue gratis: niſi ſit actio famoſa, vbi requiritur iudicis authoritas. ff. de his qui no. infa. furti. §. pactus. ⁊ §. q̇ iuſſu. in cauſa criminali ante inſcriptionē ſemper poteſt recedere, dū tamen gratis fiat. ff. ad turpil. mulier. ⁊ l. queſitū. ⁊ ex. de accu. licet. ſed poſtea non l₃ niſi iudicis authoritate, ⁊ rei cōſenſu ſi reus fuerit aliqua tormenta paſſus. ſed ſi non fuerit aliquid paſſus: tūc vſq₃ ad triginta dies poteſt accuſator eo inuito deſerere accuſationē C. de aboli. l. ij. et vlti. ſm canones forte non licet recedere ab accuſatione ꝓ pecunia: nec trāſigi: q₂ omne crimē videẗ ſ₃ canones eſſe publicum: vt hic: et extra de collu. dete. c. j. et. ij. ar. tamen eſt ꝙ poſſit authoritate iudicij. v. q. ij. ſi pmates. ⁊ extra de offic. archi. ea que. i parte deciſa. cōtra. ḋ. xc. di. diſſidentes. Arg. cōtra. ij. q. vij. qua ꝓpter. extra de ſimo. nemo. Sed in cauſa ſpirituali nullo modo l₃ pecunia accepta deſiſtere: q₂ in ea non l₃ trāſigi ꝓ pecunia. extra de rerū permu. ca. fi.

g ¶ Delatorē. i. accuſatorē. puniẗ ei talis in. v. li. auri. ff. ad turpil. l. et in priuatis. ff. de ꝑua. l. iij. ff. ad turpil. l. j. §. abolitio.

h ¶ Priuatim. i. priuata.

i ¶ Demandare. ff. de reg. iur. oīa que.

k ¶ Singloꝝ. Sic eẋ de ſen. exc. officij. ⁊. ff. de appel. cū in vna. ff. de ope. no. nun. de pupillo. §. ſi pluribus.

l ¶ Animū. Preſumitur depoſuiſſe: quia tēpore ſtatuto non procedit ad accuſationem: vt extra qui ma. ac. poſſ. cum in tua. ⁊ C. qui ac. non poſ. ſi ea. niſi cū eſt ꝓteſtatus: vel cū bienniū eſt elapſum: vt. C. vt intra certū tēpus criminalis queſtio. l. vlti.

m ¶ Abolitio. Hic fuit decept⁹ Gra. ex eo ꝙ legē iſtā reperit inſertam in tit. illo: quam non alia de cauſa iuriſperitus ibi inſeruit: niſi ꝓpter ſimilitudinē. q₂ ſicut abolitio infamiā tollit: ſic indulgentia penam.

¶ Indulgentia ¶ Caſus. Si princeps alicui damnato penam remittit: non tollit infamiam, ſecus ſi dicat: te in integrum reſtituo.

n ¶ Notat. ſi. j. q. j. ventū. ⁊. ḋ. e. §. hinc colligitur.

dicit prima pars hac ⁊ hoc q̇ ꝓpter intelligit i cā demandatis vbi deliquēs penituit nō vult nonob. eẋ đ oſi. iu. c. q₂ locū h₃ poſt q̄ đ crimine cōſtat q̇ vnicuiq₃ claruerit ęp̄i medā. xxiiij. q. iij. ecce. ſ₃ Tā.

Adde hoc eſſe verum niſi accuſator fraudulēter impetrat eā. l. ij. cum ibi not. per Cy. C. de abo.

Et expone notat. i. notatos iſtamis relinquit niſi ſpālr notans eī ētremittat infamiā, vł i integrū ad oia reſtituat. Archi.

rator antonin⁹ dixiſſe legit. Reſtituo te in integrū ꝓuincie tue. ⁊ adiecit. Ut aūt ſcias q̄d ſit in itegrū reſtituere, honoribus ⁊ ordini tuo ⁊ oībus[a] ceteris te reſtituo.

¶ Queſtio .v.

Deficiētibus vero accuſatorib⁹ re⁹ nō videt̃ eſſe cogendus[b] ad purgationē. Sicut enim poſſeſſor deficiēte actore titulū ſue poſſeſſionis ꝓbare non cogit̃[c]: ita q̄ impetit̃, ad innocentiā ſuā purgādā cogēdus eſſe nō creditur. Authoritate quoqʒ pape Cornelij et Triburieſis ↄcilij ſacerdotes iurare ꝓhibentur: niſi pro recta fide. Ait enim Cornelius.

¶ Iuramentū a ſacerdotib⁹ non eſt exigendum.

Sacramētū[d] hactenus[e] a ſummis ſacerdotib⁹ vel reliquis exigi niſi ꝑ recta fide minime cognouim⁹: nec niſi ſponte eos iuraſſe reperimus. Item. ¶ De eodem.

Nos ſanctorū ſequentes apoſtolorū eorūqʒ ſucceſſorū iura firmamus: et ſacramenta incauta fieri prohibemus. Item.

Nos ſacramētū ab epiſ neſcim⁹ oblatū: nec vnq̄ fieri debet niſi ꝑ recta fide. Itē ex cōcilio Triburienſi.

¶ Si quis pbr̃ cōtra laicum, vel laicus contra pbr̃m querimoniā habeat: epiſcopo precipiente terminetur.

Si quis pbr̃ contra laicū vel laicus ↄtra preſbyterū aliquā habet querimonie controuerſiam: epō precipiente[f] ſine perſonarū acceptione finiat̃. ‡ laicus per iuramentum (ſi neceſſe ſit) ſe expurget: pbr̃ vero vice iuramēti ꝑ ſanctā conſecrationē[g] interroget̃: q2 ſacerdotes ex levi causa iurare non debent.

mulier nubēs intra tēpus luctus nō īfamat̃

a ¶ Et omnibus ceteris. Ar. ꝙ reſcriptū principis eſt latiſſime interpretandū: vt. xij. q. ij. §. qui manumittit. et extra de dona. cū dilecti. in fi. Fallit hoc, nā licet mulier reſtituatur fame que nubit intra tēpus luctus: tamen ſemiſſem bonorū tenetur dare filijs prioris matrimonij. C. ad tert. ſi qua mulier. Sʒ forte hoc falſū eſt ſcḋʒ ius canonicū: cū mulier q̄ nubit intra tempus luctus, non notetur aliqua infamia: et in hoc leges nō dedignantur ſacros canōes imitari: vt extra ḋ ſecū. nupt. c. pe. et fi. nec canō aliquā penā imponit ſic nubēti. Jo. ⁊ ſic non punictur aliqua pena ex eo ꝙ nubit intra tempus luctus.

Deficientib⁹. ¶ hec q̄ſtio diuiditur in quatuor partes. In ꝑma parte ꝓbat ꝑ quatuor authoritates ſanctorūʒ ꝙ ſacerdotes ex levi cauſa iurare non debent. Scḋa ibi: Uerū. Tertia ibi: Iuramēto. Quarta ibi: Sed queliber. Joā. de fan. et poteſt ſuperaddi quinta ibi: Cōtra in concilio. Archi.

¶ Caſus. Hic intitulatur quinta queſtio, qua queritur vtrum deficiēte accuſatore reus cogatur ad purgationem: ⁊ allegat pro vtraqʒ parte, ⁊ primo ꝙ nō: quia clerici iurare non debent. Et ponitur hic queſtio quinta vel vitio ſcriptorū, vel ex obliuione vel negligētia Gratiani, vel quia magis erat affinis tertie q̄ꝫ quarte. Dicitur ergo in hoc. §. ꝙ ſicut aliquis non cogitur dicere titulum ſue poſſeſſionis: ita deficientibus accuſatoribus reus non cogitur ad purgationem: quia clerici iurare non debent.

b ¶ Cogendus. Primo probat ꝙ non ſit cogēdus clericus ad purgationem: quia clerici non debent iurare. Sed not. ꝙ vulgaris expurgatio prohibetur: quia fabricante diabolo eſt inuenta: vt. j. ea. mennam. Et contraria. c. ſunt abrogata, cum ſint cōtra preceptum dñi: Non tētabis dñm deum tuum. Canonica purgatio inducitur cū deficiēte accuſatore reus laborat infamia: alſ non: † vt. vj. q̄ō. v. quod autē. Fama autē orta a detractorib⁹ vel malis nō inducit purgationē: vt. xj. q. iij. in cūctis. itē nec orta ab inimicis, extra de pur. ca. c. cuʒ in iuuētute. ‡ ſed ſola illa que ex probabili preſumptione eſt orta. quidam tamen dicunt ꝙ vndecūqʒ ſit orta, inducit purgationē: arg. extra de accu. accedens. Sequitur videre quota manu ſit expurgatio faciēda. epiſcopus. xij. ſacerdotes. vij. diaconus tertia ſui ordinis: vt. j. e. ſi legitimi, ⁊. c. preſbyter, ⁊. c. omnibus. Subdiaconus vel inferior poteſt ſola manu. nam a ſolo epiſcopo iudicari poteſt in crimine. xv. q. vij. felix. hodie ſunt arbitrarie expurgationes: vt. j. ea. omnibus. expurgatio fiet publice corā omnibus ſi eſt publice infamat⁹ j. e. preſbyter ſi a plebe. ſi apud clerū, tunc tantū priuatim. ḋ. xv. queſt. j. c. j. Jo.

c ¶ Nō cogitur. vt. j. vj. q. v. c. j. ⁊ vlti. niſi in caſibus. v. ſcʒ cū quis poſſidet pro herede vel ꝑ poſſeſſore: vt. C. de peti. here. l. cogi. Et etiā fundata intentione actoris: vt. C. de ꝓba. ſiue. Et cuʒ aliq̄d poſſidetur contra ius cōmune. c. diſ. contra morem. Et cum iam eſt p̄ſumptio cōtra eum. C. ḋ fur. ciuile. Et cū pōt probari ꝙ qñqʒ alieno nomine poſſederit. extra ḋ preſcrip. ſi diligenti. C. de preſcript. xxx. an. male. Iteʒ ⁊ in. vi. caſu cū ordinat⁹ † miniſtrat vt. ḋ. e. q. j. legum. ⁊ extra de ap. per ſonas. alſ ſemper obtinet quod hic dicitur, ⁊. C. de rei vend. l. vl. ⁊. ff. vti poſ. inſta.

Poſſeſſor titulū ꝓbare dʒ in quinqʒ caſib⁹.

†. i. ſi is q̄ dicit ſe ordinatum miſtrat ſcʒ ī aliqua eccleſia, ſm Jo. de fan.

Sacramentū ¶ Caſ⁹. Dicit Corne. ꝙ ſacramentū a ſacerdotibus fieri nō debet niſi pro fide. Itē prohibet ſacramenta incauta fieri: et dicit ſe neſcire ſacramentum oblatum ab epō.

d ¶ Sacramentum. ſcʒ incautum.

e ¶ Hacten⁹. vt. C. de epi. ⁊ cle. cū clericis. ⁊. xxij. q. v. c. vlti. Sed forte hoc obtinet in ſacramento calumnie, quod clerici per ſe prohibētur preſtare: ſed per alium poſſunt: vt extra de iura. ca. c. j. ⁊. ij. ſed ca. in ꝯtractandis. contra. Iurant tamen pro recta fide pro obedientia ⁊ pro pace, ⁊ pro indemnitate eccleſie. extra de elec. ſignificaſti. vltra medium. xxviij. diſtinct. de ſyracuſane. et cum quis abſoluitur ab excōmunicatione: vt extra de ſen. excō. ca. nuper.

‡ Cōc. tex. i. l. j. C. de vet. iu. enuc. et in auc. de mona. §. j. coll. j. Clerici qñqʒ licite iurant.

Si quis. ¶ Caſus. Si pbr̃ cum laico cōtrouerſiam habuerit, laicus iuramēto ſe expurget: preſbyter per ſuam conſecrationem adiuretur: quia ſacerdotes qui conficiunt corpus chriſti, ex levi cauſa iurare non debent: cum gerāt vicem chriſti diſcipulorum, quibus fuit preceptum ne iurarent.

f ¶ Precipiente. Sed quare hic actor nō ſequitur forū rei, contra id. xj. q. j. experiētie. ⁊. C. de iuriſ. om. iud. l. iuris ordinē? Sed dic ꝙ loquitur ſm ea tēpora ‡ qñ oēs cauſe determinabātur ab eccl'ia: vt. xj. q. j. relatū. ⁊ q. iij. cū apud. Uel loquitur ſm cōſuetudinē quorundā: extra de fo. cōpe. quod clericis. alſ ſi clericus.

‡ qñ pſbyteri iudices negociorū eſſe mandati ſunt. xcv. di. ecce.

g ¶ Cōſecrationē, imo ſufficit ſiue ꝑ ſalutē ſiue ꝑ aliq̄d

aliud iuretur.xxij.q.v.c.ij.⁊.ff.de iureiu.non erit ratū. Sic ergo aliquis pōt ſe obligare ſub pena ordinis ſui: vt.j.q.vij.quotiēs.⁊ etiā ſub pena anathematis: vt ibi dicitur. Sed nunquid ille qui obligat ſe ſub pena ordinis vel beneficij, eſt priuandus ordine vel beneficio ſi non ſit verū illud ad qđ ſe obligat? Sic.ex̄ de elect.cū dilectus.in fi.

Obligare ſe pōt aliq̄s ſub pena bn̄ficij.

¶ Tertia. Hec eſt ſcđa pars q̄ōnis in q̄ua probat Gratianus ei⁹ qđ premiſſum eſt/ſcʒ ꝙ ex cauſa iuſta ſacerdotes poſſūt iurare. Jo. de fan. ⁊ hoc ꝓbat per. xiij. authoritates ſanctorū patrum. Joan.

ij.ps

¶ Caſus. Per ſupradicta ꝓhibenꝫ a ſacerdotib⁹ fieri incauta iuramenta.ſed ſi eſſent infamati a pp̄lo iurare debent.

P Reſbyter. ¶ Caſus. Si pbr̄ fuerit infamatus,et teſtes nō inueniunꝫ: ſuo iuramēto expurget ſuam innocentiam.

a ¶ Juſiurandū. J.vj.q.vlti. c.vlti. cōtra. Sed hic q̄n infamatur: ibi q̄n non infamatur.

b ¶ In medio.J. xv.q.v.c.j.§. Sʒ illud verū eſt cum non eſt publice infamatus.ſic.xxiij. diſtin.illud.

H Abet. ¶ Caſus. Leo ep̄s erat infamatus: q̄re papa de hoc q̄ſiuit diligenter: ⁊ in eo crimē aliqđ nō inuenit. verūtn̄ ne ſibi aliq̄ ambiguitas remaneret, eū ſuper corpus beati Petri fecit iurare. eo ſic expurgato mandat imperatori vt habeat eum pro ep̄o: et ei tanq̄ꝫ epiſcopo reuerentiam prebeat.

c ¶ Propriū. Ex abūdanti fiunt aliqua ad ſuperādā hoīm malitiā: vt.C.de iud.auꝫ.iubemus. xj.q.iij.inter verba.ex̄ de elec.bone.ex̄ de dolo et cōtu.cum olim. Et que abundant/non ſolent vitiare cōtractū.ff.de regul'. iur.non ſolent.⁊.ff.de verb.obli.que extrinſecus. Sed quare dicit ex abūdanti? Dicunt quidā ꝙ ita exilis.i. leuis vel modica fuit infamia, ꝙ nec erat neceſſaria expurgatio. Certe ſm̄ hoc nō debuiſſet facta fuiſſe inquiſitio: q2 inquiſitio non eſt faciēda niſi ita publica ſit infamia/ꝙ vlterius ſine ſcandalo nō poſſit tolerari: vt ex̄ de accu.qualiter. Melius dicas ꝙ iſte non tenebaꝫ expurgare ſe. Nam cū inquiſitio precedit expurgationē ſi teſtes per quos fit inquiſitio, dicūt ipſum reum/ſtatim punitur: nec audiꝫ expurgatio ſua. ſed ſi ſemiplene probant/tunc indicitur expurgatio: vt ex̄ de purga. cano.inter. Sed ſi per dicta teſtium nulla eſt ſuſpitio ꝯtra ip̄m: tunc nō eſt onerandus expurgatiōe, vt hic. Sed q̄d ſi infamatus vult expurgare ſe: iudex autem vult inquirere de fama eius? Videꝫ ꝙ iudex poti⁹ inq̄rere poſſit/vt hic: et ex̄ eo.inter. Sʒ cōtra,illud eſt ordinariū ꝙ infamatus ſe expurget: ergo beneficiū illud nō eſt ei auferendū. J.e.q̄ō.j. multi. circa fineꝫ. Sed dic ꝙ ep̄s ſi vult pōt inquirere: q2 crimen q̄nq̄ꝫ ꝑ inquiſitionē reuelaꝫ: qđ ꝑ purgationē occultatur. Sol. ſi infamia orta eſt cōtra eū, iudex inquirere pōt ex̄ de accu. q̄liter.

vt L.

Inq̄ſitio q̄n fieri dʒ

Inq̄ſitio an poſſit fieri ꝗ volēt ſe purgare.

xcvij diſt. de his. in aut. de nup. §. ſi aūt.

d ¶ Dubietas. Ergo poſt expurgationē nō pōt accuſari ab aliq̄ ſup illo crimine: vt ex̄ de accu.de his criminib⁹. et.xxiij.q. iiij.ſi illic. Nec em̄ ſepius querēdum eſt de delicto eiuſdē hominis: vt.ff. nau.cau.ſta.licet. Arg.cōtra.xxiij. q̄ōe.ij. admonere. xxv.diſt.primū.ex̄ de accu. veniens. vbi etiā poſt abſolutionē cogiꝫ ad expurgationē. Tu dicas ꝙ illum qui ſemel eſt abſolutus/amplius nullus pōt accuſare ſup illo crimine,niſi in duob⁹ caſib⁹, ſcilʒ ſi ſuā iniuriā ꝓſequaꝫ, ⁊ ꝓbet ſe ignoraſſe accuſationem fuiſſe ab alio inſtitutā: vt.ff.de accu.ſi cui.§.j.⁊ cū vult ꝓbare de preuaricatione prioris accuſatoris: vt.ff.de preua.l.ij. Jo. Decreta, tn̄ videtur dicere ꝙ ſolū iſti ꝓhibenꝫ accuſare, q̄ pri⁹ ſtabāt contra ipſum: vt extra de accu.cum P.manconella.

Abſolut⁹ ſemel in duob⁹ caſib⁹ accuſari pōt.

Add gl. ⁊ docto. l. iij. C. de accu.

M Ennam. ¶ Caſus. Beatus Greg. de crimine Mēne ep̄i qui fuerat infamatus/diligenter inquiſiuit.et cum in eo crimen nō inueniſſet, eū ſupra corpus beati Petri iurare fecit: ⁊ ſic eū demū ad reginā Francorum tranſmiſit,et hoc in prima parte. In ſcđa parte

glo. magiſtral in c. cū dilect⁹. de elec.

ui cauſa iurare nō debēt. Manus em̄ per quā corpus ⁊ ſanguis xp̄i ꝯficiꝫ, iuramēto polluetur? Abſit,cū dn̄s in euangelio diſcipulis ſuis (quoꝝ vicem nos indigni in ſctā gerimus eccl̄ia) dicat: Nolite omnino iurare. ſit autē ſermo veſter eſt eſt, ⁊ non non: qđ autē his abūdātius eſt, a malo eſt.

V erū his authoritatib⁹ non oīmoda iuramenta ꝓhibenꝫ fieri a ſacerdotib⁹: ſed tm̄ incauta, ⁊ ea q̄ pro qualibet cauſa tꝑali iudicio offerunꝫ.cum autē populari infamia ſacerdotes opprimunꝫ: tunc ad innocentie ſue aſſertionem iuramenta debent offerre.

V nde Gregorius papa ait.

¶ Sacerdos ſi a populo fuerit accuſatus, iuramēto innocentiam ſuam affirmet.

P Reſbyter vel q̄libet ſacerdos ſi a pp̄lo accuſat⁹ fuerit, ⁊ certi teſtes inuēti nō fuerit q̄ criminis illatiue ritatē dicāt: iuſiurādū[a] in medio[b] faciat: et illū teſtē ꝓferat de innocētie ſue puritate, cui nuda ⁊ aperta ſunt omnia.

I tem ex regiſtro Grego. ad Juſtinū imperatorē.cap.vij.

¶ De Leone ep̄o quem beatus Gregorius purgationeꝫ prebere fecit.

H Abet hoc ꝓpriū[c] antiqui hoſtis iuidia, vt quos improboꝝ actuū perpetratione (deo ſibi reſiſtēte) deijcere nō valet, opinionē eoꝝ falſa ad preſens ſimulando dilaceret. Q̄m igiꝫ quedā contra ſacerdotale ꝓpoſitū de Leone fratre ⁊ coep̄o noſtro ſiniſter rumor aſperſerat: vtrū vera eſſent, diſtricta diuti⁹ fecim⁹ inquiſitiōe ꝑquiri: et nullā in eo de his q̄ fuerāt dicta, culpam inuenim⁹. Sed ne q̄d videreꝫ omiſſū qđ nr̄o potuiſſet cordi manere āmbiguū: ad bti Petri ſacratiſſimū corpus diſtricta eū ex abūdāti fecim⁹ ſacr̄a ꝑbere: q̄b⁹ ꝑſtitis magna ſum⁹ exultatiōe gauiſi ꝙ hmōi innocētia ei⁹ euidenter enituit: pro qua re gl̄ia vr̄a ꝑdictū virum cū oī charitate ſuſcipiat: et reuerētiā ei qualis ſacerdotē decet, exhibeat: nec aliqua cordib⁹ remaneat de his q̄ iā ſunt purgata, dubietas[d]. Et ita ſupradicto vos ep̄o deuotiſſime opʒ in oīb⁹ adherere, vt cōgrue decēterq̄ʒ deum in eius ꝑſona videamini (cuius eſt miniſter) honorare.

I tē ex eodē ad brunichildā reginā francoꝝ.ca.ccxxxij.

¶ Quō btūs Greg. Mennā ep̄m iuramēto purgari fecit.

M Ennā vo reuerēdiſſimū fratrē ⁊ coep̄m no

que incipit ibi, purgationem ⁊c. mandat Grego. eidem regine vt ſi accuſatores non appareant/indicat eidem epõ purgationem cum duobus ſacerdotibus: purgationem tamen vulgarem non imponat.

a ¶ Ceſſauerit. Si dicas ꝙ verbum hoc ceſſauerit, ſit ꝑteriti † tpis: non procedit obiectio. vel ſm̃ h. cũ quis expurgat̃ nõ precedente accuſatione: tunc poſt purgationẽ bene admittit̃ accuſator: ſecus ſi preceſſerit accuſatio. Uel dic q̃ ſi accuſatore abſente et non citato audita eſt expurgatio, idem accuſator poteſt eũ denuo accuſare: vt C. de accu. l. iiij. ſecus ſi eo preſente. Uel loquit̃ ‡ cum ſuam iniuriã vult ꝓſequi. Uel ignorabat accuſationẽ ab alio inſtitutã. ff. de preua. l. iij. et ff. de accu. ſi cui.

b ¶ Arbitrio. De legat̃ hic laico ſpirituale negociuꝫ. ſic. ṡ. xxxij. diſt. §. verũ. Fuit tñ hic nimiuꝫ papaliter diſpẽſatum ꝙ epõs expurgatus coraꝫ papa cogit̃ adhuc cotam mulierculaſe purgare: cuꝫ tñ pleniſſimas debeat habere vires quod authoritate pape fit, lꝫ ꝑ ſe ſit inualidũ. ‡ ex̃ de tranſac. c. j. in fi. C. de teſta. oim. Item cum iuſiurandũ ſit maioris authoritatis ꝙ̃ res iudicata. ff. de iureiur. l. ij. ⁊ illud obitat oibus accuſare volẽtibus/etiã in publicis criminib᷒. ff. de iureiurand. eum qui. §. in popularib᷒, multo fortius res iudicata obitabit oib᷒. Quare ergo poſtea admittit̃ accuſator? † põt dici ꝙ fuit abſolutus ſub conditione niſi accuſator appareret: vel fuit abſolutus ab inſtãtia iudicij: nec ideo lis perijt. ff. de iudi. et poſt edictum.

ſtrum poſtꝙ̃ ea q̃ de eo dicta ſunt requirẽtes, in nullo inuenim᷒ eſſe culpabilẽ: q̇ inſuper ad ſacratiſſimũ corp᷒ btĩ Petri aplĩ ſub iureiurando ſatiſfaciens, ab his q̃ obiecta fuerant ei᷒ opinioni, ſe demõſtrauit alienũ: reuerti illũ purgatum abſolutũꝙ̃ ꝑmiſimus: qꝛ ſicut dignũ erat vt ſi i aliquo reus exiſteret, culpã in eo canonice puniremus: ita dignũ nõ fuit vt eũ adiuuante innocentia diutius retinere vel affligere in aliquo deberemus.

¶ Purgationẽ tamẽ ante te duobus ſibi ſacerdotib᷒ iunctis, vbi accuſator ceſſauerit [a] eundẽ ex ſe ꝑbere tuo cõmiſimus arbitrio [b]. Uulgarẽ deniꝙ̃ ac nulla canonica ſanctiõe fulcitã legẽ, feruẽtis ſcꝫ aque ſiue frigide, ignitiꝙ̃ ferri contactũ, aut cuiuſlibet popularis inuentionis (qꝛ fabricante hec ſunt omino facta inuidia) nec ip̃m exhibere, nec aliquo modo te volumus poſtulare, imo aplĩca authoritate prohibem᷒ firmiſſime. Idem Caſtorio notario Rauenne.

¶ De maxio ſalonitano epõ qui ſacro ſeip̃m purgauit.

Quãto a nobis [c] credit̃, ⁊ neceſſarias vides tibi cauſas iniũgi, tãto ſtrenuũ deberes te ⁊ ſolicitum exhibere. ꝑinde ſi Maxim᷒ ſalonitanus preſtito ſacro firmauerit ſe ſimoniaca hereſi nõ teneri: atꝙ̃ de alijs ante corp᷒ ſancti Apollinaris tantũmodo req̃ſitus innoxiũ ſe eſſe rñderit [b]: et de iobediẽtia ſua (ſicut deputauim᷒) egerit pniam [c]: volumus vt ad cõſolandũ illum epiſtolã [f] quã ad eũ ſcripſim᷒ (qua ei ⁊ gratiã noſtrã, ⁊ communionem reddidiſſe ſignauimus) experientia tua dare debeat: qꝛ ſicut in cõtumacia ꝑſiſtentibus ſeueros nos eſſe cõuenit: ſic humiliatis et penitentibus [g] locum venie negare non debemus [h].

Idẽ Mariano epiſcopo Rauenne. ¶ De eodem.

Que de cauſa [i] Maximi ſunt agenda, ex eplĩs q̃s ad vos tranſmiſim᷒, agno

hoc videt̃ ꝙ ſic: qꝛ in nullius vergit preiudiciũ. ſic. j. de cõ. di. iiij. placuit.

f ¶ Epiſtolã. ergo q̃s põt abſolui per lr̃as ⁊ excõicari: ‡ vt ex̃ de ſimo. accuſatũ. et. ṡ. q. j. de manifeſta. q̃d ſi moreret̃ pri᷒ ꝙ̃ litere ꝑuenirẽt ad ip̃m? Tunc dicam eum abſoluẽdum poſt morteꝫ: vt ex̃ de ſen. excõ. a nobis. ⁊ eſt ar. ꝙ tũc demũ ſit excõicatus vel abſolutus lr̃is receptis: arg. iiij. q. v. quiſquis. et ex̃ de appel. ſuꝑ eo. in fi. ⁊. ṡ. diſtinc. iiij. leges. Arg. cõtra. ff. ſi cer. peta. eius qui in prouincia. ibi: ſtatus ſui ignarus. Sed diſtingue: vt. ff. d ac qui. poſ. qui abſenti. vbi dꝛ ꝙ ſi quis manumittit abſẽtem: refert an velit eum eſſe liberũ q̃n ſcribit lr̃as manumiſſiõis, vel q̃n litere ad eũ ꝑuenerint. Probabilius eſt dici ꝙ excõicatio non ligat niſi a tpe ſcientie: ſicut nec lex: vt diſt. iiij. leges. ⁊. lxxxij. diſt. propoſuiſti. nec ſententia: vt. j. e. q. vj. biduũ. Joã. Sed certe ſi quis abſens excõmunicatur, ſtatim eſt excõicatus anteꝙ̃ ſciat: quia ſentẽtia excõicationis ſtatim trahit ſecũ ſuam executionem. ex̃ de appel. paſtoralis. dũmodo ſit pura, et nõ cõditionalis: verũtamen nõ punitur cum ingerit ſe cõmunioni hominum anteꝙ̃ ſciat. ex̃ de cleri. excõ. mi. illud. Error enim facti nemini nocet: vt. ff. de iur. et fac. igno. l. error. B.

f ¶ Epiſtolã. De grauibus expurgat̃ ‡ ſc. iuramẽto: de minoribus nuda promiſſione. Jo.

g ¶ Penitentibus. Simile extra de poſtula. prelato. ad hec. circa finem.

h ¶ Non debemus. Qui tamen de rigore eſſet deponendus. ṡ. diſtinc. l. accedens. cõtra. xj. q. iij. ſi quis epiſcopus. et ca. penul.

Quanto. ¶ Caſus. Maxim᷒ epõs Salonitan᷒ dicebatur acquiſiuiſſe ꝑ ſimoniã epiſcopatũ. Imponebat̃ etiaꝫ ei ꝙ fornicationẽ cõmiſiſſet: et ideo a papa fuit excõicat᷒: nihilomin᷒ tñ excõicat᷒ celebrauit. Dñs papa volens eidem epõ gratiã facere, precepit notario ſuo Rauenne morãti vt ſi ꝑ iuramentũ ſuũ de ſimonia ſe purgauerit/⁊ de fornicatiõe ⁊ alijs q̃ ſibi obijciebantur ſe reſponderit innocentẽ: ⁊ de eo ꝙ excõicatus celebrauerit pniam egerit: reddat ei epiſtolã in qua ei gratiam ſuam reddit ⁊ abſolutum oſtendit. De eodem loquitur cap. lxiij. diſt. ſalonitane.

c ¶ A nobis. Maximus ſalonitanus archiepõs ſine licentia pape fuit cõſecratus: propter quod a papa fuit excõmunicat᷒/⁊ poſtea miſſam celebrauit: ſimiliter imponebatur ei ſimonia et fornicatio.

d ¶ Reſpõderit. Exilis enĩ hec fuit infamia: † et ideo vnius iuramentum admittitur.

e ¶ Penitentiã. Sed quero an ei ſoli ſit credẽdũ? De

Que de cauſa. ¶ Caſus. De eodẽ Maximo ſcribit rauennati archiepõ: et mandat ei vt ſi expurgauerit ſe vt. ṡ. dictũ eſt, corã archiepõ ⁊ notario ſupradicto: imponat ei pniam de eo ꝙ excõicatus celebrauit: ⁊ quicquid de eo diſpoſuerit/ratum habet.

i ¶ Que de cauſa. De eodẽ Maximo loquit̃ hec ca.

† hoc dicebat lan. ⁊ ẽ ſenſ᷒ q: deſtitit accuſator.

‡ ſcilicet ꝑti al' legata.

† Propter quã nõ indicit̃ purgatio: vt ꝑ tꝫ eo q̃d le. ⁊ no. xxxiij. diſt. habuiſſe.

‡ Add ad hec not. i. l. fuũ §. publice. ff. de ꝑcur. ⁊ i. l. abſẽte. C. de accu.

‡ ſolus vl' ij. q. õ. iij. c. vi. vbi de hoc.

s ❡ Quicquid. Arg. papā ſeruaturū qđ legatus ſtatuit: ⁊ idem honoꝛ ei exhibēdus eſt ſicut pape. xciij. di. ca. vlti. et. ff. de offi. prefec. preto. l. vnica. in fi. ibi, credidit eñ princeps eos q̄ ob ſingularē induſtriā exploꝛata eoꝝ fide ⁊ grā ad hui⁹ officij magnitudinē ⁊c. Item eſt hic ar. ꝙ gñali mādato diſpenſatio delegat. Arg. ꝯtra ex̄ de offi. de leg. ꝙ tranſlationem. cū eñ diſpēſatio habeat iſtar reſtitutiōis in integrū: ⁊ reſtitutio in integrū nō delegat̄ p gñale mandatū: vt. ff. de mi. illud. ergo nec diſpenſatio. Jo. Ego dico ꝙ legat⁹ dñi pape gñalis omnia pōt: niſi ea ſola q̄ romano pōtifici ſunt reſuata. ex̄ de ſen. excōi. nup. de offi. leg. ꝙ trāſlationem. B.

Legatus an virtute gñalis mandati diſpēſare poſſit.

Mandaſtis. ¶ Caſus Papa accuſabatur a quodā baſſo: cui⁹ authoꝛitate Valētinianus impatoꝛ ſynodū congregauit: in qua ſponte ſe purgauit: non dās formam ceteris ſucceſſoꝛib⁹ ſuis ſic ſe purgādi ſi noluerit. ⁊ q꞉ quidā epi querebant q̄liter hoc negociū proceſſiſſet / papa reſcribit eis narrando factum.

b ❡ Mandaſtis. Mādat hic minoꝛ maioꝛi. nā precariū verbū eſt mando: vt. C. cōmu. de leg. l. ij. in prin. ſic j. q. j. filium.

c ❡ Authoꝛitate. xcvj. di. vbinā.

d ❡ Potuiſſem. Quia papa a nullo poteſt iudicari: vt. ix. q. iij. alioꝝ. nec etiā ab vniuerſali cōcilio: vt. xvij. diſtic. §. hinc etiā. ff. de leg. princeps. preterꝙ̄ in hereſi. xl. diſt. ſi papa.

e ❡ Formam. xiiij. q. v. dixit. Jo.

uiſtis: ſed q꞉ qualis de hac re fraternitatis veſtre voluntas ſit, magis a p̄ſentiū latoꝛe caſtoꝛio chartulario nr̄o renunciante cognouim⁹: ideo ſi idē maximus corā vobis ⁊ predicto chartulario nr̄o de ſimoniaca hereſi ſe ſacr̄o purgauerit: atqꝫ de aliijs āte coꝛp⁹ ſcti apollinaris (vt ſcripſim⁹) tm̄modo requiſit⁹, liberuꝫ ſe eſſe rñderit: cauſam ipſius veſtre fraternitatis iudicio de eo ꝙ excōicat⁹ miſſarū ſolēnia agere preſumpſerit, cōmittimus qua debeat pnīa talis culpa purgari. Et ideo quicq̄d[a] vobis ſm̄ deū placet, ſecuri diſponite: nec aliqđ de nobis dubium habeatis. Nā quicquid a vobis de hac cauſa fuerit oꝛdinatū: nos ⁊ gratanter ſuſcipim⁹, ⁊ libenter admittimus.

Itē Sixtus papa omnibus epiſcopis.

❡ Qualiter Sixtus ſemetipſum purgauit.

Mandaſtis[b] vt ſcriberē vobis qualiter inſtans iurgiū, cōtra me ſuſcitatū ſit, vel a quo: vt vr̄o adminiculo pelleret, et cā mea firmaret. Scitote me crimiari a quodā baſſo, et iniuſte me pſequi: qđ audiēs Valētinian⁹ auguſt⁹, nr̄a authoꝛitate[c] ſynodū congregari iuſſit: ⁊ facto concilio cū magna examinatione ſatiſfaciēs oib⁹: lꝫ euadere alr̄ ſatis potuiſſem[d], ſuſpitionē tn̄ fugiēs, corā oib⁹ me purgaui: ſcꝫ a ſuſpitione et emulatione me liberās: ſꝫ nō aliijs q̄ noluerint, aut ſponte hoc nō elegerint, faciendi foꝛmā[e] dans.

Item Alexander Rimaldo cumano epiſcopo.

❡ De cauſa Gillandi pbr̄i.

Super cauſa[f] Gillandi pbr̄i tui de moꝛte epi ſui p̄deceſſoꝛis tui infamati in mediū cōſulim⁹. itaqꝫ circunſtātiū fratrū vnanimi aſſenſu tue dilectioni referim⁹ prefatum Gillādum pbr̄m ante te rep̄ſentandū: vbi ſi certi accuſatoꝛes defuerint, tūc dictante iuſtitia ſine oī controuerſia p̄ſbyter quecūqꝫ ob hoc iniuſte amiſerit, ac ſacerdotiū accipiat, ⁊ integra beneficia[g].

Item ex cōcilio Agathenſi.

❡ De purgatione clericoꝝ ſi conuinci non potuerint.

Si legitimi accuſatoꝛes crimina ſacerdotis pꝛobare nō potuerit[h], ⁊ ipē negauerit: cū ſeptē ſocijs ſui oꝛdinis (ſi valet[i]) a crimine ſemetipm̄ expurget. Diacon⁹ v̄o ſi eodē crimine accuſat⁹ fuerit: cū trib⁹ ſemetipſum excuſet.

Item ex cōcilio Hilerdenſi.

❡ De eodem.

Preſbyter ſi a plebe[k] ſibi cōmiſſa mala opinione infamatus fuerit: ⁊ eps legitimis teſtib⁹ appꝛobare nō potuerit: ſuſpēdatur[l] vſqꝫ ad dignā ſatiſfactionē: ne pplus officium exequatur.

als nō obſtat crimen petenti reſtitutionem: vt ex̄ de reſti. ſpo. in literis. ⁊ ca. item cū quis. nam alij dicūt ꝙ cū ſpoliatoꝛ obijcit exceptionem quā vult ſtatim pꝛobare, p. ius eſt audiēdus ꝙ̄ ille, reſtituat̄: ar. xxxj. q. ij. lotharius. in aut. de teſti. §. ſi v̄o quis. col. vij. ⁊ arg. ex̄ de teſti. veniens. ij. ſed hoc nō cōcedo: vt ex̄ de reſti. ſpolia. literas. in fi.

g ❡ Bñficia. Iſte beneficio et officio fuit p̄uatus: quia grauiter erat infamat⁹. ex̄ de pur ga. cano. inter. Et fruct⁹ medij tpis recuperat. ff. de re mili. l. penulti. Si v̄o iſte iuſte eſſet depoſitus, nō recipiet fruct⁹ medij tpis reſtitutus: niſi hoc exprimeret in ſnīa: vt. C. de re mili. cū allegatis. lib. xij. Jo. de fan.

Spoliatus reſtitut⁹ an recipiat fruct⁹ medij tpis.

Si legitimi. ¶ Caſus Si accuſatoꝛes crimē ſacerdotis nō pꝛobauerint: ſi remāſerit infamat⁹ / cū ſeptem ſacerdotibus ſe expurget.

h ❡ Potuerint. C. de re. credi. l. in bone fidei.

i ❡ Si valet. Et ſi nō valet, deponitur: ex̄ de ſimo. de hoc. Vel foꝛte ſunt inimici ſui. ex̄ de pur. cano. cū in iuuentute. immo cuꝫ femina pōt ſe purgare. xviij. qō. ij. in decima. Jo.

de h⁹ ſ. e. q. j. i pmis. i glo. ij.

Preſbyt. ⁊c. ¶ Caſus Si ſacerdos fuerit corā ſuo epo de crimine infamat⁹ qđ pꝛbare nō pōt per teſtes: ſuſpēdi debet donec cum ſeptima manu ſui oꝛdinis ſe expurget: et poſtea ſuū officium exequatur.

Super cauſa. ¶ Caſus Gillandus pbr̄ infamatus fuit de moꝛte epi ſui: et pꝛopter hoc fuit ab officio et beneficio ſpoliatus. Cōmittit negociū dñs papa hoc modo: vt ſi accuſatoꝛes defuerint / reſtituantur ei omnia ablata, preſtita tamen purgatione.

Sub. ⁊ reſtitutio ſi dat̄ niſi peteti.

f ❡ Cauſa. Foꝛte hic nō intentabatur poſſeſſoꝛium:

k ❡ plebe. Idem eſt ſi ab epo vel a ſacerdotib⁹: vt. j. ea. oibus. in fi. s. diſt. xxviij. conſulendum. contra.

l ❡ Suſpendatur. Foꝛte ſm̄ diſtinctionem extra de purga. cano. ca. ij. s. xxxiij. diſtinc. ca. vlti. contra. dic ꝙ ibi fuit exilis infamia.

l ❡ Suſpēdatur. Hoc eſt verū ſm̄ diſtinctionem ſi fuerit notoꝛiū vel manifeſtū vel famoſum. ex̄ de cohab. cleri. veſtra, ⁊ ca. fi. ⁊ tunc refert ſi fuerit famoſum ſine

Hoc obtinet qñ ſcandalum iminet ex ei⁹ celebratiōe, vt hic di.

ſcandalo/vel cũ ſcandalo.ex̄ de coha.cleri.tua.cõtra. xxviij.diſt.cõſulendũ.So.ibi nõ imminebat ſcandalũ, hic ſic:puta ex eiꝰ celebratione.ex̄ de coha.cleri.tua.ij. xxviij.q.j.iam nunc.⁊.iij.q.ij.audiuimꝰ.al'r obtinet.ſ. e.q.j.ca.ij. Sed nũquid a beneficio ſuſpẽdit? Videt q̄ non: q2 pene ſunt molliẽde:⁊ q2 creſcente cõtumacia, creſcere d3 ⁊ pena: vt diſti.lxxiiij.honoratus. Sed contra videt, q2 hec duo ſunt cõnexa. lxxxj.diſt.ſi qs ſacerdotuz.et.xxxij.diſti.pter hoc. S3 dic q̄ nõ eſt priuãdus beneficio niſi ſm ordinem iuris. ex̄ de iudi.c.j.niſi forte ppter ſcãdalum.ſ.e.ſup cã.et cũ magna laborat infamia: vt ex̄ de purg.cano.inter.

Beneficio quo priuari nõ d3 niſi ſm ordinẽ iuris.

a ¶ Suſpẽdat. hic colligit q̄ infamatus ſtatim d3 ſuſpendi vſq3 ad dignã ſatiſfactionẽ: ar.ij.iij.q.ij.q2 ea. ex̄ de purg.ca.inter.⁊ ex̄.e.ex tuarũ.Sed ↄtra.ſ.e. q.j.nomen. et ex̄ de accu.qualiter ⁊ qñ.ex̄ de purg.ca.ca.ij.⁊ vlt. In his habes q̄ priꝰ inquirendũ eſt de crimine q̄3 puet officio ille qui eſt infamatus:⁊ arg.iij.q.ij. audiuimꝰ. Notãdum ergo q̄ cum clericus aliqs coram iudice ſuo eſt infamatus, pfiget epſ certũ tẽpꝰ volẽtibꝰ accuſare.ex̄ de clãde.deſpõ.c.vlti.⁊ ſi accuſatores apparuerint, canonice audient. ſ.e.omnibꝰ nobis. xv.q.v.ca.j.ex̄ de purg.ca.c.ex tuarum. Si ṽo accuſator nõ apparet, et mala fama crebreſcit: tũc epſ vocatis eccľie ſenioribꝰ pcedat ad inquiſitionem.ex̄ de accuſat.qualiter. lxxxvi.diſt.ſi quid ṽo.⁊ ipſemet epſ,

Alias notũ.

Infamatus ſup crimine nõ eſt ſtatim ſuſpẽdendus.

fideliũ in eo ſcandalũ patiat. digna ṽo ſatiſfactio eſt (ſicut a maioribus conſtitutum eſſe docetur) quando ſiue ſm canones ſiue ad arbitrium[a] epĩ, ſeptem ſibi collegas adiũgit: et iurat in ſacroſctõ euãgelio corã poſito q̄ crimen ſibi illatũ nõ perpetrauit:⁊ hac ſatiſfactione purgatꝰ, ſecure deinceps ſuũ exequatur officium.

Item Silueſter papa.

¶ De eodem. Palea.

Accuſatũ ſimoniacum neceſſe habuimꝰ ſummopere p ſcripturaz phibere ne miſſarũ ſolennia celebrare debuiſſet, donec qd eſſet verius, potuiſſemꝰ cognoſcere.

Item in cõcilio Triburiẽſi.

¶ Palea.

Nobilis homo vel ingenuus ſi in ſynodo accuſat ⁊ negauerit: ſi eũ ↄſtiterit fidelẽ eſſe, cũ.xij.ingenuis ſe expurget. Si autẽ deprehẽſus fuerit i furto, aut piurio, aut falſo teſtimonio, ad iuramentũ nõ admittat: ſed (ſicut qui ingenuus nõ eſt) feruenti aqua, vel candẽti ferro ſe expurget.

Item Imarus Remorum epſ. ¶ De eodem.

Si mala fama de pbr̃o exierit, et accuſatores ac teſtes legales defuerit: ne ↄtra aplm infirmoꝝ corda de mala fama pbr̃i pcutiantur,⁊ ne vituperet miniſteriũ nr̃m: neve ſecuriores pbr̃i exiſtentes licẽtius in pctm̃ plabant, ſm decreta maioꝝ cũ denoiatis ſibi vicinis pbr̃is quos ſcimus ſe nolle[b] peierare, ſacramento famã ſuam purget.

Item Innocentius, aquilegienſi patriarche,⁊ mãtuano epiſcopo. ¶ De eodem.

Quotiẽs frater nr̃ tridẽtinꝰ epſ in nr̃a ⁊ veſtra preſentia de ſimonia ſit ĩpetitus, prudẽtiã veſtrã latere nõ credimꝰ: cuiꝰ cã tandẽ in nr̃a preſentia vẽtilata, pducti ſunt aduerſus eũ accuſatores viua voce ⁊ ſcripto aſſerẽtes q̄ eccleſiã ſancti Petri de pado pbr̃o Paulo dederit p q̄tuor modijs frumẽti q̄s ab eiuſdez eccľie laicꝭ acceperit: verũ qm̃ nec accuſatores, nec teſtes ſm formã canonũ ⁊ ſanctoꝝ patrũ ſtatuta in cauſa ipſa pcedere potuerũt: cõmuni fratrũ nr̃oꝝ cõſilio iudicamꝰ vt tertia manu ſui ordinis,⁊ q̄tuor abbatum ⁊ religioſorũ ſacerdotum de ſupradicta ſimonia in veſtra preſentia ſe debeat expurgare. Porro expurgationis tenor erit huiuſmodi. Idem epiſcopus ſuper ſancta euãgelia primum iurabit q̄ pro eccleſia ſancti Petri de pado pbr̃o Paulo dãda: neq3 ipſe per ſe vel per ſummiſſam perſonam, neq3 alius p eo ſe ſciẽte preciũ receperit. Deinde expurgatores ſup ſancta dei euãgelia iurabũt, ſc3 q̄ ſicut ipſi credũt, veruz iurauit. Nos itaq3 cauſe huiꝰ ſeriẽ cõmittẽtes prudẽtie veſtre, mãdamꝰ vobis vt ↄgruo loco in vnũ ↄuenire curetis:⁊ ita cauſam ipſaz iuxta pſentiũ tenorem preſtante dñ̃o reſtauretꝭ, quatenꝰ ⁊ oĩs decetero huius queſtionis ſcrupulꝰ auferat, et vtriq3 parti ſua iuſtitia conſeruet. Si q̄s ṽo de vobis certa pepediẽte cauſa intereſſe nõ poterit: vos qui adeſſe poteritis, idem iudicium terminate. Qꝫ ſi predictꝰ frater noſter A. pdictã purgationẽ fe=

inducet cõtra eũ teſtes ſi alius nõ apparet.xj.q.iij.precipue.in fi.ex̄ de accu.cũ oporteat.ſ.e.pbr.⁊ lit.nõ conteſt.hoc facere põt: vt ex̄ vt li.nõ cõteſt.qm̃ frequẽter. et ſi fuerit cõuictus, canonice puniat. Si autẽ nõ ↄuincit,⁊ adhuc mala fama pdurat, admoneat ipſum primo ſeorſum: poſtea corã teſtibꝰ vt ſe corrigat. q̄d ſi nõ fecerit, tũc demum ſuſpẽdat eũ vſq3 ad dignã ſatiſfactionez. extra de pur.cano.ca.ij. in q̄ caſu intelligo q̄d hic dicit: nunq̄3 enim a principio ſuſpẽdat eum niſi enormitas delicti vel ſcãdali hoc expoſcat.ex̄ eo.inter. et hec eſt digna ſatiſfactio vt purget ſe adiũcto ſibi legitimo numero, vel ad arbitrium ſui epi: vt hic, et.ſ.e. omnibus.extra.e. ex tuarum.et eodem deficiente in purgatiõe puniatur:⁊ puniat eum tanq̄3 conuictum vel confeſſum.extra de accu. cum p.extra de ſimo. inſinuatum.et de purga.ca.cum p. et ibi de hoc.

a ¶ Arbitrium. hic not.cõpurgatores arbitrio epiſcopi ſumendos.

Si mala fama. ¶ Caſꝰ. Idẽ dicitur in hoc cap.quod in precedentibus: eo addito q̄ compurgatores debent eſſe tales de quibus non ſit ſuſpitio q̄ velit peierare.

b ¶ Se nolle peierare. Bone opinionis,⁊ qui vitaz eius nouerint et mores: vt extra.e. ca.cum dilectus. ſed non fiet rigide examinatio teſtium.extra eodẽ. capitu. conſtitutus. immo frater põt purgare fratrem.extra de preſumptio.cap. literas. Joan.

cerit: vos ei authoritate nr̃a predictũ officium et tridentinã ecclĩam reſtituite: hãc autem purgationẽ ante primã purificationem beate Marie virginis adimplere iubemus.

In p̃miſſis authoritatib⁹ ſub intelligit̃, ſi re⁹ ſe purgare[a] voluerit: vt ſacri canones modũ nõ neceſſitatẽ purgãdi accuſato iponãt: ſicut apparet ex fine capituli Sixti pape[b], ꝛ authoritate Leonis[c] q̃ data purgatione ait de ſeipſo.

De leone qui ſe purgauit.

Auditũ eſt fratres chariſſimi q̃liter mali homines ĩ me grauia crimina cõfinxerũt: quamobrẽ ego Leo põtifex ſctẽ romane ecclĩe purifico me in cõſpectu vr̃o corã deo et angelis ei⁹: q2 iſtas criminoſas et ſceleratas res q̃s illi mihi obijciunt, nec ꝑpetraui, nec ꝑpetrare iuſſi[d]. hoc autẽ faciẽs nõ legẽ preſcribo ceteris qua id facere cogãtur[e].

Ecce qualiter summ⁹ pontifex ſemetipſum purgauit, nec ceteris neceſſitatẽ[f] purgandi preſcripſit: vnde dat̃[g] intelligi ꝙ ſatiſfactio purgationis ĩ volũtate cõſiſtit accuſati, non in arbitrio iudicis. Sed cũ in hilerdenſi ꝯcilio p̃ſbyter iubeat̃ ſuſpẽdi vſqꝫ ad ꝯdignã ſatiſfactionẽ: cũ etiã in decreto[h] leonis ĩ arbitrio ponat̃ ep̃i quota manu ſacerdos purgare ſe debeat: p3 ꝙ ad purgationẽ cogẽd⁹ eſt: nec in ſua volũtate, ſ3 in arbitrio iudicis conſiſtit.

Unde Leo papa ſcribẽs ad Carolum regem ait.

Qualr̃ ſacerdotes ſe purgare debeant.

Omnibus vobis viſu aut auditu[i] notum eſſe non dubitam⁹ ꝙ ſepiſſime (ſuadẽte hoſte antiquo) ſacerdotib⁹ crimina diuerſa obijciunt̃. S3 qualiter ex eis ab his rationabilr̃ examinatio et ſatiſfactio fiat, licet bone memorie tẽpore dñi genitoris vr̃i pipini, ſiue priſcis tẽporib⁹ a ſctis p̃ribus ꝛ reliq̃s bone fidei ꝛ deuotionis hoib⁹ ſepiſſime vẽtilatũ fuerit: tñ nos pleniter inde aliq̃d definitũ reperire minime quiuim⁹. Nr̃is q̃ppe tẽporib⁹ idipſum a ſctis ep̃is ꝛ reliquis ſacerdotib⁹ ac ceteris eccleſiaſtice dignitat̃ miniſtris veſtris in regnis ſeu in alijs deo degẽtib⁹ nobiſcꝫ vna cum eis agẽtibus, ſepiſſime ꝓpter multas ꝛ nimias reclamationes q̃ ex hoc ad nos de diuerſis partib⁹ venerũt ventilatũ eſt. Sed qualiter cõſultu dñi et patris nr̃i Leonis apl̃ici, ceterorũqꝫ ecclĩe Romane ep̃orũ, ꝛ reliquoꝝ ſacerdotũ, ſiue orĩetalium ꝛ grecoꝝ patriarcharũ, ꝛ multoꝝ ſctõꝝ ep̃oꝝ ꝛ ſacerdotũ, necnõ etiã nr̃orũ Romanoꝝ, ep̃oꝝ, ſacerdotũ, oimqꝫ ceteroꝝ, ac leuitarũ authoritate ꝛ ꝯſenſu, atqꝫ reliq̃rum fideliũ ꝛ cũctoꝝ ꝯſiliariorum noſtroꝝ cõſultu definitũ eſt: vos omnes vtriuſqꝫ ordinis miniſtros ſcire volumus. Statutũ eſt nãqꝫ ratiõe ꝛ neceſſitate authoritate p̃dicta ꝛ etiã cõſultu oim, vt quotienſcũqꝫ cuiqꝫ ſacerdoti crimẽ imponit̃: ſi ipſe accuſator talis fuerit, vt recipi debeat: quia quales ad accuſationẽ ſacerdotũ admitti debeãt, in canonib⁹[k] pleniter expreſſum eſt. Si autẽ (vt dictũ eſt) ille accuſator q̃ canonice eſt recipiendus: eũ cũ legitimo viroꝝ numero ꝛ bonoꝝ teſtiũ approbare in cõſpectu epiſcopoꝝ poterit, tũc canonice dijudicet̃: ꝛ ſi culpabilis inuẽt⁹ fuerit, canonice dãnetur. Si vero eum ſupraſcripto p̃textu approbare ipe accuſator minime poterit, ꝛ hoc canonice dijudicet̃. Ipſe ergo ſacerdos ſi ſuſpitioſus aut[l] incredibilis ſuo epiſcopo

Quia in premiſſis. ¶ hoc allegando dicit Gratian⁹ ꝓpter duo ca. ſcilicꝫ Sixti ꝛ Leonis.

a ¶ Se purgare. Falſum dicit allegando.

b ¶ Sixti pape. ſ.e. mãdaſtis. Jo.

c ¶ Et leõis. hoc eſt in ſeq. ca. Jo.

Auditũ. ¶ Caſus. Leo papa de quibuſdam criminib⁹ infamatus ſe corã multis purgauit, non ſtatuendo ius vt ſucceſſores ſui ad hoc cogantur.

d ¶ Juſſi. Nec cõſiliũ dedi, nec defenſionẽ preſtiti, nec ſciente me factum eſt: vt extra de pur. ca. q̃tiens. l. di. ſi quis viduã. addũt quidã, nec volui: vt. ſ. j. q. iiij. quia p̃ſulat⁹. quod valde durũ videtur. Sed nũ q̃d hic iurabo, q2 cum ſciui, ꝓhibere potui ꝛ nõ ꝓhibui, ꝛ hoc ꝙ nõ habeã ratũ q̃d factuꝫ eſt: cum etiã in maleficijs ratihabitio mãdato equiparetur. ff. de vi ꝛ vi arma. l. iij. §. cũ procurator. ꝛ extra de reſti. ſpo. cũ ad ſedem. in fi. ſ. e. q. j. notum. in fi.

Purgãs ſe, q̃d dꝫ aſſerere.

Dicit Joã. de fã. hoc nõ credo: cuꝫ cõſcientiã ſuã non teneatur q̃s purgare niſi vbi inuenit̃ expꝛ̃ſſuꝫ vt in caſu illi⁹ leg. C. de his q̃ ad ecc. cõfu. p̃ſenti. cum ſi. Archi.

e ¶ Cogãtur. q2 ab emulis hec infamia ꝓceſſerat. Uel dic ceteꝝ apoſtolicis.

¶ Ecce. ¶ Caſus. Infert ex ſupradictis duobus ca. ꝙ purgatio voluntaria eſt, ꝛ nõ neceſſaria. S3 ſtati dicit ꝯtrariũ ꝓ alis. c.

f ¶ Neceſſitatẽ. Extra de elect. innotuit.

g ¶ Datur. Allegando dicit.

h ¶ In decreto Leonis. ſ. c. proxi. ꝛ ſequẽ. Jo.

Omnibus vobis. ¶ Caſus. Leo terti⁹ interrogat⁹ fuit a Carolo rege et ſuis ſubditis qualiter ſit procedẽdum ſi crimen ſacerdoti obijciat̃. Et reſpõdet Leo et dicit ꝙ iſta queſtio fuit ſepius vẽtilata a tẽporib⁹ multis: nõdum tamẽ fuit ad plenũ definita: verũtamẽ poſt reclamationes multas habito ꝯcilio multoꝝ ep̃orum ꝛ aliorum prelatoꝝ ꝛ ſacerdotum ꝛ aliorũ multorũ ſtatuit et definiuit ꝙ ſi legitimus apparuerit accuſator, et ꝓbauerit crimen, puniatur accuſatus: et ſi non probauerit, puniatur accuſator de calũnia: tamen ſi ſacerdos accuſatus remanſerit infamat⁹, indicatur ei purgatio cũ. iij. v. vl̃. vij. manu ſacerdotũ, vel cum pluribus ſe expurget ſi epiſcopo videbit̃: q̃les autẽ teſtes in accuſatiõib⁹ recipiãtur, eſt in canonibus definitũ.

i ¶ Auditu. Aliquid ergo ſcit̃ auditu. xxij. q. v. hoc videtur.

k ¶ In canonib⁹. ſ. e. q. vij. teſtes. ꝛ ca. ipſi.

l ¶ Aut. pro ꝛ. Nõ eñ ſufficit ꝙ ſoli ep̃o ſit ſuſpectus. Arg. contra: extra de offi. iudi. ordi. ex pte. ꝛ. xxx. di. c. vlt. ꝛ ſic non obſtat. vj. q̃õne. ij. platuit. credo tamen ꝙ ſi eſt accuſatus, ꝛ ep̃o eſt ſuſpectus, ꝙ poteſt eũ cogere ad purgationem: ſecus ſi non eſt accuſatus ſm Lau. per illud. vj. q̃õe. ij. placuit.

Glo. ẽ ſimi. aut. ſ3 nouo iure. C. de epiſ. et cle. l. l. ij. C. de obſe. pat. p̃ſtan.

Iſtã ſic, reſpicit princi. gl. nõ ꝯ precedẽtia.

aliã ſm leges.

cuit. immo inuenio ꝙ ꝓpter calũnioſam accuſationem cogitur quis ſe purgare: vt ex̄ de accu. veniens, ⁊ arg. ff. ne quis eum qui in ius vo. eſt. l. penul. §. j.

a ¶ Conſacerdotibus. Uel etiam abbatibus. extra eo. cum in iuuentute.

xv. q. j. inebriauerit. minor etiã iniungit̃ pena ſiue penitentia ab eccleſia pro negligentia: vt. l. diſt. eos, ⁊ ca. ſi quis voluntate. et. xv. q. j. ſi quis non iratus.

d ¶ Supſtitioſa. Utili ei ⁊ neceſſaria ꝉ licet: vt. xxxiij. q. ij. quos deus. de cõſe. diſt. ij. liquido. xxviij. q. j. ſic eñ in princi. tituli. Et eſt arg. aliqd inhibitum eo ꝙ nõ eſt cõceſſum. xl. diſ. ſi papa. et. ff. de colle. illi. l. iij. §. j. ar. ex̄ de vo. et vo. re. dẽp. ex multa. Cõtra ex̄ de ſen. excõ. nup. ij. e. monomachiã. et vbi canon non excipit / nec nos: vt. ſ. diſt. xij. oĩa. lv. di. ſi euãgelica. ⁊. xxxj. qõ. j. ꝙ ſi dormierit. C. de here. vl' act. vẽdi. l. vl. ff. de publicia. ac. de precio. ff. de aleato. l. j. §. quod aũt. ff. de ritu nup. palã. i fi. ex̄ de deci. ad audiẽtiam. xxij. q. v. hoc videtur. Arg. ↄ. xxvij. q. ij. lex diuine. Jo. Solu. oĩa cõceſſa intelligunt̃ de iure cõi, niſi ꝓhibita in certis caſib⁹ inueniant̃: vt innuit capi. lex diuine. et ex̄ de ſen. excõ. nuper. B. et. ff. de teſti. l. queſitũ. C. de teſta. l. ſancim⁹.

aut reliq̃s ſuis ꝯſacerdotib⁹ [a] ſiue bonis [b] ⁊ iuſtis de ſuo populo vel ſua plebe hoĩb⁹ fuerit: ne in crimine aut in p̄dicta ſuſpitione remaneat: cũ trib⁹ aut cũ q̃nq; vl' ſeptẽ bonis ac vicinis ſacerdotib⁹ exemplo Leonis pape qui. xij. ep̃os in ſua purgatiõe habuit, vel eo amplius, ſi ſuo ep̃o viſum fuerit, aut neceſſe eſſe ꝓpter tumultũ ppl'i perſpexerit: et cuʒ aliis bonis et iuſtis hoĩbus ſe ſacramẽto corã ppl'o ſuꝑ quatuor euãgelia dato purgatuʒ eccleſie reddat. Si q̃s aũt ſcire deſiderat quales teſtes ad accuſationem ſacerdotũ recipi debeãt, ⁊ quid de accuſatore faciendũ ſit, plenius in canonibus reperiri poterit.

Iuramẽto v̄o candẽtis ferri vel feruentis aque purgatio data non eſt addenda.

Unde Stephanus. v. Huberto ep̃o Maguntino.

¶ Candẽtis ferri et feruentis aque iudicium in eccleſiis prohibetur.

Conſuluiſti de iñfãtib⁹ q̃ in vno lecto dormiẽtes cum parẽtib⁹ mortui reperiunt̃: vtrũ ferro candẽte, aut aqua feruente, ſeu alio quolibet examine parẽtes ſe purificare debeãt eos nõ opp̄ſſiſſe. Monẽdi ſunt nãq; et ꝓteſtandi parẽtes ne tã tenellos ſecũ in vno lecto collocẽt: ne negligẽtia qualibet ꝓueniẽte ſuffocentur vel opprimãtur, vnde ipſi homicidii [c] rei inueniant̃. Nã ferri cãdẽtis vel aque feruentis examinatione ꝯfeſſionem extorqueri a quolibet, ſacri nõ docent canones. Et qd̾ ſctõꝝ patrũ documẽto ſancitũ nõ eſt, ſupſtitioſa [d] adinuentiõe nõ eſt p̄ſumẽdũ. Spõtanea eñ ꝯfeſſiõe, vel teſtiũ approbatione publicata delicta habito pre oculis dei timore cõmiſſa ſũt regimini nr̃o iudicare. Occulta v̄o et icognita illi ſunt relinquẽda qui ſolus nouit corda filiorũ hoĩm. Hi aũt qui ꝓbant̃ vel ꝯfitent̃ talis reatus ſe noxios, tua eos caſtiget moderatio: qr ſi ille q̃ cõceptũ in vtero ꝑ abortum [e] deleuerit, homicida eſt: quanto magis qui vnius ſaltẽ diei puerulum peremerit, homicidã ſe eſſe excuſare nequibit?

Hoc autẽ [f] vtrũ ad oĩa genera purgatiõis, an ad hec duo tm̃ que hic ꝓhibita eſſe videntur ptineat, nõ immerito dubitat̃ ꝓpter ſacrificiũ zelotypie: ⁊ illud Greg. Si vir [g] qui

b ¶ Bonis. xj. q. iij. cum cũctis. hic prʒ quõ intelligit̃ illud verbũ a plebe. ſ. ea. pbr̃. quia erant boni ⁊ iuſti: imo nõ admittũt̃, licʒ ſint boni: ſi tñ leues fuerint. Nã leues ſunt q̃ ex facili credũt q̃ ꝓbari non poſſunt. xj. q. iij. in cunctis. ⁊ eſt expreſſum ex̄ eod. cũ i iuuẽtute. al's ſolus qui eſſet bonus ſufficeret. ex̄ de adulte. ſignificaſti. Joan.

¶ Iuramento. Hec eſt. iij. pars q̃õnis in qua queritur ſi parentes debẽt ſe purgare igne vel aqua filios nõ oppreſſiſſe? Rñd. ꝙ non. ⁊ hoc probat per capit. ſeq. Jo. de fan.

¶ Cas⁹. In. §. iſto dr ꝙ vulgaris ꝓbatio indici nõ debʒ. Et hoc ꝓbatur ꝑ ſequens cap.

Conſtituiſti. ¶ Cas⁹. Quidaʒ puulos filios ſuos ſecũ collocabãt i lecto/ q̃b⁹ dormientib⁹ filii eorũ inuenti ſunt mortui. Querebatur vtrũ iudicio candentis ferri vel aque feruẽtis ſe expurgare deberent filios nõ oppreſſiſſe? Rñ. Stepha. ⁊ dicit ꝙ talis examiatio nõ approbat̃ in canone: ſed monẽdi ſunt parẽtes vt filios ſuos ſecũ nõ habeãt in lecto: ſʒ cũ occultũ ſit eos filios opp̄ſſiſſe/ puniri nõ debẽt niſi de hoc ꝯuincant̃, vel fuerint ſpõte ꝯfeſſi: ⁊ tũc puniant̃, qr ſũt homicide: cũ homicida dicatur etiã qui cõceptũ in vtero deleuerit per abortum.

c ¶ Homicidii. Qui hoĩem occidit, ſi animũ occidendi nõ habuit/ nõ tenet̃ l. corne. de ſica. vt. ff. ad. l. corne. de ſica. l. j. §. diu⁹. tenet̃ tñ. l. aq̃lia etiã lʒ nocere noluerit: dũ tñ fuerit in culpa lʒ leuiſſima. ff. ad. l. aq̃l. ſʒ ⁊ ſi quẽcũq; §. ij. ⁊. l. in lege. qd̾ nõ eſt in. l. corne. de ſica. ff. de ſica. l. lege. culpa aũt eſt qd̾ a diligente potuerit p̄uideri, ⁊ non eſt p̄uiſum. ff. ad. l. aq̃l. ſi putator. tenet̃ etiã q̃tũ ad deũ/ vt hic. l. diſt. clerico. ⁊. xxxiiij. qõ. ij. in lectũ. non tamẽ punitur rõne homicidii, ſed rõne negligentie: vt

e ¶ Per abortũ. Et hoc ſi puerperium eſt formatũ: vt. xxxij. q. ij. moyſes. ⁊ ca. quod vero. Sʒ licet ſm̃ legem moſaicã non ſit homicidiũ: tamen punitur lege cornelia de ſica. ff. ad legẽ corne l'. de ſica. ſi mulierem. et etiam. l. aquil. ff. ad le. aquil. ſi ſeruus. §. ſi mulier. tñ qui opprimũt infantes, puniuntur pnia trium annorũ. extra de his qui fi. occi. de infantibus. ꝉ Item qui ꝓcurat venena ſterilitatis, dicit̃ homicida: vt extra de homici. ſi aliquis. vbi de hoc.

¶ Hoc autẽ. ¶ Dicitur in hoc. §. ꝙ dubitari poteſt vtrũ purgatio ferri candentis et aque feruẽtis ſint tantum hic interdicta, ⁊ in aliis cõceſſa. ⁊ merito dubitat̃: quia aliqua mulier probat ſe virginem per verũ indicium: id eſt per aſpectũ corporis. Similiter in veteri teſtamẽto ꝓbabatur vtrũ mulier commiſerit adulterium per quaſdam aquas amariſſimas. et ſtatim reſpõdet Gratianus in ſequenti. §.

f ¶ Hoc autem. Hic. §. legitur.

g ¶ Si vir. xxxiij. q. j. §. quod autem. Jo.

Accuſator calumnioſus cogitur ſe purgare.

Leues q̃ dñr.

iij. ꝑs.

Occidẽs hominẽ q̃ lege tenetur.

ꝉ Magiſtri tñ aliq̃ñ exponunt qd̾ nõ ē expoſitũ. xxxvij. diſ. relatũ. de q̃ h̃r xj. qõ. j. §. ex his. ex̄ de poſtu. c. j.

Conceſſa itelligunt̃ q̃ ꝓhibita non ſunt.

ꝉ Add̾ ad hoc ⁊ ad fi. gl. bar. et gl. j. i l. necare. ff. de li. agnoſcẽ. ⁊ in l. ſi q̃s. §. abortiuus. ff. de pe.

frigide nature eſſe dicit͂, per verum iudiciũ ꝓbare potuerit vxorem ſuam nunq̄ʒ ſe cognouiſſe: ſeparetur ab ea.

¶ Palea.

IN libro nãqʒ numeri legitur dominũ p̄cepiſſe Moyſi vt loqueret͂ filijs iſrl', et diceret eis: Uir cuiꝰ vxor errauerit, maritũqʒ cõtemnens dormierit cum alio viro: et id maritꝰ deprehẽdere nequiuerit, ſed latet adulteriũ, ⁊ teſtibus argui nõ põt: q: nõ eſt inuenta in ſtupro: ſi ſpũs zelotypie cõcitauerit virum contra vxorẽ ſuã que vel polluta eſt, vel falſa ſuſpitione appetitur: adducet eã ad ſacerdotem: ⁊ offeret oblationeʒ ꝓ illa decimã partẽ ſacci farrine hordeacee: non fundet ſup eã oleũ, nec imponet thus: q͂a ſacrificium zelotypie eſt ⁊ oblatio inueſtigãs adulteriũ. Offeret igit͂ eam ſacerdos et ſtatuet coram dño: aſſumetqʒ aquã ſanctã i vaſe fictili: et puſillũ terre de pauimẽto tabernaculi mittet i eã. Cũqʒ ſteterit mulier i cõſpectu dñi, diſcooperiet caput eiꝰ: et ponet ſuper manꝰ eius ſacrificiũ recordationis, et oblationẽ zelotypie. Ipſe autem tenebit aquas amariſſimas in quibꝰ cũ execratione maledicta congeſſit: adiurabitqʒ eã, ⁊ dicet. Si nõ dormiuit vir alienꝰ tecum: ⁊ ſi nõ polluta es, deſerto mariti thoro: nõ tenebunt te aque iſte amariſſime in q̄s maledicta cõgeſſi. Si aũt declinaſti a viro tuo, atqʒ polluta es, ⁊ cõcubuiſti cum alio viro: his maledictionibꝰ ſubiacebis. det te dñs i maledictionem ⁊ exemplum cunctoꝝ in populo ſuo: putreſcere faciat femur tuũ, et tumens vterus tuus dirũpatur: ingrediãtur aque maledicte in ventrẽ tuũ et vtero tumeſcẽte putreſcat femur tuũ. ⁊ reſpondebit mulier, Amen amen. Scribetqʒ ſacerdos iſta maledicta in libello: ⁊ delebit ea aquis amariſſimis in quas maledicta cõgeſſit: et dabit ei bibere: quas cũ exhauſerit, tollet ſacerdos de manu eiꝰ ſacrificiũ zelotypie: ⁊ eleuabit illud corã dño: imponetqʒ illd̄ ſup altare: ita dũtaxat vt prius pugillum ſacrificij tollat de eo qd̄ offert͂: et incẽdat ſup altare: ⁊ ſic poſtum det mulieri aquas amariſſimas: quas cum biberit, ſi polluta eſt, ⁊ contempto viro adulterij rea eſt, ꝑtrãſibũt eã aque maledictionis: ⁊ inflato vẽtre cõputreſcet femur: eritqʒ mulier in maledictioneʒ, et in exemplũ oĩ ppl'o. Maritus ꝗ̄o abſqʒ culpa erit: et illa recipiet iniquitatẽ ſuam. ꝙ ſi polluta nõ fuerit: innoxia erit, et faciet liberos.

Sed quelibet hmõi purgatio videtur eſſe inhibita: cum in premiſſa authoritate Stephani pape dicitur, Spontanea confeſſione ⁊c̃.

Itẽ ex decretis Nico. pape.

¶ In nouo teſtamento monomachia non recipitur.

MOnomachiam [a] vero in lege non aſſumimus, quam preceptam fuiſſe non reperimus: quam licet quoſdam inijſſe legamus, ſicut David ſanctum et Goliam ſacra prodit hiſtoria: nuſq̄ʒ tamen vt pro lege teneatur, alicubi diuina ſanxit authoritas: cum hec et hmõi ſectantes deum ſolummodo tentare[b] videantur. j. Re. xvij.

Contra in concilio Guarmacienſi.

¶ Si furta in monaſterio fiunt: iudicio monachi ſe expurgent. v. ps.

SEpe [c] contingit vt in monaſterijs monachorum furta perpetrentur: idcirco ſtatuimus vt quãdo ipſi fratres de talibus expurgare ſe debent, miſſa ab abbate celebretur, vel ab aliquo ex preſentibus fratribus: et ſic expleta miſſa omnes communicentur in hec verba: Corpus domini ſit tibi hodie ad probationem.

Item.

¶ Quicunqʒ de adulterio accuſatur: probabili iudicio ſe expurget.

¶ Sed quelibet. ¶ Hec eſt quarta pars q̄onis, i. qua querit͂ vtrum monomachia vel alia vulgaris purgatio ſit conceſſa: et reſpõdet ꝙ non: ⁊ hoc ꝓbat ꝑ duas authoritates ſanctorum patrũ. Jo. de fan.

Num. v. b.

¶ Caſus. Dicit ꝙ quelibet talis purgatio prohibetur: cũ Stephanus dicat, Cõfeſſiõe ⁊c̃.

MOnomachiam. ¶ Caſus. Singulare certamen inter duos ꝓhibet͂: quia tales vident͂ deũ tentare. nec eſt trahendum ad cõſequentiam qd̄ fecit David cũ Golia, cum inſtinctu ſpũſſancti factũ fuerit.

a ¶ Monomachiam. Iſtos etiã lex romana cõdẽnat: vt. C. de gladiatoribus. l. vna. libro xj. Euchariſtia ergo non eſt danda talibus, cum peccẽt mortaliter. de conſe. diſt. ij. §. ſed ſi non. Dicũt quidam ꝙ defendens poteſt ſumere: q͂a cuilibet licituʒ eſt defendere ſe. Sʒ nõne David peccauit? Non: q: inſtinctu ſpũſſancti fecit: ⁊ Sanſon et alij. xxiij. q. v. ſi nõ licet. ⁊ ex͂ d̄ diuor. gaudemus. Et eſt hic arg. ꝙ non eſt arguendũ ab exẽplis. xxvj. q. ij. non ſtatim. ⁊ c. nõ exẽplo. xiij. q̄. v. dixit. xxij. q̄. ij. ſi q̄s per verus. j. de cõſe. diſt. ij. liquido. ex͂ de elec. licet. C. d̄ ſen. ⁊ iterlo. omni. iudi. nemo.

Euchariſtia gladiatoribus non eſt danda.

b ¶ Tẽtare. xxij. q̄. viij. ſi nulla viget. et. xxij. q. ij. queritur cur.

¶ Contra in concilio. ¶ Hic allegat in contrarium eius quod premittitur, et intẽdit ꝓbare per quatuor capi. ſequentia, ꝙ vulgaris purgatio poſſit fieri: et poteſt dici ꝙ hic icipit quita pars. Archidia.

SEpe contingit. ¶ Caſus. Per iſta quatuor capi. probat Gratianus poſſe adhuc fieri purgationem vulgarẽ. Dicitur hic ꝙ ſi furtum fit in monaſterio, abbas debet miſſaʒ celebrare: et i fine corpus chriſti ſingulis dare, dicẽs: Corpus domini Jeſu chriſti ſit tibi hodie ad probationem.

c ¶ Sepe. Huic capit͂. eſt derogatum: [a] quia ſuſpectis non eſt danda euchariſtia: vt. j. de conſe. diſtinc. ij. tribus. extra de purga. cano. cum dilectus.

[a] Ad hoc con cor. Jo. de fan. dicens ꝙ ibi. c. non tenet.

Interrogatũ.¶ Caſus. Si duo adulteriũ cõmiſerunt: ſcʒ maſculus et femina: ⁊ vnus confitetur, ⁊ alter negat: ꝯfitenti penitentia imponatur: negans ꝟo ꝓbabili iudicio ſe expurget. i. candenti ferro vel aqua feruenti. Et ita facit ad ꝓpoſitum Gratiani.

illa duo capi. mandaſtis. et auditum. contradicunt et ideo magiſter hoc determinat.

Quod ꝟo. ¶ Hec queſtio diuidit̃ in duas partes, in quarum prima queritur an ad cõdemnationem alicuiꝰ ſufficiant duo legitimi teſtes: ⁊ reſpõdet̃ ꝙ ſic. Scd̃a ibi: ex premiſſis. Jo. de fan.

Interrogatũ eſt: ſi duo de adulterio inculpati[a] fuerint: et vnus profitetur[b], et alter negat: quid inde agendum ſit? Decretum eſt in ſancto concilio: vt ille qui negauerit, probabili iudicio ſe expurget: ⁊ q̃ ꝓfeſſus fuerit, dignã penitentiã agat. Item.

¶ Cum plures de adulterio accuſantur, et vnus ceteros purgare voluerit: omnes rei habeantur ſi vnus in iudicio ceciderit.

Statuit q̃ꝗ ſctã ſynodus: vt ſi duo[c] de adulterio accuſati fuerint, et ambo negauerint, et orant ſibi concedi vt alter illoꝝ[d] vtroſqꝫ iudicio purget diuino: ſi vnus in hoc ceciderit, ambo rei habeantur. Item.

¶ Pro ſingulis miſſa celebretur qui de aliquo crimine accuſantur.

Si epõ aut pbr̃o aliqđ maleficiũ iputatũ fuerit, pro ſingulis miſſam celebrare dʒ ⁊ cõicare: ⁊ de ſingulis ſibi imputatis innocentẽ ſe oſtẽdere. Quod ſi nõ fecerit, quinquẽnio[e] a liminibꝰ eccleſie extraneus habeatur.

Illud ꝟo qđ Sixtus et Leo in fine ſue purgationis addiderunt, ex eoꝝ exẽplo intelligendum eſt. Exemplo em̃ ſue ſatiſfactionis noluerunt ceteris preſcribere legẽ purgãdi.

¶ Queſtio.iiij.

Quod ꝟo q̃rto loco q̃rebat̃ an duorũ[f] teſtionio epũs ſit cõdẽnãdꝰ, multorũ authoritatibꝰ ꝓbat̃. ſicut em̃ in euangelio Joãnis legit̃, ait chriſtꝰ ad Judeos: In lege vr̃a ſcriptũ eſt q̃m duoꝝ hominũ teſtimoniũ verũ eſt. Hinc conſequenter argumẽtatur ꝯtra eos dicens. Si duoꝝ hoim teſtimoniũ veꝝ eſt: quare teſtimoniũ meũ ⁊ patris[g] mei non accipitis? Itẽ Paulꝰ in epiſtola ad Corinthios: In ore duorum vel triũ[h] teſtiũ ſtabit om̃e verbum. Item in epiſtola ad Hebreos. Quis preuaricãs legẽ Moyſi, duobus vel tribus teſtibus conuictus, ſine miſeratione lapidabitur.

a ¶ Inculpati. i. infamati. Nõ em̃ poſſunt duo accuſari ſimul de crimine. C. de adult. reos. ſimile. ff. de inoffi. teſta. nam ⁊ ſi. §. filius.

b ¶ Profitetur. Notandũ ꝙ victoria vnius ꝓdeſt alteri: ſed ꝯdẽnatio nõ nocet. ff. de adulte. denũciaſſe. extra de adult. ſignificaſti. ff. d' inoffi. teſta. poſthumus. §. ſi quis ex his. ff. ſi ſerui. vẽ. loci. §. ꝯpetit. Itẽ arg. ꝙ ꝯfeſſio vniꝰ non nocet alteri. xv. q. õ. iij. nemini. Arg. cõtra. lix. di. ordiatos. et. lxxxj. diſt. tantis. Et eſt verũ ꝙ non nocet alij quantũ ad cõdemnationem: nocet tñ quãtum ad preſumptionẽ: vt extra de adult. ſignificaſti. ⁊c.

Statuit. ⁊c. ¶ Caſus. Si duo de adulterio accuſant̃: et negauerit ambo: ſi vnꝰ de voluntate alterius alterum purgat: ſi in ꝓbatione vulgari ceciderit, ambo puniãtur.

c ¶ Duo. Argu. contra. C. de adulte. reos. Sed dic ꝙ non agitur hic criminaliter: ſed ad penitẽtiam, vel ad thori ſeparationem.

d ¶ Alter illorum. Uelut procurator. lxiij. diſt. tibi domino. Sed ſi directe ageretur: cum ſit cauſa criminalis, non poſſet vnus alterum conſtituere procuratorem: vt. iij. qõne. ix. abſens. Niſi velis dicere ꝙ in cauſa criminali vnus ſocius auditur ⁊ pro ſe et pro alijs: vt eſt arg. iij. q. vj. hec quippe. ⁊ extra de dolo ⁊ contu. cum dilecti. in princi.

Si epõ. ¶ Caſus. Si epõ vel pr̃ſbytero crimina imponãtur, ꝓ ſingulis miſſam celebret, et ꝓ ſingulis ſe innocentem reddat. Sed iſta ca. ſunt abrogata prout faciunt ad ꝓpoſitum Gratiani.

e ¶ Quinquẽnio. Hodie deponit̃ q̃ in purgatione deficit: vt extra de ſimo. de hoc. vbi habes q̃d fieri debeat cum volens purgare ſe nequit.

¶ Illud vero. Dictum eſt ſupra in capi. omnibus. et cap. preſbyter. ꝙ clerici cõpellunt̃ ad purgationẽ: ſed

¶ Caſus. In hac quarta queſtione querit̃ an duo teſtes ſufficiant ad condemnationem epi. Et ꝓbat Gratianꝰ ꝙ ſic, authoritate dñi, et duabus authoritatibus Pauli.

f ¶ Duoꝝ. Sẽper duo ſufficiũt. iiij. qõne. iij. §. itẽ in criminali. ver. vbi numerus. niſi in caſibus ſpecialibus. Sed in iſto caſu vnus ſufficit vt extra de teſti. cogen. peruenit. ⁊ vbi nulli fit preiudicium. de conſe. diſtinc. iiij. placuit de infantibus. et in cauſa denũciationis. extra de teſtibꝰ. in omni. ⁊ in alio caſu. extra de ꝓcura. ex inſinuatione. ⁊ vbi agitur ad impediendum matrimonium. extra de ſpon. preterea. Itẽ quantũ ad preſumptionẽ faciendam. viij. q. iij. talia. ff. de dote prele. theopõpus. Item plures duobus requiruntur. ꝗ. e. nullam. ⁊ cap. preſul. Tres requirunt̃ in depoſitione pecunie. in authen. de fide inſtru. §. ſi quis igitur. colla. vj. Itẽ q̃nqꝫ requiruntur dum contractus excedit libram auri in ciuitate. C. ſi certum peta. aut. ſed nouo. ⁊ in codicillis ⁊ in donatione cauſa mortis ſimiliter quinqꝫ: vt. C. de dona. cauſa mor. l. vlti. quandoqꝫ. xv. vt. C. de ꝓximis ſacro. ſcri. vnicuiqꝫ. lib. xij.

Teſtis vnꝰ q̃ñ ꝙ ſufficit, q̃ñ ꝙ plꝰes duobꝰ req̃rũt̃.

ij. Co. xiij. a. Heb. x. e.

g ¶ Et patris. Pater poteſt eſſe teſtis in cauſa filij in teſtamento: vt. ff. de teſtamentis. l. qui teſtamento, al's non: vt. iiij. q. iij. §. item in criminali. verſicu. teſtis. hic autem iſti mentiri non poterant. Uel dic teſtimonium meum, ⁊ patris mei. i. de patre meo ⁊ me dictum: ſcilʒ teſtimonium prophetarum.

Pater in cã filij põt teſtificari.

h ¶ Uel trium. Ut comprehendat actorem ꝓ vno teſte. extra de teſti. in omni. Illa tamen loquitur in cauſa denunciationis. Uel ideo dicit trium, quia quandoqꝫ ſm̃ canones plures q̃ꝫ duo requiruntur: ſed nunq̃ꝫ pauciores: vt extra de teſtibus. licet. Unde in teſtamentis bene requirunt̃ ſeptem. C. qui teſta. face. poſ.

In his q pietati cā relinquunt: minꝰ ſolēnis voluntas ſufficit: ſicut et inter liberos. C. de teſta. hac ꝯſultiſſima. ℌ. ex imperfecto. Ar. ij. ps.

In hac cōſultiſſima, niſi in his que eccleſie relinquunt: vt extra de teſta. cum eſſes. ⁊ ca. relatum. Ioan. Quod dicit Ioan. de teſtamentis, non credo verum. vnde dico cum T. decre. illas, cum eſſes, ⁊ relatum, in quolibet teſtamento loqui. B.

e ¶ Nullam damnationē epiſcoporum. Sed hoc nō videtur poſſe ſtare: quia nullus poteſt iudicare clericos Romane eccleſie, niſi ſolꝰ papa. Item quia epiſcopi epiſcopum deponere non poſſunt: vt. iij. queſtio. vj. quāuis. Reſpōdeo ꝙ loquitur in eo caſu quādo papa cōmittit alijs cauſam ſuorum clericorū, ne ipſe ſuſpectꝰ habeatur, vel ne fauore pro eis, vel odio cōtra eos iudicaret. ff. de iuriſdic. omniū iudi. l. pretor.

Epiſcopi epm deponere non poſſūt.

Itē ex conci. Bracharēſi. ij.

¶ Quot teſtibus quiſq; clericorum conuinci debeat.

Placuit vt ſi qs aliquē clericoꝝ macula fornicatiōis īpetit, ſm ꝓceptū pauli apłi duo vel tria[a] teſtimonia reqrant ab illo. ꝙ ſi nō potuerit dat; teſtimonijs approbare qꝺ dicit, excōicationē[b] accuſati accuſator accipiat.

Ex premiſſis itaq; colligitur ꝙ duorū vel triū teſtimonio epiſcopꝰ ꝯuinci vel dānari poteſt. Porro Silueſter papa in generali ſynodo reſidēs econtra dixit.

¶ Quot teſtibꝰ epiſcopꝰ vel presbyter vel reliq clerici ſunt conuincendi.

Preſul[c] nō damnet niſi cū. lxxij. teſtibꝰ: pſbyter autē cardinalis niſi cuz. xliiij. teſtibus non deponatur: diaconus vero cardinalis vrbis Rome niſi cum. xxvij. teſtibꝰ non condēnabitur: ſubdiaconus, acolythus, exorciſta, lector, oſtiarius, non niſi. vij. teſtibꝰ ꝯdēnabit. Teſtes[d] autem ⁊ accuſatores ſine aliqua ſint infamia. Itē Leo. iiij.

¶ Epiſcopi nō niſi. lxxij. teſtibus condemnandi ſunt.

Nullā dānationē[e] epōrum vnq; eſſe cenſemꝰ niſi aut ante legitimū numerum epōruz[f], qui fit per duodecim epos: aut certe ꝓbata ſententia per. lxxij. teſtes idoneos, qui tales ſint qui accuſare poſſint. ¶ Et priꝰ ad ſacra chriſti q̄tuor euangelia ſacramēta preſtent ꝙ nihil falſum[g] depromēt: ſicut nobis beatus Silueſter tradidit, ⁊ romana ſancta videt tenere eccleſia. ¶ Et ſi inter eos quos dānādos eſſe dixerint hoīes: fuerit epſ q ſuā cauſam in preſentia romane ſedis epī petierit audiri: nullus ſup illum definitiuā preſumat dare ſentētiā, ſʒ oīno eā audiri decernimus.

Sed hoc vel ſpeciali priuilegio de clericꝭ Romane eccłie intelligit, uel ꝓpter improbitatē quorūdā: qui cū non ſint ſpectate vite ⁊ ſciētie, in accuſationē miniſtrorū dei repēte ꝓſiliunt. Quorum vero vita adeo laudabilis eſt vt in oībꝰ imitāda appareat, de quoruz aſſertiōne nulli dubitatio naſci poterit: eorum teſtimonio duoꝝ vel triū teſtiū qlibet iure cōuinci ⁊ dānari poterit.

¶ Queſtio. vj.

Sequtur ſexta q̄ſtio, qua q̄rebat quo remedio cā vitiata ſubleuetur: ⁊ ſi remediuz illud ſit dādū ei q cā dilatiōis vocē appellationis exhibuerit. Cā vero vitiata remedio appellationis ſubleuari poterit.

Unde Fabianus papa ait.

Placuit. ¶ Caſꝰ. Dicitur ꝙ ſi aliqs accuſat aliquē de fornicatiōe, pōt ꝓbare crimen duobus vel tribus teſtibꝰ: et ſi non probauerit, punietur pena talionis.

a ¶ Tria. ʒ. diſti. xlviij. qm multa.

b ¶ Excommunicationē. id eſt dānationem.

¶ Ex premiſſis. ¶ Hec eſt ſecūda pars queſtiōis: in qua probat cōtrarium eius qꝺ premiſſum eſt: et hoc ꝓbat duabus authoritatibꝰ, ſʒ non ſunt contra: q: loquuntur ſpecialiter de clericis Romane eccleſie. Io. de fan.

Preſul. ¶ Caius. Dicitur hic qt teſtes ſufficiant ad cōdemnationē epiſcopi, cardinalis, pbri, ⁊ alioꝝ clericoꝝ Romane eccleſie. In fine dicitur ꝙ teſtes ſine infamia debent eſſe.

c ¶ Preſul. id eſt cardinalis epiſcopus. Sed nūquid contra papam duplicabunt teſtes? nō: immo duo ſufficiūt: et in hoc eſt deterioris ꝯditionis: quia ipſe ſine cōparatione aliorū creatus eſt maior: ⁊ ideo ſine ſpe venie cōdemnandus eſt, vt diabolus, de pe. diſtinc. ij. principium.

Teſtes duo ꝯ papam ſufficiunt.

d ¶ Teſtes. Extra de teſti. pſonas. ⁊ c. ſuper eo.

Nullam. ¶ Caius. Si epiſcopus cardinalis de crimine accuſatur, duodecim epiſcopi debēt de cauſa cognoſcere: nec poteſt cōuinci, niſi. lxxij. teſtibus. In ſecunda parte dicitur qualiter teſtes iurare debent: ⁊ quid. In tertia parte dicitur ꝙ ſi appellauerit ad papā, audiri debet: nec alius debet de cauſa cognoſcere. Scōa pars incipit ibi: ⁊ prius. Tertia ibi: ⁊ ſi inter.

e ¶ Nullam dānationem. ʒ. iij. q̄ſt. vj. accuſatus. ⁊ ca. quāuis.

f ¶ Epiſcopoꝝ. ʒ. v. queſt. iiij. duodecim.

g ¶ Falſuz. Quinq; capitula iurabunt teſtes: ſcʒ vt dicant veritatē: vt iij. q. ix. hortamur. et ꝙ teſtentur pro vtraq; parte veritatez: vt. xiiij. q. v. nō ſane. ꝙ nō admiſceant falſitatē vt hic. ꝙ nec amore, nec odio, nec ꝓprio cōmodo teſtētur: vt extra de teſti. quotiēs. Item quinto requiritur ꝙ dicāt quicquid de re ipſa nouerit ſiue fuerint interrogati, ſiue nō: vt extra de accu. cuz dilectꝰ s. Qꝺ non credo, niſi hoc liqueat ex forma iuramenti: vt. ſ.

Teſtes quinq; capita iurare debēt.

¶ Sed hoc. Modo dicit quare de tot teſtibꝰ fuit ſtatutum: ꝓpter ſcʒ priuilegium clericorū romane eccleſie. et hec ſolutio ē vera. vel propter malitiā hereticoꝝ fuit ſtatutū de oībus clericis: qua ceſſāte ceſſabit cōſtitutio. Sed verius eſt ꝙ propter malitiā hereticorū vel malorū hominū ſtatutū fuit de clericis romane eccleſie quibꝰ hoc priuilegiū datum fuit: quod nō ceſſat cauſa ceſſante. ⁊ hoc innuit Ben.

De hoc ēt nō. et ꝺ teſti. fraternitatem. in glo. vlt. vbi addit Hoſt. aliū caſuz, ſcʒ ꝙ neutri parti manifeſtabūt dicta ſua anteq; ſint publicata ar. iiij. qōe. iij. itē qui falſo.

Sequitur. ¶ Hec queſtio diuidit in octo partes: in quarū prima probat per. ix. authoritates ſanctorum patrum ꝙ quandocūq; quis grauatus fuerit poterit appellare, ⁊ eius appellatio tenebit. Secūda ibi: Cum ergo. Tertia ibi: Qui vero. Quarta ibi: Poſt da Archi.

tẽ.Quinta ibi: Non ſolent. Sexta ibi: Notãdũ. Septima ibi: Si vero. Octaua ibi: Definitiua. Jo.de fan.
¶ Hic intitulatur ſexta queſtio, in qua queritur quo remedio cauſa vitiata ſubleuetur: de quo nõ fecit in themate mẽtionẽ: ⁊ ſi remediũ dandũ ſit ei qui cauſa dilatiõis appellat, de quo fecit in themate mẽtionẽ. Cauſa autẽ vitiata remedio appellatiõis ſubleuat: ⁊ hoc probat ꝑ ſeq. cap.

a ¶ Licet. ¶ Appellationis. Appellatio ẽ prouocatio inique ſententie querelã ꝯtinẽs.ff.ď mino. prefecti.tamen in his q̃ extra iudiciũ aguntur, appellatur vt in electione: vt extra de ap.cõſtitutus. Quis appellet, dicetur.j.e. nõ ſolent. ⁊ hoc in ciuili cauſa. In criminali autẽ q̃libet etiã inuito reo appellat.ff.de ap.nõ tm̃.⁊ in cauſa liberali: vt.ff.de libe.cau.l.j.⁊.ij.

Appellationis definitio.

¶ Cauſe vitiate remediũ appellationis ſubueniat.

Licet appellatori vitiatã cãm remedio appellationis[a] ſubleuare. Palea.

Appellantẽ non debet afflictio vlla aut carceris aut retentionis iniuriare cuſtodia. Item Anacletus papa.

¶ De eodem.

Omnis[b] oppreſſus libere[c] ſacerdotũ[d] ſi voluerit appellet iudiciũ: et a nullo prohibeatur, ſed ab his fulciatur ⁊ liberetur ⁊ audiatur. Si autẽ difficiles cauſe aut maiora negocia orta fuerit, ad maiorẽ[e] ſedẽ referantur. et ſi illic facile decerni non potuerint, aut iuſte terminari: vbi fuerit ſũmorũ ꝯgregatio ſub metropolitano cõgregata (que per ſingulos annos fieri ſolet ⁊ debet) iuſte ⁊ deo placite coram patriarcha[f] aut primate eccleſiaſtica negocia, ⁊ corã patritio negocia ſecularia[g] iudicẽtur in communi[h].

Itẽ Sixt⁹ papa oĩb⁹ rectoribus eccleſie ſcribit dicens.

¶ Quiſquis pulſatus fuerit, apoſtolicam ſedem appellet.

¶ Ad quẽ ſit appellãdũ. Appellatur autẽ a minori ad maiorẽ ⁊ gradatim: vt.j.e.anteriorũ.C.de ap.precipimus, excepto papa, ad quẽ oĩbus pretermiſſis appellatur: vt.j.e.c.iij.iiij.⁊.v. Et hoc verũ eſt in iudicib⁹ ordinarijs. In delegatis autẽ diſtinguitur: ſi ipſi alijs cauſam cõmiſerint, ſi tota iuriſdictio eſt delegata, appellatur ad primũ delegantẽ.ex̃ de offi.deleg.ſup queſtionũ.§.porro.ff.quis ⁊ a quo ap.l.j.ſed ſi non tota cauſa eſt delegata, tũc appellatur ad delegantẽ ſcdm: vt.C.qui ꝓ ſua iuriſdictione.l.j.ff.quis ⁊ a quo ap.l.fi.⁊ extra de offi.dele.ſuper queſtionum.

Appellans a delegato ad quẽ appellare dz.

¶ Quomodo ſit appellandũ. Judice ſedente pro tribunali poteſt viua voce appellari: ſed extra iudiciũ in libello tantum appellabitur: † vt.j.e.§.iudicibus.ver.litigatoribus.ff.de ap.a ſententia.§.vlti.

† dicas q ſiue appellatur in iudicio ſiue ex̃ dz obſeruari qđ dr ex li.vj.de ap.cordi.q̃ eſt ꝯũ no.iiij.et hoc cũ a iudice appellat ad papam.et hoc ibi intelliģt ho.

¶ Quando appellandũ ſit. Scdm leges appellatur tantũ poſt definitiuã ſententiã, niſi in caſib⁹ notatis.j.e.nõ ita.ex̃ de ap.ſuper eo.ij. Scdm canones ⁊ ante litẽ cõteſta.⁊ poſt: vt extra de ap.cũ ſit Romana.j.ea.nõ ita. licet hoc ſit correctũ per cõſtitutionẽ nouã: extra eo.vt debitus.vbi dicitur q cauſa appellationis dz aſſignari. Itẽ ſm canones appellatur quotiẽs ſuperior iudex inuenitur: vt.j.e.oẽs.ſm leges bis tm̃: vt.j.e.poſt ſecũdã. Jo. Hoc ꝓ certo teneas q ante ſentẽtiam poteſt appellari quotiẽs pars grauatur, ⁊ allegat cã: vt ex̃ eo.vt debit⁹. Sz poſt definitiuã ſentẽtiã tm̃ bis, vt dicũt leges preallegate: nec aſſignatur tũc cauſa: ſz dicit, appello ab iniqua ſentẽtia. Sẽtẽtia tñ in cã matrimonij nõ trãſit i rẽ iudicatã: vt ex̃ de ſen.⁊ re iu.lator.⁊.c.ꝯſanguinei. B.

¶ Intra qđ tẽp⁹ ſit appellandũ. Itẽ appellatur vſq ad decem dies cõtinuos: vt.j.e.anteriorum.

¶ Intra qđ tẽp⁹ dz appellatio ꝓſequi. Appellãti datur ann⁹ vel biẽnium: vt.j.ea.ſi qs appellat. Tñ iudex põt moderari tẽp⁹ reciſi⁹.ex̃.e.cũ ſit Romana.⁊.c.reprehẽſibilis. Itẽ appellatione pẽdente nihil innouandũ eſt: vt.j.e.§.appellatione.niſi appellãs ſuſpect⁹ ſit, vel depopulator: vt.j.e.quotiens.ij. In cauſa criminali reus cuſtoditur: vel dabit fideiuſſorẽ, ſi eſt ſuſpect⁹.C.de ap.eos.ver.ſuper his. Judicis officiũ eſt libellos dimiſſorios dare.j.ea.poſt appellationẽ. Judex autez ad quẽ appellatur: ſi appellatur a ſententia, ſm priores allegationes, vel infirmabit vel cõfirmabit ſententiã: vt.j.ea.§.definitiua.i fi. poteſt tamen nouas allegationes audire.C.de app.eos.§.j.ff.de ap.l.ſcio queſituz.in fi. extra de fi.inſtru.cũ ioannes. Quãdo autẽ nõ eſt neceſſe appellare habes.j.ea.§.definitiua. Inhibetur autem appellatio, q2 a principe nõ appellatur.ix.queſt.iij.cũcta.nec a ꝑfecto pretorio.C.de offi.ꝑfec.ꝑto.l.j.nec a ſenatu: vt.ff.a qb⁹ ap.nõ licet.l.j.nec ab arbitro.C.ď arbi.l.j.nec appellat officiat⁹.j.e.§.definitiua.ver.nulli. Item propter ſceleris magnitudinem non appellatur.C.quorũ ap.nõ reci.l.ij.⁊ extra de ap.cũ ſit romana. Itẽ in momẽtanea poſſeſſione: vt.j.e.§.definitiua. † verſi.de poſſeſſione.ſm leges.ſz ꝑ canones ſic: extra de teſti.ſignificauerũt.⁊ de reſti.ſpo.cũ ad ſedem. Itẽ in re q̃ non capit dilationẽ.ff.de ap.re.l.vlti. et extra de rapto.in literis. Ar.ꝯ extra de ap.qua fronte.in fi. Ibi appellatio nõ retardat ſentẽtiã, niſi ad tẽpus. Itẽ a ſentẽtia maioris partis capli.extra de his q̃ fiũt a maiori parte ca.c.j. Itẽ cõtumax nõ appellat: vt xxiiij.q.iij.de illicita.j.e.§.ſunt etiã quorũ.C.de iudi.ꝓperandũ.§.ſinantẽ. Itẽ ab executore nõ appellatur.j.e.§.definitiua.ver.ab executore.

Appellatio in multis caſib⁹ nõ admittitur.

† Meli⁹ diceret.§.ſũt etiã quorũ.ꝟ.ď poſſeſ.vbi de hoc.

Omnis. ¶ Caſ⁹. Si aliqs grauetur, a minori prelato ad ſacerdotẽ.i.epm dz appellare: ⁊ ſi ibi ꝓpter aliquã difficultatẽ negociũ nõ poterit terminari, metropolitanũ appellet: ⁊ ſi ibi negociũ nõ fuerit terminatũ, vel grauabitur: ad ꝯciliũ recurrat in quo patriarcha vel primas preſidet, ⁊ in q̃ cauſe maiores eccl'iaſtice tractari debẽt, ⁊ corã patricio ſeculari iudice ſeculares.

b ¶ Oĩs. Pone caſum q appellatur a ſubdito epi ‡ ad epm: deide ad metrop.deide ad ꝯciliũ metropolitani.

‡ id eſt a minori ꝑlato: non tñ officiali epi: q̃ caſu et ꝯſuetudo ꝯtra hoc nõ valz.ex̃ lib.vj.ď cõſue.nõ putam⁹. Archi.

c ¶ Libere.i.ſiue ante ſententiam, ſiue poſt.

d ¶ Sacerdotũ. Ergo a ſeculari iudice ad papã põt appellari: qđ verũ eſt vacãte imperio: vt extra de foro cõpe.licet.alias nõ: vt extra de ap.ſi duobus.

e ¶ Ad maiorẽ.ď.xvij.di.multis.§.j.

f ¶ Corã pr̃iarcha.q̃ vna dignitas ẽ.vt.xcix.d.ꝓuincie.

g ¶ Secularia.ſcz cũ ambo ſint laici: q2 prelati nõ debent tractare ſecularia iudicia.xj.q.j.te qđẽ. Uel dic q cum laicus iudex nõ vult facere iuſtitiã, tunc appellatur ad eccl'iaſticũ vt ipſum corrigat: ⁊ ſi noluerit facere iuſtitiã, põt ipſum excõicare: vt.xxiij.q.v.adminiſtratores. Uel dic q cũ iudex ſecularis ſuſpect⁹ eſt, põt adiri iudex eccl'iaſtic⁹: ‡ vt in aut.vt diffe.iu.§.ſi vero.col.ix.vel etiã ſi deceſſerit, vt ibi dicitur. Uel ſi habeatur querela ꝯtra ipſum: vt in ea.col.§.vl.ſic extra de fo.cõpe.ex tranſmiſſa.⁊ extra eo.licet.

‡ Sub. qui cuz eo cognoſceret: et hoc eſt qđ h̃ dicit lr̃a i fi.i cõi. ſm Jo. de fan.

h ¶ In communi.i.publice.

Si quis veſtruꝫ pulſatꝰ fuerit ĩ aliqua aduerſitate, liceter hãc ſacratã ⁊ apoſtolicã [a] ſedẽ appellet: ⁊ ad eã quaſi ad caput ſuffragiuꝫ habeat, ne innocẽs dãnetur, aut eccleſia ſua detrimentũ patiatur. Item Gregorius.

Episcopi grauioribus cauſis pulſati apoſtolicam ſedem appellent.

Omnes epiſcopi q̃ in aliquibꝰ pulſant vel criminant grauioribꝰ cauſis: q̊tiẽs [b] neceſſe fuerit, libere apl'icam ſedẽ appellẽt, atq; ad eã quaſi ad matrem confugiant. Item Marcellus papa.

Ab omnibꝰ appelletur ad Romanam eccleſiam.

Ad Romanã eccleſiam oẽs epi q̃ voluerint [c], vel q̃bꝰ neceſſe fuerit: quaſi ad caput ſuum cõfugere, eamq; appellare debent: vt inde accipiant tuitionem atq; conſecrationẽ [d]. Quod omnibꝰ minime conuenit denegari epis: ſꝫ abſq; vlla cuſtodia [e] aut excommunicatione [f] aut expoliatione vel dãnatione libere ire concedatur. Item Victor epiſcopus.

Qui a proprio metropolitano ſe grauari putauerit, maiorem ſedem appellet.

Si q̃s putauerit ſe a ꝓpo metropolitano grauari: apd̃ patriarchã vel [g] primatem dioceſeos, aut penes

Appellat ad papam omiſſo medio.

Si quis veſtrũ. ¶ Caſus. Ex his quinq; ca. colligitur ꝙ appellari poteſt ad papam omnibꝰ medijs pretermiſſis. Dicit ergo hic ꝙ ſi aliq̃s aliq̃ aduerſitate pulſat, ad ſedẽ apl'icã quaſi ad caput appellet.

a Apoſtolicã. Ex hoc ⁊ ſeq. ca. ptꝫ ꝙ ad papã alijs p̃termiſſis appellat: ſed in alijs ſecus eſt: vt. j. e. decreto. ⁊. q. vij. metropolitanũ. et. ix. q. iij. conqueſtus. ⁊. xvij. diſt. multiſ. ⁊. xviij. diſt. de ꝯcilijs. Cuꝫ ergo hoc ſit priuilegiuꝫ pape, ergo ad legatũ nõ appellat omiſſo epo: vt. xj. q. j. ꝑuenit. Sed cõtra: extra de offic. leg. cum non ignoretis. Sed dicas ꝙ ille non fuit tantũ legatꝰ, ſed metropolitanus. Et ſi ille legatus non habuiſſet illud priuilegiũ, inutile fuiſſet officiũ legationis: ſꝫ ille qui ſimplex legatꝰ eſt, nõ habet illud priuilegium, niſi ei ſpecialiter ſit datũ. Joan. Quicquid dicat Jo. oĩbꝰ pretermiſſis currit ad legatũ: vt dicit illa decre. ⁊ qđ facit legatus, papa facere videt. xciiij. diſt. ca. j. ⁊. ff. de admi. tu, ita autem. §. geſſiſſe. B.

Appellare tertio non licet.

Omnes. ¶ Caſꝰ. Quotiẽs epi criminat'r accuſant ad ſedẽ apl'icã q̃ſi ad matrẽ recurrãt cũ ẽ neceſſe.

b Quotiẽs. Dũ tñ nõ vltra ſecundã vicẽ, ne lites in infinitũ extendant: nõ em̃ licet tertio appellare ſuper eodẽ capitulo: vt. j. e. ſi q̃s in quacũq;. ſic exponit hec dictio quotiẽs. ff. de leg. iij. fideicõmiſſa. §. ſi q̃s decẽ. ff. de eden. veluti. in fi. ſimile quotiẽs habes ex̃ de elec. querelã. in parte deciſa. ſm̃ h. exponit quotiẽs ſiue ante litem cõteſtatã, ſiue poſt. Alij dicunt ꝙ licet etiã ter appellare ſm̃ canones: vt. j. xxxj. q. ij. lotharꝰ. ſ. e. oĩs. ſed M. dicit ꝙ licet a grauamine quãdocũq; appellare, ſꝫ bis poſt ſentẽtiã tm̃: ⁊ exponit quotiẽs, id eſt in oĩ grauamine, ſꝫ nõ niſi bis a ſentẽtia: vt. j. ea. ſi q̃s in q̃cũq;. ⁊ extra de appel. directe. Gratianus dicit ꝙ in illo capitulo omnnis. tertio fuit relatum: ⁊ hoc non fuit per appellationem, ſed per conſultationem: vt. ſ. di. xviij. c. j. et extra eo. ſua nobis.

Ad Romanã eccleſiã. ¶ Caſus. Omẽs epiſcopi q̃ volũt, vel q̃bꝰ neceſſe eſt, libere ſedẽ apoſtolicam appellent abſq; excõmunicatione vel impedimẽto aliquo dãnationis vel ſpoliationis vel cuſtodie.

c Qui voluerint. Ergo fruſtratoria admittitur: vt extra. e. cõſuluit. ergo audiẽdus eſt q̃ cauſa dilationis appellat: vt extra de ap. cũ ſit romana. ⁊ ca. ꝑſonas. ſꝫ contra, ius eũ punit: vt. C. de appel. a ꝓconſulibꝰ. ⁊. C. quoꝝ appel. nõ reci. ab executore. in fi. vbi i. l. libris auri punit fruſtratorie appellans: ergo ius nõ dꝫ eã admittere: vt. xxiij. q. iiij. qui peccat. immo nõ dꝫ per eam negociũ impedire. extra eo. paſtoralis. Rñ. dubia fruſtratoria eſt admittenda. ſicut occultꝰ peccator ad eucharistiam. de conſe. diſt. ij. nõ ꝓhibeat. Hodie autem ipſo iure eſt inhibita appellatio ante ſentẽtiã, niſi tam euidẽs cauſa ꝓponatur: que ſi ꝓbata eſſet, debeat appellatio legitima reputari: vt extra eodeꝫ. vt debitus. Sed cũ hodie ipſo iure ſit inhibita appellatio: q̃d prodeſt ſcribere remota appellatione? Rñ. ſi appellatio remouet in literiſ, tunc intelligit remota etiã poſt ſententiã. alias etiaꝫ rationes aſſignaui ſuper illa cõſtitutione, vt debitꝰ: ſed ſi non apponitur in literis, tantum ante ſentẽtiã eſt remota. Joan. Ego credo ꝙ nihil prodeſt remotio appellationis, niſi ad remouendam fruſtratoriã appellationem: vt dicit decre. expreſſe extra de appellationibus. ex parte. B. Hoc ſcias ꝙ niſi iudici euidenter pateat appellationẽ tenere, nunq̃ deferat ei. vnde ſi non credit tenere appellationem, non deferat ipſi: licet ſuperior poſſit retractare quod factum eſt: vt extra. e. paſtoralis. Sed pone ꝙ iudex dubitat de appellatione, aut defert tali appellationi, aut non: ſi defert, mentitur ergo conſtitutio ⁊ decretalis. Nam conſtitutio dicit ꝙ niſi talis cauſa ſit propoſita que ſi foret probata, legitima eſſet appellatio: non eſt deferendum appellationi. Item decre. paſtoralis dicit ꝙ in ſolis illis caſibus deferendum eſt appellationi vbi a iure indulgetur expreſſe, ꝙ poſſit appellari. Si dubitatur de appellatione: ergo non debet cognoſcere de cauſa, cum dubitet an ſit iudex: argumen. xj. queſtione, iij. graue. Ad hoc dico ꝙ ſi iudex dubitat de cauſa appellationis, ſummatim poteſt inquirere de cauſa, vel ſeorſum extra formam iudicij inquirendo de cauſa. Et ſi videtur cauſa probabilis, et preterea talis ꝙ ea probata legitima iudicaretur, defert ei: vnde non ſufficit appellanti proponere talem cauſam que ſi probata eſſet, debeat appellatio legitima iudicari: ſed etiam requiritur ꝙ ſit probabilis, et ꝙ iudici iuſta videatur.

d Conſecrationem. Si metropolitanus diſtulerit. viij. q. iij. artaldus.

e Cuſtodia. Qui appellat: nec cogitur dare cautionem de ꝓſequenda appellatione: nec cuſtodiri debet niſi ſit cauſa criminalis, ⁊ ſuſpectꝰ ſit: vt. C. de appel. eos. §. ſuper his.

f Excommunicatione. Pro alijs tamẽ bene poteſt excommunicari: vt extra de appellatio. ad hoc. et cap. propoſuit.

Si quis putauerit. ¶ Caſus. Si grauatur aliquis a metropolitano ſuo, patriarcham appellet: deinde ad ſedem apoſtolicam recurrat.

g Uel. pro id eſt.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

a Ad romanã eccleſiam. ¶ Matrẽ. Nec preſumitur eſſe mater niſi diligat filiũ: vt extra de preſump. afferte.
b Placuit. ¶ Maior. ff. de appel. l. j. §. ſi quis. ꝟ. ea, anteriorum.

Quidam tamen dicunt appellandum eſſe fruſtratorie: et diſtinguunt ita dicentes: quod dictum eſt ſupra in capi. ad romanam. Ut volentes ꝛc̃. refertur ad eos qui volunt recipere conſecrationem a ſede apoſtolica. et ſi ab aliquo impediantur, appellabunt. Neceſſitatẽ patiẽtes, refertur ad oppreſſos et iniuſte per ſententiam condemnatos vt iſti defendãtur ꝛ illi accipiant conſecrationez. Eodẽ modo intelligitur illđ zepherini. Sz certe dicit Gratianus ꝙ ſecundum primam interpretationẽ id eſt opinionem que eſt in pricipio §. que dicit ꝙ ſiue qˢ grauetur ſiue non, appellare licet: oppſſi intelliguntur aliqua iniuria affecti. Sed ſecũdum ſecundam qua dictum eſt vt volentes ad conſecrationem, neceſſitatem patientes ad tuitionem referãtur: oppreſſi intelligũtur per ſentẽtiam iniuſte damnati. ꝛ ſecundum hãc vltimam opinionez nõ licet fruſtratorie appellare.

I Deo huic ſãcte ſedi. ¶ Caſus. Querebatur quare priuilegia ſedi apoſtolice ſint ꝯceſſa, cõcilia congregare: ꝛ damnatos epiſcopos reſtituere: ꝛ de ſummis negocijs cognoſcere. Et rñdet vt omnes oppreſſi ꝛ iniuſte dãnati auxilium habeant, ꝛ ꝙ iniuſte non dãnentur aliqui ſine vltione.
c ¶ Concilijs. Ergo patet ꝙ legat⁹ non poteſt facere conciliũ: vt dixi. ꝟ. diſtin. iij. §. porro. et di. xvij. regula. ꝛ ca. huic ſoli ſedi.
d ¶ Ac reſtitutionibus. Arg. hic ꝙ ſolus papa poteſt reſtituere clericũ depoſitum. de peni. di. vj. qui vult. in fi. et ff. de queſtio. l. j. i fi. ꝛ de pe. l. diui. Arg. cõtra. xj. q. iij. epiſcopus in ſynodo. et. xlvj. diſtic. clericus maledic⁹. Ad hoc dicas ꝙ ſi eſt ſolenniter degradatus ſolus papa poteſt eum reſtituere. ſecus ſi eſt verbo ſolo depoſitus.
e ¶ Cũ ergo zepherinus. Hec eſt ſecunda pars queſtionis, i qua queritur an ſit licituz fruſtratorie appellare. ꝛ vera eſt ſolutio ꝙ non: ꝛ que dicit, ſuperficialiter dicit: et ad hoc probandum inducit. viij. authoritates ſanctorum patrum. Jo. de fan.

Papa ſol⁹ an clericũ depoſitũ reſtituit.

De hoc no. l. di. cõſumaces. ibi vidas. ſ. ps.

vniuerſalis ap̃lice eccl̃ie iudicetur ſedẽ. Item zepherin⁹ vrbis rome epiſcopus.

¶ Ad romanã eccleſiã quaſi ad matrẽ appellet ab oibus.

AD romanã eccleſiã ab oib⁹ (maxime tñ ab oppreſſis) eſt appellandũ, et concurrendũ quaſi ad matrẽᵃ: vt ei⁹ vberib⁹ nutriãtur: authoritate defendant: a ſuis oppſſionibus releuẽtur: qꝛ non poteſt nec dꝫ mater obliuiſci filiũ ſuũ. Item Julius papa.

¶ Quotiẽs aliqˢ appellauerit: audiẽtia ſibi nõ denege.

PLacuit vt a quibuſcũqꝫ eccleſiaſticis iudicibus ad alios iudices eccleſiaſticos vbi eſt maiorᵇ authoritas, prouocatũ fuerit: audientia non negetur. Item.

¶ Iniuſte dãnati reſtitutione, ꝛ oppreſſi auxiliũ a romana eccleſia debent habere.

IDeo huic ſctẽ ſedi prefata priuilegia ſpecialiter ſunt cõceſſa tam de cõgregandis cõcilijsᶜ ꝛ iudicijs, ac reſtitutionibusᵈ ep̃orum, ꝗꝫ etiam de ſummis eccleſiaruꝫ negocijs: vt ab ea oẽs oppreſſi auxilium, ꝛ iniuſte damnati reſtitutionẽ ſumant: ꝛ talia ab impijs non preſumantur abſqꝫ vltione, nec exerceãtur abſqꝫ ſua damnatione.

Cum ergoᵉ zepherinus dicat ab oibus eſſe appellãdũ, maxime tamen ab oppreſſis. ꝛ marcellus ſcribat: Oẽs epiſcopi qui voluerint, vel quib⁹ neceſſe fuerit, appellare debent. ptꝫ ꝙ accuſato (ſiue grauetur ſiue nõ) vox appellationis non eſt deneganda. Quidam tamen ita diſtinguũt, vt volẽtes, ad cõſecrandos: neceſſitatẽ patientes, ad oppreſſos referãt: vt ſit ſenſus: Omnes q̃ voluerint a romana eccleſia conſecrationem accipere, ꝛ ab aliquib⁹ impediuntur eã debẽt appellare. Quibuſcũqꝫ in ſuis oppreſſionib⁹ neceſſe fuerit ad eam cõfugere, ſimiliter vocez appellationis exhibeant: vt iſti tuitionem, ꝛ illi conſecrationem ab ea recipiãt. Similiter ꝛ illud zepherini diſtinguitur: Ab omibus eſt appellandũ ad romanam eccleſiam. intelligendum eſt, qui ab ea cõſecrationẽ voluerint accipere: vel qui a prelatis ſuis aliquã iniuriam paſſi fuerint, maxime tamen ab oppreſſis. ſecundum primam interpretationem oppreſſi intelligũtur aliqua iniuria affecti. iuxta ſecundam vero oppreſſi dicũtur a iudice iniuſte condẽnati. ſm hãc diſtinctionem qui in aliquibus negocijs nõ ad releuandũ ſed ad differendum vocem appellationis exhibuerint: appellãdi authoritatẽ non habẽt. Sed cũ Gregorius ſcribat omnib⁹ per diuerſas prouincias.

¶ De cauſis appellationis cognoſcere nõ licꝫ niſi ei ad quẽ appellatur.

DEcreto nr̃o veſtrã rogãtes charitatẽ mandam⁹ vt ſi aliqˢ (qđ nõ opta-

e ¶ Cũ ergo. magiſter magis approbat opinionez q̃ dicit ꝙ fruſtratoria admittitur. et probat hoc ſeq. iiij. capi. et ſuſpenditur conſtructio vſqꝫ ad illũ §. patet ergo. vnde i titulo cuiuſlibet capi. ponitur hec dictio, cum.

Decreto. ¶ Caſus. Aldricus cenomanẽſis epiſcopus timebat accuſari coram ſuo primate vel metropolitano: et timebat ne non audiretur appellans ſi ad ſedẽ apoſtolicam appellaret. vnde Gregorius precepit ꝙ ſi Aldricus accuſatus fuerit et appellauerit, audiatur: et cauſa coram ſummo pontifice vel eius legato terminetur. interim autem contra eum nihil iudicetur: et qui contra hoc fecerit, punietur: quia alij voca-

¶ Caſus. Quia dictum eſt ſupra per zepherinũ ꝙ appellare poſſunt maxime oppreſſi. in. c. ad romanam. et per marcellum dictum eſt. ꝟ. in. c. ad romanam. ꝙ qui volũt appellare poſſunt: infert Gratianus ꝙ ſiue quis grauatur ſiue non in accuſatione, appellare poteſt.

ti ſunt in partem ſolicitudinis, nō in plenitudinem poteſtatis.

a ¶ Emulor. Si emuli erant, quō admittebātur ad accuſationem: cū de iure hoc ſit ꝓhibitū: vt.j.e.q.vij.ſi qui ſunt.z.iij.qō.v.c,ij.iij.z.iiij? Rñd.oēs accuſatores vulgo dicūt emuli. preſumit enī ꝙ ſemp inuidie cauſa fiat accuſatio. Unde canō, vocat accuſationē illaudabilē intētionez: vt.j.e.qō.vij.ſi qs epſ.nā non ſolum videt eſſe diſcordia inter accuſatorē et accuſatū: ſed etiā inter domeſticos z amicos accuſatoris z accuſati: vt.ff.de lega.ſciendum.§.ij.

Accuſatio ꝓſumit ſēp inuidie cā fieri

b ¶ Auditionē. Uidetur hic ꝙ nō licet appellari ad apoſtolicū omiſſo metropolitano: vt.j.q.vij.metropolitanū.z.ſ.ea.ſi qs putauerit: et.ff.de appel.impatores. Sed nō tenet hoc in foro eccleſiaſtico.ſ.e.ſi qs. Sed ſubaudi maxime.

c ¶ Legatos. ad hoc deſtinatos. vl' dic ꝙ in legato pape ſpeciale eſt ſm quoſdam vt de crimine poſſit definire: vt.xvj.q.j.frater. al'as ſecus: vt ff.de offic.procō.l.ſolent. et.ff.de eo cui manda.eſt iuriſdi.l.j.immo nec dico legatuz pape hoc poſſe facere ſine mādato ſpeciali: vt ex̄ de offic.lega.ꝙ trāſlationē.

d ¶ Actiōes. notandum actiones eſſe proponēdas. xj.q.j.experiētie. z extra de mu.pe.ca.j.extra de iud.examinata. Arg. contra extra eod. titu.dilecti. Joan. Solu. ſm ius canonicum non tenetur aliquis proponere actionem: vt extra de iudic. dilecti. Sed ſi proponatur inepta, cadit a cauſa proponens: vt extra eodem titu.examinata.B.

Actio ſm canones non eſt de neceſſitate ꝓponenda.

e ¶ Submotus. Ecce pena illius qui non defert appellationi: ſed ſm leges punitur in.xxx.pondo auri.C.de appella.quoniam.

mus) ſuoꝝ emuloꝝū[a] aldricū cenomanēſis eccleſie epm accuſare dānabiliter tētauerit, liceat illi poſt auditionē[b] primatū dioceſeos (ſi neceſſe fuerit) nos appellare: z noſtra authoritate aut āte nos aut ante legatos[c] noſtros ex latere miſſos iuxta patrum decreta ſuas exercere atqꝫ definire actiones[d]: nulluſqꝫ illum ante hoc iudicet aut iudicare preſumat: ſed ſi q̇d (qđ abſit) grauе intolerandūqꝫ ei obiectuz fuerit, nr̄a erit expectāda cenſura: vt nihil prius de eo q̇ ad ſinū ſctē eccl'e romane confugit, et ei⁹ implorat auxiliū, decernat, q̄ꝫ ab eiuſdē eccl'ie authoritate fuerit preceptum: q̄ vices ſuas ita aliſs īpertiuit eccleſiſs, vt in partem ſint vocate ſolicitudinis, nō in plenitudinē ptātis. Si autē (quod non arbitramur) a quoq̄ꝫ ſec⁹ preſumptum fuerit: ab officio cleri ſubmotus[e], authoritat̄ apoſtolice reus ab oībus iudicetur: ne lupi qui ſub ſpecie ouiū ſubintrauerunt, beſtiali ſeuitia quoſdā audeant lacerare: z qđ ſibi fieri nolūt, aliſs inferre preſumant.

Item cū Juli⁹ papa dicat.

¶ Judicia appellantium ab eis ſunt audienda ad quos appellatur.

Qui ſe ſcit[f] aliſs eſſe prepoſitū, non moleſte ferat aliquē ſibi eſſe prelatū. ipſa nāqꝫ eccl'ia q̄ prima eſt, ita reliq̇s eccleſiſs vices ſuas credidit largiēdas, vt in partem ſint vocate ſolicitudinis, non in plenitudinem ptātis. vnde omniū appellātium apoſtolicam ſedē epoꝝ iudicia, z cuncta maioꝝū negocia cauſarū eidem ſedi reſeruata eſſe liquet: preſertim cum in his oībus eius ſemper ſit expectandum cōſultum, cuius tramiti ſi quis obuiare tentauerit, ſacerdotū cauſas nō ſine honoris ſui periculo ſe apud eandem ſedē nouerit redditurū.

Item cum Nicolaus papa in Remenſem archiepiſcopū inuehatur, qui Rotardū epiſcopum appellantem apoſtolicam ſedem damnare auſus eſt ita dicens.

¶ De Remenſi archiepō qui appellantem Romanā ſedez iudicare eſt auſus.

Arguta ſapientia tua (vtinam in bono) accepto fomite iudiciſ, materiam depoſitionis aduerſus Rotardum aſſumpſit, et ab itinere apoſtolice ſedis remouit, et continuatim[g] apoſtolicam ſedem appellantem damnauit, et carcerali[h] cuſtodie mācipauit. Et infra. Priuilegia tamen apoſtolice ſedis vos obliuioni tradere nullo modo debuiſſetis, quibus venerandi canones iudicia totius eccleſie ad hāc deferri iubēt. Et infra. Hoc quippe nos in Rotardo idcirco noueritis operatos, vt priuilegia ſedis apoſtolice que male a vobis violata eſſe videbantur, authoritate apoſtolica z canonica patrū deliberatione priſtino tandem ingenio z proprio decorentur honore[i].

Item Leo papa.

¶ Quiſqꝫ eā obedientiā maioribus exhibeat, quā ab inferioribus deſiderat.

Qui ſcit[k] ſe quibuſdam ꝓpoſitum, nō moleſte ferat aliquem ſibi eſſe prela=

Qui ſe ſcit. ¶ Caſ⁹. Minores prelati obedire debēt ſuo maiori: nec moleſte hoc ferre. Unde quilibet poteſt recipere appellationem ad ſedez apoſtolicam factam: cum appellatiōes epiſcopoꝝ et magna negocia ei reſeruentur: et qui contra hoc fecerit deponatur.

De hoc lege no.vij.di.q̇ iure.diui deus.

f ¶ Qui ſe ſcit. iij.q.vj.q̄uis.

Arguta zc. ¶ Caſ⁹. Archiepiſcopus Remēſis Rotardum ad ſedem apoſtolicam appellantem de facto depoſuit, z icarcerauit. Dominus papa hoc audito eum reſtituit: quo reſtituto ſcribit illa archiepiſcopo, z inuehitur cōtra eum, dicens ꝙ ideo eum reſtituit, ſcilz epiſcopū, ne priuilegia ſedis apoſtolice violentur. Caſus ſequentis capituli facilis eſt: et p te ponere potes.

g ¶ Cōtinuatim. Jd eſt iteruz z iterum.

h ¶ Et carcerali. Quod poteſt fieri in cauſa criminali ſi condemnatus appellans eſt ſuſpect⁹, nec poteſt dare fideiuſſorem vt.C.de ap.eos.

i ¶ Honore. Ut ſicut de facto fuerat depoſitus: ſic de facto reſtituatur: vt de appella.ad hec ſicut. et cap.ad preſentiā. ſ.e.q.j.primates.

Scilz Rotardus epis.

k Qui ſcit. ita facit h⁹.c. ad ꝓpoſitū: q: ſic

epiſcopus vel alius prelatus eccleſie vult deferri appellationibus ad ipſum factis, ſic ꝛ ipſe tenetur deferre appellationibus factis ad ſedem apoſtolicam. ꝛ eſt ſimile bonum. C.de offi.prefec.vrb.l.j. vbi dicitur ꝙ eſt ſocietas muneris ꝙ magiſtratus gradum ſuperioris agnoſcat.

buit: ſedem apoſtolicam appellet, ꝛ non excommunicetur, nec res auferantur, vel vis fiat ei donec negocium per ſedem apoſtolicam terminetur. Caſus ſequentis capituli per ſe patet.

rum: ſed obedientiã quã exegerit[a], etiã ipſe depẽdat: ꝛ ſicut nõ vult grauis oneris ſarcinas ferre, ita non audeat alijs iportabile pond⁹ imponere. Diſcipuli enim ſumus humilis ꝛ mitis magiſtri dicẽtis. Diſcite a me, quia mitis ſum ꝛ humilis corde.

Patet ergo ꝙ nulli appellanti ſunt inducie denegãde. Ceterũ ſi cauſa fruſtratorie dilatiõis appellauerit: a iudice ad quem prouocatũ fuerit, condemnabitur[b].

Tempus vero appellationis eſtante datã vel poſt datam ſententiã. Quotiens eñ quis ſe grauari ſenſerit, libere poteſt appellare.

Unde Sixtus papa ait.

¶ Qui grauat a ꝓprio metropolitano, ꝑmates aut vniuerſalis eccl'ie ſedẽ appellet.

Si quis putauerit ſe a proprio metropolitano grauari apd̄ primates dioceſeos, aut penes vniuerſalis apoſtolice eccleſie papam iudicetur.

¶ Romanã ſedẽ appellet q̄ iudicem ſuſpectum habet.

Quotiẽs epi ſe a ſuis cõprouicialib⁹, vel a metropolitano putauerint[c] pregrauari, aut eos ſuſpectos habuerint: mox Romanã appellent[d] ſedem, atq; eis libere ire liceat: ꝛ dum predictã Romanam eccleſiam appellauerint, aut ab ea ſe audiri[e] popoſcerint, nullus eos aut excõmunicare[f], aut eorum ſedes ſurripere, aut res eorũ auferre, aut aliquã eis vim inferre preſumat anteq̄ amborũ cauſa Romani põtificis authoritate terminet. Q; ſi aliter a q̄q̄ preſumptũ fuerit, nihil erit, ſ; viribus carebit.

Item Julius papa.

¶ De eodem. Palea.

Ideo huic ſctẽ ſedi prefata priuilegia ſpecialiter cõceſſa ſunt, vt ab ea omnes auxilium oppreſſi, ꝛ iniuſte dãnati reſtitutionẽ ſumãt. Oppreſſi ꝛ ſe pregrauari putantes intelligũtur ante datã ſententiã, iniuſte vero dãnati poſt datam ſententiam.

Unde Eutician⁹ vrbis Romane epiſcopus ſcribit omnibus epiſcopis.

¶ Ante exitum cauſe per appellationem recedere licet.

Non ita in eccleſiaſtic; agendum eſt negocijs

a ¶ Exegerit. ſi. xxxij. q.vj.c.j.ꝛ.ij. ꝛ.lxxiiij.di.quorũdã. et di.ix.neq;. in fi.ff.de adult.ſi vxor.§.iudex. Jo.

¶ Patet. ¶ Caſ⁹. Ab illo.c.decreto, ẽ ſuſpẽſiua ꝯſtructio vſq; ad hũc.§. Ex ſupradictis ergo infert ꝙ appellari põt etiam fruſtratorie: ſi tamen fruſtratorie appellauerit a iudice appellationis punietur. poſtea dicit ꝙ appellari põt, q̄tiẽs grauamẽ infertur.

Mat. xj.d.

b ¶ Condẽnabitur. Si appellatio alicuius fuerit ꝓnũciata fruſtratoria: tũc ſi prior iudex a quo eſt appellatum, non admittit appellationẽ in criminali negocio, lite perdita notatus abſcedat. C.de appella.a ꝓconſulibus. ſed ſi prior iudex admiſit appellationem pro arbitrio iudicis punitur: vt.C. eo.l.eos.§.ne temere. Sed ſi in ciuili negocio per calumniã appellat, punitur in.l.libris appel.nõ re.ab executore.in fine. Si ſine calumnia, nõ punitur niſi in expenſis.extra de appell.ſepe.extra de eo qui mitti.in poſſeſ.cauſa rei ſeruan.cum veniſſent. Item remittitur ad eum a quo appellauit.extra eo.cũ in eccleſia. Dicunt tamen quidã ꝙ niſi euidens ſit aliquem calumnioſe appellaſſe, non debet puniri in expẽſis. Argumẽ.optimum.ff.de leg.ij.qui ſolidũ.§.etiã. alioquin quilibet metu expenſarũ relinqueret ius ſuũ indefenſum: vt.ff.de peti.here.illud. tunc autem preſumitur non fieri calumnioſe, cum iuratum eſt de calumnia: vt.j.queſtio.vij.ſancimus.ſed hoc non credo: immo ſemper in cauſa appellationis condẽno victum: vt.j.e.omnino. ꝛ in cõſtitu.noua Inno.de appel.vt debitus. † ꝛ.ff.de appella.negociorum.in principio.ꝛ.ſ. e.q.j.in primis. Joan.

Appellãs per argẽti calumniã ad q̄d punitur.

† Hanc ſniam ſequitur Hoſ. q̄s dic vt ple.no. ꝙ B. In no. et poſt. cũ de bo. ꝛ cõ in finẽ. Archi.

Quotiens. ¶ Caſus. Si epiſcopus grauatur a ſynodo vel metropolitano, vel eos ſuſpectos habuit: ſedem apoſtolicam appellet, ... [see above]

c ¶ Putauerint, licet non grauentur. ꝛ ſufficit ꝙ putent hoc: ꝛ ſufficit probare probabilem cauſã appellandi. extra de appel.bone.in fine. ꝛ ff.eo.appellãti.niſi ſit remota appellatio. tũc enim requiritur ꝙ ſit ꝓbabilis, ꝛ ꝙ ſit talis qua ꝓbata legitima ſit appellatio: vt extra e. vt debitus. Jo. Ego credo indiſtincte ꝙ hodie d; eſſe cauſa probabilis ꝛ legitima: vt extra.e. vt debitus. q̄d intelligo ante ſentẽtiam. B.

d ¶ Appellẽt. notã ꝙ poteſt a iudice ſuſpecto recedi ꝑ appellationẽ, † vel etiã per recuſationem: vt hic, ꝛ ex eo. poſtremo. ꝛ ſ.c.proxi. et extra vt lit.non conteſt. accedens.j. et q̄cquid ſit poſt recuſationẽ, eque caſſatur ſicut fieret poſt appellationẽ: vt extra de eo qui mit.in poſſeſ.cum ſicut.in fi. Refert tamen cum dicit, recuſo iudicem vt ſuſpectum: quo caſu loquitur decre. extra de appella. ſecundo requiris. Uel ſi ſic dicatur: habeo iudicem ſuſpectum: quo caſu nõ cogitur coram arbitro probare cauſam ſuſpitionis, q2 poteſt iudicem declinare per appellationẽ, vt dictũ eſt.

Iudex ſuſpect⁹ dupl'r deſerit.

† Dicit Inno. Nos ñ credimus ꝙ a iudice delegato vł ordinario poſſit appellari ex ea cã q2 ſuſpect⁹ ẽ cũ tunc habeat certum mediũ recuſationis. iij.q.v. q2 ſuſpecti. Archi.

e ¶ Audiri. Nota nihil intereſſe vtrum dicat quis ꝙ velit cauſam ſuã audiri a papa, vel expreſſe ad ipſum appellauerit: ſicut nec refert an appellet q̄s facto, vel verbo. extra.e.c.dilecti.in parte deciſa.

f ¶ Excommunicare. Poteſt tamen de facto ad cautelam petere abſolutionem: vt extra eodem. ad preſentiam. ſi vero appellatio non tenet, tunc poteſt talis excommunicari poſt appellationem: argumen. extra eo. queſtioni. Joan.

¶ Oppreſſi. ¶ Caſus. Oppreſſi dicuntur pregrauati ante ſententiam, iniuſte damnati poſt ſententiam. Et ad hoc inducit ſequens ca.

Non ita. ¶ Caſus. Aliud eſt in negocijs ſecularibus q̄ in eccleſiaſticis: quia in ſecularibus nõ ap

pellatur ante ſententiã:in eccleſiaſticis vero quando-
cunq̧ grauatur,poteſt appellari.

Appellare añ ſententiã vtrũ liceat.

¶ Nõ ita. Scđm leges ante diffinitiuã ſentẽtiã nõ ap-
pellatur:vt.C.de iudi.apertiſſimi.⁊.ӡ.e.non ſolent.ta-
men clericus ante diffinitiuã ſententiam appellat:vt
C.d̃ epiſcopali audi.l.ij.⁊ cum actorum vel pronũciationis editio negatur.C.vt lite pendente.l.ij.et cũ ab iniuria appellať:vt.ff.de minorib⁹.ait pretor.§.pmittiť.Idem dico vbi appellatur a grauamie manifeſto:vt.C.de appella.ſi quis ꝓuocationẽ.

iij. ps.

Item vbicũq̧ iudex aliq̃d facit cõtra legem negando dilationem,vel quid ſimile:vt.ӡ.e.non ſolent. Hodie autem ſecundum ius canonicum nõ appellať ante ſententiam,niſi euidens fuerit cauſa grauaminis:vt in cõſti.Inno.vt debitus.⁊ ſic videtur idem iuris ſecũdum leges ⁊ etiam ſecundum canones:quod falſum eſt,vt dicunt doctores legum.⁊.ӡ.e.non ſolent.

ſicut in ſecularib⁹:nam in ſecularibus poſtq̃ legibus vocatus quiſq̧ venerit,⁊ in foro decertare ceperit:non licet[a] ei ante peractam cauſam recedere. In eccleſiaſticis vero dicta cauſa[b] recedere licet,ſi neceſſe fuerit aut ſi ſe viderit p̃grauari.

Qui vero ex ↄtumacia iudicibus obtemperare noluerit, communione priuetur.

Unde in cõci.Mileuitano.

¶ Excõmunicetur qui iudicibus ſuis obtẽperare nõ vult.

Quiſquis[c] probatus fuerit per contumaciã nolle obtemperare iudicibus:cũ hoc prime ſedis epiſcopo fuerit probatum[d]:det literas vt null⁹ ei cõmunicet epiſcopoꝝ donec obtemperet.

Itẽ ꝙ poſt datam ſentẽtiam appellari poſſit,Fabian⁹ papa teſtatur dicens.

¶ Non denegetur appellatio ei quem in ſupplicium ſententia deſtinauit.

Liceat etiã in criminalib⁹[e] cauſis appellare:nec vox appellatiõis denegetur ei quẽ in ſuppliciũ ſententia deſtinauerit.

Quod ante idem affirmat.

¶ Ante datam ſententiam licet alicui appellare.

Si q̃s iudicẽ aduerſum ſibi ſenſerit:vocẽ appel

a ¶ Non licet. Alia eſt ratio negociorũ eccleſiaſticoꝝ alia ſeculariũ:vt.ӡ.de cõſe.diſt.iij.celebritatẽ.x.diſt.leges.xxxiij.q.ij.admonere.arg.ↄtra.xj.q.j.quicunq̧ litẽ.ſӡ hoc nõ tenet:vt extra de fo.cõpe.ꝓpoſuiſti. Quidam tamẽ dicũt ꝙ vbicunq̧ tam ſm leges q̃ ſm canones põt fieri appellatio a manifeſto grauamine. Aliȷ̃ dicunt ꝙ ante ſententiam ſm leges non appellať niſi in caſibus in iure expreſſis.

b ¶ Dicta cauſa.i.aſſignata cauſa appellationis:ſed nõ oportet ibi probari,ſed coram iudice ad quem appellat:vt.C.de ap.eos.⁊.ӡ.e.q.in fi.niſi i caſu.C.de precib⁹ impera.of.auten.que ſupplicatio.⁊ extra de his q̄ fi.a maio.par.ca.cum in cunctis.nec prius eſt audiendus appellans a iudice ad quem appellauit,q̃ cõſtet ipſum appellaſſe ab aliquo grauamine. Aliter eñ remittẽdus eſt ad eum a quo appellauit:vt extra de ap. cum in eccleſia. Uidetur ergo ꝙ quilibet tenetur aſſignare cauſam appellandi:vt hic,⁊ extra de appel.conſtitutus.ij.⁊.ff.de ap.appellanti.ſicut in ſuſpecto iudice cauſa eſt aſſignanda,licet alibi probanda ſit:ſed ꝙ non ſit aſſignanda,probatur:quia fruſtratoria appellatio ſm hec iura eſt admittenda. Item non videtur eſſe neceſſarium ꝙ allegetur cauſa,quia poteſt ab ea recedi.ff.eo.ſcio queſitum.in fi.extra eo.titu.cõſtitut⁹. Item ꝙ non ſit neceſſe cauſam aſſignare,probať extra vt lite non conteſta.accedens.ij. Et dicit.l.ꝙ cũ coram iudice appellatur,ſufficit dicere appello:vt.ff.de ap.ſcio. Dicas ergo ꝙ ſemper appellans tenetur aſſignare cauſam:vt extra.e.vt debit⁹. †tamen ſi cauſam non aſſignat,⁊ poſtea contra iudicẽ appellationis probat iuſtã fuiſſe cauſam appellandi,bene caſſabitur qđ factũ eſt:vt extra vt lit,non conteſta accedẽs.j. Et ita prior iudex bene facit nõ deferendo appellationi,cum cauſa appellationis non ſit expreſſa. Secundus ſimiliter bene excuſat qđ factũ eſt,cum iuſta cauſa ſubfuerit appellandi. Aliȷ̃ exponunt dicta cauſa.i.lit.non cõteſt.quia ante litẽ ↄteſta.non eſt appellandũ:vt extra de ap.reprehenſibilis,niſi fiat apertum grauamẽ:vt extra.e.ↄſuluit.j.⁊ ca.cum ſit romana.Io. Hodie ante ſententiam qui vult iudicem recuſare,ſemper ꝓponat cauſam:vt extra eo.vt debitus.⁊ offerre debet ꝓponens ſe velle eã probare coram arbitris ſi iudex petit,alioquin ei⁹ appellatio nõ valet:vt extra de appel.interpoſita. Si vero non recuſet iudicem,ſed aliam cauſam proponat alleget talem qua probata ſit legitima:⁊ eã corã iudice offerat ſe ꝓbatuꝝ ſi iudex petit.

Appellatiõis cã vtrũ ſit aſſignãda.

† Hoc melius habeť.e.tit.cũ ſpeciali vbi Inno.no. ꝙ ſufficit ei q̄ recuſat cauſas

¶ Qui vero. ¶ Hec eſt tertia pars queſt.in qua đr ꝙ cõtumaces ſunt puniẽdi ſm maius ⁊ min⁹:tamẽ grauat⁹ ſemper poterit appellare:⁊ hoc ꝓbat per tres authoritates ſanctoꝝ patrũ.Io.de fan.

¶ Caſus. Dicitur hic qualiter puniri debet cõtumax:et ad hoc inducit ſequens ca.

Quiſquis. ¶ Caſus. Si aliq̃s precepto vel ſentẽtie iudicis parere nõ vult,ſignificet hoc ſuperiori:⁊ ille excõmunicabit eum,⁊ faciet euitari donec pareatur ſententie vel precepto.

c ¶ Quiſquis. Iſtud ca.intelligunt quidã de delegatis iudicib⁹,quoꝝ ſentẽtiã ep̃s loci teneť mãdare executioni:vt extra de offi.delega.ſignificaſti. Aliȷ̃ intelligũt de iudicib⁹ datis ab ipſo epiſcopo q̄ ſuã ſentẽtiã nõ poſſunt mãdare executioni:q2 tantũ delegati a principe poſſunt mandare ſuas ſententias executioni.ff.de re iudi.a diuo.ſed hoc nõ eſt verũ,q2 ſubdelegati hoc poſſunt:vt extra de offi.deleg.ex literis.⁊ extra de ſenten.⁊ re iudi.cũ bertholdus.Ioã. Fere omnes dicunt ꝙ ſubdelegat⁹ nõ poteſt ſententiã mãdare executioni per legẽ.ff.de re iudi.a diuo.etſi excõmunicare poſſit:vt extra de offi.deleg.ex literis,quia iubere cauere,et in poſſeſſionẽ mittere,magis eſt imperiȷ̃ q̃ iuriſdictionis:vt.ff.de iuriſdi.om.iu.iubere.B. Sӡ ꝙ poteſt mittere in poſſeſ.cauſa rei ſeruãde:habetur extra de eo q̄ mit.in poſ.cauſa rei ſer.ca.iij.

Delegati ſententias ſuas exequi nõ põt.

d ¶ Probatũ. Ergo q̄ dicit aliquẽ contumacẽ,hoc ꝓbabit: †ſicut qui dolũ obiȷ̃cit:arg.ӡ.q.j.c.j.⁊ ca.nemo. extra de reſti.ſpo.audita. Arg.contra.ff.de re iudi.cõtumacia.⁊.lxv.diſt.c.vlt.

† Scriptos teſtes vel inſtrumẽta:vel citationes q̄ ſcriptis redigẽde ſũt.et de p ba.q̃m.

e Liceat etiã in criminalib⁹. Immo poti⁹ in criminali q̃ in ciuili:vt.ff.de appel.non tantũ.et.ӡ.e.non ſolẽt.⁊.§.eſt autẽ quando.ver.nullus.

Si quis. ¶ Poſt datã. ¶ Hec eſt quarta pars.q.in qua queriť intra qđ tẽpus ſit appellãdũ:⁊ dicit B.

ꝙ intra decem dies.j.e.anteriorũ. Probat tamen magiſter in.ll.theodoſianis ꝙ intra triduũ ſit appellãdum. Sʒ ille leges ſũt correcte p pdictã.l.anteriorꝫ. Jo.de f.
¶ Caſus. Dicitur in hoc.§.ꝙ intra quinqꝫ dies appellari debet: ⁊ intra eoſdẽ literas dimiſſorias accipere, et iter arripere ad iudicem appellationis. Et ad hoc inducit leges abrogatas.
a ¶ Jntra quinqꝫ dies. Olim ſtatuti fuerũt duo dies j.e.biduũ. poſtea theodoſius dedit quinqꝫ: deinde iuſtinianus decem: vt.j.e.anteriorũ.
b ¶ Unde i theodoſianis legibus. Qui has leges allegat, falſari⁹ eſt: vt.C.de vete.iur.enu.l.ij.§.hec igitur omnia.⁊.C.de no.co.confir.in fi.
Ropt. ¶ Caſus. Si quis duxerit appellandum, intra quinqꝫ dies appellet, ⁊ intra eoſdeʒ literas accipiat dimiſſorias, ⁊ ad iudicẽ ad quẽ appellauit puenat: ⁊ ſi maius ſpatiũ ad iter fuerit neceſſariũ, dabitur ei.
c ¶ Quoiter. Ut ſemp.xx. miliaria p die cõputent: vt.ff.ſi quis cau.l.j.et ſi quid ſupererit, hoc etiam p die cõputet: vt.ff.de vb.ſig.l.iij.
Abeo. ¶ Caſus. Dicitur hic ꝙ litere dimiſſorie porrigi dbẽt iudici ad quẽ appellatur, intra.v. dies, ⁊ intra eoſdẽ peti et accipi: et ſi hoc appellãs non fecerit cadit a cauſa. et verba iſta.ſ. iſta iã: vſqꝫ ibi: qui intra ⁊c. non ſunt de lege: ſed gratiani vel alteri⁹. Superius.l.in codice theodoſiano, et hoc ſimiliter eſt abrogatum.
d ¶ Jntra.v. Hodie.xxx. vt.j.ea.q.in fi.§.pe.
e ¶ Statuta. Sic ⁊ hoc hodie nõ tenet: vt.C.e.qm̃.
Uicũqꝫ. ¶ Caſus. Nõ audit frustratorie appellãs, vel qui in iure confeſſus fuit contra ſe.
f ¶ Quicũqꝫ. Quod obtinet in ciuili: vt cõfeſſus non audiat appellans. in criminali aliud: vt.j.e.ſunt quorum. nisi alia pbatio iudicem inſtruat.ff.de queſtio.l.j.§.diuus.ij. Joan.

lationis exhibeat. Poſt datã vero ſentẽtiam qui appellare voluerit, intra quinqꝫ dies[a] appellet: ⁊ intra eoſdẽ a quo prouocauit lr̃as dimiſſorias accipiat: et intra eoſdeʒ ad quem appellauit iter arripiat.

Unde in theodoſianis legibus[b] ſic ſtatutum inuenitur.

¶ Poſt latam ſententiam intra quod tempus quiſqꝫ appellare debeat.

Ropter ſupfluã appellatorũ licentiã, ne in retractãdis vel reuocãdis ſentẽtijs liberũ habere arbitriũ videantur: et tpa appellationis ⁊ pene ꝯſtitute ſunt: vt quicũqꝫ apud iudicẽ q̇ cauſam eius audiuit, appellare ⁊ ad alium iudicẽ puocare voluerit, itra q̇nqꝫ dies appellet: ⁊ in his ipſis q̇nqꝫ diebus ad iudicẽ ad quẽ prouocauerit, ſine aliqua diſſimulatione pueniat: ⁊ ipſe dies in quo accepit lr̃as, i his quinqꝫ dieb⁹ ſpecialiter cõputetur. Qꝫ ſi lõgius iter ſit: exceptis q̇nqꝫ dieb⁹ ſpatiũ dierum quo iter[c] agi poſſit.

Habita dinumeratione xx.milium diurnorum per ſingulos dies, computetur. Item.

¶ A quo appellat, ad quem appellatum fuerit, dimiſſorie litere dirigantur.

Abeo a quo appellatũ eſt, ad eũ q̇ de appellatione cognitur⁹ eſt dimiſſorie litere dirigãtur: q̇ vulgo apoſtoli appellãtur: quaꝝ poſtulatio ⁊ acceptio intra[d] quinqꝫ dies ex officio finienda eſt.

Jſta iam ſuperius ſub titulo de cautionib⁹ ⁊ penis appellãtiũ interpꝛtata ſunt. ¶ Qui intra ſtatuta[e] tẽpora dimiſſorias nõ poſtulauerit vel acceperint vel reddiderit, preſcriptione ab agẽdo ſubmoueantur, ⁊ penã appellationis ferre cogantur. Idem.

¶ De his qui cauſa dilatiõis appellant.

Uicũqꝫ[f] nõ confidẽtia iuſte cauſe, ſʒ cauſa differẽde more, ne cõtra eũ ſnia pferat, appellauerit: vel ſi de facto ſuo cõfeſſus, ne abijciat appellare voluerit: hmõi appellatiões nõ recipiant. Itẽ.

¶ Cũ poſſeſſor appellat: dũ euẽtus cauſe dubi⁹ eſt, poſſeſſionis fructus ſequeſtrẽtur.

Uotiẽs poſt auditam cauſaʒ poſſeſſor appellat: fruct⁹ poſſeſſionis de qua agitur, dũ ſequẽde audientie euẽt⁹ dubi⁹ eſt, merito ſeq̃ſtrãtur[g]. Nã ſi petitor appellauerit, hoc ab eo poſtulari nõ poteſt: qꝛ nõ põt ſeq̃ſtrari qđ nõ habet. Si ppter predia vrbana vel mancipia vel iumenta appellatur: poſſeſſiões eorũ, vł mercedes, vł vectura, etiã ſi de nauis naulo agat, deponi ſolent. Idem.

¶ Iniuſte appellãs omnino puniendus eſt.

Omnino puniendus eſt quotiens iniuſta appellatio pronũciatur. Sũptus[h]

Uotiens poſt auditam cauſam. ¶ Caſus. Dicit hic ꝙ ſi poſſeſſor rei immobilis confeſſus fuit, et cõdemnatus fuit ad reſtitutionem rei ſi appellauerit cauſa pẽdẽte fructus ſunt ſeq̃ſtrandi: quod in petitio ne fieri nõ poſſet: cũ nihil poſſideat. Sed ſi ppter predia vrbana.i. domus vel mancipia vel iumẽta fuerit appellatum: penſiones, mercedes, ⁊ vecture debẽt ſequeſtrari: qđ intelligi debet ⁊ ſi propter nauem naulum fuerit acquiſitum: quod datur nautis ppter aliq̃ in naue ferenda.
g ¶ Sequeſtrantur. Hoc nõ tenet hodie: vt.j.xvj.q.ð.iiij.volumus.j.ea. appellatione pendẽte. ⁊ extra de ſe queſt.ad hoc. Uel tenet in caſu qui eſt.ff.de ap.imperatores. ſcilʒ quãdo poſſeſſor dilapidat fructus: vt ibi dicitur. hoc expreſſe patet de ſequeſtra.cap.pe.et fi. Uel dic ꝙ ſi appellatur ab executore, ꝙ tunc ſequeſtrantur fructus: ſed nõ res ipſa: vt C.quorũ ap.nõ reci.ab executore.
Omnino ¶ Caſus. Si aliquem iniuſte appellaſſe pronũciatum fuerit, aduerſario condemnabitur in expenſis: non tãtum in ſimplum: ſed in quadruplum.
h ¶ Sumptus. Secundum canones punitur in expenſis: vt hic, et extra eo. reprehenſibilis. ſecundum leges punitur in ciuili cauſa in.l.libris argẽti.C.quorum appella.non reci.ab executore. in criminali infamis eſt, ⁊ litem perdit: vt.C.de appel.a proconſulibus. niſi primus iudex admiſiſſet appellationem: quia tunc arbitrio iudicis punietur. C.de appel.eos.§.nec temere.

Cõc.l.ij.cuʒ gl.⁊ ibi Bar.C.q̃ ap.nõ reci.et l.creditor.§.iuſſus.ff.de appel.

Appellatio ab executore, facit fruct⁹ ſequeſtrari.

Appellantis iniuſte punitio.

a ¶ Quadruplos. hodie ſimplos: vt. C. de fruc. et lit. expen. nõ ignorat. et. l. terminato. Uel forte duplos: vt iij. q. iij. libellum. Dic vt ex̃ de dolo. finem.

¶ Premiſſis ¶ Caſus. Repetit ſupradicta Gra. vt corrigat: ⁊ ad hoc inducit ſeq. autenticũ / anteriorꝝ legum.

ſtare prohibetur? vt. C. de teſta. ſancimus. quare ergo dicit hic a recitatione ſentẽtie, cum ſm legẽ antiquam a tpe ſententie computẽtur hi decem dies: vt. j. ea. biduum? Dic ergo ꝙ quantũ ad ſui initium vtile eſt: ſed cõtinuum quantũ ad ſui progreſſum: q: tp̃s hoc cõputabitur a tpe ſcientie: vt. C. quomõ ⁊ quando iudex. ab eo. ⁊. ff. de edil. edicto. cũ ſer. et. j. e. c. biduũ. Cum em̃ illi decem dies dentur ad deliberandum an velint ſtare ſnie vel nõ: qualiter poſſet ignorans deliberare? Currit ergo hoc tempus a tpe ſciẽtie, ⁊ etiã a tpe quo põt agere. j. e. biduuz. ¶. palam. verſi. ſi aduerſ⁹. ex̃ de appel. ex rõne. h. tñ dicit hoc tp̃us eſſe cõtinuũ / ſʒ poſtea dicit reſtituẽdum eum qui agere nõ potuit.

Sed ſcẽ not. et de appel. ſup. e. ¶. vl. ⁊ decrece. pia. i glo. ſic dicens. Archi.

Anteriorum ¶ Caſus. In lege veteri cauebatur vt q̃ ꝓprũ cauſam p ſe agit / itra biduũ appellet: q̃ vo p ꝓcuratorẽ / intra tertiuz diẽ. Sed quidam legũ ignari ꝓpter hoc decipiebãtur, putãtes ſibi licere ſemp poſſe itra triduũ appellare: et ſic a cã cadebant. quare h⁹ corrigit imperator: et ſtatuit ꝙ cuilibet liceat appellare a ſnia intra. x. dies in quacũqꝫ cã, et a q̃cũqꝫ iudice: excepto p̃fecto p̃torio.

b ¶ Anteriorũ. In aut. de appel. ⁊ intra q̃ tp̃a debeat appellari. coll. iiij. in prin.

c ¶ Dierũ. Sed nũquid ille dies in quo appellat, cõputabitur inter illos. x. dies? Nõ videtur: q: dies ille in quo ꝓmiſſio aliqua fit / nõ cõputatur cũ illo tpe: niſi excipiatur: vt. ff. ſi q̃s cau. l. j. Sed cõtra. dies in quo fit diuortiũ, cõputat inter. lx. dies q̃ dãtur accuſatori a tẽpore diuortij: vt. ff. d adul. pater. ¶. j. Item lʒ dicat itra decẽ dies, tñ decimus dies cõprehẽditur itra illud tẽpus: vt. ff. de ſucceſſorio edicto. l. j. ¶. quod dicim⁹. et. ff. de verb. ſig. ſi quis ſic dixerit. immo idem videret ſi diceret ante decẽ dies, ꝙ adhuc in decimo die poſſet appellare: vt. ff. de vbo. oblig. l. eum qui. ¶. qui ita. et facit ad hoc. ṡ. e. propter. Rñ. ꝙ ſi tm̃ intereſt de die, ꝙ põt deliberare cõdemnatus: tunc ille dies computatur pro vno die. Joan. Ego credo ꝙ ſemper computetur: et ita ſeruatur de facto. B.

Appellatiõis dies cõputat i decendio qð dat ad appellandũ.

d ¶ A recitatione. Nũquid hoc tp̃s vtile eſt, ſicut fuit tempus bidui? qð videtur. aliter em̃ videretur eſſe diminutũ bñeficiũ antiqui iuris: maxime cum lex noua nihil exprimat. De hoc ergo veteri iuri ſtãdum eſt. C. de appel. l. precipimus, in fi. et qð non mutatur, quare

Appellatiõis tp̃s an ſit vtile an cõtinuum.

quos dum ſequeret aduerſarius impẽdit: reddere cogat, nõ ſimplos, ſʒ quadruplos[a].

Premiſſis authoritatib⁹ intra. v. dies poſt datam ſniam cuiqꝫ appellare permittitur. Qð poſtea Juſtinian⁹ in cõſtitutionibus ſuis corrigens intra decem dies appellationis remedium cuiqꝫ dandum decreuit dicens.

Impator Juſtiñ. auguſtus.

¶ Intra decez dies remediũ appellationis conceditur.

Anteriorꝝ[b] legũ acerbitati plurima remedia interponẽtes, et maxime hec circa appellationes faciẽtes, in preſenti ad hmõi bñficium ꝓuenire duximus eſſe neceſſarium. Antiquitati enim cautum erat vt ſi quis per ſe litẽ exercuerit, ⁊ fuerit cõdẽnat⁹: intra duos dies tãtummodo licẽtiã appellatiõis haberet. Si naũt per ꝓcuratorẽ cauſa ventilata ſit: in triduũ ꝓximũ eã extendi. Ex rerũ aũt experientia inuenimus hoc ſatis eſſe damnoſum: plures enim hoĩes ignaros legum ſubtilitatis, ⁊ putãtes in triduũ prouocationes eſſe porrigẽdas, in promptũ periculũ incidiſſe: ⁊ biduo trãſacto cauſas ꝑdidiſſe. Unde neceſſariũ duximus hmõi rei competenter mederi. Et ſancimus oẽs appellationes, ſiue ꝑ ſe, ſiue per procuratores, ſeu per defenſores vel curatores ⁊ tutores ventilẽtur: poſſe intra decem dierum[c] ſpatiũ a recitatione[d] ſententie numerandorũ iudicibus ab his quorꝫ intereſt offerri ſiue magni ſiue minores ſint: excepta videlʒ ſublimiſſima pretoriana prefectura: vt liceat homini intra id ſpatiuz pleniſſime deliberare ſiue appellãdum ei ſit, ſiue quieſcendum: ne timore inſtãte opus appellatoriũ frequẽtetur: ſed ſit oĩbus inſpectionis copia, que indiſcuſſos hominum calores poteſt refrenare.

Ad hoc ſancimus, ſi quando lis[e] ſperat in noſtrum inferri cõſiſtoriũ: ſi forte cõtigerit imperatoris maieſtatẽ occupatam publicis cauſis ex mũdanis ꝓuiſionibus, nõ poſſe cõuocare patres quatenus cauſa agitet: nõ ex hoc litem periclitari. Qð em̃ vitium[f] eſt litigantiũ, ſi culmẽ imperatoriũ occupetur? vel quis tante eſt authoritatis, vt nolentẽ principem poſſit ad cõuocãdũ patres ceteroſqꝫ proceres coarctare? Sed ſi qd[g] tale euenerit, cauſa intacta permaneat donec imperator[h] ſua ſponte motus ⁊ conuocari proceres

¶ Ad hoc ſancimus. ¶ Caſ⁹. Aliquis ad principez appellauit: ſʒ propter occupatiões pñcipis nõ potuit cauſam ꝓſequi intra tp̃s conceſſum appellãtibus a lege. dicit hic ꝙ non cadit a cauſa propter hoc: ſʒ cauſa tractabit cum placuerit iperatori. Null⁹ em̃ põt cõpellere principem vt de cauſa cognoſcat / vel vt patres conuocet / aut proceres.

e ¶ Lis. extra. e. ex ratione.

f ¶ Uitium eſt. Ar. qð per me nõ ſtat, mihi non eſt imputandum. xlij. diſtinct. epheſijs. C. de conditio. inſertis. l. vltima.

g ¶ Sed ſi quid. Unde ſic non poteſt terminus prefigi, vt die tali ſit appellans reuerſurus: vt extra de appella. ex inſinuatione.

h ¶ Imperator. Idem eſt ſi alius iudex impediatur ad quem appellatur. in autenti. vt ſponſa. lar. ¶. hoc quoqꝫ. collat. ix. hoc verum eſt in cauſa appellationis. in principali em̃ cauſa ſecus eſt: quia ibi perit lis triennio. C. de iudic. properandum. Item quod dixi / eſt verum, ſi ipſe appellans impediatur per cauſam neceſſariam: puta per vim fluminis / vel ſimile: extra de appella. ex ratione, ſi autem alter impediret eum, hoc

Scꝫ ꝑ pñcipẽ vl' ꝑ iudicẽ: et ſic intelligitur iſta decret. et rõne. et probat c. ſe. et inſinuationẽ. ſʒ Jo. d f.

ei noceret: ſed poſſet agere contra impedientem.ff.de dolo.l.arbitrio.§.ſi dolo. Sed ſi ille non eſſet ſoluendo tunc ei lis reſtituitur.ff.de eo per quē factū erit. ex hoc edicto. Arg.cōtra ex̄ de in integ.reſti.ex literis.ibi em̄ non datur actio cōtra decipientem: ſed reſtituitur contra ſentētiam.ſed hoc fuit q̄a impediens non poterat ſoluere qđ petebatur. Jo. Hodie ſm canones nō perit inſtantia iudicij ſi propter ipedimentū cauſa intra triēniū terminari non potuit: vt ex̄ de iudi.venerabilis. B

Tōc. l.ſemp. ff.ð iu. immu. et.l.teſtamen ta.C.de teſta.

¶ Jus etiā. ¶ Caſus. Judicu3 quidam maximi ſunt ꝛ dicunt illuſtres. quidā minores: et appellant clariſſimi. quidā medij: ꝛ ſpectabiles nūcupantur. Appellabant hoies aliter ꝙ antiquitus ſeruabatur. Nam ꝑ minimis cauſis / ad maximos iudices appellabant: ita vt totius litis eſtimatio vix ad ſumptus iudiciales ſufficeret. ideo ſtatuitur hic vt in egypto et i vtraq3 libia vſq3 ad decē libras auri nō appelletur ad vrbe3 regiā: ſed ad prefectū auguſtalem qui cognoſcat de cauſa appellatione remota. in aſia vero ꝛ ponto vſq3 ad ꝑdictā quātitate3 appelletur ad ſpectabiles, q̄ de cauſa cognoſcant ſine appellationis remedio. In oriente ꝟo vſq3 ad predictā quātitatem appelletur ad comitem orientis: viru ſc3 ſpectabilē.

iuſſerit, ꝛ litē inferri patiatur et oīa ſm morem procedere.

Illud etiā in tertio capitulo diſponēdū eſt, qđ antiquitas bene ſtatuit, nouitas autē neglexit. Cū em̄ veneranda vetuſtatis authoritas ita magiſtratus digeſſerit, vt alij maiores, alij medij, alij minores ſint: ꝛ appellationes a minoribus iudicibus nō ſolū ad maximos iudices remitterētur, ſed ad ſpectabiliū iudicum tribunal, q̄ten⁹ ꝛ ipſi ſacro auditorio adhibito litē exercerēt: nouitas autē hoc dereliq̄rit: euenit vt ſup minimis cauſis[a] maximi nr̄i iudices inquietentur: et hoīes ꝑpter minimas cauſas magnis fatigētur diſpendijs: vt forſitan totius litis eſtimatio ad ſumptus[b] iudiciales nō ſufficeret. Ideoq3 ſancim⁹, ſiq̄ñ ex egyptiaco tractu, vel adiūcta ei vtraq3 libia prouocatio ſperat vſq3 ad decem[c] librarū auri[d] quantitatem: nō in hāc regiā vrbem eam venire, ſed ad prefectum auguſtalē, q̄ audiat ꝛ cauſam dirimat vice ſacri cognitoris: nulla ei penitus poſt definitiuam ſniam[e] appellatione porrigenda. Similiq3 modo quotiens in aſiana dioceſi vel pōtica tale aliq̄d emerſerit, vſq3 ad predictā quātitatē decem librarum auri: appellationes ad viros ſpectabiles comites forte vel proconſules vel pretores vel moderatores quib⁹ ſpecialiter eaſdem lites peragēdas deputauimus, remittantur: quatenus ꝛ hi ad ſimilitudine3 prefecti auguſtalis vice ſacri[f] cognitoris intercedant: et cauſas ſine ſpe quidē appellationis, dei tamen et legum timore ꝑferant decidendas. Orientalē autē tractum cauſas appellatione ſuſpenſas, ꝛ vſq3 ad decē librarū auri quantitatē limitatas, ad virum ſpectabilē comitē orientis mittere ſimili modo audientiam ꝛ finem eis impoſiturum ſancimus.

Illo videl3 obſeruato, vt viri ſpectabiles duces, vel alij ſpectabiles iudices nō ad alios eade3 ſpectabilitate decoratos iudices ſuas tranſmittant appellationes in litibus quantecūq3 ſint quantitatis: (cum nō oporteat ad compares iudices appellationes referri: ſ3 a minori iudicio in maius tribunal aſcēdere) ſed ad illuſtriſſimā prefecturā illorū appellationes, cuiuſcūq3 ſint quantitatis (vt dictum eſt) dirigantur: que vna[g] cum viro excelſo pro tempore queſtore eas dirimat: vtroq3[h] offīcio ſubminiſtrāte[i]: id eſt tam ex ſacris ſcrinijs more ſolito, ꝙ ꝑfectorio. Ita tamen[k] hoc ſancimus, vt nec a ducibus, vel ab alijs ſpectabilibus iudicibus quibus forte etſi preſit licet prefectura illuſtriſſima.

ta ſolidos.C.de defen.ciui.l.f.

e ¶ Poſt ſententiam. Not.caſus in quibus ſecundo non auditur appellans.C.de epiſco.audien.autenti.ſi quis litigantium.C.de eſſert.tol.l.j.C.de appellat.iubemus.et.l.in offerendis.in autenti.de ſanc.epiſco.§.ſi q̄s vero.col.ix.

Appellans ſecundo multis i caſib⁹ non auditur.

f ¶ Sacri cognitoris. Id eſt principis.

Dicit Lau.ꝙ iſta lex corrigit ꝑ auť.ꝺ defen. ciui.de hoc etiam no. ex̄ ꝺ appel.appellationib⁹. Archi.

¶ Illo videlicet. ¶ Caſus. Statuitur hic vt a minori iudice ad maiorem appellet. vnde a ſpectabilib⁹ ad ſpectabiles nō eſt appellandum in quacūq3 quantitate: ſed ad illuſtriſſimam prefecturā, que ſimul cum queſtore cognoſcant: ita tamen ꝙ a ducibus vel a ſpectabilib⁹ qui priuati ſunt, id eſt ſine adminiſtratione, ad ſpectabiles nō appelletur: licet habeāt adminiſtrationē, et videantur maiores non habentibus: ſed vbi delegatur cauſa preſidalis alij minori iudici non ſpectabili, ad ſpectabilem appellet. Ubi vero cauſa a principe delegatur illuſtri vel ſpectabili qui habet ducatum: vel ſpectabili qui eſt ſub ducatu, etſi nō eſt dux: in regiam vrbem ad competentē iudicem appelletur. Sic mihi Bartho. videtur caſus ponēdus ſine preiudicio hoīs prudētioris: et prudens lector (ſi ei videbitur) caſum in melius reformabit.

g ¶ Que vna. ſcilicet prefectura illuſtriſſima.

a ¶ Cauſis. Qđ fieri non debet: vt in auť. vt oēs obe. iudi.§.hoc conſiderantes.

b ¶ Ad ſumptus. Id eſt ad victualia que dantur iudicibus: vt ex̄ de vita ꝛ hone.cleri.cum ab omni.

c ¶ Ad decem librarum. Nota decem libras auri minimum quid dici.

Sūma minima.

d ¶ Auri. Hic vocat minimam ſummam vſq3 ad decem libras auri. alibi vſq3 ad viginti marcas: alibi vſq3 ad duos aureos.ff.de dolo.ſi oleum: alibi quinquaginta ſolidos.C.de defen.ciui.l.f.

h ¶ Utroq3. Sc3 pretoris et queſtoris. queſtor em̄ qui prefuit ſcrinijs ipatoris / audiuit cauſas appellatiōis.

i ¶ Subminiſtrante. Id eſt cognoſcente.

k ¶ Ita tamen. Senſus eſt: nō eſt appellandū a iudicibus qui ſunt illuſtres, ad ſpectabiles qui ſunt minores: nec a ſpectabilibus ad alios ſpectabiles, cum ſint pares: ſed a preſidibus qui ſunt minores, appellandū eſt ad ſpectabiles.

Appellare nō licet a maiori ad minorem.

a ¶ Priuati. quando delegaṫ eis cauſa: ſed pendente iudicio fiunt ſpectabiles: vt. C. de appel. precipimus. in fi. ⁊ ſic non ſemp̱ conſideraṫ principiū accepti iudicij. ſic iij. q. vij. §. tria. in fi. ſic. ff. de pig. actio. l. ſi rē. §. fi. Arg. contra ex̄ de p̱ba. ca. poſt ceſſionem, de elec. dudum.

Judicij p̄ncipiū nō ſemper cōſideraṫ.

b ¶ Non gradatim. C. de appella. precipimus.

c ¶ Sed a preſidib⁹. Qui ſunt clariſſimi ⁊ minores.

d ¶ Datis. Non tamen delegatis.

e ¶ Referaṫ. appellatio ad iudices ſpectabiles.

f ¶ Sub quacūq̄. Hoc verum eſt cum appellatur a ſpectabilib⁹: ſed ſi a clariſſimis, tunc nō appellaṫ ad vrbem/niſi ſit ſupra decē li. auri: vt. ṡ.

g ¶ Ad cōpetentes. Per hoc not. appellationez ad aliū fieri q̄ȝ ad delegantē, contra id ff. quis ⁊ a quo appel. l. ij. ⁊ ex̄ de offi. deleg. ſup̱ queſtionū. ſic. j. e. placuit vt pb̄ri.

h ¶ Que in appellationib⁹. ſ. ad p̄cipem: vt. C. de excu. tu. quinquaginta. ff. qn̄ ap. ſit. l. j. §. ſi quis.

Biduū. ¶ Caſus. Dicitur hic q̄ biduum vel triduum cōputandum ſit a tp̄e late ſentētie ad appellandū: ſed vbi ſententia lata eſt ſub cōditione/que tamen ſic ferri non debet, ſimiliter a die ſentētie et non exiſtentis cōditionis eſt appellandum infra biduū vel triduū. qđ ſeruandū eſt nō ſolum in ſententia, ſed etiā ex̄ ſententiam vtputa cum quis ad tutelam vel ad alia munera nominatur. hoc etiā intelligas vt hoc tempus cōputetur a tp̄e ſentētie, ſi potuit copiā iudicis habere, vel illius a quo appellauit/vel ad quem appellauit.

Non eſt niſi i euentū ꝯditionis: vt i l. hic alle. cedere. đ h⁹ no. ṡ. e. q. v. q̄ȝ to. et. j. e. i gloſ. i alijs. Archi.

uati[a] ſint, imp̱ialis maieſtas cauſas iniunxerit, appellatio ad mē̄oratos ſpectabiles iudices currat: ne cauſa nō gradatim[b] procedere, ſed perperam videaṫ: ſed a preſidibus[c] quidez prouinciarū, ⁊ iudicibus a nobis datis[d], ſi nō ſint ſpectabiles iudices, intra memoratā quātitatē referatur[e]. Si autē vel illuſtres ſint dati a nobis iudices, quibus apices dignitatum ſuper ſpectabilitatem ſunt, vel duces qui oīmodo ſpectabilitate ſūt decorati: vel hi q̄ a principe ſunt delegati, ſpectabilem habeāt dignitatem: eorum appellationes ſub quacūq̄ȝ[f] quātitate in hanc regiam vrbem ad competentes[g] antiquo more iudices referantur: omnibus alijs que in appellationibus[h] ſtatuta ſunt vel ab antiqua p̱ſapia, vł authoritate anteriorum cōſtitutionum, vel a noſtra humanitate: intactis illibatiſq̄ȝ cuſtodiendis.

Item. ff. titulo quādo appellandum ſit.

¶ Quando appellandum ſit primo vel ſecundo.

Biduum vel triduū appellationis ex die ſententie late computandū erit.

¶ Quid ergo ſi ſentētia fuerit ſub conditione[i] dicta: vtrū ex die ſentētie tempus cōputamus ad appellandū, an vero ex die quo conditio ſententie extiterit? Sane quidē non eſt[k] ſub conditione ſententia[l] dicenda. Sed ſi ſit dicta, quid fiet? Et eſt vtile ſtatim[m] tempora ad appellādum computari debere.

¶ Quod aūt in ſententijs receptum eſt, vt vel altera die vel tertia p̱uocetur: hoc etiā in ceteris obſeruādum eſt ex quibus ſentētia quidem non profertur[n]: appellari tamen oportet et poteſt: vt cuȝ quis ad tutelam vel ad alia ciuilia munera nominatur, ⁊ eius excuſatio[o] non admittitur.

Dies aūt iſtos in quibus appellandum eſt, ad aliquid eſſe vtiles oratio diui Marci voluit: ſi forte eius a quo prouocatur, copia non fuerit vt libelli dentur. Ait enim: Js dies ſeruabitur quo primo facultas adeundi erit. Quare ſi forte poſt ſententiam ſtatim dictam copiam ſui non fecerit is qui pronunciauit, vt fieri aſſolet: dicendum eſt nihil nocere appellatori. Nam vbi primum copiam eius habuerit, poterit prouocare. Ergo ſi ſtatim ſe ſubtraxerit ſimiliter ſubueniendum eſt. Quid ergo ſi conditio hore effecit vt ſe reciperet? Si forte ſententia dicta ſit iam ſu-

i ¶ Sub cōditione. De futuro: tunc ſuſpenditur ſententia. ff. ſi cer. peta. reſpiciendū. cōditio aūt de preſenti vel de preterito nō ſuſpendit ſententiā. ff. ſi cer. peta. cum ad preſens. ⁊ l. ſeq. tamen ſententia excōicationis lata ſub cōditione tenet. lxiij. diſtin. ſalonitane. ex̄ de ſenten. excōmu. a nobis. j. ⁊ extra de appel. preterea. ij. et. ff. de verb. ſig. cedere diem.

k ¶ Non eſt. Prohibeṫ quid fieri/quod tamen factū tenet. ſic. xlv. diſt. de iudeis. ff. de interdictis et relega. relegatorum. §. ad tempus.

l ¶ Sententia. Definitiua: ſed interlocutoria ſic: vt. j. xvij. q. ō. iiij. ſi q̄s ſuadente. et ex̄ de ap. p̄terea. ij. que eſt huic legi ꝯria.

m ¶ Statim. In alijs preſcriptionibus nō niſi a tempore cōditiōis exiſtentis currit preſcriptio. ff. quādo ac. de pecu. eſt annalis. l. j. §. ānus. et. C. de p̄ſcri. xxx. an. cum notiſſimi. §. illud. Sed obijcitur. hec ſentētia nō ꝯtinet in ſe abſolutionē vel condemnationē: ergo nulla eſt: vt. C. de ſen. ⁊ interlo. preſes. ergo nec ab ea appellari ē neceſſe: vt. j. ea. §. definitiua. ver. eſt autem quando. Rn̄. licet mō nulla ſit, ſperatur tamen ⁊ timetur q̄ ſit valitura. nā in cōditionalibus obligationibus ſpes eſt debitum iri: vt. ff. de verb. ſig. cedere diem. inſtiṫ. de verb. obli. §. ex cōditionali. vnde lȝ appellatio non inueniat quid extinguat, tamen cōditione exiſtēte retro fingiṫ extitiſſe vt. ff. de ſo. ſub cōditione debitor. et effectus ſententie retro trahiṫ q̄nq̄ȝ: vt. ff. de his q̄ not. infa. furti.

Sententia abſolutionez aut cōdēnationem ꝯtinere debet.

Cōtext. i. l. j. §. biduū. ff. q̄ ſen. ſine app. reſcin.

Nāq̄ appellationē extingui tur pronunciatum. ff. ad turpil. l. j. §. vlti.

n ¶ Nō p̱ferṫ. vt in electiōib⁹ ⁊ preſentatiōib⁹: vt ex̄ de appel. cōſtitutis. ⁊ ca. reprehenſibilis. et ex̄ de offic. delega. ſuper eo. ⁊ eſt hic argu. q̄ a tempore electionis vſq̄ȝ ad decem dies poteſt appellari.

o ¶ Excuſatio. No. q̄ quinquaginta dies danṫ ad excuſandū ſe illi q̄ vocaṫ ad mun⁹ ciuitatis: ſilr̄ ad mun⁹ tutele. ſed ſi excuſatio non fuerit admiſſa/tunc poterit appellare: vt inſti. de excu. tuto. §. qui aūt. ff. qn̄ ap. ſit. l. j. §. ſi quis tutor. C. de excu. tuto. l. quinquaginta. nec teneṫ tunc appellare cū noīatur tutor, ſed tunc cū excuſatio eius non admittiṫ: vt ibidem đt. Sed cū aliq̄s eligitur ad aliquā dignitatē, ſtatim teneṫ appellare an-

prema[a] hora, vtiq̄ nõ videbi-tur ſe ſubtraxiſſe.

Adeundi autẽ facultatẽ ſemper accipimus, ſi in publico ſui copiam fecerit. Ceterũ ſi nõ fecerit, an imputetur[b] alicui ꝙ ad domũ ei⁹ nõ venerit q̄q̄ in ortos non acceſſerit, et vlterius ꝙ ad villã ſuburbanam: Magiſq̄ eſt vt non debeat iputari. Quare ſi in publico adeundi eius facultas nõ fuit: melius dicetur facultatem non fuiſſe adeundi.

Si quis ipſi⁹ quidẽ a quo appellauit[c], adeundi facultatem non habuit vt ei libellos daret[d]: eius autẽ ad quem appellauit, habeat copiã: videndum eſt an ei preſcribi poſſit ꝙ eum[e] non adierit. Et hoc iure vtimur, vt ſi alterutrius adeundi fuerit copia: locum habeat preſcriptio.

Palam eſt eam[f] propriã eſſe cauſam, cuius emolumẽtum vel damnum ad aliquem ſuo noĩe pertinet. Si aduerſus abſentẽ fuerit pronunciatũ: biduũ vel triduũ ex quo quis ſcit[g] computãdum eſt, non ex quo pronũciatũ eſt. Qꝫ autẽ abſentem dicitur poſſe ꝓuocare ex quo ſcit, ſic accipim⁹, ſi non in cauſa per procuratorem defenſus eſt. Nam ſi ille non prouocauit, difficile[h] eſt vt hic audiatur[i].

Si quẽ in inſulam deportãdum[k] annotauerit[l] preſes prouincie: et impator reſcripſerit vt deportet̃: videamus quando ſit appellãdum: vtrũ cum impator reſcripſit vt deportetur, an cũ ei ſcribit̃. Et puto tunc eſſe appellandũ, tũ recipi eũ preſes iubet. Ceterũ verendum eſt ne ſero ſit vt tunc

tecq̄ ſe excuſet.ff.q̄n ap.ſit.l.j.§.ſi quis tutor, niſi eligatur vt ſit defenſor ciuitatis. ibi non habet locũ appellatio: vt in aut. de defen.ciui.§.item illud.col.iij.

a Suprema hora. Videt̃ ꝙ iudices vſq̄ ad ſupremã horam tenẽtur expectare partem aduerſam: ſicut totus dies quo pecunia debetur, cedit arbitrio ſoluentis. inſti.de ver.obliga.§.ij.⁊ dicit lex. Audient iudices veſpere, mane, ⁊ meridie: vt i aut. de iudi.§.ſedebunt.col.vj.⁊ q̄ ante calẽdas promiſit, idem eſt ac ſi in calendis promiſiſſet: vt.ff.de verb.obli.qui ante. Argu.cõtra.ff. de origi.iur.l.ij.§.⁊ q̄ magiſtratib⁹. vbi dicit ꝙ incongruum eſt ꝙ iudices veſpere preſideant. ſed diſtingue vt d̃r ext̃ de of.iudi.dele.ꝯſuluit.

b An imputetur. Propter hoc verbũ dicunt quidã ꝙ nõ poſſit appellari niſi in preſentia iudicis: q̄ ſi eo abſente poteſt appellari, ergo nõ refert ſiue ſubtrahat ſe iudex, ſiue nõ. ⁊ eſt arg.ꝓ eis extra eo.cum ſit romana. Sed contra extra eo.ſuggeſtum.extra de alie.iudi.mutan.cap.j.C.quomodo ⁊ quando iudex.ab eo.C.de iudi.l.ulti.

c Appellauit. Id eſt appellare voluit.

d Libellos daret. ipẽ iudex.ſ.dimiſſorios. vl' itellige de libellis appellatiõis q̄s appellãs vult dare iudici.

e Eum. facto enim ſicut voce q̄s appellat: vt extra de ap.dilecti.

Palam. Caſus. Illa cauſa dicit̃ ꝓpria alicui⁹, cuius damnũ vel emolumentũ principaliter ad eum ſpectat. Sed ſi ſentẽtia cõtra abſentẽ lata ſit: non currit ei tẽp⁹ niſi a tẽpore ſciẽtie, niſi per ꝓcuratorẽ fuiſſet defenſus, q̄ tunc difficile audiretur.

f Palam eſt eam. Poteſt eñ damnũ pertinere ad aliquẽ, ⁊ fieri nõ ſuo nomine.xij.q.ij.§.q̄ manumittit̃.xiiij.q.ij.ſuper prudentia.

g Scit. Simile extra de appel.ſuꝑ eo.ver.ſi.C.quo modo ⁊ quando iudex.ab eo.

h Difficile.i.non.nam alibi ponitur hec dictio difficile ꝓ vix.xlvij.diſt.quantũlibet.

i Audiat̃. Nota ꝙ cũ aliq̄s eſt abſens poſt lit.cõteſta.aut abeſt ex iuſta cã aut ex iniuſta. Ex iuſta tripl'r põt abeſſe: q̄ aut abeſt ex cã neceſſaria ⁊ ꝓbabili: aut ex cã neceſſaria tñ, aut ex probabili tñ. Si abeſt ex cã neceſſaria ⁊ ꝓbabili, vt ex cã reipu. tũc ſi eſt legitiẽ defenſus, reſtituit̃ ad appellãdũ: vt.ff.de in integ.reſti.l.vlt.ſi ꝟo nullo modo eſt defenſus, vel fuit min⁹ legitime, ad totã cauſam reſtituit̃: vt.C.ex qui.cau.ma.l.j.C.de ꝓcu.qui. Si abeſt ex cauſa ꝓbabili tñ, vt ex cauſa peregrinationis vel ſtudiorũ: tunc ſi eſt legitime defenſus, ad nihilum reſtituitur: ⁊ ita loq̄tur hec lex.ff.ex quib⁹ cau.ma.l.necnõ. Si autẽ nõ eſt legitime defenſus, tunc ſi conſtituit ꝓcuratorem vel potuit cõſtituere, ad nihilum reſtituitur, niſi ille ꝓcurator quẽ reliq̄rat, mortuus ſit, vel forte ſoluendo nõ ſit: vt.ff.ex qui.cau.ma.ſed ⁊ ſi.§.j.decre. tamen dicit indiſtincte retractanduꝫ quod factum eſt ſi ꝓbatur iuſta cauſa abſentie: vt extra de ſen.⁊ re iudi.cum berthold⁹. nec diſtinguitur an potuerit conſtituere ꝓcuratorẽ, an nõ: vel an abfuerit ex ꝓbabili cauſa, an non. ⁊ eſt argu.ad hoc.C.quomodo ⁊ q̄n iudex.l.ab eo. ibi enim videt̃ ꝙ non ſit opus reſtitutione, ſed ꝙ de iure communi poſſit appellare ſi abeſt ex cauſa neceſſaria tñ: vt cum quis ſit deportatus propter ſuum delictũ: tunc ſi potuit conſtituere ꝓcuratorem, non ſubuenitur ei: vt.ff.de mino.papinianus ait. ſed ſi abeſt ex iniuſta cauſa: nunq̄ audit̃ appellans: nec ſubuenit̃ ei, quia ꝯtumax non audit̃ appellans: vt.xxiiij.q.iij.de illicita.⁊.j.ea.§.ſunt quorũ. niſi veniat iudice adhuc ſedente ꝓ tribunali: vt.ff.de in integ.reſti.diuus. ſed ſi eſt abſens ante litem conteſtatam, tũc vel excommunicatur, vel fit miſſio in poſ. vt diſtinguit̃ extra vt lit.non conteſta.tue.⁊ ca.quoniam frequenter.

Si quem in inſulam. Caſus. Si preſes iuſſit aliquem deportandum, et reſcripſit imperatori, et imperator reſcripſit vt ipſe deportetur: queritur quando appellandum ſit? Et certe dicitur ꝙ vtroq̄ tempore appellandum eſt: ſcilicet cum preſes precipit eum recipi inter condemnatos: et cum reſcribit imperatori: nec appellat aduerſus principem, ſed aduerſus calliditatem iudicis: quia forte eum mendacijs apud principem onerauit. Sed ſi cum imperatori ſcriberetur, oſtenſum fuit exemplum literarum litiganti: ſi tunc non appellauit, conſenſiſſe videtur, nec poſtea auditur appellans.

k Deportandum. Preſes eñ deportare nõ poteſt: vt.ff.de leg.iij.l.j.§.deportatus. Sed relegare poteſt.ff.de iniuſt.rup.teſt.l.ſi quis.§.eius qui.⁊.§.ſeq.et.ff.de interdi.⁊ releg.l.relegatorum.

l Annotauerit. Id eſt iudicauerit. Arg.ꝙ metropolitanus poteſt cognoſcere de cauſa criminali epi: et talem ferre ſententiam, iudico te eſſe deponendum: ſicut hic preſes iudicat deportandum.

Judex vſq̄ ad quã horã expectare debet.

† Hoc ẽ verũ in ꝯtrib⁹: ſꝫ iudicijs ſec⁹ vt colligit: cẽ of.dele.c.cõſuluit.in ꝑta ſi. cẽ vt li. nõ ꝯteſ.c.j.⁊ de dolo, c. prout.

† Et.ff. q̄n ap.ſit.l.j.⁊ h̃ dicebat goſfre.ꝙ appel. emiſſa i abſentia iudicis bñ excuſat ſi nõ ſit fraudulenter. hoc ipẽ no.i ꝑdi.cap. ſuggeſtũ. Ar.

‡ Cõc.ter.i.l.j.§.libelli. et ibi barto.ff.de appel.

‡ Sꝫ nõ ad totã cãm: et ita itelligit̃.ff. ex q̄b⁹ cauſis ma.in q̃.vbi d̃r itegrũ.al's cẽt ꝯ.ff. e.ſ.h̃ et ſi §.vlti. Archi.

† Al's ſi q̃dez in inſulam.

Metropolitanus de cã criminali epi cognoſcere põt.

prouocetur cū imperator inſulā ei aſſignauerit: cōprobata enī ſentētia pſidis vel pretoris, tunc ſolet princeps inſulam aſſignare. Rurſus illud verendū eſt, ſi mendacijs apd principē onerauit eū quē deportandū laborat, intercludi ei viā prouocandi. Quid igitur eſt? Recte dicetur humanitate ſuggerēte vt ꝛ hoc ꝛ illo tēpore nō fruſtra ꝓuocaretur: qꝛ non aduerſus principē, ſed aduerſus[a] iudicis calliditatē prouocauit. Illud quoqꝫ videndū eſt, ſi cum imperatori[b] ſcriberetur, exemplū literarū litigatori editū ſit, neqꝫ is appellauerit, ꝛ poſtea contra eū reſcriptū ſit: an appellare a literis pridem ſibi editis poſſit. Certe non poteſt: qꝛ qui tūc[c] non appellauit, vera eſſe que ſcripta ſunt conſenſiſſe videt: nec eſt audiēdus ſi dicat euētum ſacri reſcripti ſe ſuſtinuiſſe. Item Ulpian⁹ libro.xlix. in titu. de appellationib⁹ recipiendis vel non.

NOn ſolēt audiri appellantes niſi hi quorum intereſt[d], vel quibus mandatum eſt, vel qui negociū alienū gerūt quod mox[e] reus ratum[f] habeat. Sed et ſi mater ex pietate ꝓuocauerit[g], dicēdū eſt ꝛ hanc audiri debere: ꝛ ſi litem[h] preparādam curare maluerit, intercedere non videt, licet ab initio[i] defendere non pōt. Sceuola libro quarto regularum. Ante ſententiam appellari poteſt ſi queſtionem[k] in ciuili negocio habendā iudex interlocutus eſt, vel in criminali ſi cōtra leges[l] hoc faciat. Marcell⁹ libro primo de appellationib⁹. Eius qui[m] ideo cauſam agere fruſtratur, quia dicit ſe libellum principi dediſſe, ꝛ ſacrū reſcriptum expectaſſe, audiri deſiderīū prohibetur: ꝛ ſi ob eam cauſam ꝓuocauerit, appellatio eius recipi ſacris conſtitutionibus prohibetur.

Item Marcellus lib.v.titu. de dimiſſorijs libellis.

Appellans a grauamine iuſte appellat.

a ℭ Aduerſus. Ergo q̄ appellat a grauamine, iuſte appellat, licet remota ſit appellatio in reſcripto: quia non aduerſus literas principis, ſed aduerſus malitiā iudicis appellat. ſic extra de offi.iud.deleg.ca.ſane.in fi.ff.de cuſto.reorum.l.diuus.C.de rela.l.ij.

ℭ Illud quoqꝫ.

ℭ Hec eſt vltima lex iſtius titu.

b ℭ Imperatori. Cōſulendo ipſum vel referēdo. H. et tunc litigatoribus edi debet cōſultatio: vt.C.de rela.l.ij.extra de appella.intimaſti.

Appellat aut iudicem recuſare non ſemp licet

c ℭ Qui tūc. Hic manifeſte videtur qꝫ ſi q̄s non appellat a ſuſpecto iudice cum recipit literas iudicis: vel ſi quis non pteſtatur cauſa ſuſpitionis vel appellationis, qꝫ poſtea non poſſit appellare vel recuſare: vt argu. extra de ſenten.et re iudi.qd ad conſultationem.ꝛ extra de offic.deleg.gratum.ſed cōtra petitis inducijs a iudice pōt ipſum recuſare etiā allegata cauſa abſentie coram eo: vt ex. vt lite non conteſta.accedens. immo ꝛ poſt preſtitā cautionem ſtandi iuri pōt appellare: vt extra de eo qui mit.in poſſeſ.cum veniſſet.ꝛ.iij.q.iij.§.offeratur.et non videtur cōſenſiſſe in iudicem qui poſtulat ſibi edi genus actionis.ff.de iudi.nō videt.ꝛ poſt receptas literas iudicis quas remittit pape, poſſum iudicē recuſare: vt ex. de offi.deleg.cum olim.ij.itē arg.ex. de reſti.ſpo.ex cōqueſtione. Dic qꝫ ſemper poteſt a grauamine appellari: vt extra de appel.vt debitus.

NOn ſolent. ℭ Hec eſt quinta pars.q.in qua ponit ſex caſus diuerſos. Jo.de fan.

ℭ Caſus. Poteſt appellare is ad quē negocium pertinet, vel verus ei⁹ ꝓcurator, vel negocioꝝ gēſtor. Siſr mater ꝓ filio pōt appellare: nec tūc intercedere videt, licet ab initio eū defendere nō poſſit.

d ℭ Intereſt. Sic extra de of.deleg.ſuper eo.ff.de in of.teſt.ſi ſuſpecta.immo etiā ſi nō intereſt, dūmodo q̄lecūqꝫ timeat preiudiciū fieri: vt.ff.e.a ſentētia.in pn. et extra de ſen.ꝛ re iudi.cum ſuper.

e ℭ Mox.i.intra decē dies: qꝛ ratū debeo habere qd meo noie factū eſt, cū adhuc agere poſſum: vt.ff.rē ra.ha.l.penul. Uel dicit mox.i.modico tēporis ſpatio: qd magis intellectu q̄ȝ locutione expmi poteſt: vt.ff.de ſolu.ratū.ff.rem ra.ha.quo enim.

f ℭ Ratum. Sed nonne ſi aliquis appellat pro altero, ille cogitur habere ratam appellationē, cum negocium eius vtiliter ſit geſtum: vt.ff.de neg.geſt.pomponius? Arg.ↄtra qꝫ tantum in criminib⁹ appellatur inuito condēnato: vt.ff.de appel.non tantum.

g ℭ Prouocauerit. Pro filio condemnato vel ꝓ ↄſanguineo etiam poſſunt appellare alii: vt extra de re iu.cum in cōtēplatione.in parte deciſa.meli⁹ de cri.pō reg.cum ſimus.in parte deciſa.

Appellari non poteſt pro facto ante ratificare.

h ℭ Litē. Appellationis.quia ſi ab initio defenderet, oporteret eam ſatiſdare: qꝛ i aliena re nemo idoneus eſt defenſor ſine ſatiſdatione.ff.de ꝓcur.qui ꝓprio.ſed hoc eſt virile officium.C.de procu.alienam.

Mater pro filio agere

i ℭ Ab initio. Pro filio nō poteſt mater agere, vel ipm defendere: qꝛ hoc nō pōt, eſt virile officium.C.de procur.alienam. poteſt tamē poſtulare pro parentibus valetudine detētis.ff.de ꝓcura.feminas.ſed aliena negocia poteſt mulier gerere extra iudicium.ff.de nego.geſt.l.iij.§.j. Si tamen vis recipere mulierem la ad intercedentē ꝓ aliquo, facias eā renunciare auxilio velleiani: vt.C.quando mulier tu.of.fungi.l.vltima.

Cautela ad obligandum liberos.

ℭ Ante ſententiam. ℭ Hic ponit tres caſus: in duob⁹ appellatio conceditur, ꝛ in tertio prohibetur.

k ℭ Si queſtionem. In criminibus tantū fit queſtio: vt.v.q.v.illi.ff.de queſtio.l.j.in pn.ſed in pecuniarijs cauſis non facile, niſi cum aliter veritas non poteſt liquere.ff.de queſtio.diuus pius.liberi etiam torquentur ſi facto interfuerint.ff.eo.vnius.§.teſtes.alſ non.C.de queſtio.decuriones.

Queſtio in quibus cauſis fit.

l ℭ Si contra leges.i.ſi vult torquere aliquem nulla preſumptione precedēte: qd non licꝫ: vt extra de regu.iur.cum in contemplatione.

m ℭ Ei⁹ qui. Hoc intelligunt omnes cum nunciū miſit. Sꝫ aliud eſt ſi per ſe in ꝓpria pſona ꝛ ante citationem iter arripuit. vt extra de ap.meminim⁹.ꝛ ca.ſuggeſtum. Sed contra hanc diſtinctionem eſt arg.extra de offi.deleg.cum cauſa.vbi differtur cauſa ꝓpter miſſionē nuncij.ꝛ eſt hodie expreſſum in decre.de appel.ad hoc.ſic non obſtat eo.titu.vt debit⁹ honor.illud enī intelligitur quando hoc tantum dicit, ꝛ non probat: et ibi dicitur qꝫ primo conuenit q̄ primo literas dedit iudici, hodie ſtatur decre.vt debitus.

Poſt appellationē.¶ Caſus Iudex a quo appellatur debet dare literas dimiſſorias appellanti ad eum ad quem appellauit, continentes qualiter appellauit: ⁊ ſi appellās inſtanter petat/licet iudex ei nō dederit, non nocebit ei.

dum: vt extra de no.ope.nun.ca.cum ex iniuncto. Iudex ergo a quo appellaꝛ/ſi nō recipit/ſuperiori mādabit opinionem ſuam ⁊ cauſam quare nō recipit appellationem: vt.ff.de appel.reci.ſciendum. Io.

¶ Si quis ex pluribus.¶ Caſus Si quis de pluribus criminibus fuerit cōdēnatus: ſi propter grauiora appellauerit, non eſt mandāda ſententia tunc executioni. ſi propter leuiora/eſt mandanda executioni.

¶ De dimiſſoriis libellis.

Poſt appellationē[a] interpoſitā litere dande ſunt ab eo a quo appellatum eſt, ad eū qui de appellatione cogniturus eſt, ſiue ad principem, ſiue ad quēlibet alium: quas literas dimiſſorias ſiue apoſtolos appellant. Sēſus aūt literaꝝ talis eſt, appellaſſe puta luciū titiū a ſnīa talis iudicis q̄ inter illū ⁊ meuiū dicta ſit. Sufficit aūt petiiſſe intra tp̄s[b] dimiſſorias inſtāter[c] et ſepius: et ſi nō accipiat, idipſum ↄteſteꝛ. nā inſtantiā petentis dimiſſorias cōſtitutiones deſiderāt. Equū eſt igiꝛ ſi per eū ſtetit[d] qui debeat dare literas, quo minus det: ne hoc accipienti noceat.

Ulpianus libro quarto in titulo nihil innouari appellatione interpoſita. Appellatione[e] interpoſita[f], ſiue ea recepta fuerit, ſiue non: medio[g] tēpore nihil[h] nouari oportet.

Si quis[i] ex plurib⁹ facinoribus condēnatus, ꝑpter quedam[k] appellauerit, propter quedā nō: vtrū ſit differenda pena eius an non, queriꝛ. Et ſiquidem grauiora[l] ſunt crimina ob que appellatio interpoſita eſt, leuius autē id propter qđ quis non appellauit: recipienda eſt oīno appellatio, ⁊ differēda pena. Si vero grauiorē ſnīam meruit ex ea ſpecie ex qua non eſt appellatum: oīno pena īponenda eſt.

Forma apoſtoloꝛuz hec eſt. Ego N. ſancte Bononiēſis eccl'ie ep̄s te pb̄rm Rolādum capellanū ſancti apollinaris ad apoſtolicā ſedem quā appellaſti, ab obſeruatione noſtri iudicij his apoſtolis dimitto. Forma ꝓo appellationis ante ſentētiam hec eſt. Ego Adelinus ſctē Rhegine eccl'ie miniſter (lz indign⁹) ſentiēs me grauari a domino Gualterio ſancte Rauēnatis eccl'ie archiep̄o, romanā ſedē appello, et apoſtolos peto. Si vero poſt datā ſentētiam appellare voluerit, hic erit ei modus appellandi. Ego A. ſctē Rhegi. eccle. mini. lz ind. contra ſententiā dñi Gualte. ſctē Rauēna. eccl'ie archiep̄i iniuſte in me latā pridie cal. Maij, anno dñi incarnatiōis

a ¶ Poſt appellationem. Sił'r ſi appellationem nō recepit, dabit literas appellanti, vt eas det ſuperiori: in quib⁹ ſignificabit ei quare appellationem nō recepit: vt.ff.de ap.reci.vel nō.ſciendū.

b ¶ Tēpus.xxx. dierū. vt.j.e.§.vlt. in fi. ⁊ ſi īfra id tēpus nō petierit/videtur renunciare appellatiōi: vt.ſ.ea.ab eo.§.iſta.et C.eo.quoniaz.nec iudex ad quē appellauit/eum audiet: iudex tamen etiā nō petenti tenetur offerre apoſtolos: vt.C.eod.eos.in fi.

Apl'os non petēs intra tp̄s vr̄ renunciare appellatiōi.

c ¶ Inſtanter.ſ. c.diſt.priſca.

d ¶ Per eum ſtetit. Ergo ſi per ipſum ſtat/hoc ei nocebit vt iudex ſuperior ipſum non audiat ſine apl'is. hoc autē hodie in paucis locis ſeruatur: tamen Innocen. quartus hoc idem ſtatuit.

e ¶ Appellatione. Plan⁹ eſt iſte caſus, nec eget expoſitione.

Sub. et res ō q̄ agiꝛ: ſi ſit mobilis amoueꝛ a poſſeſſore ſm Innoc. qui ita no. ex ō appel. nouit.

f ¶ Interpoſita. Ita ꝙ teneat.

g ¶ Medio. Dum tamen ſit recipienda.

h ¶ Nihil. niſi cū appellaꝛ ab executione: tūc ſiue ſit mobilis res, ſiue imobilis/fruct⁹ ſeq̄ſtranꝛ. C.quoꝝ ap.nō reci.ab executore. Itez in alio caſu cū dilapidat fructus.ff.e.imꝑatores.ex̄ de ſeq̄ſtra.poſ.c.vl. ⁊ cū appellans eſt in notorio crimine.ex̄.e.cuz ſit romana. vel eſt inuaſor eccl'ie.j.e.§.ſunt etiā. Itez ſi heres ↄuictus de legato vel fideicōmiſſo p̄ſtādo appellat, tūc nō deferetur appellationi: cauebit tamen de eo reſtituendo.ff. vt legatoꝝ vel fideicō.noīe caueat.l.poſtq̄.§.j. ita etiā eſt in ſupplicatione. C.de precib⁹ īpera.offe.auf.q̄ ſupplicatio. Item pōt nouas ꝓbationes inducere poſt publicationē teſtiū quas pri⁹ nō poterat habere. C.de tēpo.ap.p hanc.ex̄ de fi.inſtr.cū Ioānes. Item de reo fit actor: ⁊ teneꝛ ꝓbare vict⁹ appellationē eſſe iuſtā: vt ex̄ de ap.cū in eccl'ia. Cū ergo appellationi q̄nq̄ non deferatur, pꝫ ꝙ differt a denūciatione noui operis: q2 poſt illam, ſiue ipſa ſit iuſta ſiue iniuſta/nihil eſt innouandum:

Sequeſtratio fit aliquibus caſib⁹.

Appellatio et nunciatio noui opis differt.

i ¶ Si q̄s. Hanc legem intelligunt quidā quando crimina ſunt cōnexa vt.ff.de mi.etiā ſi. ſed hoc falſum eſt q2 non poteſt quis ſimul accuſari de criminibus pluribus deſcendentibus ex eodem facto. C.de accu.qui de crimine. Uerū eſt ab vno: ſecus ſi a diuerſis. itē ſi ex diuerſis factꝭ: poſſet etiam ab vno.j. q.viij.libelloꝛum. ſed itellige quādo minor pena preiudicat maiori. Uel dic ꝙ ſi maior pena icludit in ſe minorem, vt depoſitio priuationē officij: defertur etiam pena in minori. nā ſatꝭ eſt ſi puniꝛ in maiori pena: arg. ad hoc.xxiij.q̄.v. relegentes.

Accuſari q̄s nō pōt ſimł de plr̄ibus criminibus.

k ¶ Quedā. Sētentia ergo ꝓ parte tenet, pro parte non: vt.ff.de mino.etiam ſi.§.ex cauſa.C.de tranſact. ſi ex falſis. extra de preben.dilectus. extra de teſtamē. raynutius. ⁊ capi.raynaldus. ſed ſententia arbitri nō poteſt pro parte tenere/⁊ pro parte non.ff.de arbitris. diem. Quidam habent qualem pro lege.§.ſed et ſi. licet contrarium inueniatur extra de arbi.cum tempore. hoc tamen ſcias ꝙ rerum pluralitas non facit plures ſententias: licet ſecus ſit quandoq̄ in ſtipulationibus.ff.de verboꝝ obliga. quod dicitur. et.l.ſcire.et.ff. familie herciſcun.in hoc iudicio.ff.ad exhib.celſus.§. item celſus. Joannes. Probabiliter poteſt dici ꝙ tot ſunt ſententie/quot ſunt articuli expreſſi: argumen.ff. de verb.oblig.l.ſcire.B.

Sñia pōt pro pte tenere/et pro pte non.

l ¶ Grauiora. Quid ſi ſunt equalia? idem credo. Et ſic pꝫ hic ꝙ magis dignū ad ſe trahit minus dignum. ſimi.extra de cōſe.eccle.vel alta.quod in dubijs.

¶ Forma. ¶ Caſus Libelli appellationum ſic formari debent. Ego N. ſancte Bononieñ.⁊c. poſtea dicit ꝙ huiuſmodi libelli fieri debent in ſcriptis.

a ¶ Mclxj. dicit h. ꝙ hic eſt falſa litera: q2 nõ ſunt tot anni ꝙ liber iſte compoſitus eſt. fuit eñ editus docente Jacobo Bonon. in legibus/ et Alexandro in theologia: qui fuit poſtea papa Alexan. iij. ⁊ fuit anno domini. Mcl. vt ex cronicis patet.

Decretuz fuit editum Anno Mcl.

b ¶ Si aũt vn⁹. ſi plures cõdẽnati ſunt ⁊ volũt appellare, libell⁹ appellationis omniũ noĩa cõtinebit. ſed ſi vnus eſt ex plurib⁹ cõdemnatus ſi vnũ in libello nõ expreſſit, illi nõ nocebit: vt. ff. eo. ſcio queſitum.

Appellatio pluriũ.

Als Mcv.

c ¶ Syndici. poſſunt ergo eſſe duo ſyndici vel ꝓcuratores, vt hic: et ex̃ de teſti. inſuper. ⁊ ex̃ de dolo et cõtu. cuz dilecti. ⁊ ex̃ de ſen. ⁊ re iud. cũ J. et A. melior tamẽ erit conditio occupãtis: vt. ff. de procu. plurib⁹. Argu. tñ cõtra. ff. de admi. tu. decreto. in fi. ⁊. ff. de ꝓcu. ſi quis cum. Tu dicas ꝙ bene poſſũt eſſe plures ꝓcuratores: ſʒ tñ vnus ager cauſam: q2 ſi ambo agerent, forte qđ vnus ꝯcederet, alter negaret. immo et ſi plures ſunt qui agũt: oẽs debent conſtituere vnũ ꝓcuratorem: ne cauſa ſpargat in plures aduerſarios: vt. ff. familie hercĩſc. ſi familie. ff. de edil. edic. qđ ſi nolit. §. ſi plures. Melius potes diſtinguere. q2 ſi plures ſunt rei qui cõueniuntur, oẽs tenentur dare vnũ ꝓcuratorem: ne cauſa ſpargat in plures aduerſarios. ſed ſi plures ſunt illi qui conueniunt aliquem: non habẽt neceſſe dare vnũ ꝓcuratorẽ. ſic diſtinguit lex. ff. iudi. ſol. iam tñ. §. vlti. Jo. h. tamen dixit ꝙ plures procuratores poſſunt ſimul agere: ſicut notauit in diſtinctionibus ſuis. B.

Procuratores pñt eſſe plꝛes.

ex̃ de ꝓcu. nõ iniuſte. vbi de h⁹. ⁊ ibi no. goffre. ꝙ ille dꝫ occupare q̃ prius ad litis cõte. ꝑuenit. ff de le. j. ſi pl'ib⁹ Archi.

Mclxj.[a] indictio. iiij. Ro. ſe. appello, ⁊ apoſtolos peto.

Si aũt vnus[b] vel duo ꝑ pluribus appellare voluerint: ſic appellabunt. **E**go p. ⁊ g. ſyndici[c] canonicoꝝ. s. b. e. ſentientes nos pregrauari cõtra ſententiã ⁊c̃. Romanã ſedẽ appellamus, ⁊ apoſtolos poſtulamus. ⁊ hmõi appellationes in ſcriptis[d] fieri debent.

Ad iudiciũ autem alterius fidei, catholico appellare non licet. **U**nde in Carthaginẽſi concilio quarto.

¶ Excommunicetur catholicus qui ꝯmittit cauſam ſuam iudicio alterius fidei.

CAtholicus q̃ cãm ſuã ſiue iuſtã ſiue iniuſtaz ad iudiciũ alterius fidei iudicis[e] prouocat, excõmunicet̃[f].

Notãdum vero eſt ꝙ quidã iudices ſunt a quibus appellari nõ oportet. **U**nde in concilio Mileuitano legitur.

¶ A quibus iudicibus prouocari non licet.

A Judicib⁹[g] quos cõis cõſenſus[h] elegerit, nõ liceat ꝓuocari. **Q**uod de arbitris intelligendum eſt. Judicum eñ alij ſunt ordinarij, alij arbitrarij. Ordinarij vo ſunt qui ab apl'ico, vt eccl'iaſtici: vel ab impatore, vtpote ſeculares, legitimam poteſtatem[i] accipiũt. Arbitrarij ſunt qui nullã ptãtem habẽtes, cũ cõſenſu litigãtium in iudices eliguntur: in quos cõpromittitur vt eorũ ſententie ſtetur. Horũ alij ſunt ordinarij et arbitrarij, alij arbitrarij tãtum. Ordinarij[k] et arbitrarij ſunt qui legitimam poteſtatem habent.

Et hoc probat per ſequẽs cap. cuius caſus planus eſt: et intelligitur de arbitris: vt dicit ſequens. §.

g ¶ A Judicibus. Si ꝯſenſiſti in iudicem aliquẽ/ propter iniquitatem pſone nõ potes appellare: vt hic, ⁊ ex̃ de offic. dele. ſup queſtionũ. ſed ab iniqua ſnĩa potes appellare: q2 licet reprobare dicta, ſed non pſonam: vt. iiij. qõ. iij. ſi quis teſtib⁹. vnde appellat̃ ſi vocauerit litigatores ad inhoneſtuz locum. ff. de arbi. ſi cuz dies. §. ſi arbiter. vel ad periculoſum locuz. ex̃ de appel. ex pte. j. Dicas ergo ꝙ niſi remota ſit appellatio, bene appellatur a iudicibus de cõi cõſenſu electis: niſi ſint electi vt arbitri: vt. ff. de appel. ex cõſenſu. vel etiã ſi ſunt arbitri tales qui electi ſunt ex neceſſitate: q2 a talib⁹ appellatur: vt. C. de iudic. l. vlti. Item ſcias ꝙ duo ſunt genera arbitrorũ. quidam ſunt arbitratores qui cõponunt inter partes: ⁊ talium arbitrium ſi eſt iniquũ/ eſt reducendum ad arbitrium boni viri: vt. ff. pro ſocio. ſi ſocietatem. Sed arbitrium illorum qui eliguntur ſub pena/ lʒ ſit iniquũ/ tamen tenet. ff. eo. diem. §. ſtari. ſed a ſuperiori poteſt retractari: vt extra de arbitris. non ſine. Item ſi per dolũ ſententiã tulerint: lʒ non retractetur per appellationem, tamen per exceptionem retractatur. ff. eo. ti. nõ diſtinguemus. §. cum quidam.

Appellare a iudice cõiter electo an liceat tũ ſit.

Arbitrorum duo ſũt gña.

Idez Spec. i ti. de arbi. §. j. v. arbitrator. et not. Bal. et Sa. i. l. j. C. de arbi. et ff. d le. ij. l. cuz q̃dã. ij. et ibi p ymo. et bal. i. l. ſi ſuus pluriũ. §. ſi. de leg. j. et Pet. de ancha. i de. ſe. pe. d v. ſig. per Pau. d caſt. i. l. nam et poſtea. §. ſi mi. not. de iureiu.

h ¶ Communis cõſenſus. Secus in cauſa criminali, vbi conſenſus rei ſufficit. xj. q. j. c. iij.

¶ Quod de arbitris. ¶ Caſus. Nota ꝙ iudicum alij ſunt ordinarij: vtpote dati a principe vel a lege. Alij arbitrarij, in quos compromittitur: nullam tamen habẽt poteſtatem. ſed iſtorum arbitrorum alij ſunt ordinarij et arbitrarij: vtpote qui legitimam poteſtatem habentes, ad arbitrandum eliguntur. Alij arbitrarij tantũ. Ab his q̃ ſunt ordinarij ⁊ arbitrarij/ appellare licet ratione ordinarie poteſtatis ⁊ iuriſdictiõis. Et ad hoc inducit ca. ſequentia.

i ¶ Poteſtatem. Eius rei de qua eſt ordinarius iudex, poteſt amicabiliter componere: vt. xxiij. qõ. viij. ſi quis membrorum. in auten. coll'. ix. vt diff. iu. §. ſi vero. v. q. ij. ſi primates. ſed nõ poteſt in ſe recipere arbitriũ ſm vnã lecturã: vt. iij. q. vij. §. tria. circa fi. Jo.

k ¶ Ordinarij. ſm canones credo ꝙ et ordinarius et delegatus poſſit eſſe arbiter. Qꝫ poſſit ordinarius, eſt extra de arbitris. cum tempore. et extra de electio. cauſam. Qꝫ delegatus/ eſt extra de preſumpt̃. literas. extra de arbi. cum olim. extra de preben. niſi. Et licet non poſſit appellari a ſententia arbitri/ ſupplicari tamẽ poteſt. extra de arbi. non ſine.

d ¶ In ſcriptis. Si coram iudice appellat/ ſufficit ſi dicat/ appello. ff. eo. l. ij. ſed ſi appellat ſine iudice/ tunc ſcribet quis et a quo ⁊ cõtra quẽ appellet, et a qua ſententia. ff. eo. l. j. in fi. idẽ videtur ſi a grauamine appellat: immo ſufficit ſi dicat appello. ex̃ eo. cordi.

Appellãs adſẽte iudice q̃d dꝫ facere.

¶ Catholicus. ¶ Caſus. Dicitur hic ꝙ ſi catholicus condemnatus ad iudicem alterius fidei appellauerit/ debet excommunicari.

e ¶ Fidei iudicis. Infidelib⁹ eñ ſunt interdicta officia publica. C. de iudeis. l. vlti. xvij. q. iiij. conſtituit.

f ¶ Excõmunicet̃. Niſi ſit ſub rege infideli: vt Paulus qui appellauit ad Ceſarem. xxiij. q. j. paratus. x. diſtin. ſi in adiutorium. xj. q. iij. iulianus.

¶ Notandu. ¶ Hec eſt. vj. pars. q. in qua ꝓbat ꝙ ab arbitris nõ eſt appellãdũ. ⁊ lʒ verũ dicat/ tñ ſupficialiter inducit canones: q2 loquunt̃ in iudicib⁹ ordinarijs electis a partibus ex cauſa, excepto cap. ſeq. quod intelligitur in arbitro/ ſm Jo. de fan.

¶ Caſus. Modo dicit Gra. a quibus appellari nõ licet.

a ¶ Ualebit. hoc falſum eſt: q2 a cōpromiſſario nūq̄ appellat: ſiue al's ſit iudex, ſiue nō. C. de arb. l. i. ⁊ niſi exprimat q eligitur vt arbiter, tenebit eius ſententia vt iudicis. C. de iuriſdi. om. iudi. l. i. ⁊ appellatur: vt. ff. qui ſatiſda. cogan. l. arbitro. Jo. ideo fit q2 eſt ſuſpect⁹. ⁊ eſt ſi. s. ea. anterioꝝ. in fine.

¶ Jo autē. ¶ Caſ⁹. Dicit Gra. q appellator nō d3 remitti ad eū a q̄ appellauit. Et hoc ꝓbat ſequē. ca.

SI q̄s epūs. ¶ Caſus. Aliq̄s epiſcop⁹ dānat⁹ fuit ab epis ſue prouincie: appellauit fuit ab eis ad Romanū pontificē. Et certe dicit hic q ſi papa receperit appellationem ſuā, ⁊ equū reputauerit vt cā reuocet vel renouet: cōmittat cauſā epis vicine ꝓuīcie q̄ cognoſcant de ea cū aliquo legato dñi pape, ſi ei placuerit aliquē deſtinare: alioq̄n ſoli epī ꝓcedent in cauſa.

SAne. ¶ Caſus. Tres iudices erant electi a partib⁹. duo illorum tertio abſente ꝓnunciāt, ⁊ forte contradicēte. dicit q ab illis duobus appellari poteſt. Uel pone q duo ꝓnunciabant de mādato tertij. et caſus eſt quaſi idem.

bentes, ab eis eligūtur ad arbitrandū qui non ſunt ſue iuriſdictioni ſuppoſiti. Ab his etſi vt arbitrarij ſedeāt, ⁊ non vt ordinarij: priuilegio tñ ordinarie dignitatis grauatus aliquis appellare valebit[a].

Unde in Carthaginenſi concilio quarto legitur.

¶ A iudicib⁹ q̄ eligunt cōmuni ꝯſenſu ꝓuocare nō licet.

SAne ſi ex cōſenſu partium iudices electi fuerint: etiā a pauciori nūero q̄3 ꝯſtitutū eſt, liceat[b] ꝓuocari.

Item ex conci. Mileuitano.

¶ Qui de epoꝝ iudicijs queruntur, a vicinis epiſcopis audiant, vel ab alijs ex conſenſu eorum adhibitis.

PLacuit vt p̄ſbyteri, diaconi, vel ceteri inferiores clerici in cauſis quas habuerit: ſi de iudicijs epiſcoporum ſuoꝝ queſti fuerint[c], vicini[d] epiſcopi eos audiāt: ⁊ inter eos q̄cq̄d eſt definiāt adhibiti ab eis ex ꝯſenſu[e] epiſcoporū ſuoꝝ. Q̄ ſi ab eis ꝓuocandū putauerint, non prouocēt niſi ad aphricana concilia[f], vel ad primates prouinciarū ſuarum. Ad tranſmarina autem qui putauerint appellandū: a nullo intra aphricam in cōmunione ſuſcipiantur.

Niſi forte Romanam ſedem appellauerint.

IS autem qui appellauerit: ad eum a quo appellauit remitti non debet.

Unde in Sardicenſi conci.

¶ De eodem.

SI q̄s epūs accuſat⁹ fuerit: et omnes iudicauerint congregati epī regionis ipſius, ⁊ de gradu ſuo deiecerint eum: ſi appellauerit cum deiectus fuerit, et confugerit ad beatiſſimū Romane eccleſie epiſcopū, ⁊ voluerit ſe audiri: ſi iuſtum putauerit vt reuocetur[g] vel renouetur examen: ſcribere epīs dignetur epūs Romanus his qui in finitima[h] ⁊ ꝓpinqua[i] altera prouincia ſunt, vt ipſi diligenter omnia requirant, ⁊ iuxta fidē veritatis definiant. Q̄ ſi is qui rogat cauſam ſuam iterū audiri, deprecatione ſua mouerit epm̄ Romanū vt de latere ſuo preſbyteros mittat, erit in poteſtate eius quid velit ⁊ quid eſtimet. Et ſi decreuerit mittendos eſſe qui preſentes cum epīs iudicent, vt etiam habeāt authoritatem[k] perſone illius a quo deſtinati ſunt, erit in eius arbitrio. Si v̄o crediderit ſufficere epōs comprouinciales vt negocio terminum imponant: faciat quod ſapientiſſimo conſilio ſuo iudicauerit. Arbitrarij tātum ſunt qui nullam legiti-

b ¶ Liceat. Lic3 ſit remota appellatio: tamē q2 tertius deeſt qui poſſet alios reuocare pōt appellari. ex̄ de eo qui mitti. in poſſ. cum ſicut. in parte deciſa. Uel intellige q̄n vnus delegauit alijs vices ſuas. tunc eī appellat. ex̄ de offi. deleg. ſup queſtionum.

PLacuit. ⁊c. ¶ Caſ⁹. Quidam clerici conueniti coram epis ſuis iuſta de cauſa recuſabant eos. Dicitur q vicini epī electi a partib⁹ de cōſenſu ſuoꝝ epoꝝ cognoſcāt de cauſa: a quib⁹ non appellat, niſi ad aphricana cōcilia vel p̄mates. ſi ad concilia trāſmarina appellauerint excōicentur. ſ3 dicit Gra. hoc veru3 eſt, niſi ad ſedem apoſtolicā appellauerint: vt in ſequenti. §. dicitur.

c ¶ Fuerint. Recuſando eos, et intra triduum alios eligendo. iij. q. iij. offeratur.

d ¶ Uicini. Forte nō erat metropolitan⁹: ⁊ ideo ꝓuinciales epī ſupplent defectū metropolitani.

e ¶ Cōſenſu. maxime. Uel ideo dicit, q2 ſine licētia ei⁹ nō pōt cleric⁹ renūciare foro. ex̄ de fo. cōpe. ſi diligēti. ſ3 de licētia epī pōt adire iudicē eccl'iaſticū: vt ex̄ de fo. cō. ſignificaſti. vel ideo dicit ex ꝯſenſu: q2 epūs delegabit ei cauſa3: tñ ille nō cogit eā recipere: q2 par in parē nō h3 poteſtatē vel imperiū. ⁊ eſt ſi. vi. q. iiij. ſi q̄s epūs.

f ¶ Cōcilia. Caſus. vbi nō appellat ad delegātē, hoc ordinario iure cognoſcāt: arg. s. ca. ꝓxi. ⁊ ſic ordinari⁹ ⁊ delegat⁹ ſimul poterūt cognoſcere de cauſa. Quid ergo iuris eſt ſi iſti diſſentiant in ſentētia? Dic vt. i. e. §. ſi plures. extra de ſen. ⁊ re iudi. ca. ſi.

g ¶ Ut reuocet. Alia eſt ergo cauſa appellationis, q̄3 principalis: vt vi. q. iiij. oſius.

h ¶ In finitima. Nō ergo remittit cauſa ad eū a quo appellatū eſt, niſi ꝑtes hoc petant: vt extra de appel. accepta. ⁊ c. interpoſita. §. ij. niſi velit ei deferri a quo appellauit vt reuocet, nō vt cognoſcat: vt ex̄ d ſē. ex cō. ꝑ tuas. ⁊ ex̄ de matri. ꝯcto ꝯ interdictū eccleſie. litere. ⁊ q̄n fruſtratoria eſt appellatio: vt extra de ap. cū in eccleſia.

i ¶ Et ꝓpinqua. vt nec ſit vltra duas dietas: vt extra de reſcrip. nonnulli. ſic. i. iij. q. vi. neminē. extra de off. deleg. prudētiā. §. ſexta. ⁊ extra d ap pel. ca. vlt.

k ¶ Authoritatem. ⁊ ſic videt q epī vicine ꝓuincie

¶ Arbitrarij ¶ Caſus. Iſte. §. diuiditur in duas partes. In prima dicit q arbitrarij tm̄ ſunt qui non habēt poteſtatē a quib⁹ nō appellat, ⁊ imputet ſibi qui tales elegit. Scd̄o dicit q ſi ſentētia iudicū a quib⁹ appellat fuerit retractata: non obeſt eis niſi conuincantur iniuſtam tuliſſe ſententiam inimicitia vel gratia deprauati. ⁊ hoc probat per ſequens ca.

Sub. immo bñ ſ̄m gra. q2 niſi ꝯcē. ſ̄m Lau.

Sub. maxie cum appellatio ſit tpe periura: non d3 expectare cōiudicē. arg. ff. d ad mi. tut. tutor q̄. §. i. ſ3 Lau.

Suffraganei q̄n ſupplēt defectū archiepi.

Appellationis cā nō ē ad iudicem a q̄ remittenda. ꝑ. i. po. ex̄ d appel. interpoſita. §. ij. niſi pars appellata peteret q appellās inſtruct⁹ et cum ſuis muniment is ad ſedē ap'licā accederet: vt li. vi. e. t. cordi. ſ̄m Innocen.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶ Arbitrariū. hec verba habes. ff. de arbi. dic. §. ſtari. niſi ꝯius ſit qđ ꝓfert. j. ea. §. eſt autē quando.

H Oc etiā. Hec eſt. vij. pars. q. in qua ponit. x. diuerſos caſus in. x. ca. Jo. de fan.

¶ Caſus. Dubitabatur vtrum iudices puniri debeāt quorum ſententia per appellationez fuit retractata: et ſtatuitur in concilio ꝙ propter hoc puniri non debēt, niſi ꝯuicti fuerint odio vel gratia vl' pecunia ſententiā protuliſſe.

a ¶ Obſit. Niſi quātum ad hoc ꝙ in alijs cauſis poſſint ſuſpecti recuſari. extra de app. ad hec. ⁊ cap. propoſuit.

b ¶ Si conuinci. Arg. ꝙ contra aliquez ex officio ſuo aliquid facientem nō ſit malum preſumendum niſi cōuincatur. xj. q. iij. abſit. ⁊. c. ſi ep̄s forte. ix. qō. ij. lugdunēſis. extra de renūcia. i p̄ſentia. de ſen. ⁊ re iud. ſicut. Hodie non preſumitur pro ſolo iudice niſi hoc legitimis conſtiterit documētis: vt extra de ꝓba. quoniam contra falſam.

vij. ps

Preſumit pro illo qui aliquid facit ex officio.

mā poteſtatē acceperūt: a quibus appellari non licet: qꝛ eis imputandum eſt ꝙ ſibi tales elegerunt. **S** i vero ſententia eorū a quibus appellatur, ſoluta fuerit per eū ad quem appellatū eſt: nihil eis oberit, niſi forte vel inimicitia vel pecunia deprauati iniuſtam ꝓbentur tuliſſe ſententiam.

U nde in eodem conci. Carthaginenſi. iij. legitur.

¶ Cū p appellationē ſententia ſoluit, nō debet obeſſe ei q̄ non iniquo animo iudicauit.

H Oc etiam placuit, vt a quibuſcunq; iudicibus eccleſiaſticis ad alios iudices eccl'iaſticos, vbi eſt maior authoritas, fuerit prouocatum: non eis obſit [a] quorum fuerit ſoluta ſententia ſi conuinci [b] nō potuerint, vel iniquo [c] animo iudicaſſe, vel aliqua cupiditate aut gratia deprauati.

Q uerit autē de eo a quo appellatur: an ſit euocād⁹ in teſtimoniū apud eū ad quē appellatur ſuper negocio cuius cognitionem ſuſcepit:

D e hoc ita ſtatutū eſt in carthagi. conci. v.

¶ Clericus nō deuocet in teſtimoniū illius cauſe cui⁹ primum cognitionē ſuſcepit.

S Tatutū eſt vt q̄ in eccleſia quālibet cauſam iure ap̄lico [d] eccleſijs impoſito agere voluerit, ⁊ forſan deciſio [e] clericorū [f] vni parti diſplicuerit [g]: nō liceat clericū in iudiciū ad teſtimoniuz deuocari eū qui preſens [h] vel cognitor [i] fuerit: ⁊ nulla ad teſtimoniū [k] dicendū eccleſiaſtici cuiuſlibet perſona pulſetur [l].

A b eis quoq; ad quos ꝓuocatum fuerit (ſicut in aphricano concilio legit) vlteri⁹ prouocari non licet.

¶ Non licet ꝓuocare ab his ad quos prouocatum fuerit.

S J autē [m] ꝓuocatū fuerit: eligat q̄ prouocaue

his que acta ſunt coram eo: ⁊ etiam dicto ſuo creditur: vt extra de teſti. ſpo. olim. in fi. ⁊ ca. cum ad ſedem. ⁊ ex̄ de ſentē. ⁊ re iudi. cum ſuper. ⁊ ca. ſicut. ⁊ extra de eo q̄ mit. in poſ. ca. ij. ⁊ de teſti. cum a nobis. C. de contrahē. ſtipu. optimā. C. de fal. ſi quis decurio. Arg. contra. C. de reli. l. j. C. de arbi. ne in arbitri. ff. de cuſto. re. diu⁹. §. e. biduū. in fi. extra de cōdi. appo. per tuas. extra de accuſa. cū dilecti. in fi. Credit tñ iudici cū alijs adminiculis. ex̄ de teſt. cum a nobis.

noc. iij. Judic' inſtrumento et dicto credit.

i ¶ Ul' cognitor. Prohibet ergo ne iudex vel aduocatus vl' aſſeſſor fiat teſtis in cauſa illa. iudex eñ offenſus et ſuſpect⁹ eſt appellāti: vt ex̄. e. ꝓpoſuit. Jtē qꝛ iudex ſemper vellet tueri ſuā ſentētiā: et ita non eſſet ex vtraq; parte: qđ ē officium teſtis: vt xiiij. q. v. nō ſane. inſtruere tamē poteſt eū qui cognoſcit de appellatione: vt. xviij. di. c. j. licet ſit arg. cōtra. ff. de iudi. eū qui. Nec etiaz aſſeſſor poteſt eſſe teſti: qꝛ ipſe libellis ⁊ ſententijs ⁊ cognitionibus preeſt. ff. de aſſeſ. l. j. lz ſit arg. ꝙ poſſit. ff. qđ met⁹ cau. metū. §. ſz qđ pretor. i fi. Jtē aduocat⁹ ⁊ executor negocij nō poteſt eſſe teſtis: vt. ff. de teſt. l. vlt. ⁊. iiij. q. iij. teſtes quos. circa mediū. ſicut nec aduocat⁹ iudex pōt eſſe, ne dū aduocationis ſue memor ⁊c. C. de aſſeſſo. nemo. Jo. Quidā dixerūt ꝙ in p̄ncipali negocio nō admittunt he perſone: ſed ſuper his q̄ acta ſunt in cauſa, ſic ex̄ de accu. cū dilecti. hoc tenet h. Alij vero contra. B.

Statuendū eſt. Judex aduocat⁹ aſſeſſor et executor non p̄nt eſſe teſtes i cā appellationis.

Adde p hoc tex. i. l. ꝯferre. §. ſūde decreuerit. et ibi bar. et gl. ff. de iure fiſc. no. Jnno. ⁊ moder. in. c. ij. de arbi.

c ¶ Uel iniquo. ſi iudex per ſuā imprudentiā iudicauerit male, punitur quātū iudici videt equū. ff. de vari. ⁊ extraor. cog. l. vlt. ſed ſi per imprudentiā aſſeſſoris, tūc aſſeſſor tantū punit: vt. ff. qđ quiſq; iur. l. ij. Sed ſi iudex per dolū vel per gratiā vel odiū vel ꝓ pecunia male iudicauerit, punit in verā litis eſtimationē, ⁊ etiā infamis fit. C. de pena iudi. q̄ ma. iudi. l. ij. ⁊ inſti. đ obli. que ex quaſi delic. naſc. §. j. Si autē iudex nō vult iudicare, facit litē ſuā: vt. xxiij. q. ij. dixit dn̄s. dic vt ibi dixi.

Judic' male iudicantis punitio.

Adde p doc. đ hac materia in l. argentarius. §. fi. cū gl. ff. de eden. ⁊ q̄ no. in c. j. đ re iu. li. vj. iiij. q. iij. teſtes. ex̄ li. vj. de teſt. romana. q̄ eſt i

¶ Querit. ¶ Caſus. Mouet hic Gra. qō. an iudex a q̄ apellat, poſſit eſſe teſtis in cauſa ꝓpter quā eſt appellatum ab eo. ⁊ ꝓbat ꝙ non, ſequenti ca.

S Tatutū. ¶ Caſus. Appellatum fuit a ſententia iudicis: alter litigator coraz iudice appellationis volebat ducere in teſtimonium iudicem a quo appellatum eſt: ſimiliter aſſeſſorē vel aduocatum. querit vtrū poſſit. Et reſpondet ꝙ non. Jn fi. dicit ꝙ clericus ad teſtimonium compelli non poteſt.

d ¶ Apoſtolico. i. canonico.

e ¶ Deciſio. i. ſententia.

f ¶ Clericorum. i. iudicum.

g ¶ Diſplicuerit. ⁊ ideo appellauerit.

h ¶ Preſes. i. preſidiū ferens. i. aduocat⁹ vel aſſeſſor. preſes eñ dicit defenſor. xxxij. q. iiij. nemo.

i ¶ Cognitor. inſtrumento tamē iudicis credit ſuper

k ¶ Ad teſtimoniū. Regulare eſt ꝙ in ciuilib⁹ negocijs cogi poteſt q̄libet teſtificari. xj. q. iij. q̄ſquis metu. C. de teſti. ſi q̄ñ. ſed clerici nō cogunt ad teſtimoniū, ſicut nec ad alia officia publica: vt. xvj. q. j. generalr. qꝛ clerici non de facili debēt iurare. ij. q. v. ſi q̄s preſbyter. Sed ſi aliter veritas nō poteſt manifeſtari: tūc per epiſcopū poſſunt cogi clerici ad teſtificādū. xiiij. q. ij. q̄cq̄. Jtē ⁊ ſi gratia odio amore vel timore ſe ſubtrahunt. ex̄ de teſti. cog. c. j. ⁊ ca. dilectorum.

l ¶ Pulſetur. i. cogatur.

¶ Ab eis. ¶ Caſus. Modo ꝓbat Gra. ꝙ nō licet tertio ſuper eodem negocio appellare.

S J autē. ¶ Caſ⁹. Queſitū fuit vtrū ei q̄ bis appellauit ſup eodē articl'o, liceat ſup illo tertio appellare. Et rñdet ꝙ nō: ſz eligāt iudices de ꝯſēſu ptiū, a q̄b⁹ nō ꝓuocet. Et ꝙ ita itelligi debeat ca. ꝓbat G. §. ſeq.

m ¶ Si autem. pone caſum. ȝ. e. a iudicibus.

a ¶ Ut ab ipſis. Si hec dictio vt, ponitur conſecutiue vt Gra. vult, tunc intelligas prout dixi. ſ. e. a iudicibꝰ. ſed ſi ponitur modaliter, nihil eſt hic iuris: quia taliter bene poſſunt eligi iudices, vt non liceat prouocari: vt. C. de temp. appel. l. vltima.

Ut dupliciter ponit.

e ¶ Arbitro. i. iudice delegato. † Uel intellige de arbitro corā quo ꝓbanda eſt cauſa recuſationis.

† Sub. dato caſu in q̄ ſcđo appellatū eſt ſm B.

f ¶ Qui eum dedit. Per hoc patet ꝙ cum delegatus recuſatur, ⁊ recuſatio ſit probata, ſtatim euaneſcūt litere, ⁊ remittitur negocium ad delegantem: ſed ſi ordinarius recuſatur: tūc tenet illud qđ eſt in illa conſtitutiōe ſpeciali. extra eo. ad hec. j. ⁊. ĳ. xj. q. j. peruenit. Jo.

rit iudices, ⁊ cum eo ille cōtra quē ꝓuocauerit: vt ab ipſis[a] deinceps nulli liceat prouocare. Poſt ſecundā ꝓuocationem intelligēdū eſt. tertio enī in vna eademq;[b] cauſa ſuper eiſdem capitulis prouocare non licet. Unde in. vij. lib. Cod. titu. ne liceat in vna eademq; cauſa tertio ꝓuocare, imperator Juſtinianus ſcribit. Siquis in quacunq; lite iterum ꝓuocauerit: non liceat ei tertio in eadem[c] lite ſuper eiſdem[d] capitulis prouocatione vti: vel ſententias excellētiſſimorum prefectorū pretorio retractare: licentia data litigatoribus arbitro[e] dato ipſius audientiam qui eū[f] dedit, ante litis conteſtationem[g] inuocare[h]: et huiuſmodi petitione minime ꝓuocationis vim obtinēte.

Cum autē in cauſa capitali vel ſtatꝰ interpellatum fuerit: non per ꝓcuratores, ſed ꝑ ſeipſos appellātes cauſam ſuā agere oportet.

Unde Adrianus papa ait.

¶ Appellationē in cauſa capitali vel ſtatus interpoſitam per procuratorem exequi nō licet.

Siquando in cauſa capitali[i] vel cauſa ſtatus[k] interpellatum fuerit: non per exploratores[l], ſed per ſeipſos eſt agendum.

b ¶ Eademq;. argu. cōtra aduocatos, quia eadē cauſa dicitur appellationis cum principali. ſic. ſ. ea. ſi epiſcopus. ⁊. xvj. diſt. habeo. Arg. cōtra vj. q. iiij. oſtꝰ. Solu. eadē eſt cauſa, id eſt negociū: ſed non eſt idem iudicium: quia aliĳ ſunt iudices. Jo. ⁊ pronunciant appellationem iuſtam vel iniuſtā: vt. j. ea. §. vl. ſʒ in pori cauſa pronūciaꝰ de ipſo principali. et hoc notaui in queſtionibus meis. B. †

Appellationis cā eſt eadem cū principali.

¶ Siquis ¶ Caſus. Tria dicūtur i hac lege. Primū eſt ꝙ in vna cauſa ⁊ ſuper eodem articulo non licet tertio prouocare. Secundū eſt ꝙ ſententia prefecti pretorio retractari non poteſt. Tertiuʒ eſt ꝙ ſi in cauſa in qua ſecūdo appellatum eſt, datus fuit iudex delegatus: licet ab eo appellari non poſſit, recuſari tamen poteſt ante lit. conteſt. et implorari audientia delegantis.

c ¶ Tertio in eadem. Ergo qui bis appellauit, nō auditur tertio appellans. hoc ideo, quia preſumitur ꝙ totiens iuſte condēnatus ſit, ⁊ non grauetur. vnde idem poteſt dici ſm canones extra de appel. ſua nobis. Sed quid eſt quod dicit hic, aliquis poteſt recuſari, non tamen appellari ab eo: cum tamen a ſuſpecto iudice poſſit appellari: vt extra vt li. non conteſt. accedens. ĳ. ſ. e. quotiens. Item ſecundum decre. vbicūq; inhibeꝰ appellatio ⁊ recuſatio: vt extra eo. ſuper eo. ĳ. ⁊ ca. conſuluit. Sed dic ꝙ inhibeꝰ ſimplex ⁊ vaga recuſatio vbicunq; inhibetur appellatio: tamen expreſſe non poteſt inhiberi remediuʒ recuſationis: vt. C. de ſen. ⁊ interlo. om. iudi. l. vlt. Poteſt dici ꝙ tertio appellaꝰ non a ſentētia, ſed a ſuſpecto iudice. Sed qualiter poteſt hec lex ſtare: quia ſi iſte q̄ appellauit, impetrauit iudices: ipſe non poteſt eos recuſare: vt dixi. ſ. ea. a iudicibus. ſi aduerſarius eos impetrat: aut ante terminum appellationis, aut poſt terminum: ſi ante terminum, tunc litere non valent: vt extra de ap. oblate. ⁊ ca. ſepe. ſʒ ſi poſt terminū, ſtultus eſt impetrans ſi vtiꝰ literis illis, cum ſententia iam teneat: vt. j. ea. ei qui. Dicas ⁊ intelligas quando aduerſarius impetrat literas, ⁊ ante terminū appellationis, non ante terminū datū ab homine: ſed ante terminum appellationis datum a lege, qđ facere poteſt: vt. j. ea. appellatore. Uel intellige quando idem qui appellauit, impetrauit iudicem illum: quia eū poteſt recuſare propter nouam cauſam ſuperueniētem: vt extra de offi. deleg. inſinuante.

d ¶ Super eiſdem. ſ. ea. omnes. in prin.

g ¶ Litis ↄteſtationē. quia eſt dilatoria exceptio vt iij. qō. vj §. exceptio ſic. iij. q. v. q̄ ſuſpecti. de hoc dicemꝰ. j. iij. q. iij §. offeraꝰ. Et ſic patet ꝙ in cauſa appellationis eſt lis conteſtāda. extra de teſtamen. raynaldus. ergo ⁊ libellus eſt porrigēdus: tamen aliter fit de conſuetudine. Joā. Certe imo de conſuetudine porrigiꝰ libellus talis: Peto ſententiam cōfirmari vel infirmari latam inter me ⁊ talem. B.

Libellus eſt in cā appellationis porrigēdus.

h ¶ Inuocare. ⁊ iſtum recuſare.

¶ Cum autem. ¶ Caſus. Dicit Gratia. ꝙ cauſa ſtatꝰ vel criminalis ſi appellatum fuerit, non agitur per ꝓcuratorem. Et hoc probatur ſequenti cap. cuius caſus planus eſt. H. tamē intellexit idem ante appellationē, vt dicit in ſumma.

i Siquādo in cauſa capitali. j. v. queſtio. iij. in criminalibus.

k ¶ Status. In cauſa ſtatꝰ non cōſtituitur ꝓcurator niſi ille qui cōſtituit ſit in poſſeſſione libertatis: vt. liiij. diſt. frequēs. ⁊. C. de aſſer. tol. l. j. in prin.

l ¶ Per exploratores. i. procuratores. ſed in cauſa appellationis in his caſibus admittitur ꝓcurator etiam in cauſa criminali, ‡ in cauſa ſtatus: vt. ff. de ap. nō tātum. ⁊. ff. de libe. cau. l. j. vbi filius pro patre ⁊ ecōuerſo poteſt appellare, etiā ipſis inuitis: q̄ intereſt filiorum parentes habere liberos, ⁊ econuerſo: vt ibi.

‡ De hoc no. ff. de accu. l. vl.

l ¶ Per exploratores. Regulare eſt ꝙ per ꝓcuratorem nō agitur de crimine: ſed fallit de crimine iniuriarum: vt. iij. q. ix. §. niſi. Itē q̄s ſe excuſare poteſt de crimine conuentus ⁊ accuſatus per ꝓcuratorem. v. q. iij. reos. Itē excipere. extra de accu. veniens. ⁊. c. ſup his. Itē in leuibus criminibꝰ. ff. de accuſa. leuia. Itē ſi crimen non excedit penā relegationis: vt. ff. an per alium cauſe appellationis exerceri poſſint. l. j. Itē ſi agaꝰ ad pecuniariā penaʒ, licet infametur reus: vt in ea. l. Itē in crimine ſuſpecti. ff. de ꝓcu. nō ſolum. §. vlti. Iteʒ vbi quis aliū vult accuſare de ingratitudine. ff. de ꝓcura. ſed ⁊ he. §. j. Itē in actione populari interuenit ꝓcurator ad defendendū, ſed nō ad agendū: vt. ff. de popularibꝰ act. qui in populari. Itē ſm quoſdam per nūcium poteſt agi in cauſa criminali: vt extra de reſti. ſpo. literas. Itē cum cauſa nō eſt pure criminalis: vt extra de ꝓcu. tue. Itē per ſociuʒ litis agitur in cauſa criminali.

Procurator in cauſis criminalibꝰ interuenit q̄n̄q;.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

vt.iij.q.vj.hec quippe.ꝛ extra de do.ꝛ cōtu.cū dilecti. in princi.ꝛ.ij.q.v.ſtatuit.

¶ Tempus. ¶ Caſus. Modo oſtendit ꝙ annus vel biennium datur ad proſequendam appellationem.et hoc probatur.l.ſequenti.

Si qui appellat. ¶ Caſus. Queſituz fuit intra quod tempus debeat ꝗs appellationē ſuam proſequi. Et certe reſpōdetur ꝙ intra annum,ꝛ iuſta cā interueniente dabitur ei biēnium. Sz ſi intra hoc tēpus ſuaz appellationem non fuerit proſecutꝰ ſolꝰ vel cū aduerſario,rata manet ſentētia.

a ¶ Alius. Idez beneficiū dant antique decre. vt extra de appel.ex ratione.ꝛ.c.cū ſit romana. Similiter noue.extra eo.cōſtitutꝰ.hoc tamen tempus iudex poteſt arctare.extra eo.reprehēſibilis.ꝛ.c.cum ſit romana.licet ſit arg.cōtra.ff.de re iudic.l.iiij.§.ſi quis.vbi dicit ꝙ iudex beneficium legis nō poteſt diminuere.

Tempus autē exequēde appellationis annus eſt:vel ſi iuſta cauſa interceſſerit,biēniū. Unde in authenticis conſtitutione.xj.col.v.legitur.

¶ De eodem.

Si q̄ appellat,impertitur annus:intra quem ſm ſe cōmuniter vel litem exequatur:aut ſi iuſta interceſſerit cauſa,alius[a] annus[b] indulgetur:quo trāſacto lite nō cōpleta,maneat[c] ſentētia rata. Appellatore ceſſante cū vnꝰ mēſis[d] ſupereſt ex biēnio:licet victori ingredi vt reus queratur:quo ſiue inuēto[e] ſiue non ſuas afferat allegationes, vt vel confirmetur vel reſcindatur ſententia : omni[f] caſu abſente in expēſis condēnando. Neutro concurrēte poſt ſecūdum annū fatalem permanet ſententia. Cōſtitutione.ij.in collatiōe.iiij. Sed lis que ſperatur in cōſiſtoriū principis inferri abſqꝫ damno more, manet intacta donec ipſe faciat eā introduci,ꝛ a pceribus ſm morem dirimi. Si vero is qui appellauit,penitētia[g] ductus ab appellatione deſiſtere voluerit,nō prohibetur:ſicut in ſeptimo libro codicꝭ titulo de appellationibus imperatores Arcadius et Honorius ſtatuiſſe leguntur. Si quis libellos appellationis ingeſſerit: ſciat ſe habere licentiam ꝛ arbitrium ex penitētia commutandi[h],et ſuos libellos recuperandi,ne iuſte penitudinis humanitas amputetur.

Eſt autem quando appellationem interponi non eſt neceſſe. In eodem nāqꝫ libro et eodem titulo iidem imperatores decreuerunt.

Nominationes vero libellis vel edictis facte citra ꝯcilium

peruenit,qñqꝫ ſtatuit terminꝰ ad preſentādum ſe iudici appellationis : vt extra eo.cum ſit.ꝛ ca.ſignificauit.tertius terminus eſt qui ſtatuitur a lege,ſcꝫ annꝰ vel bienniū:ꝛ intra illum debet eſſe finita cauſa appellationis:vt hic,ꝛ.C.de tēp.ap.l.nemo.ꝛ.l.vl.circa mediū:ꝛ in auten.de ap.circa medium. col.viij. Hoc autez ſcias ꝙ terminum ſtatutū ab hoīe nō pōt altera pars p̄uenire:vt ex eo.ſe.pe.ſed terminū legalē poteſt preuenire,cū modicū ſupereſt de tēpore: vt hic dicit,ꝛ ex.e. oblate. Secundū legē antiquā poterat ꝛ debebat elapſa medietate termini legalis victor ſe exhibere iudici appellationis : vt C.de temp.appel. nemo. ſed tamen (vt patz ex illa decre.oblate) quandoqꝫ ante terminum poteſt altera pars pſeq̄ cauſaz appellationis, dū tamē altera pars nō p̄ueniat diligētiā alterius: arg. xvj. q. iij. placuit. ij.et extra de app. vt debitus.

e ¶ Inuēto. Hic patz ꝙ etiā in cauſa ap.partes ſunt citāde, ſi tñ altera pars nō venerit, iudex ea abſente pōt pcedere: vt hic dicit:q̄ priuilegiū eiꝰ eſt q̄ de ap.cognoſcit,ꝙ poſſit vna parte abſente litē audire: vt.C.de tēp.ap.l.vlti.§.pe. Si tñ abſens pbat iuſtā cauſam abſentie bene retractat qđ factū eſt: vt ex de ſen.ꝛ re iu.cum Bertholdus.

Appellanti diuerſa tēpora dāt ad proſequēdū.

b ¶ Annus. Si appellatur ad aliū q̄ ad principē,tūc videtur ſex mēſes dandi. Item ſi appellatur a delegato qui nō recipit appellationē,dantur tres menſes.C.e.ſi appellationem.ſed ſi a delegato principis : tūc nouem menſes.C.de temp.ap.l.ij.§.ꝙ ſi ſecundū.ſi a pedaneis iudicibus,tunc.ij.menſes.in auten.de iu.§.audiant ergo.col.vj.

c ¶ Maneat. Quia fingitur non prouocaſſe : vt.C.de temp.ap.l.vlt.circa fi.fuit tamen extincta ſentētia per appellationem:vt.ff.ad tur.l.j.in fi.ſed ante ſententiā appellans ſi non proſequatur appellationē,ſtabit iudicio eiꝰ a quo appellauit.extra eo.perſonas.nec poſt auditur appellans: vt extra eo.reprehēſibilis.ꝛ.c.conſuluit.ꝛ ca.perſonas. Io.niſi iterum grauetur.extra.e. vt debitus.ꝛ.c.directe.B.

¶ Appellatore. ¶ Caſꝰ. Dicit in hac.l.ꝙ ſi appellator nō pſequat intra bienniū,victor in vltimo mēſe debet adire iudicē:ꝛ requiſito reo,ſiue inueniatur ſiue non, pcedatur in cauſa,abſentē omnino in expenſis condēnando. Si vero neuter adiuerit iudicē intra bienniū, rata manet ſententia.

d ¶ Unꝰ mēſis. Hic habes ꝙ victor pōt preuenire legalē terminū appellationis p mēſem: vt.C.de tēp.ap. l.vlt.§.in his autē caſibus.ſed victa pars pōt quatuor diebꝰ preuenire: vt.e.l.§.precedēti. Et no.ꝙ triplex eſt terminus appellationis.qñqꝫ ſtatuit terminus ad iter arripiēdū: vt ex de ſen.ꝛ re iu.cū ex cauſa,extra de ap.

Appellatiōis terminus eſt triplex.

f ¶ Omni caſu.i.ſiue vincat,ſiue vincat : vt extra de ap.reprehēſibilis.ꝛ ca.ſepe.ꝛ.C.de iudi.pperandum. §.ſi autem.ꝛ.iij.q.iij.libellum,

¶ Illo. ¶ Caſꝰ. ulti?.l.hr.ſ.e.c.anterior.§.ad hoc.

¶ Si vero. ¶ Caſus. Modo oſtendit Gra.ꝙ quilibet poteſt ſue appellationi renūciare:etiā ſi libellos appellatorios receperit.ꝛ hoc pbat.l.ſequen.

g ¶ Penitentia.ff.de dona.q̄ ſarū.ff.de repu.ſi penituit.ff.locati.l.ſi in lege.§.penul.ff.de in ius vo.q̄uis. ff.de mino.ꝙ ſi minor.§.ſceuola.

g ¶ Penitētia ductꝰ. Intellige ſi penitet cū adhuc nihil intereſt aduerſarij.ff.de ꝯdi.ob cau.ſi pecuniā.poteſt tñ iterū appellare. extra de ap.directe.

h ¶ Cōmutādi. Sic extra de appel.ca.directe.quod tamē verum eſt re adhuc integra:quia ſi aduerſarius iam receſſiſſet,nō poſſet iſte mutare conſilium in iniuriam alterius.ff.de reg.iu.nemo.

¶ Eſt aūt. ¶ Caſꝰ. Supra dictū ē ꝙ licite ꝗs appellat. Nūc oſtēdit in q̄bꝰ caſibꝰ nō exigit appellatio.

¶ Nominationes. ¶ Caſus. Aliꝗs nominat ad aliquā dignitatē preter publicū cōcilium,dicit hic ꝙ talis no-

minatio non valet:nec ab ea neceſſe eſt,appellare.
a ¶ Publicum. Et cleri et populi:vt.xxiij.diſtin.epiſcopus,etiam abſentibus ad.xij.dietas vocatis:vt extra de electio.cum inter. ſi ſine periculo poſſunt vocari:vt extra de elec.qḋ ſicut. Hodie qui non poteſt intereſſe,hoc iurabit.
Intellige ſi a capitulo iuramentum requiratur alias nō eſt neceſſe. ꝑ ut ibi nō.
⁊ ſic poteſt cōmittere vices ſuas alicui ḋ eccleſia ſua: vt extra de elec.qz ꝓpt. De hac materia notaṫ.vij.q.j.fact⁹ eſt.et vocabūtur qui ſunt in ꝓuincia: vt extra eo.coram. Hodie ſtatur conſuetudini.ex̄ ḋ elec.in geneſi. Itē patet hic ꝙ licet omnes canonici elegerit aliquem ſeorſum nō conuocato cōcilio ꝙ electio nō valet lxiij.diſt.ca.j.
b ¶ Appellare. appellatio tamen tuetur electionem min⁹ bene factam vt extra de elec.conſiderauimus.

publicum[a],non valent:a quib⁹ nec appellare[b] neceſſe eſt. Definitiua[c] quoqz ſententia que condemnationem vel abſolutionem non continet,pro nulla habetur. Item ſententia citra ſolitum[d] ordinem iudiciorum a preſide ꝓlata,authoritatem rei iudicate nō obtinet. Item ſi ſententia lata fuerit cōtra res prius iudicatas[e] a quibus prouocatū non eſt,ſententie authoritatē non obtinebit,⁊ ideo appellare neceſſe non eſt. Item ſi ſententia contra ius[f] ſcriptum feratur:veluti dum defunctus et minor.xiiij.annis fuiſſe,et teſtamentū iure feciſſe dicitur: nullas vires obtinet:nec contra eam eſt neceſſarium auxilium prouocationis. Si vero contra ius litigatoris ſententia dicatur,veluti dum minor.xiiij.annis.xiiij.annū impleuiſſe,ac per hoc teſtamentum iure feciſſe pronūciatur: ad prouocationis remedium oportet cōfugere. Itē ſi plures iudices[g] dati ſunt,⁊ vnus tantū ex eis pronūciaſſe proponitur:nō videtur appellandi neceſſitas fuiſſe:cū ſententia firmitatem iure non obtinet.

¶ Definitiua. ¶ Hec eſt.viij.pars,in qua ponit.xx.caſus diuerſos. Jo.de fan.
¶ Caſus. Dicitur hic ꝙ ſentētia que abſolutionem vel condemnationem nō cōtinet/nulla eſt ipſo iure. Idem dicitur de ſententia lata contra ſolitum ordinem iudiciorum. Idem dicitur de ſententia lata contra ſententiam a qua non fuit appellatum,nec in his caſibus appellatio neceſſaria eſt.
Snia ē duplex
c ¶ Definitiua. Definitiua ſententia eſt que finē imponit negocio.ff.de arbi.qualem.et.xj.q.iij.ſummopere.alia omnis eſt interlocutoria.ſufficit tamen proferre verba que habent vim condemnationis vel abſolutionis:vt extra de verbo.ſignifi.in his. et.ff.de arbi.ḋḋ tamen.§.ſi arbiter. Item ſi continet condemnationem ſed tamen incertam:non valet: vt ſi iudex precipiat ſolui debitum:vt.C.de ſenten.que ſine certa ꝗtitate profertur.per totum.quandoqz etiam tenet ſententia licet non contineat condēnationē vel abſolutionē:vt in ſententia ſub conditione lata:vt.ꝟ.ea.biduum.
d ¶ Citra ſolitum ordinem.ſ.generalem.nam ſi primum ſententiatum fuerat de proprietate ꝗ̄ de poſſeſſione:licet hoc fieri non debuerit,tamen niſi appelleṫ, ſententia tenet.C.de ap.l.j.T.
Snia ꝯ rē iudica-tā q̄n valz.
e ¶ Judicatas. Niſi i cauſa matrimoniali.xxxv.q.ix.§.quia ergo. Et in crimie falſi.C.de falſa.querela. Et vbi negatur iudicatum.ff.que ſententia ſine appel.re.l.j.in princi. Et cum dolo omiſit exceptionē que competebat ex prima ſentētia:vt extra de ſen.⁊ re iudi.inter. que huic legi videtur cōtraria.ſed decre.itelligo ‡ cum aliquis ex certa ſcientia et ex dolo omiſit exceptionem, volens decipere aduerſariū:arg.ff.ad velle.ſi decipiēti.hec autem lex loquitur cum ex ignorantia omiſit exceptionem rei iudicate:vel etiā ſi ex certa ſcientia omiſit,ſed ideo omiſit quia non poterat eam tunc temporis probare.hoc enim non preiudicat: vt.j.e.q.vij.plerunqz. Item fallit.ff.de iureiur.admonendi.vbi retractatur prior ſententia propter periurium. Joā. Ego intelligo decre.inter.cū prima ſentētia nō valebat: vt ibi dicitur:quod poterat eſſe ex multis cauſis. B.
‡ Erdbō in Ui. hus ⁊c. ex̄ ḋ re. ꝑmu.c. pe. Ar.
¶ Item ſi ſententia. ¶ Caſus. Dicitur hic ꝙ ſi ſententia lata fuerit contra ius ſcriptum,nulla eſt ipſo iure: nec ab ea neceſſe eſt appellare: veluti ſi ꝓnuncietur defunctum fuiſſe minorem. xiiij.an. et rite teſtamentum feciſſe. Si aūt feratur ſententia contra ius litigatoris tūc eſt appellatio neceſſaria: veluti ſi pronūcietur minorē. xiiij. annum ipleuiſſe,⁊ rite teſtamentū feciſſe.
f ¶ Contra ius. niſi iudex eſtimet leges illas non iuuare cauſaz:vt.ff.de re iudic.cū prolatis.M. Sed hoc eſt falſum:quia error iudicis non debet excuſare ſentētiā: vt.ff.que ſententie ſine appella.re.l.j.in princi.et illa lex cum prolatis. loquitur quando contra ius litigatoris ſententiatum fuerit. Et ſic patet ꝙ ſententia lata contra ius litigatoris ꝗ̄tum ad litigatores tranſit in rem iudicatam: vt hic/et extra de ſen.et re iudi.cum inter.in fine.
Snia ꝯ ius litigatoris lata valet.
¶ Itē ſi plures. ¶ Caſus. Si plures iudices dati ſunt et vnus tantum pronunciauerit,nulla eſt ſententia ipſo iure:nec exigitur appellatio ipſo iure. Item ſi iudex punit aliquem vltra modum ſibi a lege prefixum,penam maiorem ꝗ̄ debeat irrogando: talis ſentētia non valet:nec ab ea appellari oportet.
g ¶ Judices. Siue iudices ſint ordinarij/ſiue delegati,ſiue arbitri,⁊ omnes ſint preſentes: quicquid maior pars ſtatuit,illud tenet:vt.lxv.diſtinctio.c.j.et.ij. et.ff.de re iudica.duo ex tribus. et.ff.de arbitris.item ſi.§.vlti.⁊.l.diem.§.ſi plures. niſi in ſolo caſu quem habes extra de reſcriptis.paſtoralis. Sed ſi in pari numero diſſentiant,tunc ſi ſint arbitri/neutra ſentētiarum tenet:vt.ff.de arbi.diem.§.ſi plures.et tunc iudex ordinarius coget arbitros aliquam perſonam eligere,cuius authoritati ſtetur: vt.ff.de arbit.item ſi.§.principaliter. In delegatis autem iudicibus tenet vtriuſqz ſententia,ſed ſuſpenditur quouſqz altera confirmetur a ſuperiore.ff.de re iudi.duo iudices, niſi velis dicere aliud eſſe in delegatis a principe: † vt.C.de appella.in offerendis.vbi dicitur ꝙ ſi diſſentiūt,eligant tertium. in ordinarijs vero ſi diſſentiant in pari numero/tenet ſententia pro reo lata niſi in cauſa liberali: vt extra de probaṫ.ex literis.ff.de re iudi.inter pares.ſimiliter tenet ſentētia lata ꝓ teſtamēto.ff.de inoffi.teſta.ſi pars. Tertius caſus ꝓ matrimonio:vt.xxxiij.q.j.ſi quis acceperit.⁊ extra de preſump.illud. Quartus in dote.ex̄ de ſnia et re iud.ca.ſi.vnde verſus. Stat teſtamētum, libertas,coniugiū,dos. Si ſint equales qui ꝓducūtur vtrinqz. Et hec que ſupra dixi,vera ſunt qn̄ omnes iudices ſunt preſentes,ſi autē quis abeſt, ⁊ non per contumaciam,ſentētia aliorꝫ nulla eſt: vt hic,⁊.ff.de arbi.itē ſi.§.vlt,⁊.l.ſeq.⁊ ex̄ de offi.delega.ꝗuis,et ca.cau-
Judices plures ſi in ſnia diſcordēt quid iuris.
† Nō ē in hoc vis:vt patet i eo qḋ le.⁊ no.ex̄ ḋ re iu.c.ſi. Sed ꝙ ſit i hoc vis vr̄ i eo qḋ not.ꝟ.lxv.di.ep̄s.in glo.ſi. Archi.

ſam. Jo. ꝛ ponit hodie decret. totam hanc diſtinctionē de ſenten. ꝛ re iudica. ca. vlti. B.

a ❡ Item cum certa. Quidā enī iudices poſſunt punire vſq; ad duos aureos: quidam plus: vt. C. de mo. mulc. illuſtres. ꝛ. l. ſequen. ꝛ tamē propter inopiā condemnati poteſt iudex ſententiā moderari: † vt. ff. de offic. p̄ſi. illicitas. §. pen. ꝛ. xxiii. q. v. c. i. ꝛ. C. e. eos. in fi. Sed nunquid vſq; ad modum legitimū valet: nō: argu. famil. hercisc. in hoc iudicio. Argu. cōtra. C. de dona. ſancimus. ꝛ extra de p̄ben. dilectus. i. ꝛ ca. niſi. ꝛ. xii. q. ii. ſi quos.

† Not. tñ q̄ ſi iudex minꝰ iudicat q̄ ſit lege ſtatutū illō qđ ē minꝰ pōt declarare ff. de iur. diuus. q. pene ꝓſecutio nō iudicis ſʒ legis auctoritati reſeruat. ꝟ. e. q. iii. §. notandū. ꝟ. ꝛ ꝟ. minus ꝛc. Archi.

❡ Venales. ¶ Caſus. Venales ſententie que a corruptis iudicibꝰ proferunt, nulle ſunt ipſo iure. Similiter ſi aliquis nominatus eſt ad honorē decurionatus qui eſſe nō poterat ꝓpter infirmitatem etatis, puta q: minor erat. xv. ānis: vel forte minꝰ grādeuꝰ: citra appellationem ſi probauerit ſe inhabilē, excuſatur.

b ❡ Venales. Sʒ ſi arbiter tulit ſententiā per gratiā, tenet: ſʒ datur doli exceptio. C. de arbi. l. iii. ff. ad treb. ſeruo. §. cum pretor. ſed ſi corruptus tulerit, nulla eſt ſententia, vt hic. et. C. ſi ex fal. alleg. l. vlti.

neat. Item cū certa[a] rōne et ſine certo iudices mulctare poſſunt. Si vero aliter cōtra ſtatutū legis modū, mulctāq; irrogauerint: qđ ꝯtra ius geſtum videt, firmitatē non tenet: et ſine appellatiōe poteſt reſcindi. Venales[b] quoq; ſentētias que in mercedem a corruptis iudicibus proferuntur: etiā citra interpoſite ꝓuocationis auxilium infirmas eſſe decretū eſt. Item ſi propter infirmitatem etatis ad honorem ad quem nominatus es, inhabilem te eſſe probaueris: pretermiſſa appellatione iniqua nominatio remouebitur.

Sunt etiam quorū appellationes non recipiuntur. Non enī poteſt recipi eius appellatio qui per contumaciam[c] abſens, cum ad agēdam cauſam negocio priꝰ ſummatim[d] perſcrutato vocatus eſſet, cōdemnatus eſt. Nullus etiam homicidarum, veneficorum[e] maleficorū, adulterorū, itēq; eorū qui manifeſtam violentiam commiſerunt, argumentis conuictus, teſtibus ſuperatus, voce etiam propria vitium ſceluſq; confeſſus † audiatur appellās. et hoc in notoriis[f]. In occultis autem ſi teſtibus productis, inſtrumentis prolatis, aliiſq; argumentis preſtitis, ſentētia contra eum lata ſit: ꝛ ipſe qui condemnatus eſt, aut minime voce ſua cōfeſſus eſt, aut formidine[g] tormentorū territꝰ aliquid contra ſe dixerit: prouocandi licentia ei nō denegat. Nulli quoq; officialium[h] a ſententia proprii iudicis prouocatio tribuatur: niſi in eo tantum negocio quod ipſe ciuili ratione ſuper patrimonio forte apud ꝓprium iudicem inchoauerit. Quotiēs etiam fiſcalis[i] calculi[k] ſatiſfactio poſtulatur: aut tributum expoſcitur: aut publici[l] aut priuati[m] debiti euidentis atq;[n] conuicti redhibitio flagitatur: appellatione excluſa neceſſario in contumacem vigor iudiciarius exercetur.

Ab executore ſentētie appel

❡ Sunt etiam quorū. ¶ Caſus. Modo oſtenditur qui non admittuntur ad appellandum: ꝛ numerantur hic ſeptem perſone que appellare non poſſunt: ſcilicet contumax, homicida, veneficus, maleficus, adulter, raptor publicus: ſimiliter conuictus teſtibus, et confeſſus ſuum ſcelus non auditur appellans. Si autē conuictus ſit, et non confeſſus, vel confeſſus metu tormentorum: auditur appellans. Et ſunt hec omnia. C. quorum appella. non recipi. l. ii. hec autem verba, Hoc in notoriis, in occultis autem. ſunt verba Gratiani: poſtea que ſequuntur, ſunt verba legis.

c ❡ Per contumaciam. Sic. i. xxiiii. q. ne. iii. de illicita. niſi veniant iudice ſedente pro tribunali. ff. de in integrum reſtitutio. diuus. Item bene audietur appellatio contumacis qui preſens eſt: vt. ff. de appellatio. creditor. §. miſſus.

Miſſio i poſſeſſionē ñ eſt ſtatum facienda.

d ❡ Summatim. Id eſt ſemiplene inquiret iudex de negocio cum aduerſarius abeſt. non enim ſtatim abſente aduerſario mittet preſentē in poſſeſſionem: ſed faciet ipm iurare q: credebat ſe iuſte litigare: ꝛ ſic intelligitur qđ eſt ex vt lit. nō cōteſt. qm frequenter. in fi.

❡ Nullus. ¶ Verba ſunt. l. ii. C. quor. appel. nō reci.

e ❡ Veneficorum. Idem eſt in aliis: vt extra de ſponſa. ex literis. ii.

f ❡ Et hoc in notoriis. Illud de ſuo ponit Gratianus et male: i notoriis enim non eſt opus teſtibus. ꝟ. e. q. i. de manifeſta. nec in notoriis appellari pōt: vt extra eo. cum ſit. ꝛ capi. peruenit. Si ergo hec duo, conuictio et confeſſio cōcurrunt, non auditur appellans: q: ſola ꝯfeſſio in crimiali nō nocet, nec etiā in ciuili ſm quoſdā quin poſſit appellare. ff. de confeſ. cum fideicommiſſum. ſed cōtra ꝟ. e. quicunq;.

Notoriꝰ non ... teſtibus nec appellare poteſt.

† Cōtra l. ...

g ❡ Formidine tormentorum territus. i. xv. q. ſe. vi. capitu. i.

❡ Nulli. ¶ Caſus. Officialis p̄ſidis prouincie vel alterius preſidētis in adminiſtratiōe vel officio ſuo deliq̄t: de quo poſtea conuictus et condemnatꝰ a ꝓprio iudice volebat appellare. Queritur an poſſit: Et certe dicitur q: nō poteſt. ſi tamen condemnatus eſſet in cauſa ciuili ſuper patrimonio ſuo, bene admittitur ad appellandum.

h ❡ Officialium. Ut executori vel tabellioni qñ delinquit circa ſuā adminiſtrationē: q: preſumit q: iudicē offenderint: ꝛ q: nō preſumit q: iudex iniuſte contra eū aliquid faciat. Item q: nō poteſt abeſſe a curia.

❡ Quotiens. ¶ Caſus. Ponunt hic quatuor caſus in quibus non appellat. ſ. cū ratio cōputationis poſtulatur a procuratore fiſci: vel cū petitur tributū: aut cum debitū publicum. i. fiſci, vel priuatum. i. ceſaris, de quo aliquis eſt euidenter conuictus, flagitatur.

i ❡ Quotiens etiam fiſcalis. i. quotiens ab aliquo ratio adminiſtrationis requiritur: ꝛ intellige qñ euidens eſt tributū: alioquin ſecus: vt. C. de ap. qm nonnulli. patet ergo q: in tributis non appellatur: ergo nec in decimis: cū decime ſint tributa egentium animarū: vt. xvi. q. i. decime. ꝛ eſt expreſſum extra de deci. tua. in fi.

Appellari nō pōt in tributis et decimis.

k ❡ Calculi. Id eſt computationis.

l ❡ Publici. Id eſt fiſci.

m ❡ Priuati. i. de proprio patrimonio imperatoris: qđ reſpectu fiſcalium priuatum dicitur.

n ❡ Atq;. pro id eſt.

❡ Ab executore. ¶ Caſus. Iudex mandat officiali ſuo

vel aliũ vt mandetur ſentẽtia executioni. Querit̃ vtrũ a tali executore ſit appellandu3? Et certe dicit̃ q non, niſi modum in exequẽdo excedat. Similiter ſi aliquis appellat ne teſtamẽtũ aperiatur, vel ne heredes ſcripti mittantur in poſſeſſionem, non auditur: ⁊ appellator ⁊ iudex qui recipit talem appellationem, puniuntur in .xx. libris argenti.

a ¶ Nõ poteſt. diſtingue tamen, q2 aut executor habz merã executionẽ, aut mixtã. Si merã, non appellatur ab eo niſi mandati fines excedat vt hic dicitur: et ſi ſuſpectus eſt, non appellatur ab eo: vt extra de appel. nouit. niſi obijciat̃ crimẽ falſi coram eo, tunc em̃ ſuperſedebit executiõi: vt extra de crimine falſi. ſuper eo. ⁊ C. ſi ex falſis iſtrumen. iudicati. ⁊ de tali executore loq̃tur lex. C. de execu tione rei iudica. ſi vt pponis. ⁊ extra de ſenten. ⁊ re iu. decetero. Quãdoq3 dicit̃ executor q̃ habet mixtam executionẽ: ⁊ talis poteſt recuſari, ppter ſuſpitionez. extra de offi. dele. ſuper queſtionũ. §. ſi vero. de tali loquitur .xxv. q. ij. ⁊ ſi nõ cognitio. ⁊ talis executor audiet ⁊ admittet exceptiones rationabiles, quãtumcũq3 abſolute ei ſcribatur: vt extra de offi. delega. ex parte. et extra de etate ⁊ qualita. cap. eam te. ⁊ extra de reſcriptis. cum adeo. Item licet mixtus ſit executor, non poteſt appellari a grauamine vel iniuria: vt. C. de appella. ſi quis. Item videtur q differenda ſit executio ſi incontinẽti volo probare ſententiam iniuſtam: vt extra de teſti. veniens. ij. ⁊. ff. de iudi. ſi pretor. De hac materia plene inuenies .xxv. q. ij. ⁊ ſi non cognitio.

b ¶ Defuncti. Arg. contra extra de appella. qua fronte. in parte deciſa, ſed ibi debitum erat liquidum: vnde ibi valebat appellatio ne corpus ſepeliretur ante ſatiſfactionem.

c ¶ Patuerit. No. qđ dicit patuerit. ex hoc eſt arg. q ſatis eſt, p illo q̃ intẽtauit poſſeſſoriũ, q aliquã preſumptionẽ p ſe habeat, l3 nõ perfecte pbet.

d ¶ Poſſeſſionem. quia ibi non auditur appellão, vel aliqua exceptio niſi prius fiat miſſio in poſſeſſionez: vt C. de edic. diui adri. tol. l. ij.

e ¶ Ignauam. Not. iudicem puniri qui recipit friuolas appellationes.

Executor an poſſit recuſari, et ab eo appellari.

Arg. ad hoc lex. diſt. nullus iniuriis. circa fi. Jo. d. f.

Appellationes friuolas recipiens puniuntur.

lari non poteſt[a], niſi forte executor ſententie modum iudicationis excedat. Si q̃s etiã auſus fuerit puocare ne voluntas defuncti[b] teſtamento ſcripta reſeretur: vel ne hi q̃s ſcriptos patuerit[c] heredes, in poſſeſſionẽ[d] mittãtur: ⁊ is cuius de ea re notio erit, appellationẽ receperit, ⁊ iudex q̃ tã ignauã[e] conniuẽtiã adhibuerit, ⁊ litigator q̃ tam importune appellauerit .xx. librꝫ argẽti mulctẽtur. De poſſeſſione etiã ⁊ eius momento[f] ſi cauſa dicatur, que ſententia interlocutoria appellatur: q̃uis prouocatio interpoſita fuerit, tñ lata ſentẽtia ſortiat̃ effectũ[g]. Quandoq3 vnam ⁊ eandem plures ſimul reportant cõdẽnationẽ, nec diuerſitas factorũ ſeparationez accipiet: quo caſu[h] ſi oẽs appellauerint, et vno ex his agente eorum appellatio iuſta pronũciata fuerit, emolumentũ victorie etiã ad alios[i] pertinebit. Si autẽ vn9 tantum appellauit, eiuſq3 appellatio iuſta pronunciata eſt, ei quoq3 prodeſt qui non appellauit. Q3 ſi etatis[k] auxilio vn9 ↄtra ſentẽtiã reſtitutionẽ impetrauerit: maiori q̃ ſuo iure nõ appellauit, hoc reſcriptum non pdeſt. Iudicibus autẽ non ſolũ ſuſcipiẽde appellationis neceſſitas videtur impoſita, verũetiam .xxx. dierum ſpatia ex die ſententie definita ſunt: intra que geſta[l] vna cum relatione[m] litigatoribus cõuenit preſtari[n]. Similiter arbiter appellationẽ ſuſcipere ⁊ relationem dare cõpellitur ſi delegatus fuerit. Litigatorib9 vero copia eſt etiã ſine ſcriptis libellis illico voce appellare cum res iudicata popoſcerit, tam in ciuilibus q̃3 in criminalib9 cauſis. Ab eo autem qui de appellatione cognoſcit, nõ poteſt fieri recurſ9 ad iudicẽ a quo fuerit prouocatu3. Quapropter remittendi litigatores ad prouincias remotam ſibi occaſionem atq3 excluſam penit9 intelligãt: cum ſuper omni cauſa interpoſitam prouocatio-

¶ De poſſeſſione. ¶ Caſus. Si pnũciatum fuit de aliquo mittendo in poſſeſſionem cauſa reſtitutionis, vel alia de cauſa, appellari nõ debet: ⁊ ſi fuerit appellatũ, nihilomin9 mandabit̃ ſententia executioni.

f ¶ Momento. i. de momentanea poſſeſſione. momẽtaneam poſſeſſionem vocat illam q̃ reſtituit̃ ei q̃ ſpoliatus eſt: ⁊ vocat̃ momẽtanea, quia apta eſt p momentum durare ſi aduerſari9 in momẽto pbet de pprietate. Joan.

Poſſeſſio momentanea.

g ¶ Effectu3. ſecundũ canones tamen appellatur a momentanee poſſeſſionis ſentẽtia: vt extra de teſti. ſignificauerũt. vbi ab interlocutoria intra .x. dies eſt appellandum. extra de elec. cũ dilect9. extra de appel. ſuper eo. ij. et extra de reſti. ſpo. ex cõqueſtione.

¶ Quandoq3. ¶ Caſ9. Dicitur in hac. l. q ſi plures ſuper eadem re vna ſententia ↄdemnent̃, et oẽs appellauerint: vno tantũ illorum pſequente appellationem et obtinente, prodeſt omnibus. Idẽ eſt ſi vnus illorũ tantum interiecit appellationem, ⁊ obtinet. Nam ſi appellatio iuſta pnũciet̃, victoria vni9 pdeſt oib9. Si autẽ aliq̃s illorꝝ q̃ eſt minor .xxv. annis, fuerit reſtitut9 ratione minoris etatꝫ: hoc nõ pdeſt maiori q̃ nõ appellauit, ⁊ q̃ cũ minore ſimul fuerat cõdẽnat9.

h ¶ Quo caſu. vt in duob9 reis debendi.

i ¶ Ad alios. vt. ſ. e. q. v. ſtatuit. ⁊. c. interrogatũ.

k ¶ Etatis. Niſi ſint cõnexa. ff. de minorib9. etiã. ⁊. l. tutor. ⁊. ff. queãdmodũ ſerui. amit. ſi cõmunẽ.

¶ Iudicib9. ¶ Caſ9. Dicit̃ hic q officiũ eſt iudicis ordinarij appellationẽ recipere: ⁊ intra .xxx. dies a tẽpore ſentẽtie cõputãdos geſta cauſe litigatorib9 pbere vna cũ relatione. Idẽ dicit̃ in iudice delegato. Et dicit̃ relatio ipſi apoſtoli q̃b9 iudex eximit appellantẽ a ſua iuriſdictione, vel reſponſiones vtriuſq3 partis. Dicit̃ etiã q ſi litigator ſtatim poſt ſententiã voluerit appellare, hoc poteſt facere viua voce, ⁊ ſine ſcriptis: ⁊ hoc tam in ciuili negocio q̃3 in criminali.

l ¶ Geſta. i. allegationes. C. de rela. l. ij.

m ¶ Relatione. i. reſponſionib9 partium.

n ¶ Preſtari, etiam non appetentibus. C. de ap. eos. in fi. §. j.

¶ Ab eo. ¶ Caſus. Dicit̃ hic q a iudice appellationis

nō debet remitti cauſa ad iudicem a quo fuerit appellatum: cum iudex appellationis pnunciare debeat appellationem eſſe iuſtam vel iniuſtam: quod vix faceret iudex a quo appellatur.

a ℂ Pronunciare. Etiā ex prioribus inſtrumētis, vel etiam ex nouis: vt C. de tēpo. appel. per hanc. C. de ap. eos. §. j. nouas em̄ cauſas appellationis poteſt audire iudex: vt extra de appella. ꝯſtitutis. in fi. ff. de appella. ſcio, in fi.

nem vel iniuſtam tantū liceat pronunciare[a] vel iuſtam.

Hec om̄ia in. vij. lib. Cod. inuenies a titu. de appellationibus. vſqꝫ ad tit. ne liceat i. vna eademqꝫ cauſa.

ℂ Queſtio. vij.

Quod vero[b] laici in accuſatione ep̄oꝝ nō ſint audiēdi, Euariſt⁹ papa teſtat̄, dicens. †

ℂ Laici in ep̄oꝝ accuſatione non ſunt recipiendi.

Non eſt a plebe aut a vulgaribus hominib⁹ arguēdus vel accuſand⁹ epiſcopus licet ſit inordinatus: quia pro meritis[c] ſubditorum diſponitur a deo vita rectoꝝ. Ideo iſta dico, qꝛ inſidiator bona ſepiſſime ſolet ꝯuertere in malum, ⁊ in electis ponere maculam.

Itē Sylueſter pa. ℂ Laic⁹ clericum non accuſet.

Nullus laic⁹ audeat clerico[d] crimen inferre.

Item Marcellus papa.

ℂ De eodem.

Laico nō liceat quemlibet clericū accuſare.

Item Julius papa.

ℂ Anathematizat⁹ ſacerdotes accuſare nō poteſt.

In ſancta Nicena ſynodo ſtatutum eſt, vt nemo anathematizatus[e] in noſtrā ſuſcipiatur accuſationeꝫ: nec illi qui nos in ſuam nolūt recipere accuſationē, cū nos ſuper illos[f] ſciamus a dn̄o cōſtitutos, nō illos ſup nos: ⁊ ſicut maior nō poteſt a minore iudicari, ita nec obligari[g]: qꝛ rarū eſt omne quod magnū[h] eſt. Portemus onera omniuꝫ qui grauantur. Quinimmo hec portat in nobis beat⁹ Petrus apoſtol⁹: cuius vice fungimur legatione, ⁊ cui⁹ regula informamur: quatenus ei⁹ fulti auxilio nunc ⁊ in perpetuum ab omnib⁹ tueamur aduerſis. Item Euſebius.

ℂ De eodem.

Iudex appellationis an poſſit de pncipali cognoſcere.

a ℂ Pronūciare. Pone ergo q aliqui ſit cōmiſſa cauſa ap. iudex ille pnūciat appellationem iuſtā: nunqd icipiet de nouo cognoſcere de principali negocio? hec lex videtur velle q non, ſꝫ q poſſit: eſt arg. ex̄ de teſt. raynucius. in fi. et. C. de re. cre. generaliter. §. ſin autē. in fi. ⁊ in aut̄. de ſan. epiſ. §. ſi qs cōtra aliquē. col. ix. ⁊ ex̄ de appel. vt debitus. in fi.

† Adde q ſi ʒi habileꝫ accuſatorē nō opponitur, vꝫ iudiciū. l. hos accuſare. §. l. iulia. ⁊ ibi bar. et. l. ſi placet. ff. de accuſa.

Quod vero. ¶ Hec. q. diuiditur in. vij. partes. In prima parte pbat per. xij. autho. ſanctoruꝫ patrum q laici clericos accuſare non poſſunt: ⁊ qꝛ ſunt minores: ⁊ qꝛ ad eundē ordinē pmoueri nō poſſunt: et qꝛ eos nō recipiūt in ſua accuſatione: et (qđ eſt validi⁹) qꝛ oppido eis ſunt infeſti. Scđa ibi: His authoritatib⁹. Tertia ibi: Huic oppoſitiōi. Quarta ibi: De his. Quinta ibi: Itē penitētes. Sexta ibi: Itē cum balaam. Septima ibi: Item illud. Io. de fan.

ℂ Caſus. Hic intitulatur. vij. q. qua queritur an laici ſint admittēdi ad accuſationē ep̄oꝝ, vel clerici inferiores vel monachi. ⁊ allegat G. p vtraqꝫ parte. ⁊ pmo q nō admittant: ⁊ poſtea q admittant: opi. plures faciēdo, ⁊ inferendo ſolutiones. Quid autē iuris ſit de hoc, in ſumma huius queſtionis inuenitur.

Laici an poſſint clericos accuſare.

b ℂ Qđ vero. ſm Baz. laici ſi ſunt bone fame, admittunt ad accuſationē clericoꝝ: arg. j. e. clericos aut laicos. ⁊ G. idē ſentit. Alij dicūt q laic⁹ ppriū p̄latū ppter delictū accuſare poteſt: qꝛ ſua intereſt habere prelatū bonū: vt dixi. xxiij. diſt. illud. Communior eſt opinio q non poſſit niſi ſuā iniuriā pſequatur: vt. iij. q. vj. omnibus. extra de teſti. decetero. ⁊. ea. q. j. prohibentur. niſi in crimine hereſis. j. ea. ſacerdotes. ⁊ capi. oues. ⁊ in ſimonia. extra de ſimo. tāta. ⁊ in crimine leſe maieſtatis. xv. q. iij. ſane. C. de epiſ. ⁊ cle. ſi quēqꝫ. ⁊ i crimine ſacrilegij ſm quoſdā. xvij. q. iiij. §. qui autē. ⁊ in crimine lapidationis: vt. xij. q. ij. non liceat. vt dixi. xvj. q. j. conſtitutū. In his autē oībus ita demū admittūtur, ſi bono zelo denuncient crimina. extra de ſimo. licet hely. in fi. ⁊ ſi accuſatus fuerit vite ſuſpecte. ⁊. e. q. j. in primis. quia ſi accuſat⁹ eſt ſuſpecte vite, admittūtur laici male vite. ſi autē bone vite: tunc tantū laici bone vite. ex̄ de ſimo. per tuas.

Clerici clericos accuſare pōt.

Clerici vero cōtra clericos admittuntur, niſi ſint criminoſi vel irregulares: vt. j. ea. preſumūt. ⁊ ca. lator. et ca. ipſi ap̄li. tales tamen q ſunt irregulares, bene admittūtur ad accuſationem eorū qui ſunt eiuſdem ordinis cum eis vel inferioris: vt. j. e. ipſi ap̄li. ⁊. c. teſtes. ſimil̄r monachi audiunt. ex̄ de accu. ex parte. ⁊. c. olim. ⁊ hecꝗa ſunt de ſolenni accuſatione. Sꝫ in denūciatione criminis (vt dicunt qdaꝫ) omnes admittunt: argu. xxiij. q. j. quiſqs. ⁊ qꝛ cuilibet dictum eſt hoc, Si peccauerit in te ⁊c. xxij. q. v. hoc videtur. xxiij. q. iij. tam ſacerdos. Arg. ꝯtra. xxxv. q. vj. ep̄s in ſynodo. ⁊ extra de accuſa. cum oporteat. Quid iurꝭ ſit de hoc, not. ⁊. e. queſt. j. ſi peccauerit.

Clerici laicos accuſare nō poteſt.

Non eſt. ¶ Caſ⁹. Querebat hic an laici poſſint accuſare ep̄m ſuū male ⁊ inordinate viuentē. Et reſpondet q nō, duab⁹ rationibus. Una eſt, qꝛ p meritis ſubditoꝝ qn̄qꝫ dant mali prelati: ⁊ qꝛ diabol⁹ qn̄qꝫ infamat bonos, ⁊ bona cōuertit in malum.

c ℂ Pro meritꝭ. j. viij. q. j. audacter. ⁊. vj. q. j. ex merito.

d ℂ Nullus laicus. ¶ Clerico, vel moniali, extra de accuſa. meminimus. †

In ſancta. ¶ Caſus. Querebat a Julio papa vtrū excommunicati vel laici poſſint clericū accuſare. Et reſpondet q non admittuntur excommunicati nec laici: ⁊ hoc pbat pluribus rationibus. Una quia nō recipiūt clericos in ſuam accuſationē: ⁊ quia clerici ſunt ipſis maiores: ⁊ quia portant onera omnium, ⁊ fungūtur vice apoſtolorum.

† Iſte decret. loquitur de laico inimico ⁊ ſic nō pbat primo ſic pro. ar. a ſtilo probat ... ibi not.

e ℂ Anathematizatus. j. iij. queſt. iiij. nullus. hoc pprie eſt. vel id eſt ſeparatus a conuerſatione clericoꝝ: quia laic⁹. j. e. laici. ⁊. xxiiij. queſt. iij. certuꝫ. ⁊. vj. queſt. j. illi qui. ⁊ ca. omnes.

f ℂ Super illos. ⁊. diſt. x. certum. ⁊ ca. ſuſcipitis.

g ℂ Ita nec obligari. i. accuſari. xxj. diſt. inferior.

h ℂ Quod magnum. ⁊. diſt. xciij. legimus. Io.

Laicos. ¶ Caſus Dicitur hic ꝙ laici nō admittun tur ad accuſationem clericorum quatuor rationi bus: quia nō ſunt eiuſdem cōuerſationis cum clericis: et qꝛ ſunt clericis inimici: ꝛ qꝛ nolunt imitari grauitatē eorꝫ: ꝛ qꝛ nolūt accipere clericos in ſuā accuſationem.

d ¶ Agāt. Si prelati ſunt heretici/vel excōmunicati vel non ſeruant canones, vel ſimoniaci, vel notorij fornicatores: tunc poteſt recedi ab eis ante ſentētiam. xix. diſt. nullus. vj. q. vlti. ſane. xxxij. diſtinct. nullus. in alio crimine ante ſniam nō eſt recedendū ab eis. viij. q. iiij nonne. et. xv. q. vj. ca. vlti. Jo. hoc corrigit pro parte extra de temp. ordi. ca. ſi. B.

a ¶ Laicos. Certū eſt ꝙ laicus, pſequēs propriam iniuriam admittitur ad accuſationem clerici corā clerico iudice vt extra de teſti. decetero. Nūquid ergo ꝛ econuerſo clericus admittitur ad accuſationem laici corā laico iudice ſi proſequat ſuam iniuriam? Dicūt quidam ꝙ nō. nam vbi crimen irrogat penam ſanguinis/ cleric⁹ intereſſe non poteſt: vt. xxxiij. q. vl. his aquibus. ſed ſi nō irrogat penā ſanguinis / bene pōt. Alij dicunt ꝙ in nullo crimine clericus poteſt accuſare laicū: arg. xj. q. j. nullus. qꝛ non poteſt in crimine teſtari cōtra ipſum. xj. q. j. teſtimoniū. et ſic fallit regula que eſt. iiij. q. vj. oibus. agat ergo cleric⁹ ciuiliter de crimine.

b ¶ Nō accuſaſſe epōs. In hoc. c. aſſignant tres rationes quare laici nō admittunt contra clericos. quarta aſſignatur. ſ. e. q. c. j. quinta eſt qꝛ magnū eſt ꝙ clerici accuſent ab eis: vnde debet eſſe rarum: vt. ſ. ea. pxi. ca. Jo.

Laicos[a] non accuſaſſe epiſcopos[b] hactenus obſeruatum et conſtitutū eſt: quia nō ſunt eiuſdē conuerſationis: ꝛ oppido eis quidā infeſti exiſtūt: quippe cū vita eorum et cōuerſatio debeat eſſe ſecreta, et a laicorū actib⁹ remota: nec ab eis impeti debēt etiā qui eorꝫ caſtitatē ꝛ grauitatem nolūt imitari: maxime cū eos nolunt recipere in ſuis accuſationibus.

Item Fabianus papa.

¶ Nec clerici i accuſatiōe laicorum, nec laici in accuſatiōe clericorum ſunt ſuſcipiendi.

Sicut ſacerdotes vel reliqui clerici a ſecularium laicorū excludūtur accuſatione: ita illi ab iſtorū ſunt excludendi ꝛ alienandi criminatione. ꝛ ſicut illi ab iſtis, ita et iſti ab illis non recipiuntur: quoniam ſicut dñi ſacerdotum ſegregata debet eſſe conuerſatio ab eorum conuerſatione, ita et litigatio: quia ſeruū dei non oportet litigare[c], ſed mitem eſſe ad omnes.

Itē ex conci. Maguntino.

Decretū eſt vt pbr̄i ſuos plebeios et accuſare ꝛ atteſtioniare poſſint. Si autē neglexerint, ſui gradus periculo ſubiacebunt.

Item Clemens.

¶ Laici clericos accuſare nō debent.

Sacerdotes ꝛ reliqui ſacre eccl̄e miniſtri, oēſq; plebes epiſcopos ſuos diligere debent, ꝛ eorum preceptis obedire, etiam ſi ipſi aliter (qđ abſit) q̄ꝫ debent agant[d]. niſi in fide errauerint.

Item. ¶ De eodem.

Qualis cōdemnatio eis immineat qui i patres peccāt, diuina ſcriptura oſtēdit dicēs. Si em̄ cham[e] qꝛ nō operuit pudenda p̄ris, maledictus eſt: multo ampliori[f] cōdēnatione digni ſunt qui patribus legatione dei fungētibus contumeliā inferunt.

Perſone inferiorū ordinum in ſuperiorꝫ accuſationem recipiende non ſunt.

Unde Sylueſter papa.

¶ Minores non debēt accuſare maiores.

Clericus[g] aduerſus exorciſtam, exorciſta aduerſus acolythū, acolythus aduerſus ſubdiaconū, ſubdiaconus aduerſus diaconum, diaconus aduerſus preſbyterum, preſbyter aduerſus epiſcopum accuſationē dare aut teſtimoniū ferre non valet.

Item zepherinus papa.

¶ De eodem.

Maiorꝫ[h] quiſpiā, minorū accuſationibus non impetatur[i]. Item Anaclet⁹ papa. ¶ De eodem.

Sentētia cham filij noe damnātur qui ſuorum doctorum vel prepoſitorum culpam produnt[k], ceu[l] cham qui verenda patris non operuit.

Qualis cōdēnatio. ¶ Caſus. Dicitur ꝙ q̄libet debet obedire ſuo prelato: nec ei detrahere: et hoc probaṫ exēplo chā qui maledict⁹ fuit quia non operuit pudenda p̄ris ſui. ſed multo fortius eſſent maledicti q̄ patribus ſuis ſpiritualibus detrahunt, et contumelias inferunt.

e ¶ Cham. xxiiij. q. iij. §. ſed qui.

f ¶ Ampliori. argu. ꝙ in eodē gn̄e delicti plus peccamus erga p̄res ſpirituales q̄ꝫ carnales: vt. xxx. q. iij pictacium.

¶ Perſone. ¶ Caſus. Oſtē ſū eſt ſupra ꝙ laici nō admittūtur ad accuſationē clericorꝫ. modo oñdit ꝙ clerici inferioris ordinis nō admittunṫ ad accuſationē ſuperiorꝫ. vſq; ad §. his auctibus.

Clericꝰ. ¶ Caſus. Querebatur a ſylueſtro vtrū minores clerici irregulares vel infames poſſit accuſare ſupiores. ꝛ certe reſpondet ꝙ nō: nec ꝯtra eos teſtificari poſſunt.

g ¶ Cleric⁹. hoc capi. nō tenet. Uel loquiṫ de his q̄ ꝓpter irregularitatē nō poſſunt ad altiora ꝓmoueri/ vt bigami, ꝛ corpore vitiati. al's eſſet ꝯtra oēm rationem ꝛ vt. j. ea. lator. Et dic clericus. ſ. pſalmiſta ꝛ oſtiarius.

h ¶ Maiorum. ¶ hoc. c. ſimiliter non tenet.

i ¶ Impetaṫ. criminoſe/ ſi de clericis intelligas.

k ¶ Sententia. Cham ꝛc̄. ¶ Produt. tales deponuntur. xlvj. diſt. accuſatores.

l ¶ Ceu, id eſt ſicut.

Sicut. ¶ Caſus Sicut clerici remouētur ab accuſatione laicorū, ita ꝛ laici remoueri debent ab accuſatione clericorum: quia ſicut diſcreti ꝛ ſeparati ſunt laici a conuerſatione clericorum: ſic etiam debent eſſe clerici diuiſi ab accuſatione laicorum.

c ¶ Litigare. extra de ſyndi. c. vno.

Sacerdotes. ¶ Caſus. In hoc ca. dicitur ꝙ quilibet inferior prelato ſuo obedire debet etiā ſi malus ſit, niſi erret in fide.

Clericus a laici accuſare nō poteſt.

Prelati criminoſi añ ſētētiaꝫ derelinq̄ p̄nt.

Iſta glo. reputaṫ ſing. ꝑ doc. ad hoc ꝙ ab epō non ſeruāte canones pōt recedi vt ab excō municato.

Peccam⁹ pl⁹ erga patres ſpūales q̄ꝫ carnales.

Dicit lau. patres ſpiritales dn̄r ſacerdotes. vj. q. j. ſacerdotes. ꝟ. hi q̄dē. al's eſt. c. ꝑ ſe.

a O Ues. ¶ Eum. criminoſe. ſi de clericis intelligas: dic/hoc cum prelatus eoꝝ eſt bone opinionis.
b ¶ Oris. Id eſt locutionis.
c ¶ Gladio. Id eſt lingua.
d ¶ Reprehendenda. i. reprehenſibilia. ſ. ea. nos. ſiue ſit cõtra. ſ. xxj. diſtinc. nolite. ſ. vj. q. j. oues.

neat: quod ſi non fecerit/excõmunicet. Secũda ibi: Et paulopoſt. Tertia ibi: hec et alia.
f ¶ Suſpitionib⁹. Suſpecti ab accuſatiõe et teſtimonio repelluntur. ſ. ea. teſtes. iij. q. v. accuſatoribus.
g ¶ Sacerdotes. Id eſt ſimoniacos.

¶ His authoritatibus. ¶ Hec eſt. ij. pars q̃onis/i qua vult ꝓbare ꝙ laici ſi boni ſunt accuſãt clericos. ſed hmõi allegatio ſuperficialis eſt: q̃a aliter canones intelliguntur. hoc tñ ꝓbare nitit̃ p. ix. authorit. Io. de f.
¶ Caſus. Modo concludit Gra. ex ſupradictis ꝙ ſubditi laici vel clerici nõ accuſant ſuos prelatos: ſed dicit G. ꝙ hoc intelligẽdum eſt de infamibus ⁊ crimioſis/q̃ parati ſunt reprehendere ſuos p̃latos. et hoc probat per ſequentia.
e ¶ Laici. Nolunt imitari. Propt̃ hoc verbũ inducit G. hoc ca. Sed hic vacat arg. a ↄ̃rio ſm̃ h. et Lau. vñ ſubaudi maxime. Hic videas qđ no. lxxxj. diſt. pbr̃. in glo. cũ capit̃ ⁊c̃. Archi.
¶ Caſus. Queſitum fuit ab Anacleto vtrũ epiſcopi poſſint accuſari a malis hoib⁹ ⁊ ſcelerat̃. Et certe rñdet ꝙ nõ: ſʒ a bonis et fide dignis vel fidelibus ſunt poti⁹ ſupportandi. et hoc ꝓbat exẽplo dñi: q̃ p ſeipſum ementes et vendẽtes eiecit de templo. Et exemplo etiã dñi ſecularis fortiter idignantis cum videt ſeruũ ſuuʒ ab aliquo alio iudicari. et hoc in prima parte. In ſcd̃a parte dr̃ ꝙ ſi detractores quorũcũqʒ grauiter puniunt̃, multo forti⁹ detractores famuloꝝ dei. In tertia parte dicit̃ ꝙ apl̃i et eoꝝ ſucceſſores talia cõſiderantes ſtatuerunt ne facile quis attentet accuſare vel lacerare prelatos: ⁊ ſi quis eos accuſare vel cõuenire voluerit, primo eos charitatiue admonitio: vt per eadẽ iura ꝓbatur. Nec obſtat extr̃a de accuſa. ſi quis epiſcopus. quia illa in denũciatione loquitur. De hoc notatur. xij. qõ. ij. indigne. Tamen vbi denunciatur crimen ſimonie, non eſt neceſſaria admonitio: quia de illo non poteſt quis penitere retento ordine: vt. j. queſtio. j. ſi quis neqʒ. et qõne. vij. requiritis. lʒ ſit argu. contra. j. qõe vlti. patet. et extra de ſimo. licet. cui hodie ſtatur ſcilʒ quia moneatur vt dimittat bene: ſm L.

ruit, ſed irridenda mõſtrauit.

Item Euſebius papa.

¶ Oues paſtorem ſuum (niſi a fide exorbitauerit) nõ debent accuſare.

Oues q̃ ſuo paſtori ↄmiſſe ſunt, eũ[a] nec rep̃hendere, niſi a fide exorbitauerit: nec vllaten⁹ accuſare poſſũt: quia facta paſtorũ oris[b] gladio[c] ferienda nõ ſunt: q̃ᷓuis re prehendẽda[d] recte videãtur. His authoritatib⁹ probat̃ ꝙ ſubditi ſiue ſint laici ſiue clerici, prelatos ſuos accuſare nõ poſſunt. Uerũ de criminoſis et de infamib⁹ intelligendum eſt: qui vitam ſuorũ prelatorũ parati ſunt reprehẽdere non imitari: qđ ex verbis Anacleti datur intelligi, qui ait.

¶ Quare laici in accuſatiõe epiſcopoꝝ non audiantur.

Laici in accuſatiõe epiſcoporũ audiendi non ſunt: q̃ꝛ oppido eis quidã infeſti ſunt: et indignum eſt vt ab eis accuſent̃ qui eoꝝ grauitatem nolunt imitari[e]. Idem.

¶ Sacerdotes non niſi a viris idoneis et probatis accuſari poſſunt.

Accuſatio quoqʒ eorũ ſup qua nos cõſulere voluiſti: nõ niſi ab idoneis et probatiſſimis viris q̃ ſuſpitionibus[f] ⁊ ſcelerib⁹ carent fieri debet: q̃ꝛ ⁊ dñs ſacri corporis ſui tractatores a vilibus ac reprobis et non idoneis pſonis infamari noluit nec calũniari ſed ipſe proprio flagello peccantes ſacerdotes[g] a templo eiecit. Unde liquet ꝙ ſummi ſacerdotes. i. epi, a deo ſunt iudicãdi, nõ ab humanis aut praue vite[h] hoibus lacerãdi: ſed potius ab oibus fidelibus portandi: ipſo dño exempluʒ dante quando per ſeipſum et non per alium vendentes et ementes eiecit de tẽplo ſacerdotes. Nullus eñ (vt reor) inuenit̃ inter illos qui velit ſeruum ſuũ[i] ab alio q̃ᷓ a ſe iudicari: quod ſi p̃ſumptũ fuerit, aut multa indignatione ipſe iraſcit̃, aut potius vindictam querit ſuper eum. vnde ⁊ dñs ait per ꝓphetã, Qui vos tangit, me tangit: ⁊ tangit pupillã ocl̃i mei. ¶ Et paulopoſt, Si detractores quorũcunqʒ grauiter iudicant̃, ⁊ in perditionis laqueũ cadunt: multo mag̃ laceratores ⁊ detractores atqʒ accuſatores famulorum dei damnant̃: et in barathrũ (niſi ſe correxerint, et per eorum ſatiſfactionem condignam egerint penitentiã) indubitanter cadunt: ⁊ vindicibus flammis exuruntur. ¶ Hec ⁊ alia periculoſa cõſiderantes apl̃i cõſtituerũt ne facile cõmouerent̃ aut lacerarẽtur vel accuſarent̃ colũne[k] ſancte eccleſie dei: que apl̃i et ſucceſſores eoꝝ non immerito dicuntur. Sed ſi quis[l] aduerſus eos vel eccleſias eorũ cõmotus fuerit, aut cauſam

h ¶ Aut praue vite. Argu. ꝙ nec etiã in excepto crimine laicus praue vite eſt admittendus contra clericum: qđ verũ eſt niſi prius clericus fuerit male fame vel opiniõis: vt. ſ. e. q. j. in primis. in fi. ⁊ ex̃ de ſimo. licʒ hely. ⁊ ca. p tuas. vt dictũ eſt ſupra in ſumma.
i ¶ Seruũ ſuũ. Dñs eſt iudex in cauſa ſerui ſui/vt hic. ⁊ hoc de ↄſuetudine: al'as falſũ eſt: vt ex̃ de fo. cõpe. cum cõtingat.
k ¶ Colũne. Sic et prohibet lex columnas cuiuſlibʒ domus tolli: vt. ff. de lega. j. l. cetera. C. de edi. p̃ua. l. ij.
l ¶ Sed ſi quis. Hec pars vſqʒ ad finem loquitur de cauſis ciuilib⁹ vel criminalibus ciuiliter ꝓpoſitis. naʒ hoc capitulum de laicis loquitur. vñ de nõ poteſt intelligi de criminalibus cauſis: quia in illis nõ auditur laicus contra clericũ/etiam ſi premoneret eum. hoc ideo dico, quia nõ concedo ꝙ in accuſatione ſit premittenda admonitio: vt extra de ſimo. licet. et capi. per tuas. et de accuſa. qualiter. ſed denũciationẽ ſemper precedere debet canonica mo-

Cõc. ex. i. l. queq̃ᷓ. ⁊ ibi do cto. et bo. glo. C. de epi ſco. et cleri.

ij. ps.

Laic⁹ etiã in excepto crimĩbus nõ admittit̃ ↄtra clericũ.

zach. ij. c.

Admonitio p̃cedat denũciationẽ.

Idẽ dicas in crimie hereſeos ⁊ leſe maieſtatis. ſm L.

habuerit: prius[a] ad eos recurrat charitatis ſtudio: vt familiari colloquio ea ſanẽt cõmoniti que ſananda ſunt: ⁊ charitatiue emẽdẽt que iuſte emendanda cognouerint. Si autẽ aliqui eos priuſq̃ hoc egerit lacerare, accuſare vel infeſtare preſumpſerint, excõicẽtur: et minime abſoluãtur anteq̃ per ſatiſfactionem[b] (vt iam dictum eſt) cõdignã penitẽtiam egerint: quoniã iniuria[c] eorũ ad Chriſtum pertinet, cuius legatione funguntur.

Item Alexander.

¶ Cõmunione priuetur qui priuatim aduerſus epm conqueritur, priuſq̃ familiariter eum conueniat.

Si q̃s erga epm vel actores[d] eccleſie quanlibet querelam iuſtã ſe habere crediderit: nõ pri⁹ primates aut alios adeat iudices, q̃ ipſos a quib⁹ ſe leſum exiſtimat, familiariter cõueniat: nõ ſemel, ſz ſepiſſime[e]: vt ab eis aut ſuã iuſtitiam accipiat, aut excuſationem. ſi aũt ſecus egerit, ab ipſis aut ab alijs cõmunione priuet[f] tanq̃ apľorũ patrũq̃ aliorum contemptor.

Item Euariſtus papa.

¶ Niſi opinione diſcuſſa non audiant accuſatores epõꝝ.

Si q̃ ſunt vituperatores[g] aut accuſatores epõꝝ[h] vel reliquoꝝ ſacerdotum: nõ opz eos a iudicib⁹ eccľie audiri anteq̃ eoꝝ diſcutiat exiſtimationis ſuſpitio vel opinio: qua intẽtione[i], qua fide, qua temeritate, qua vita, qua conſcientia[k], quove merito: ſi pro deo, aut ꝑ vana gľia, aut ꝑ inimicitia vel odio, aut cupiditate[l] iſta preſumpſerint.

Item Caliſtus papa.

¶ Maiores natu non accuſent niſi qui ſint recte fidei et conuerſationis.

Querendũ eſt[m] in iudicio cui⁹ ſit ꝯuerſatiõis

ficium quo retẽto nõ poſſet penitere. Vel dicas ſpeciale eſſe in eccľia vt ſemp primo admoneat q̃ ꝓponatur querela contra eam: ſiue ciuiliter ſiue alio mõ agatur.
a ¶ Prius. J. xxiij. q. v. ad fidem.
b ¶ Per ſatiſfactionẽ. Quod videt eſſe ſpeciale in eo qui offendit eccleſiam, vt prius ſatiſfaciat q̃ abſoluatur: vt ex̃ de verbo. ſigni. ex parte. alias ſufficit q̆ iuret: vt ex̃ de ſentẽ. excõ. per tuas.
c ¶ Iniuria. vnde nec clericus poteſt remittere iniuriaz factã eccleſie: vt. xxiij. q. iiij. ſi is qui. Joan.
Si quis. ¶ Caſus. Si quis ꝯtra epm vel actores eccleſie querelam habuerit non vadat ad iudicez: niſi prius epm vel oeconomos eccľie ſepiſſime commoneat vt ab eis iuſtitiã cõſequatur, et ei ſatiſfaciãt: q̆ ſi cõtra fecerit, cõmunione ꝑuetur. Et itelligitur hoc ca. in cauſa ciuili tñ, ⁊ d̃ honeſtate.
d ¶ Actores. Actor conſtituitur a nõ dño, et authoritate iudicis, et ad ꝑſentes lites tantum. inſtit. de curat. §. vlti. ff. qd̃ cuiuſq̃ vniuer. item eoꝝ. §. actor. et hoc ideo q: actor cum decreto fit: et decretũ non extenditur ad futura. ff. de vſuris. l. j. Sed procurator ſemp a vero dño conſtituitur, et ab initio, et ad vnam litem et ad plures, ⁊ ad preſentes et ad futuras. ff. eo. l. iij. et. C. de procura. neq̃. Syndicus ab vniuerſitate, et ad vnam et ad plures cauſas cõſtituitur preſentes et futuras, ⁊ de authoritate epi. C. de epiſco. ⁊ cleri. omnes qui. §. et hoc nihilominus. Canon tamen oẽs adminiſtratores eccleſie vocat ꝓcuratores. j. q. iij. ſaluator. ſm canones prelatus ⁊ ante lit. cõteſt. ⁊ poſt ꝓcuratorem cõſtituit: vt extra de iura. calum. ca. cum cauſam.
e ¶ Sepiſſime. Id eſt ter. xvj. q. vij. oẽs decime.
f ¶ Priuetur. Hic videtur q̆ epiſcopus poſſit aliquẽ pro propria iniuria excõmunicare et punire: vt. xlv. diſtin. et qui emendat. ⁊. xxiij. q. iiij. guiliſarius. cõtra eſt xxiij. q. iiij. inter querelas. ⁊. q. v. de occidendis. vbi videtur q̆ iudex pro ſua iniuria nõ debet reum occidere cuius iudex eſt. Diſtingue quia ſi iniuria tãgit ſpecialiter prelatum, nõ poteſt excommunicare aliquem pro tali iniuria. ſi tangit eccleſiam, poteſt. Nam epiſcopus poteſt eſſe iudex in cauſa ſue eccleſie: ſicut procurator fiſci eſt iudex in cauſa fiſci: vt. C. vbi cauſe fiſcales. l. j. ſic imperator eſt iudex in cauſa fiſcali ff. de his que in teſtamen. delen. l. proxime, et tamen res fiſci imperatoris dicitur. ff. ne quid in loco publico. l. j. §. hoc interdum.

Si qui ſunt vituperatores. ¶ Caſus. Queſitũ fuit ab Euariſto vtrum clerici indiſtincte ſint admittendi ad accuſationem epiſcopoꝝ et alioꝝ clericorum. Et reſpõdet q̆ nõ: ſed pri⁹ examinari debent accuſatores vtrũ ſint bone fame vel nõ: et qua intentione veniant ad accuſandum: vtrũ ꝑ deo: vel vana ſeu inani gloria: vel odio: vel inimicitia: vel etiam cupiditate ſiat ab eis accuſatio. Idem fere dicitur in ſequẽti capitulo: eo tamẽ addito q̆ ignoti ⁊ viles non recipiunt ad accuſationem.
g ¶ Vituperatores. Id eſt conuiciatores: qui depoſiti curie tradentur. xj. qõ. j. ſi quis ſacerdotũ. niſi fecerit ex calore iracundie: vt. ſ. e. qõ. iij. ſi quis iratus. Joannes. Hoc hodie falſum eſt q̆ tradũtur curie ſeculari niſi eẽt poſt excõmunicationẽ cõtumax. extra de iudi. cap. cum non ab homie. fallit in caſu ſpeciali, d̃ cri. fal. ca. ad falſarioꝝ. vbi depoſitus ſtatim traditur curie ſeculari. B.
h ¶ Epiſcopoꝝ. Hec duo capit. loquũtur de ſuſpectis vel ignotis ⁊ de his qui ſuã iniuriã nõ proſequuntur.
i ¶ Qua intentione. An faciant aio nocendi: vt. xxiij. q. v. prodeſt.
k ¶ Conſcientia. Si ſit conſcius criminis.
l ¶ Aut cupiditate. pecunie. ſ. e. q. j. prohibentur.
m Querendum eſt. Hic dicitur idem qd̃ in precedẽti capitulo. Et dic querendum eſt, ſcz a iudice etiã ſi aduerſarius non querat. ff. de poſtula. l. quos prohibet. ⁊. xxx. qõ. v. iudicantem. ⁊. ſ. e. alieni. ⁊ arg. C. de queſtionibus. ſeruos. et loquitur hoc capi. et precedens de ignotis, vel de notis et ſuſpectis: quia tales perſone integri ſtatus eſſe debent. ff. de teſtibus. queſitum. Sed obijcio tibi: ſi iudex querat de conuerſatione huius teſtis, oportet q̆ querat ab alijs. Similiter oportet q̆ querat de conuerſatione illorum de quibus queritur de conuerſatione iſtius: et ſic in infinitũ procedet iudex: quod reprobatur extra de reſcrip. cum in multis. libro. vj. Si autem iudex ab ipſo teſte querat an ſit fur vel homicida, ſtulta eſſet queſtio: cum nemo illud fateretur de ſe. Reſpondeo. ſi eſt ignotus, bene poteſt ab eo querere an ſit liber vel ſeruus. Ab alijs autem notis inter quos eſt conuerſatus, querer: de fa-

Clericus iniuriã eccleſie factam remittere nõ poteſt.

Idem Alex. de primo. in l. ſancimus. §. et hec qui dic. C. de iure de libe. et dñic. in cab. eo in fi. de appel. li. vj.

Sub. limo dz. xxiij. q. iij. ſi is q. Arc.

Adde idem tenuiſſe Bar. et Bal. l. l. vnica. C. ne q̃s in ſua cã iud.

Ar. z xvj. qõ. ij. ꝯſue indo. in. §. vbi de hoc.

Scilz q̆ traditur ſtati curie de hoc le. ⁊ no. in. qõe iiij. clericus. Archi.

An autẽ teneat ⁊ h̃ def vid̃ Guil. d̃ ſuza. in l. teſtiũ C. de teſti. et ꝑ bal. i. l. ij. §. qd̃ obſuari. l vlt. coľ. C. d̃ iura. caľ. ⁊ ali q̃d per bar. i. l. ſi. circa med̃. ff. d̃ hie q̃. vt indi. ſz ꝑ cõi opi. optime facit qd̃ no. glo. i. l. q̃ iurasse. §. ſi pr̃ i ꝓ. acq̃ ſiti. ff. de iure iuran.

ma iſtius. Poteſt etiam iudex in genere querere ſic dicendo. Es tu talis vt poſſis eſſe teſtis? vt.ff.de queſtio.l.j.§.qui queſtionem.

a ¶ Accuſat. In accuſationibus ergo nõ preſumitur quis dign⁹ niſi hoc probetur ‡.j.e.criminationes. Sic in oblatiõe eucha riſtie: vt de conſe. diſt.ij.tribus gradibus. Et in ordinibus.xxiiij.diſti. quãdo. ꝛ i eleemoſyna.xlij.di.quieſcamus. Item excõmunicat⁹ q̃s creditur propter periculum vitãdum potius q̃ non: vt ex̃ de ſenten.excõ.per tuas.ꝛ cap.cũ deſideres.§.ſecũ. de queſtioni. ſic in impetratione venie etatis tenetur impetrans probare inſtituta morũ ſuorũ / et teſtimoniũ vite honeſtioris, ꝛ animi probitatem.i.ſe eſſe idoneum vt.C.de his qui ve.eta.impe.l.ij. al'as circa notos potius preſumitur quis dign⁹ q̃ indignus: vt ex̃ de pſump.dudũ.

‡ Scilꝫ ꝑ aliq̃s l'ras autenticarũ pſonarũ q̄ ꝓ eis teſtioniũ ferant: vl' teſtimoniũ ppl'i: vt le.ꝛ no. i iſto.c. criminationes, ſm Inno. qui ita not. ex̃ de accu. cum ꝑ Arc.

et fidei et is qui accuſat a, et is qui accuſat: q̃m hi q̄ non ſunt recte fidei ac cõuerſationis, ꝛ quorum vita eſt culpabilis, et quoꝝ vita fides ꝛ libertas neſcitur b: nõ ꝑmittuntur maiores c natu accuſare: neq; viles perſone in eorum recipiũtur accuſatione.

Item Sixtus papa.

¶ Abſq; duobus vel trib⁹ teſtibus nõ recipiantur epiſcoporum accuſationes.

Accuſatio epoꝝ nõ eſt facile d recipiẽda: dicẽte dño, Nõ accipias vocẽ mẽdacij. Et ap'lus inquit aduerſus pbr̃m inſcriptionẽ non recipiendã abſq; duob⁹ vel tribus idoneis teſtibus. Si hec de preſbyteris vel ceteris fidelibus ſunt precauenda: quanto magis de epiſcopis?

Item ex cõcilio Aurelian̄.

¶ Pro ſola conuentione epiſcopi nõ ſubmoueat aliquis a communione.

Si q̃s ab ep̃o vel ab eccleſia vel de ꝓprio iure crediderit aliq̃d repetendũ, ſi nihil cõuicij e aut criminationis obiecerit: eũ pro ſola ↄuẽtione a cõmunione eccl'ie non liceat ſubmoueri.

Item Euariſtus papa.

¶ Quare ſubditi prelatos ſuos reprehẽdere nõ poſſunt.

Sunt nõnulli q̄ prepoſitos ſuos ꝑuerſe reprehendunt ſi vel parũ ipſis moleſti extiterint.

Ex his oĩbus datur intelligi q̄ illi ab accuſatione remouentur qui nõ affectione charitatis, ſꝫ prauitate ſue actionis vitam eorum diffamare ꝛ reprehendere querunt.

Quod vero p̃miſſis authoritatibus criminoſi prohibeantur ab accuſatione prelatorũ, teſtatur Auguſt. in libro ſoliloquiorum f ita dicens.

¶ Non omnes ſubditi, ſꝫ criminoſi tm̃ prohibentur accuſare prelatos.

Preſumũt p̃lati nõ debere ſe reprehendi vel accuſari g pro eo q̄ canones non eos paſſim cõſtituunt accuſandos: qđ tm̃ negatur ſolis criminoſis h: cum de reprehendendo i veritas ipſa cõſtituat, Si male locutus ſum teſtimonium k perhibe de malo ꝛc̃. ¶ Opponitur l huic diſtinctioni. Ipſi ſacri canones

b ¶ Neſcit. Per hoc patet q̄ loquitur de ignotis.

c ¶ Maiores.i. clericos.

Accuſatio. ¶ Caſ. Queſitum eſt a Sixto papa qualiter recipienda ſit accuſatio epiſcoporũ. Et reſpõdet dicẽs q̄ nõ eſt facile recipienda ſine diſcuſſione accuſatorũ. Et hoc ꝓbatur authoritate dñi dicentis nõ eſſe accipiẽdam vocem mendacij. Et authoritate Pauli qui dixit aduerſus preſbyterum inſcriptionem nõ eſſe faciẽdam ſine duobus vel trib⁹ teſtibus, multo minus ergo cõtra epiſcopum.

d ¶ Facile. Id eſt abſq; inquiſitione.

Si quis. ¶ Caſ. Quidã cõuenit epiſcopũ vel oeconomũ eccleſie in cauſa pecuniaria, queſitum fuit vtrũ propter hoc a cõione eccl'ie ſit remouẽdus. Et reſpondet q̄ nõ: ſi nil cõuicij vel criminationis obiecit.

e ¶ Conuicij. Non tamen ex hoc ſequitur q̄ propter conuiciũ ipſum poſſit excõmunicare: vt.xxiij.qõ.iiij. inter querelas. Vel hic nõ fuit tm̃ epi cauſa / ſed eccleſie. vel propter hoc remouẽdus eſt a cõmunione a metropolitano, ſed nõ ab epiſcopo. Vel dic ſi conuiciũ redundat tm̃ in perſonam epi: q: dicit / tu es filius ruſtici: tũc non poteſt. ſed ſi dicit eum ſimoniacũ: q: hoc redundat in eccleſiam / bene poteſt.

Ep̃s excõicat ꝑpt cõuiciũ ſibi fcm̃

Sunt nõnulli. ¶ Ex his oĩbus. ‡ Infert Gratian⁹ ex ſupradictis q̄ illi remouentur ab accuſatione qui mala intentione veniunt ad accuſandum, ꝛ non ex charitate: et q̄ criminoſi ſimul remouẽtur. Et hoc probat per ſequens capitulum.

f ¶ In libro ſoliloquioꝝ.i.pſalmorum.i.folius ſpũſſancti eloquiũ: q: ſolo inſtinctu ſpiritusſcti ibi locutus eſt: de quo habet de peni.diſtinc.ij. querendum.

Soliloquium eſt pſalmus.

Preſumũt p̃lati. ¶ Caſ. Quidã prelati dicebãt ſe nullo modo eſſe accuſãdos eo q̄ canones ſtatuerũt eos nõ eſſe paſſim accuſãdos Sed Augu. dicit hoc eſſe intelligendum de criminoſis. Et hoc probat exẽplo dñi eſſe verum: qui cũ accuſaretur, dixit, Si male locutus ſum teſtimoniũ perhibe de malo.

g ¶ Vel accuſari. Arg. laicos poſſe accuſare clericos.j.ea. clericos. et.xxiij.diſt. illud. et.C.de offic.rect. ꝓuin. iuſtiſſimos. ſed corrigitur talium opinio ex̃ de teſti. decetero.

h ¶ Criminoſis. ſcꝫ clericis.

i ¶ Reprehendendo. ſupple, ſed non debent preſumere: cũ de ſe ꝛc̃.

k ¶ Teſtimoniũ. Cum debeat exemplificare de accuſatione, exẽplificat de teſtimonio: qđ ideo facit, q: qui admittit ad vnum / admittitur et ad reliquum.iiij.q.iij.teſtes.Io.

¶ Opponitur. ¶ Caſus. Dictũ eſt ſupra in.§.ex his oĩbus.ꝛ ca. preſumũt. q̄ ſubditi criminoſi ſuos prelatos accuſare nõ poſſunt. Et ſic videt̃ q̄ illi qui non ſunt criminoſi bene poſſunt accuſare. Sed opponit̃ huic diſt. illud ca. oĩes ꝛc̃. vbi dicit̃ q̄ nõ admittunt̃ ſubditi niſi a fide exorbitauerint prelati. et ita innuit̃ q̄ in eo ſolo caſu admittant̃ ſubditi. Sed Gratianus ſoluit dicens q̄ illud ca. intelligitur tm̃ de criminoſis: et criminoſi et infames et ſerui contra quenlibet admittuntur in hereſi. Et hoc probat per ſequentia.

l ¶ Opponit̃. Dixerat in illo.§. his authoritatibus.‡ q̄ ſubditi criminoſi ſiue clerici fuerint ſiue laici, nõ admittãt̃ ad accuſationem prelatoꝝ. vnde colligit̃ a ↄ̃trario ſenſu q̄ alij admittant̃. Huic diſtinctioni obijcit: et poſt ea ſm̃ ſuam opinionẽ ſoluit: que talis eſt q̄ laici nõ cri

‡ vt dic. Dictũ eſt.§. ex his oĩb⁹. et ca. pſumũt q̄ ſubditi criminoſi ꝛc̃. ſꝫ B.dui.

diſtinguunt in quo caſu paſtores ſint accuſandi a ſubditis, dicentes: Oues paſtores ſuos non accuſent nec reprehendant, niſi a fide exorbitauerint. Ecce in quo caſu ſunt accuſandi a ſubditis, in alijs autem minime.

Huic oppoſitioni reſpondet ſic. Diſtinctio illa canonū de criminoſis & infamibꝰ intelligitur. Oues em̄ criminoſe et infames paſtorē ſuum accuſare vel reph̄ēdere nō poſſunt, niſi a fide exorbitauerit. Ceterum ſi a fide exorbitauerit, tanta eſt labes huiꝰ criminis, ꝙ ad eius accuſationē & ſerui aduerſus dñm, & quilibet criminoſi et infames aduerſus quēlibet admittuntur.

Unde Dionyſius papa.

Infames & heretici, homines bone fame accuſare non poſſunt.

Alieni erroris[a] ſociū, vel a ſui volūtarie propoſiti tramite recedentē[b], aut ſacris patrū regulis & ↄſtitutionibꝰ nō obedientē[c] ſuſcipere nō poſſumus[d] nec debemus: nec impetere recte credētes, vel ſctōꝝ patrū ſanctionibus obtēperātes ꝑmittimꝰ: qr infames om̄es eſſe cēſemus qui ſuam fidem aut chriſtianā legem preuaricātur, aut apoſtolicā aut regularem libēter poſtponunt authoritatem.

Item ex conci. Toleta. iiij.

Chriſtianos accuſare vel in eos teſtificari nō poſſunt q̇ fidem acceptam deſeruerūt.

Non pōt erga hoīes eſſe fidelis q̇ deo extiterit infidelis. Iudei ergo qui dudū Chriſtiani effecti ſunt, & i Chriſti fide ꝑuaricati ſūt[e]: ad teſtimoniū dicēdū admitti nō debēt, quāuis ſe eſſe xp̄ianos annūcient: qr ſicut in fide Chriſti ſuſpecti ſunt, ita ī teſtimonio hūano dubij habent. Infirmari[f] oportet eoꝝ teſtimoniū q̇ in fide falſi docētur, nec eis eſt credēdū qui veritatis a ſe fidem abiecerunt.

Itē Caiꝰ pa. Felici corepō.

Heretici, iudei, vel pagani xp̄ianos accuſare nō poſſunt.

Pagani vel heretici ſiue iudei non poſſunt chriſtianos accuſare[g], aut vocē[h] infamationis[i] eis inferre.

In hoc. c. decernit vt heretici nō īpetāt recte credētes.

minoſi poſſunt accuſare clericos: qđ falſum eſt: vt ex̄ de teſti. decetero. niſi ſuam vel ſuoꝝ iniuriā proſequātur, & tunc non admittuntur ad teſtimonium.

Huic oppoſitioni. ¶ Hec eſt. iij. pars huius. q. in qua probat ꝙ mali nō poſſunt accuſare prelatos ſuos: vel illi qui ad eūdem gradū ꝑuenire nō poſſunt. & hoc probat ꝑ. vj. c. Jo. đ. f.

a Alieni erroris. ¶ Caſꝰ. Dicitur in iſto ca. ꝙ heretici, apoſtate & ſchiſmatici nō admittunt ad accuſandū (vt Dionyſius dixit) contra recte credētes et conſtitutionibꝰ obtēperantes. Et inducitur hoc ca. a contrario ſenſu: vt apparebit in. §. ſequenti. Et dicit hic apoſtata q̇ recedit a propoſito regulari vel clericali, vel a fide.

a ¶ Alieni erroris. ex tribus locis iſtius ca. argumētat Gra. a ↄtrio ſenſu in ſequenti. §.

b ¶ Recedentē. id eſt apoſtatam.

c ¶ Non obediētē. i. ſchiſmaticū: vt. xix. diſt. c. nulli. et. xxv. q. one. j. violatores.

d ¶ Nō poſſumꝰ. Arg. ꝙ iudex pōt infamē repellere, licz reus ipſum recipiat. † xlv. diſti. licet. xxx. q. v. iudicantē. C. de queſt. ſeruos. in princip. iij. q. iij. parētes. Item arg. ꝙ iudex examinabit accuſatores ſicut ordinandos, vt eos repellat. xxiiij. diſt. quādo. & Greg. precipit Joanni vt inq̄rat de perſona accuſatoris. ꝫ. e. q. j. in primis. ſic. xxiij. diſt. illud. & ꝑ. e. criminationes. & pretor ſue dignitatis tuēde gratia indignos a poſtulatione remouet. ff. de poſtu. l. j. in ꝑn. & repellit militē, licet aduerſarius velit eum admittere. ff. de procu. filiusfamilias. §. milites. & quos pretor prohibet, in totū & oīno ꝓhibet, etiā ſi aduerſarius cōſentiat: † vt. ff. de poſtu. quos ꝓhibet. immo vbi aduerſario nō cōpetit exceptio, iudex ex officio ſuo excipiet: vt ex̄ de appel. conſtitutis. & ff. de peti. here. l. vlti. Sed cōtra. nōne ſic videtur iudicare ſm conſciētiam? & ſcis qr nihil ex ingenio ſuo et domeſtice volūtatis motu facere debet: vt. ꝑ. ca. proxi. & iij. q. vij. iudicet? Reſpondeo iudicat in hoc caſu ex his que percipit in exercitio cauſe que ante eum agitur: nam cum coram ſe videt infamē, poteſt ipſum repellere: ſicut cum ſcit tempora appellationis elapſa eſſe, ſupplet de facto: vt. C. de tempo. appel. l. ij. in fine. ſic. xxviij. diſt. priuſꝗ. ſcz de facto qđ conſtat iudici tāꝗ̄ iudici. extra de poſtu. bone.

Non poteſt. ¶ Caſꝰ. Quidā Iudei facti ſunt Chriſtiani: et poſtea iterum preuaricati ſunt in fide: querebatur vtrū eſſent admittendi ad teſtimoniū contra catholicos? et reſpondet ꝙ non, licz chriſtianos eſſe ſe fateantur: qr ſicut in fide ſuſpecti ſunt, ita in teſtimonio: nec poteſt apđ bonos homines eſſe fidelis qui deo extitit infidelis.

e ¶ Preuaricati. Ergo ſi nō ſunt preuaricati, videtur ꝙ ſunt admittendi, nonobſtante precedenti delicto: ſicut & alius q̇ fuerit ī mortali: † vt. iiij. qō. j. definimus. quod quidā negāt: cum nec ad ordines admittatur qui quandoq; fuit criminoſꝰ: vt. xxv. diſt. primū. et. vj. q. j. qui crimen. et. ff. de ri. nup. palam. vbi dicit, turpitudo licet intermittatur, non tamen deletur. ſic. ff. de fur. qui ea mente. Joan. Quid iuris ſit de hoc, dicitur extra de teſti. teſtimonium. vbi corrigitur hoc. B.

f ¶ Infirmari. ſupra. xix. diſt. ca. ſi. vel aliter argu. ꝙ nō valet dictū teſtis ſi poſtea detegit eius infamia.

g ¶ Pagani. ¶ Accuſare. Niſi ſuam iniuriam ꝓſequantur: vt. iiij. q. vj. omnibꝰ, ſed heretici non, ‡ quia excōmunicati ſunt. extra de hereti. vergentis. et ca. excōmunicamus. Sed nunquid iſti ſcz pagani & Iudei audiuntur in exceptis criminibus? Dic ꝙ non, ſm Hug. ſic. ſed ꝙ Iudei poſſint, videtur. ex̄ de iud. iudei. ſed decre. expreſſe contradicit, que dicit ꝙ teſtis debet eſſe fidelis: vt extra de teſtibus. licet. j. et ea ratione, quia ſunt in peccato mortali, et ſic nō ſunt audiendi. ‡ extra de teſti. ſuper eo.

h ¶ Aut vocem. Oportet tamen clericos habere teſtimonium bonum ab his qui foris ſunt. ꝑ. viij. qō. j. licz. de conſe. diſt. j. iubemus.

i ¶ Infamationis. vt ſe expurgare debeant.

In hoc cap. ¶ Caſus. Dictum eſt ſupra in ca. alieni. ꝙ hereticus non accuſat catholicum: apoſtata non accuſat illum qui non eſt apoſtata, nec ſchiſmaticus pōt

Marginal notes: iij. ps. — Iudex pre nō poteſt multa facere pōt. — † Sz ꝯ j. e. qō. iij. ver. his ita videt. i. ꝯ. ibi di. ca. Ar. — † Adde ad hoc — † Cōc. tex. in aut. gazaros. C. đ here. et. ꝑ. ea. cā. & q. c. dti. — † ad hꝰ xxxij. q. v. precē ptū. vbi de hoc. — ‡ Idez tenet h Jo. đ f. ad idez ex̄ e. ti. teſtimoniū. ff. e. ti. q̄ſtū. ſz ꝯ hꝰ facit qđ le. et dixi. ꝑ. eađ. §. huic oppoſitiō Archi.

accuſare illum qui non eſt ſchiſmaticus. Concludit ergo Gratianus a contrario ſenſu, ꝙ heretici admittuntur contra hereticos, ſchiſmatici contra ſchiſmaticos, apoſtate contra apoſtatas, quia equalitas fidei ⁊ conuerſationis eſt ſeruanda inter accuſantē ⁊ accuſatū. Et hoc innuit ſequens capitulum ⁊ allegādo dicit ꝙ ſufficit ꝙ aliqs ſit bonꝰ ad hoc vt poſſit accuſare. Item hereticus non admittitur, cū ſit excommunicatꝰ: vt j.xj.queſt.iij.cū excommunicato.

a ¶ Eqlitas. falſum dicit. ſufficit enim ꝙ accuſator ſit bone fame: licz accuſatus ſit melioris: vt.j.e.lator. Item in aliqs falſuz dicit: quia nec infamis infamez, nec criminoſus criminoſum accuſat: vt.vj.qō.j.qui crimē. nisi prius eū tolerauit sciēs eū talem. extra de accuſatio. nulli. Sz poteſt dici hoc eſſe ſpeciale in epiſcopo vt non poſſit remouere ab accuſatione illos qs priꝰ tolerauit. Itē fallit in arenario qui pōt accuſare arenariū: vt.C.de in offic. teſta. in arenam. Itez fallit in caſibus in quibus ſociꝰ criminis non repellit ſociuz: qs habes notatos.iiij q.iij.liberi. ⁊.C.de teſti. quoniaz. alꝰs quilibet cuiuſcunqꝫ conditionis et quātūcūqꝫ criminoſus viles et criminoſos ab accuſatione vel teſtimonio repellit. vnde etiam ſocius a ſua accuſatione repellit ſocios viles ⁊ criminoſos. ff. de accuſa. hos accuſare. §. ſi ſeruus. ⁊.iij.queſtio.iiij.cap. penulti. quod falſum eſt in exceptis criminibus: vt ſupra in principio queſtionis notaui.

Infamis infamē regulariter accuſare nō pōt. dic vt le.⁊ no. ex̄ d accuſa.c.j. Arc.

vnde ecōtra intelligitur ꝙ heretici ab hereticis impeti poſſunt. Itē a tramite ſui propoſiti volūtarie recedentes non poſſunt impetere ſeruātes limitē ſue profeſſionis. Ex hoc datur intelligi ꝙ recedētes a ſuo ꝑpoſito, ſimiliter recedentes criminari poſſunt. Itē nō obediētes ſanctionibꝰ ſanctorum patrū nō poſſunt accuſare obtēperātes ſacris ꝯſtitutionibꝰ. In quo ſiḱr intelligiṫ ꝙ inobediētibꝰ inobedientes accuſare lz. Vñ gñaliter colligiṫ ꝙ i accuſatiōe equalitas[a] fidei ⁊ cōuerſationis inter accuſantē ⁊ accuſatū ſemper cōſideranda eſt: vt is q̇ accuſat, vel par vel ſuperior inueniaṫ. Itē nouellarū conſtitutio.

¶ Hereticus hereticum accuſare, ⁊ contra eum teſtificari poteſt.

SI hereticus[b] cōtra hereticū[c] litiget: cuiqꝫ eorū hereticū teſtē adducere licet. Si autē orthodoxus cōtra hereticū litiget: pro orthodoxo quidē heretici teſtimoniū valeat: contra orthodoxū autem ſolius orthodoxi teſtimoniū valeat. Item m. Orthodoxis autē litigātibus ad teſtimonium nulli heretico pateat aditus. Sed queritur[d] ſi flagitioſiſſimꝰ catholicus poſſit conuenire hereticū de alio crimine q̄ȝ de hereſi? Huic q̄ſtioni ita reſpondetur: in quo hereticus inferior eſt, videlicet in regula fidei: in eo a malo catholico accuſari pōt. In quo autem ſuperior fuerit, videlicet in cōuerſatione vite, in eo a flagitioſiſſimo ꝯueniri nō poteſt. Itē qꝺ dicitur, paſtores[e] ꝓ ſuis actibꝰ magis ſunt tolerandi q̄ȝ corrigēdi, dupliciter intelligiṫ: vel q̄ꝛ a criminoſis tolerādi ſunt, ⁊ non corrigendi: vnde ibi ſubinfertur, q̄ꝛ ſepe pro meritis ſubditorū deprauaṫ vita rectoꝝ. Quorum ergo merito (deo permittente) vita rectorū deprauaṫ, ab eis potius ſunt tolerādi q̄ȝ corrigendi: vel quia ſunt quidam qui ſepe deſerūtur a publicis documētis: et crimē qꝺ intendunt, ꝓbare non valent. De quibꝰ in homilia de penitentia Auguſtinus ait.

¶ Que publicis documētis probari non poſſunt, toleranda ſunt.

PErſūqꝫ boni viri propterea ſufferunt aliorum peccata, ⁊ tacēt[f]: quia ſepe deſeruntur a publicis documentis

precipuis articulis fidei qui non admittuntur in iudicijs. i. de his que acta ſunt corā iudice: ſed in alijs contractibus propter inopiā probationū admittuntur, nō tamen ſine tormentis: vt.iiij.q.iij.§. in criminali. ꝟ. ſi res. ⁊.C. de here. l. vlti. Ioā. Sed certe ſm canones nō admittitur hereticus, cum ſit excōicatꝰ, et debeat ſtatim occidi. extra d here. excōmunicamus. ⁊ ca. pe. B.

c ¶ Cōtra hereticū. Arg. aliquid admitti ꝓ aliquo quod non admittitur ꝯ ſe. ſi. xxxvij. diſtin. c. ſi quid veri. Ar. ꝯtra. iiij. q. iij. ſi quis teſtibꝰ. Secundum eſt regulare: primū caſuale ꝓpter odiuz hereſis.

¶ Sed queritur. ¶ Caſꝰ Dictū eſt s. in §. opponitur. in fi. ꝙ quilibet criminoſꝰ poteſt hereticum accuſare: modo incidētē q̄ſtionez mouet, an peſſimus catholicus poſſit accuſare hereticū de alio crimine q̄ȝ de hereſi? hāc queſtionē ſoluit Gratianꝰ dicens ꝙ in quo hereticꝰ eſt inferior: ſcz in hereſi, pōt a flagitioſiſſimo catholico accuſari. In quo autē hereticus eſt ſuperior: ſcilicet in cōuerſatione vite, non poteſt accuſari a flagitioſiſſimo catholico. Poſtea dicit ꝙ illud quod diciṫ in primo capitulo huius queſtionis, et ca. accuſa. ⁊ alijs multis ca. ſcz ꝙ paſtores ſunt potius tolerandi q̄ȝ corripiēdi a ſubditis, intelligitur de criminoſis, vel etiam de bonis qui crimina ꝓbare non poſſunt: ⁊ ad hoc inducit ſequens ca.

Alias plerūqꝫ.

SI hereticus. ¶ Caſus. Hic tria dicuntur: vcz ꝙ ſi hereticus litiget cōtra hereticum, inter ſe admittitur teſtis hereticus: ſed ſi orthodoxus contra hereticum litiget, teſtimoniuz heretici pro orthodoxo valet: ſed ſi inter ſe litigent orthodoxi, teſtis hereticus non admittitur.

b ¶ Si hereticus. hec autem eſt falſa, quia nunqꝫ hereticus admittitur ad accuſandum: vt.j.iiij.q.j.c.j. forſe loquitur de minoribus hereticis qui non peccant in

Hereticus nūq̄ȝ accuſat.

d ¶ Sed queriṫ. hāc ſoluit Urbanus. xij. q. j. ſcimus. vel aliter, reſpicit illud qꝺ dr. s. e. §. opponiṫ. et mouet incidentē queſtionē, ⁊ diuidiṫ in duas partes.

e ¶ Paſtores. in prin. q. que tamen non ſunt verba illius cap. ſed ſenſus eſt eius.

PErſūqꝫ. ¶ Caſꝰ. Dicit hic Aug. ꝙ boni viri qñqꝫ ſciūt occulta pctā alioꝝ, ⁊ tñ tacēt, q̄ꝛ ꝓbare non poſſunt eꝗ iudicibus, vnde non imputatur eis.

f ¶ Et tacēt. Dicat tamē ei qui poteſt prodeſſe, ⁊ nō obeſſe. xxij. qō. v. hoc videtur. ſed in publico non debet dicere: vt. vj. q. j. ſi oia. hec ergo taciturnitas nō obſtat.

Taciturnitas qñqꝫ non obſtat.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ei qui nō poteſt ꝓbare. Item nō nocet ei qui nō pōt impedire: vt.ff.de Zhen.emp.l.rem alienā. vel etiā erubeſcit loq̄: vt.ff.de fur.l.penul. Itē nec nocet ei q̄ ſcit ſuuz ius durare.ff.qui.mo.pi. vel hypo.ſol.ſicut.§.nō videtur. als ſemp obſtat taciturnitas: vt ex̄ de his q̄ fi.a prela.ca.ij.et.liiij. diſt.ſi ſeruus.

iiij.q.v. a ¶ Iudicib⁹. iudici ergo faciēda eſt probatio, † nō aduerſario: vt.iiij q.iij.§.item in criminali.xvſi.ſepe. ꝛ C.de cōdi.ob tur. cau.l.j. Arg.cōtra j.q.j.ſi quis epe.

† Ad idez ex̄ ꝙ pba. ex lris. §.j.v. eo⁹.ꝛ ō ele.ſcri puz.§. vez.in pun. Archi.

¶ De his. ¶ Hec eſt.iiij.q.v.hui⁹ q.i qua ꝓbat ꝙ ſubditi ſecreto et pacifice pn̄t ſuos prelatos redarguere,n̄ aūt palā,niſi peccaſſent i publico. et ita oēs autho. quas inducit, debēt intelligi: ꝛ hoc ꝓbat ꝑ.iiij.exēpla et ꝑ.x.autho.ſctōrū patrū. Io.de f.

‡ Cōc. tex.i.l. libello: rū.ff.de accu.et ſpua. deli.l.j. cū con= cor.

§ Caſus Qui ſoli ſciūt, tn̄ accuſant ꝛ infamāt: intelligit (vt dicit Gra.) qđ dicit,ē.ca. ſententia de cham, qui pudēda pr̄is non operuit: ſed ridenda mōſtrauit. ſed hac authoritate n̄ prohibent ſubditi ab accuſatione, ſꝫ a proditione: ſicut fecit cham: ꝑ quez intelligūtur illi q̄ ſoli ſciūt, alios tamen infamant.

Exo. xv.c. Nū. xij.a. j.Re. xxiiij. a.

b ¶ De his, qui accuſant prelatos de crimine qđ non poſſunt probare.

c ¶ Anacleti. ſupra ea, ſententia.

¶ Item obijcitur § Caſus. Opponitur adhuc ſcꝫ ꝙ ſubditi etiam religioſi prelatos ſuos accuſare n̄ poſſunt. Et hoc ꝓbat quatuor obiectionibus. Prima eſt de Maria ſorore Aaron: que lepra ꝑcuſſa eſt q2 murmurauit in Moyſem q2 duxerat ethiopiſſam in vxorē. Secūda obiectio eſt de Dauid: qui cum fugeret a facie Saulis/ꝛ latitaret in ſpelunca: abſcidit orām chlamydis Saulis purgantis ventrem. De quo idem Dauid ſeipſum poſtea repͤhēdit. Tertia eſt de Oza: qui cum arca dn̄i reduceret de gabaa in hieruſalē, ꝛ bobus recalcitrantibus inclinaretur/ manuz apposuit. Quarta eſt ꝙ infames efficiuntur qui accuſant prelatos ſuos: ꝛ ideo accuſare non poſſunt. Has obiectiones ſoluit, et dat cuilibet obiectioni ſuā ſolutionem Gratianus cōcludendo ꝙ propter hoc non remouentur ſubditi ab accuſatione prelatorum. Et primo ſoluit quod dictū eſt de arca: et innuit ꝙ per Mariā Dauid et Ozam, et ꝑ eos q̄ reputabantur infames, intelligūtur illi qui bonam fidem et bona facta ſuoꝝ prelatorum reprehendunt, bonitatē eorum obfuſcare volentes. Sed malos prelatos bene poſſunt accuſare. quod ꝓbat ſequēti capitulo: q2 mali prelati non ſunt prelati.

j.Re. xxiiij. tit. j.Re. xxiiij. b.

cumētis quib⁹ ea q̄ ipſi ſciunt iudicibus^a ꝓbare nō poſſunt. De his^b etiā illud anacleti^c intelligitur. Snīa Cham filij Noe dānant q̄ ſuoꝝ doctorū vel prepoſitoꝝ culpā ꝓdunt, ceu cham q̄ pr̄is pudēda non operuit: ſꝫ ridēda mōſtrauit. Hac em̄ authoritate ſubditi nō ꝓhibent ab accuſatiōe, ſed a ꝓditione. Aliud eſt em̄ ꝓdere, aliud accuſare. Prodit qui nō ꝓbāda defert: accuſat qui reo p̄ſente crimē iudici offert probaturus quod intendit. ‡ Cham ſolus vidit pudenda patris: ꝛ ideo per eum intelliguntur qui cū ſoli ſunt cōſcij criminū ſuorū prelatorū, atq3 ideo accuſare nō poſſunt: vitam tamen eorum infamādo alijs ridendam offerunt.

Item obijcit ꝙ ſubditi etiam religioſi prelatos ſuos accuſare nō poſſunt. Legit em̄ in Exodo^b ꝙ Maria ſoror Aaron que prima poſt trāſitum maris rubri ſumpto tympano hymnium cantare meruit, poſtea murmurans in Moyſem eo ꝙ ethiopiſſaz duxerat in vxorē, a dn̄o lepra percuſſa eſt. Item in lib. Regū legit ꝙ cū Dauid fugeret a facie ſaul latuit in ſpelunca: in quā cum Saul diuertiſſet ad purgandum vētrem, Dauid precidit orām chlamydis ei⁹: qđ ſe feciſſe poſtea grauiter doluit, ꝛ vehemēter penituit. Saul a dn̄o erat reprobatus: ꝛ ex inuidia Dauid ꝑſequebatur, vt eum morti traderet. Dauid erat vir hūilis ꝛ mitis, Sauli a dn̄o ſubſtitutus, ꝑ Samuelem vnctus in regē: ſed tn̄ q̄a precidit orā chlamydis ſaulis, grauiter fleuit: cū a Saule ſola adminiſtratiōe vnctionis ſepararet. Unde datur intelligi ꝙ ſubditi q̄uis religioſi ſint, prelatos ſuos criminoſos accuſare non poſſunt. Nā per Saulem qui ventrē purgabat, prelati intelligunt: qui malitiam corde cōceptam, in opus ꝓducūt. Item legit in libro Reg. ꝙ cum arca dn̄i reduceretur de Gabaa in Hieruſalem, a bobus recalcitrantibus arca iclinata eſt: cui dū Oza leuita manū adhiberet vt eam erigeret, a dn̄o percuſſus^e interijt. Per arcam prelati intelligunt: per Ozā ſubditi: per inclinationē arce caſus intelligunt prelatoꝝ: per illum qui manū adhibuit, intelligūtur reprehendētes vel accuſantes vitā doctorū: qui a domino percuſſi intereunt.

¶ His ita^f reſpōdet: verum eſt per arcam ſignificari prelatos, et ꝑ Ozā ſubditos. Illud xo falſum eſt ꝙ ꝑ inclinationem arce, caſus ſignificet prelatorū. Aliud eſt em̄ inclinari vel deſcendere: aliud cadere. Legitur em̄ ꝙ ſaluator nr̄ ſe iclinauerit, ſicut qn̄ digito ſcribebat in terra: ꝛ de mōtib⁹ frequēter deſcenderit, in quos aſcēdebat, vl' vt ꝑnoctaret in orone: vel vt diſcipulos in mōte altiora^g doceret p̄cepta: vl' vt turbas fugiēs, ex altitudine mōtis eas reſpicere et libere poſſet docere. Inclinatio vel deſcēſio humilitatē ſignificat: qua ſpūales nōnū q̄3 carnalib⁹ cōdeſcendunt, vt eoꝝ infirmitati cōpatiant: iuxta illud apoſtoli, Quis infirmatur, et ego non infirmor?

¶ Hos etiam^h ſignificauerūt angeli quos Iacob vidit in ſcala deſcendentes. De his per ꝓphetam dicitur, Incli=

ij. Re. vj.a.

Ioā. viij.a.

d ¶ In Exodo. Meli⁹ i libro Numeri.l. diſtinct.§. econtra.

e ¶ Percuſſus. q2 ea nocte non ſe ab vxoris amplexu abſtinuerat.

f ¶ His ita. Incipit reſpōdere his tribus obiectionibus: ꝛ p̄mo reſpōdet vltime.

g ¶ Altiora doceret. Arg. ꝙ magiſter debet docere in alto. ij.Co. xj.g.

h ¶ Hos etiam. Scilꝫ ſpirituales predicatores. Geñ. xxviij. Pſal. xvij.

nauit celos, et deſcendit. Per arcam ergo inclinatã intelliguntur prelati qui ſubditorũ culpã miſericorditer portãt: et eorũ infirmitati humiliter cõpatiũtur. Unde bene dicit ꝙ bobus recalcitrantibꝰ arca inclinata eſt. Boues quippe recalcitrãtes, ſubditos ſignificant ſuis doctoribꝰ nõ obediẽtes: quibꝰ dũ prelati cõpatiunt, quaſi bobꝰ recalcitrãtibus arca ĩclinat. Leuita qui manũ adhibuit, ſignificat illos qui mĩe cõpaſſionẽ in prelatis ſuis reprehendũt: eoſq; in ſeueritatis amaritudinem erigere volũt. vñ bene leuita iſte oza dicit. Oza quippe robuſtus dr. Illi ẽi robuſti dicũtur qui cũ de ſua iuſtitia preſumũt, mĩam peccãtibꝰ negãdam putãt: ⁊ impẽdentes reprehendũt. vñ a dño percuſſi intereunt: q2 iudiciũ ſine mĩa erit illis q̃ nolũt facere mĩam delinquẽtibꝰ. cui ꝑ Salomonem dr: Noli eſſe nimis iuſtꝰ. q2 eſt nimis iuſtus qui perit ĩ iuſtitia ſua. Sic ⁊ Moyſi illd intelligit. Per Moyſem enim prelati intelliguntur: per ethiopiſſam vxorem peccatores intelligũtur. Moyſes ethiopiſſam vxorem ducit, cũ quilibet predicator peccatorẽ[a] ſibi copulat, vt ex eo ſobolem bonorum operum deo gignere valeat. hanc copulam dum Maria id eſt ſubditi reprehendũt lepra peccati inficiunt. Uel ꝑ Mariã ſynagoga ĩtelligitur: que ĩ Moyſem id eſt Chriſtũ murmurauit: q2 ethiopiſſam id eſt eccleſiam de gẽtibus ſibi copulauit, quos lepra pfidie et erroris ſordidos fecit. Non ergo his authoritatibꝰ ſubditi ꝓhibẽt ab accuſatiõe ſuorũ ꝑlatorũ: ſ3 monẽt ne reprehẽdãt miſericordẽ cõpaſſionẽ eorũ. Item[b] per Saulẽ prelati intelliguntur, et per Dauid[c] ſubditi. Saul[d] purgans ventrẽ eos ſignificat qui maliciã corde conceptã, foras in opus ꝑducunt. Sed in preciſione chlamydis nõ ſignificatur niſi reprehenſio pcti. per chlamydẽ eñi regis ptãs intelligit. Hãc precidit qui prelatũ ſnĩa dãnationis ferit: qđ nulli ſubditorũ licet. facta eñi paſtoris, oris gladio .i. ſententia dãnationis a ſubditis ferienda nõ ſunt. Hinc eſt qđ Hiero. ait ſuper Marcum de põtifice qui ſcidit veſtimẽta ſua. Sciſſio veſtis ſciſſionem ſignificat ſacerdotij: qđ in ꝑrimo erat ſcindendũ et auferendũ a iudeis. Uel ꝑ Dauid ſignificant qui nequitiã ſuorũ prelatorũ videtes, maiora eorũ pctã cõtẽnunt, minima vero et leuia quaſi extremã oram chlamydis precidẽtes reprehendere ⁊ lacerare ſatagũt. Uel q2 Saul ſolus[e] diuertit in ſpeluncã in qua Dauid ſolus latebat: idem ſuꝑ hoc poteſt intelligi qđ de Cham dictum eſt: qui ſolus vidit pudenda patris: que non cooperuit, ſed ridẽda mõſtrauit. Hac itaq; authoritate nõ inhibet ſubditis accuſare prelatos ſi accuſabiles fuerint. Item probatur ꝙ ſubditi prelatos ſuos accuſare nõ poſſunt etiã ſi religioſi fuerint. Infames eñi ſunt eoipſo ꝙ ſuorũ doctorũ vitã reprehẽdere conant. Infames eñi fiunt (vt canonũ tradit authoritas) oẽs qui in patres armant, ⁊ q̃ doctorũ ſuorũ vitã reprehendũt vel accuſant. Nullus aũt infamis in accuſatione prelatorum eſt audiẽdus, niſi forte a fide exorbitauerit: vt. ſ. dictũ eſt. Cũ ergo ſubditi eoipſo ꝙ ĩ accuſationem prelatorũ ꝓſiliũt infames efficiũtur: infamibus aũt copia accuſandi denegat: pt3 ꝙ ſubditi prelatos ſuos accuſare non poſſunt.

His ita reſpondetur[f], Non omnes prelati pro prelatis habentur: nomen enim non facit epiſcopum, ſed vita.

Unde Gregorius Januario epõ ſcribit.

¶ Quem etas nõ vita ſeniorem facit, grauiter eſt increpandus.

Paulus[g] dicit, ſeniorem ne increpaueris. Sed hec eius regula[h] tunc eſt obſeruanda[i], cum culpa ſenioris ſuo exemplo non trahit ad interitum corda iuniorum. vbi autem ſenior iuuenibus exemplũ ad interitum prebet, ibi diſtricta increpatione feriendus eſt. nam ſcriptũ[k] eſt: Laqueus[l] iuuenũ omnes vos. ⁊ rurſus: Maledictus puer[m] centum annorum.

Item Hieronymus ad Heliodorum.

¶ Dignitas non facit epiſcopum, ſed vita.

a ¶ Peccatorem. in hoc tñ non peccauit: q2 adhuc non erat ꝓhibitum: † nec hodie ẽ ſi ſub hac cõditione ducitur vt fiat fidelis. xxviij. q. j. non oportet. Jo.

b ¶ Itẽ. Ad hoc ſimilit tripliciter reſpondet, et vltimo male.

c ¶ Per Dauid. Scđa ſolutio.

d ¶ Saul. Tertia reſponſio.

e ¶ Solus. et tñ cum ſocijs ſuis.

f ¶ Reſpondet. quibꝰ dicit ꝙ ſubditi nõ poſſunt accuſare prelatos.

Paulꝰ. ¶ Caſus. Januarius epũs die dñica ante miſſã ⁊ etiã poſt exarauit meſſem cuiuſdã laici violenter: de quo reprehẽdit eũ papa. Ille autẽ dicebat ſe non eſſe arguendum. Et hoc ꝓbat authoritate Pauli, qui dicit: Seniorẽ ne increpaueris. ſed Gre. rñdet et dicit hoc eſſe ſeruãdũ cum ſeniores boni ſũt: ſed cũ ſuo exẽplo iuuenes corrũpũtur, increpãdi ſũt ſeniores. ⁊ hoc ꝓbat duabꝰ authoritatibus.

g ¶ Paulus. ſc3 in epl'a. j. ad Timotheum. v.

h ¶ Regula. ar. ꝙ poſſumus interpretari et arctare generalia ṽba apoſtoli: † vt. xxxiij. q. ij. q̃s deꝰ ꝯiũxit. xxij. q. v. hꝰ videt. et. ff. de in ius vo. l. ꝗuis. ⁊. ff. de teſti. queſitum.

i ¶ Obſeruãda. exempla enim prelatorũ ⁊ ſenum facilius corrumpũt: et ideo magis ſũt puniẽda: vt. xj. q. iij. precipue. lxxx. vj. diſt. tanta. †

k ¶ Scriptũ. ſc3 in Eſaia.

l ¶ Laqueꝰ. ſc3 malo exemplo.

m ¶ Puer. Canon. ꝓpter malitiã aliquorũ fingit aliquid eẽ qđ nõ eſt: et ecõuerſo. xl. diſtinc. multi ſacerdotes.

† Arg. ad hoc xxij. q. ij. obij ciunt. ⁊ c. dixit. vel dic ſm h. ꝙ fecit inſtinctu ſpiritusſã cti. arg. xxxv. q. j. ꝯ. hac ratiõe. Joan.

Jaco. ij. d. Eccl vij. c.

† Ar. ꝯ. ea. q. ꝯſului. xi. xxxj q. j. ꝙ ſi dormierit.

Prelatorũ exẽpla alios corrũpũt.

† Egia liſ ... ꝙ publice peccat, exẽplũ peccandi cuilibet tribuit: totã eccleſiam delinqt. xxvj. q. ij. ſed illud. ſ3 ⁊ h. Dic ꝙ pueritie etas durat vſq; ad pubertatẽ vt. l. pu eri. cũ3 glo. ff. ḋ ṽb. ſig.

j. Timo. v. a.

Eſaie xliij. d.

Eſaie lxv. d.

Non oẽs epi. ¶ Caſus. Heliodorus queſiuit a Hieronymo an prelati eſſent accuſandi et eijciendi. Et reſpondet ꝙ boni vt Petrus ⁊ Stephanus nõ ſunt accuſandi, ſed honorãdi: mali ꝟo ſunt accuſandi ⁊ pͥciendi, ſicut ſal infatuatum: vt Judas ⁊ Nicolaus: nec prodeſt ecclẽaſtica dignitas i hoc. Et hoc ꝓbat exẽplo Cẽturionis et Danielis. ba Petri in eplã canonica, ⁊ exponit ea intendens ꝓbare ꝙ prelati poſſunt accuſari a ſuis ſubditis etiã laicis: quia Balaam malus ꝓpheta redargutus fuit ab aſina quã equitabat. Mali prelati cõparant̃ Balaam, et fontib⁹ ſine aqua, ⁊ nebulis tenebroſis. Per aſinam ꝟo etiã ſubditi laici intelliguntur.

Non omnes epi [a] ſunt epi. attẽdis Petrũ, ſed et Judã cõſidera. Stephanũ ſuſpicis, ſed Nicolaum [b] reſpice. Non facit eccleſiaſtica dignitas Chriſtianũ. Corneli⁹ [c] cẽturio adhuc ethnicus [d] dono ſancti ſpũs mũdat̃: pbr̃os [e] Daniel puer iudicat. Non eſt facile ſtare loco Pauli, tenere gradũ Petri, iam cum xp̃o regnantiũ. Infatuatũ [f] ſal ad nihilũ prodeſt, niſi vt ꝓijciat̃ [g] foras, ⁊ a porcis [h] cõculcetur.

Unde Aug. homil. vij.

¶ Non epi nomẽ, ſed vita reuerentiam meretur.

Non oĩs qui dicit, pax vobis: quaſi columba eſt audiẽd⁹. Corui [i] de morte paſcunt̃. Hoc colũba non habet: immo de fructib⁹ terre viuit, innocens eſt victus eius.

Item Beda in ſecunda epiſtola Petri.

¶ Docti ab indoctis, clerici a laicis quãdoq; merito reprehenduntur.

Secuti ſũt [k] viã Balaã [l] ex boſor [m] qui mercedẽ iniquitatis amauit: correptionẽ ꝟo habuit ſue veſanie ſubiugale mutũ: qd̃ hoĩs voce loquẽs prohibuit ꝓphete inſipientiã. Plerũq; heretici tam ſtulta dogmata, tã execranda proferunt ſacramenta, vt etiã hebetũ ſenſus paganoꝝ, et q̃ ratiõe diuine agnitionis omnimodo carent, illoꝝ deteſtentur inſaniã: ⁊ illorũ diſtorta et deo ꝯtraria itinera ſanius ſapiẽdo redarguant. Et (quod peius eſt) nonnunq; multi catholicorũ intantũ mercedem amant iniquitatis, vt etiã docti ab indoctis, clerici a laicis merito redarguant̃ [n]: qui iure cõparãtur prophete qui verbis aſine contra naturam loquẽtis corripit̃: nec tñ a ꝓpoſito praui itineris retardatur quibus etiam apertiſſime nomen cõgruit ciuitatis de qua Balaã veniſſe ꝓhibet̃. Boſor nãq; carneus, ſiue in tribulatione poſitus interpretatur. Neq; eñ alia magis cauſa luxurioſis exiſtit verbũ veritatis amore pecunie vel deſideriorũ tẽporaliũ adulterare, q̃ quia carnis ſe concupiſcẽtijs mancipauerũt. Sed ⁊ nomen ipſi⁹ Balaam, qui vanus populus ſiue precipitãs eos interpretatur, talibus cõuenit. Qui eñ agnitã veritatis viã ſponte deſerunt: quid niſi vanus popul⁹ ſunt? Qui etiã in precipitiũ ſuos mergunt auditores: quibus non ſalutaria que corrigãt, ſed que illos delectent erronea predicant: de quibus aperte ſubditur. Hi ſunt fontes [o] ſine aqua, et nebule turbinib⁹ exagitate, quibus caligo tenebrarum reſeruatur.

Quia [p] ergo non omnes epiſcopi ſunt epiſcopi, preſbyteri a Daniele puero iudicantur, ſal infatuatũ a porcis conculcatur: et qui dicit, Pax vobis: plerũq; non columba ſed coruus reputatur: patet ꝙ nõ ſemper pro officio vel authoritate perſone ab accuſatione eſt ceſſandum: immo contra prauos eſt agendum, cum omnis perſona criminalr̃ peccans alteretur [q]: et (vt ita dicam [r]) capite minor legib⁹ cenſeatur. Qui enim facit peccatum, ſeruus eſt peccati tam in pena q̃ in culpa.

Unde Auguſtinus ait,

a ¶ Non omnes epi ſunt epi. i. non oẽs epiſcopi voce, ſunt epi re. *(Act. x.)*

b ¶ Nicolaum. qui fuit vn⁹ de ſeptem diaconibus quos apoſtoli inſtituerũt qui fuit reprobus. *(Dan. xiij. c.)*

† Et di[...] cunt ꝙ iſte fuit macho metus quẽ co[...] lant pa gani. h. ⁊ de hoc hr̃. j. xxiij. q. iij. ꝗ di. vij. nicolai te. fm Z. q as ſeru ꝙ iſte fuit macho metus. Demo[nes] ma lo pla[...] no do[...] minãt. †

c ¶ Cornelius. q̃ primũ ex gẽtibus nomẽ Jeſu Chriſti eſt ſecut⁹. xxvj. diſt. deinde.

d ¶ Ethnicus. i. gentilis.

e ¶ Presbyteros. qui ꝯdẽnauerunt ſuſannã. j. e. ꞩ. itez cum balaam.

f ¶ Infatuatum ſal. i. ſtulti prelati inſipidi in predicãdo, fatui in delinquendo.

g ¶ Proijciatur. id eſt deponatur.

h ¶ Et a porcis. id eſt demonib⁹ q̃ dominãtur malis prelatis quaſi pecori ſuo. xxij. q. j. ꞩ. his authoritatibus.

Non omnis. ¶ Caſ⁹. Per columbã bon⁹ prelatus intelligit̃, q̃ eſt audiẽdus: per coruũ autẽ malus prelat⁹ intelligit̃, qui eſt repellẽd⁹.

i ¶ Corui. Coruo cõparat̃ mal⁹ prelat⁹ vel pbr̃ in nigredine vitioꝝ, et in raucedine voc̃, ⁊ i voracitate mortuoꝝ, oblationũ, ⁊ in fetore ſpũs, et in garrulitate, ⁊ i furto. xxiij. qõ. iiij. tres pſõas. Jo. d̃ f. *(Cl[...]p[...] ſas ob[...] latiões ſibi v[...] ſurpãt ettapi[...] unt: q[...] ad hoc ꝓdicãt [...] vi[...] ciit. ꝑ3 b.)*

Secuti. ¶ Caſus. Beda ponit in hoc cap. verba Petri in eplã canonica ... *(continued in the case summary above)*

ſo etiã ſubditi laici intelliguntur.

k ¶ Secuti ſunt. Prelati et doctores mali. *(Nũe. xxij.)*

l ¶ Balaã. Supple venientis.

m ¶ Ex Boſor. ꝟba ſunt Petri, vſq; ad ver. plerũq;. vbi Beda exponens verba Petri i canonica dicit ꝙ heretici a gentib⁹ reprehẽſi cõparãtur Balaam correpto ab aſina: cõparant̃ etiã ei mali prelati reprehẽſi a laicis.

n ¶ Redarguantur. Nõ dicit accuſentur, vnde non põt hic ſumi arg. ꝙ laici poſſunt accuſare clericos: vt ꝺ. xxj. diſtinc. nolite. in fi. ꝯtra. Sol. ibi ꝙ triplex eſt reprehẽſio: quod ibi vide.

o ¶ Fontes. verba Petri.

¶ Quia. ¶ Caſ⁹. Cõcludit Gratianus ex ſupradict̃ capitulis ꝙ mali prelati poſſunt accuſari a ſubditis, nõ excuſante eos officio vel authoritate: quia criminaliter peccãs alteratur, et capite minuitur: qd̃ probat ſequen. ca. *(Dañ. xiij. e. Mat. x. b.)*

p ¶ Quia ergo. Infert ex his tribus capitu. ꝙ mali prelati cum criminaliter peccãt, poſſunt a ſubditis accuſari, ⁊ ad hoc inducit caplã ſeq.

q ¶ Alteretur. i. in alteri⁹ ſtatũ cõmutet̃. tranſit eñ de familia dei ad familiam diaboli. xxiij. q. iij. ſi quis. non recto.

r ¶ Ut ita dicaʒ.

videtur etiã ꝙ infamis capite minuat.ff.de var.τ ex traoꝛ.cog.cognitionum .§.exiſtimatio.

Q Ui nec.¶ Caſus. Dicit Augu.ꝙ qui nec ſua delicta nec filioꝛum coꝛrigit:non eſt dicẽdus epiſcopus,ſed canis impudicus.

hiero.eſt maioꝛ Auguſtino vita τ ſanctitate.

g ¶ Scḋm vocabula. Qꝛ epiſcop⁹ eſt nomẽ dignitatis,pbr̃ nomẽ etatis.xciij.diſt.legimus.

h ¶ Auguſtinus. Au.foꝛte hoc credebat.non enim licuit ei mẽtiri ꝓ humilitate.xxij.q.ij.cum humilitatis.

a ¶ Crimen. Talis enim ad accuſationẽ vel ad teſtimoniũ non admittitur: vt.xxxvij.di. legant.j.vj.q.j.qui crimen.

¶ Quibus ergo.

¶ Caſus. Concludit Gratian⁹ ex ſupradictis, et dicit ꝙ cum mali prelati amittant nomẽ epi ſenioꝛis τ colũbe:merito poterũt a ſubditis accuſari τ aduocari. Infames ergo ſunt q̃ bonos accuſant: q̃ vo malos,laudabiles fiunt. In fi. §.exponit qḋ dicitur.ſ.e.maioꝛum. Et dicit ꝙ mioꝛ ibi intelligitur nõ dignitate,ſed vita. Et hoc clare in ſequẽti ca.ꝓbat.

Eſaie lxv.d.

b ¶ Hieronym⁹. ſcꝫ in trib⁹.pxi.ca.

Nomẽ auferẽ a malitia.

c ¶ Diſſimulãs. Auferẽ enim alicui nomen ꝓpter ſuã malitiã.xxxiij. q.ij. admonere.ſ. xix.d.ſꝫ. τ.j.q.iiij. §.itẽ pctõ.ſ.e.q. j.ſcelus.

P Aul⁹.¶ Caſus. Inducitur.v.ca.ad ꝓbãdũ ꝙ licet aliquis ſit in minoꝛi dignitate alio:maioꝛ tamen eſt eo vita et ſanctitate.

d ¶ Imparẽ.meritis,nõ tamẽ adminiſtratione.diſ. lxxx.illis.

e ¶ Sciret.ex h° patet ꝙ aliq̃s ſcit ſe habere charitatem per reuelationem. Paulus alibi dicit. Scio ꝙ neq̃ mors,neq̃ vita,neq̃ quid aliud me poterit ſeparare a charitate dei. Alibi tamen dicit, Nihil mihi cõſci⁹ ſum τc.vt.ſ.xl.diſt.c.vlti.

Pauli charitas magna fuit.

f ¶ Hoc nõ de officio.ꝙ nõ poſſit eſſe ipar paul⁹ petro.

Q Uanq̃.¶ Caſus. Aug.hic cõmẽdat hiero.τ dicit ꝙ q̃uis Aug.ſit eps,τ hieronym⁹ pbr̃: tamẽ

¶ Qui ſuſceptũ officium nõ adminiſtrat:non eſt epus,ſed canis impudicus.

Q Ui nec regiminis in ſerõnẽ habuit,nec ſua delicta deterſit,nec filioꝛum crimẽ[a] coꝛrexit : canis impudic⁹ dicendus eſt magis q̃ eps.

Q uibus ergo Hieronym⁹[b], Auguſtin⁹,Gre.auferũt nomen colũbe,epi,ſenioꝛis: nõne τ priuilegiũ eſt auferendũ dignitatis,vt poſſint a ſubditis reprehẽdi? Unde ſcriptura diſſimulãs[c] priuilegiũ prauę ſenectutis ait. Maledictus non ſenioꝛ,ſed puer centũ annoꝛuꝫ. Apparet ergo ꝙ hi ex accuſatione prelatoꝛum infames fiunt qui eoꝛũ vitã reprehendere τ lacerare conantur qui locũ ſui regiminis non nomine tantũ,ſed vita τ moꝛib⁹ tenent. Alij autẽ potius laudabiles fiunt ex accuſatione prelatoꝛum ſuoꝝ q̃ infames. Item quod dicitur maioꝛum quiſpiam minoꝛuꝫ accuſationibus non impetatur: minores intelligendi ſunt non dignitate,ſed vita.

U ñ Hieronym⁹ ait de Paulo ſuper epl̃am ad Galatas.

¶ Maioꝛes τ minoꝛes nõ dignitate,ſed vita intelligi opꝫ.

P Aulus Petrum reprehendit:quod nõ auderet,niſi ſe nõ imparẽ[d] ſciret[e]. Hoc non de officio[f] eccleſiaſtice dignitatis,ſed de puritate vite,τ ſanctitate conuerſationis intelligitur. Solus eñ Petrus inter apoſtolos primatum gerebat.

H inc Aug.ait ad Hierony.

¶ Non epi nomen ſꝫ vita maioꝛem facit.

Q Uanq̃ ſecũdũ vocabula[g] que vſus obtinuit, epiſcopat⁹ ſit preſbyterio maioꝛ: Auguſtinus[h] tamen Hieronymo minoꝛ eſt.

I dem libro ſecundo de vnico baptiſmo.

¶ Epiſcopi ꝫ pares ſint meritis, gradu tamen differunt dignitatis.

P Uto ꝙ ſine vlla ſui contumelia Cyprian⁹ eps Petro apoſtolo ꝯparaẽ quãtum attinet ad martyrij coronam:ceterũ magis vereri debeo ne in Petrũ contumelioſus exiſtam[i]. Quis enim neſcit illum apoſtolatus principatum cuilibet[k] epiſcopatui preferẽdum? Sed etſi diſtat cathedrarũ gratia,vna tamẽ eſt martyrũ gloria. Item cuꝫ Petrus a Paulo poſterioꝛe coꝛrigatur,τ pacis atq̃ vnitatis vinculo cuſtodito ad martyrium pꝛomouetur[l]:quãto[m] facili⁹ τ foꝛtius quod per vniuerſe eccleſie ſtatuta firmatũ eſt:vel vnius epiſcopi authoritati,vel vnius prouincie cõcilio preferendum eſt?

I dem.

¶ Non in honoꝛe ſed in veritate filius equatur vel preponitur patri.

Q Ueritur[n] pater de malo filio: queritur filius de duro patre:ſeruamus honoꝛificentiam patri, que de-

τ cũ hieronymus fuit preſbyter cardinalis:patet ꝙ q̃libet eps maioꝛ eſt preſbytero cardinali.

P Uto.¶ Caſ⁹. Cõcilia vniuerſalia preferuntur propter dignitatẽ ſtatutis vni⁹ epiſcopi vel ꝓuincialis cõcilij : quia licet Cyprianus τ Paul⁹ ſint in martyrio Petro equales: tamẽ Petrus maioꝛ eſt dignitate:τ ſtatuta ei⁹ ſũt magis ſeruãda q̃ alioꝛuꝫ:licet enim vna ſit martyruꝫ coꝛona,tñ i cathedris eſt differẽtia.

i ¶ Exiſtã.ſi dicam Cyprianũ in oĩb⁹ equalem.

k ¶ Cuilibet.ſ. xxj.diſt.in nouo.ſ. xxiiij.q.j. loquitur contra.

l ¶ Promouet. Ita vt i hoc videãtur ipſi eſſe pares τ etiã ſtatuta eoꝝ.

m ¶ Quanto τc. Et eſt hic argu.ꝙ potI⁹ ſtatur ei qḋ a plurib⁹ q̃ qḋ a paucioꝛibus dicit.ſꝫ.ſ. τ.xix.diſtinc.in canonicis.

Q Uerit.¶ Caſus. Dicitur hic ꝙ licꝫ pater coram iudice cõqueraẽ de filio,τ econuerſo,filius eſt patri preferendus in veritate:in honoꝛe tamẽ pater eſt filio preferendus: τ ſic honoꝛ debit⁹ patri ſeruatur,vt equitas non pdat meritum.

n ¶ Queritur. Secundũ canones ergo filius conqueritur de patre tam in ciuili q̃ in criminali negocio : ſed ſecundum leges non in ciuili niſi tantum in cauſa caſtrenſi: vt.ff.de iu.l.lis nulla.τ.ff.de fur.ſi quis vxoꝛi.ſ. reſpon.non tamen poteſt eam conuenire de furto,ſed actione in factum: vt,C.de dolo malo,ſi ſupſtite,Emã- lij.

Iſta glo. re- putata docto- b⁹ fin. ad hoc ꝙ dicit epꝫ maioꝛem pbr̃o cardina- li.ſ.di- gnitate reſpe- ctu oꝛ- dinis epalis. vñ epi dñr ſū- mi ſa- cerdo- tes: vt c.j.poſt medi.ꝺ ſac.vn. et eq̃pa rãt illu ſtribue ſeu pſe- cti pto- rio: vt no. gl.i l.epali. C.depi. audi.et nõ hñt maioꝛẽ dignita tẽ cardi nales mai⁹ of ficiũ: vt inquit Bar. in l.j.§.ſi q̃s.in.j. col. ff.ꝺ appell. facit ter.in c.ſi ab- bate. ꝺ ele.lib. vj.τno. p Abb. in.c.ec- cla pra le ver- nier.de ele.i pe. τ vlt.co lũ.

cipatus autē poteſt agere ciuiliter contra patrem, ſed venia impetrata: vt. C. de in ius vo. l. vlt. Sed in criminali cauſa non auditur contra patrem. ſ. e. q. j. prohibentur. nec pater contra filium niſi iniuriam in ipſum commiſerit: vt. C. de pa. po. l. iij.

betur a filio. Non equamus[a] filiū prī in honore: ſꝫ preponimus[b] filiū prī in veritate: ⁊ ſic tribuim⁹ honorē debitū, vt nō perdat equitas meritum.

Item Ambroſius.

¶ Equales fuerūt meritis (licet gradu differētes) Petrus et Paulus.

Beati Petr⁹ ⁊ Paulus eminēt inter vniuerſos apoſtolos, ⁊ ſpeciali quadam prerogatiua precellunt: verū inter ipſos quis cui preponat̄ incertum eſt. Puto enim illos equales eſſe meritis, q̄ equales ſunt paſſiōe: ⁊ ſimili eos fidei deuotione vixiſſe, quos ſimul videmus ad martyrij gloriam perueniſſe. ¶ Nō enim ſine cauſa factum putamus ꝙ vna die paſſi ſunt, vno loco, ſub vno perſecutore. Una die vt ad Chriſtuz pariter peruenirent. In vno loco, ne alteri Roma deeſſet. Sub vno perſecutore, vt equalis crudelitas vtroſqꝫ ꝯſtringeret. Dies ergo pro merito, locus ꝓ gloria, perſecutor decretus eſt ꝓ virtute[c]. Et in quo loco iidem tādem martyriū pertulerūt? in vrbe Roma, que pricipatuz et caput obtinet nationū: ſcilicet vt vbi erat caput ſuperſtitiōis, illic caput quieſceret ſanctitatis: et vbi gentiliū principes habitabant, illic eccleſiarum principes morerentur.

Item penitētes[d], bigami, ſacerdotes accuſare nō poſſūt. Unde generaliter colligitur ꝙ quicunqꝫ ſacerdotes non ſunt, vel eſſe ſacerdotes non poſſunt, in ſacerdotes accuſationem vel teſtificationē proferre non poſſunt.

Unde Fabianus ait.

¶ Qui ſacerdotes eſſe non poſſunt: ſacerdotes accuſare non valent.

Ipſi apl̄i ⁊ eoꝝ ſucceſſores ſtatuerunt vt ſacerdotes dn̄i non accuſent, nec in eos teſtificētur q̄ ſui ordinis[e] non ſunt nec eſſe[f] poſſunt.

Item Damaſus papa.

¶ Sacerdotes accuſare vel in eos teſtificari nō valēt qui ad ſacerdotiū prohibentur eligi.

a ¶ Nō equam⁹. Sic celſ⁹ corrigit dicta patris ſui. ff. de cōdi. cau. da. l. dedi. §. ſi quis q̄ſi ſtatuliber. Item arg. ꝙ aliquis pōt eſſe maior ⁊ minor altero diuerſo reſpectu. ſ. ea. c̄ſicſ. xxv. diſ. perlectis.

b ¶ Preponimus filium. Arg. ꝙ veritas a quocūqꝫ ꝓlata amplectenda eſt. Et eſt etiā ar. contra teſtimoniū honorabiliū perſonarum. ſimile diſtinc. ix. ego.

Beati. ¶ Caſus. Probat Ambro. in hoc ca. Petrū ⁊ Paulum fuiſſe eq̄les in paſſione, ⁊ fidei deuotione: quia eodem die, eodem loco, et ſub eodem perſecutore ſuſceperūt martyrij coronaz: vt vbi erat caput ſupſtitionis, vigeret caput ſctitat̄.

c ¶ Pro virtute. ſcꝫ vt parem virtutem ⁊ conſtantiā contra perſecutionē in paſſione habuiſſe videantur.

¶ Item penitentes. hec eſt. v. pars huius. q. in qua dicit quid ſit in hac queſtione tenendum: et dicit ꝙ tales qui ſacerdotes eſſe nō poſſunt: nec eos accuſare, nec in eos teſtificari poſſunt: redarguere tamē poſſunt occulte ⁊ pacifice. ⁊ hec ꝓbat per tria exēpla et. v. autho. ſanctorum patrum. Jo. de fan.

¶ Caſus. Probatū eſt. ſ. in multis ca. ꝙ crimino ſi accuſare nō poſſunt. Idē dicit Gra. de penitētib⁹ ⁊ bigamis: ⁊ ita colligit ꝙ q̄ nō ſunt ſacerdotes nec eſſe pn̄t, in ſacerdotes accuſationē vel teſtificationē ꝓferre nō poſſunt. Et hec ꝓbant duob⁹ ca. ſeq.

d ¶ Itē penitētes. ſolēniter. ſ. vj. q. j. qui crimen.

Ipſi apoſtoli. ¶ Caſus. Queſitum fuit a Fabiano papa qui repellantur ab accuſatione in teſtimonio ſacerdotum. Et reſpondet ꝙ illi remoueantur qui non ſunt ſacerdotes, nec eſſe poſſunt. Intellige ratione criminis vel irregularitatis.

e ¶ Ordinis. In criminali, ſꝫ in ciuili poſſunt omnes. extra de teſtibus. tam literis.

f ¶ Neceſſe. Ex his duobus capit. colligitur ꝙ hec tria, accuſatio, teſtimonium, ⁊ ordo, pari paſſu ambulant: vt quicūqꝫ non admittitur ad vnum, nec ad reliquum. Sed obijcitur: quicunqꝫ ſemel in peccato mortali fuerit, non admittitur ad ordines: vt. xxv. diſt. primum. ergo nec ad teſtimonium. Item ſi crimen ciuiliter fuerit probatum, non admittitur ad ordines: vt diſtin. xxiiij. qn̄. extra de accuſa. ſuper his. ergo nec ad teſtimoniū. ⁊ ſecundum hoc null⁹ inuenitur teſtis: cuz nemo ſine crimine viuat. xxv. diſt. §. nomine autē. Tu dicas ꝙ regula q̄ hic traditur, locū habet cum criminaliter agitur. Si enim ciuiliter agitur: aut crimē eſt occultum qđ obijcitur teſti, aut manifeſtū: ſi occultū, preſumo eum inde egiſſe penitentiam: quia occultum in meliorem partem intepretamur. extra de ſortile. ca. ex tuarū. ⁊ extra đ re. iu. eſtote. Si autem manifeſtuz, probabit ſe egiſſe penitētiā per ſacerdotez: qđ facere pōt: vt ex̄ đ ſimo. nemo. l. d. in capite. ij. q. j. ſi peccauerit. i ſi. niſi tale ſit crimen quod etiam poſt penitētiam irrogat infamiam: vt cum aliquis cōuictus eſt de periurio: vt. iij. q. vij. §. porro. Si autem criminaliter agitur: ſiue ſit occultum, ſiue manifeſtum: ſiue inde egerit penitentiam ſiue non, repello eum: vt. vj. q. j. qui crimen. Uel diſtingue ſicut notaui ſuper illo cap. qui crimen. Jo. ⁊ extra de teſti. teſtimonium. vbi definitur breuiter. B. Circa hanc materiam conſueuit queri: ſi quis vinum non poteſt bibere, an poſſit promoueri, cum ipſum miniſtrantem oporteat cōmunicare. de conſe. diſtin. j. epiſcopus deo. ⁊ diſtin. ij. peracta? Dic ꝙ non. Nec etiam accuſare poteſt ille qui caſu membrū amiſit. lv. diſti. ca. vlt. tamen inferiorem vel parem poteſt accuſare, qr poteſt remanere in executione illius ordinis. diſtic. lv. precepta. nam qui eſt infra. xxx. an. poteſt accuſare ſacerdotes. Item clericus bigamus non poteſt accuſare clericum coniugatum qui vnicam ēt virginem habuit vxorem: quia clericus coniugatus gaudet priuilegio clericali. xxxij. di. ſi q̄ vero. H. dicit ꝙ ſacerdos depoſitus alium poteſt accuſare. Sed hoc nō placet. nam ex quo eſt de crimine condemnatus, ſtatim eſt delictū ei⁹ notorium. extra de coh̄a. cle. veſtra. Item nec ille admittitur ad accuſationem cui crimē eſt in modum exceptionis probatum per quod eſt repulſus a teſtimonio, licet non ſit infamis: argu, extra de elec, ſuper eo.

Teſtis an ſit repellēdus ꝓpter crimē ſibi obiectū

Uide qđ not. iij. qōe vij. q̄ ſi ne. i ſi.

Sacerdos nō efficiat̄ q̄ vinuz bibere nō pōt.

Hic adde qđ not. ſ. e. i ſū ma. ꝑ. tales.

Accuſare nō pōt de crimine ꝯuict⁹ i modūz exceptiōis.

Teſtes abſqꝫ vlla infamia aut ſuſpitione[a] vł manifeſta macula: ⁊ vere fidei plenitudine inſtructi eſſe debēt ⁊ tales quales ad ſacerdotium eligi diuina iubet authoritas. ¶ Quoniā (vt antiquorum tradit authoritas) ſacerdotes criminari non poſſunt, neqꝫ in eos teſtificari, qui ad eundē nō debēt nec poſſunt ꝓuehi honorem. ¶ Sic[b] ⁊ illud Syluestri intelligitur, Laicꝰ non accuſet clericū ⁊c̄. id eſt ꝗ in inferiori gradu ꝯſtituti, ad ſuperiorem aſcendere nō poſſunt[c], in ſuperioribus agētes accuſare non debent.

Ecce oſtēſum eſt quid reſpōdeatur authoritatibꝰ ⁊ argumentis quibus ſubditi ab accuſatione prelatorum videbātur repellendi. Nunc demonſtrandū eſt quibꝰ rationibus probentur recipiendi: et quid contra reſpondeatur a prelatis. Chriſtus qui erat paſtor paſtorum, ouibꝰ ſuis, de quibus ait: Non ſum miſſus niſi ad oues que perierūt domus iſrael ⁊c̄. iter opprobria ⁊ verbera que ab eis patiebat͛, ait. Si male locutꝰ ſum, teſtimoniū perhibe de malo ⁊c̄. Itē, quis ex vobis arguet me de peccato? At quicunqꝫ ad teſtificandum in aliquem, vel ad arguendum admittuntur, ad eundem accuſandum admitti poſſunt. Cū ergo oues vt aduerſus paſtorē ſuum teſtimoniū ferant, et vt ipſum (ſi poſſunt) reprehendant admittant͛, patet ꝙ ſubditi poſſunt accuſare prelatos ſuos.

¶ His ita reſpondetur. Chriſtus ꝗuis eſſet paſtor ſuarū ouium quas verbo et exēplo paſcebat, tamen quantum ad officiorum diſtributionem (ex qua hodie in eccleſia alii preſunt aliis: vnde quidā ꝑlati, quidā ſubditi vocātur) in populo ſuo paſtorale officiū nō gerebat: myſtica enī et viſibili vnctione, nec in regē[d], nec in ſacerdotē vnctꝰ erat: que ſole perſone in populo illo prelature nomen ſibi vendicabant. ¶ Nō ergo ex hac authoritate ſubditi probantur admittēdi in accuſatione prelatorum: ſed tantū oſtēditur ꝙ auditores eos reprehēdere poſſunt, et in eos teſtificari, qui cū officia eccleſiaſtica non habeant, verbo tamen ⁊ exēplo quoſcūqꝫ valent lucrari deo ſatagūt. Reſpondetur ⁊ aliter. Aliud eſt qđ de rigore cogimur ſeruare diſcipline: aliđ quod admittitur ex perfectionis conſideratione. Chriſtꝰ iudeos ad ſe arguendum admiſit perfectione humilitatis, non ſeueritate iuris. Si enim legis rigore eſſēt admiſſi: hac authoritate criminoſi et infames in accuſatione religioſoꝝ eſſent recipiēdi: cū eſſent ſceleratiſſimi, qui de nece xp̄i tractantes innocentē damnare volebāt: hoc ergo exēplo prelati nō coguntur recipere ſubditos in accuſatione ſui, ſed permittunt͛ ſi velint. Item. Paulus Petrū reprehendit, qui princeps apoſtolorū erat: vnde datur intelligi ꝙ ſubditi poſſunt reprehēdere prelatos ſuos ſi reprehēſibiles fuerint. Sed hoc facile refellitur ſi vnde ſit reprehendendus aduertat͛. Petrus cogebat gentes iudaizare, ⁊ a veritate euangelij recedere, cū iudeis gregem faciens, ⁊ a cibis gentilium latenter ſe ſubtrahēs. Par autem eſt in ſe a fide exorbitare, et alios exēplo vel verbo a fide deijcere: ergo hoc exemplo nō probantur prelati accuſandi a ſubditꝭ, niſi forte a fide exorbitauerint vel alios exorbitare coegerint. Itē. Cum Petrus intraſſet ad Corneliū, conqueſti fratres ſunt qui erāt in Iudea, ⁊ reprehenderunt eum ꝙ ad gētilem diuertiſſet. Ecce ꝙ prelati iure poſſunt reprehēdi a ſubditis. Sed huic oppoſitioni beatꝰ Grego. reſpondet dicens.

et.ij.q.j. prohibentur. grauata eſt tamen eiꝰ opinio ſicut illiꝰ qui ancillā oppreſſit. C. de adul. ⁊ ſi libidine. Nam inhoneſtū eſt tales ad ordines admitti: vt dicit lex de his ꝗ ſupponūtur fuſtibus ab edilibus, [*] licet non ſint infames. ff. de decurio. eos. niſi ſit neceſſitas. ff. de muneri. ⁊ honori. l. vt gradati. ⁊ hoc ideo, qꝛ opinio eiꝰ in nullo vacillabit: vt. xxxiij. diſt. laici. ⁊ not. ſ. ea. q.j. in primis. in fine. Jo. ⁊ ꝓbatur hodie tota hec diſtictio in decre. de teſtibus. ca. teſtimonium. Quid iuris ſit de ordinādo, notaui. ſ. xxv. diſt. primum. B.

[*] i. a cuſtodibꝰ ediū ab incēdio ꝺ nocte ff. de offi. ꝑfec. vig. l. j. et. ij.

Teſtes. ¶ Caſus. Idē querebatur in hoc ca. quod queſitū fuit in ſuperiori, et reſpōdetur ꝙ teſtes debēt eſſe ſine omni macula ⁊ ſuſpitione: qꝛ ſacerdotes criminari non poſſunt, nec in eos teſtificari: qui ad eundem honorem ꝓuehi nō poſſunt. et ſic intelligit͛ ſ. ſequens.

Mat. xv. Joā. xviij. Joan. viij.

a ¶ Suſpitione. Repellit͛ teſtis ꝓpter ſuſpitionē: [†] vt. ſ. e. accuſatio. in prin. Ar. contra de conſe. di. ij. non prohibeat.

[†] Odiū vel inimicitie vel criminis occulti ſm̄ h. Ad idē iij. q. v. ꝗſi ꝑ totū. ibi videas. Arch.

b ¶ Sic et illud. ſ. e. nullus laicꝰ.

c ¶ Nō poſſunt. qualiter hoc intelligitur habetur. j. iiij. q. j. ca. j.

¶ Ecce. ¶ Caſus. Supra probatum eſt ꝙ ſubditi non pōt accuſare prelatos: ⁊ reſpōſum eſt contrarijs authoritatibꝰ. Nunc econtra oſtēdit ꝙ ſubditi poſſunt accuſare prelatos: ⁊ hoc probatur exēplo domini et Petri. Nam dominꝰ ꝑmiſit Judeos cōtra ſe teſtificari: et ita per conſequēs eum accuſare potuerunt. Nam cui permittitur teſtificatio et accuſatio. Sed ad hoc dupliciter reſpōdetur. Prima reſponſio eſt ꝙ licet Chriſtꝰ ſit paſtor ouium, non tamen ſecundum legem veterē et nouam in regē vel ſacerdotē inūctus erat: que vnctio prelaturā confert. Uel dicas ꝙ dominus hoc fecit ex hūilitate, ⁊ non ꝺ rigore iurꝭ. Paulus ſimiliter reprehendit Petrū, qui maior erat eo. Sꝫ reſpondetur ꝙ nō fuit mirum: quia cogebat gentes iudaizare ⁊ a fide recedere: in quo caſu bene accuſātur prelati a ſubditis. Item Petrus fuit reprehenſus a fratribus, quia intrauit in domū Cornelij gētilis. Sed huic obiectioni reſpondet͛ in ſequēti cap.

Gala. ij. c.

d ¶ Nec in regē. Immo nec regnū eiꝰ erat de hoc mūdo. xxiij. queſt. iij. ſ. j.

¶ Petrus a fidelib⁹ interrogat⁹ cur ad gētes itraſſet, nō ex poteſtate rńdit, ſed humiliter rationem reddidit.

Petrus poteſtatē regni acceperat: ⁊ tamen idē apoſtolorū primus querimonie cōtra eū a fidelibus facte cur ad gētes intraſſet, non ex poteſtate officij (q̄ poſſet dicere. Oues paſtorē ſuū non accuſent nec reprehendāt) ſʒ ex authoritate diuine virtutis q̄ gentiles acceperāt ſpm̄ſctm̄, reſpondit[a]. ¶ Cū ergo petr⁹ potuit ex officio repellere q̄relas, ſed noluit: non ergo hoc exemplo prelati coguntur ſuſcipere reprehenſionem ſubditorum. Ex hac etiā humilitatis diſpenſatione intelligitur illud Leonis quarti Lodouico auguſto dictum.

¶ Imperiali iudicio apſicus emēdare permittit ſi quid erga ſubditos iniuſte ɔmiſerit.

Nos ſi incōpetēter aliquid egimus, ⁊ in ſubditis iuſte legis tramitem nō cōſeruauimus: veſtro ac miſſorū veſtrorū cūcta volumus emendare iudicio: qm̄ ſi nos qui aliena[b] debemus corrigere pctā, peiora cōmittim⁹: certe non veritatis diſcipuli, ſed (quod dolentes dicimus) erimus pre ceteris erroris magiſtri. inde magnitudinis veſtre magnopere clementiā imploramus vt tales ad hec que diximus perquirēda miſſos in his partib⁹ dirigatis, qui deū per oia timeāt: et cuncta (quēadmodū ſi veſtra preſens fuiſſet imperialis gloria) diligenter exquirant. ⁊ nō tm̄ hec ſola que ſuperius diximus, que rimus vt examuſſim[c] exagitent: ſed ſiue minora ſiue etiā maiora illis ſint de nobis indicata negocia: ita eorū cuncta legitimo terminentur examine, quatenus in poſterum nihil ſit qḋ ex eis indiſcuſſum vel indefinitum remaneat.

Itē. Cum balaam ariolus[b] iret ad maledicendū populū, angelus dn̄i aſine cui inſidebat, in via ſe oppoſuit: euaginatoq; gladio eam ab itinere compeſcuit: quā dum ille verberibus affligeret, in vocē ꝑrupit: et prophete veſaniā redarguit. Si ergo animal mutū angelica virtute prophete inſipientiā reprehendit: multo magis ſubditi poſſunt accuſare prelatos ſuos. ¶ His ita reſpondetur. verum eſt ꝙ per aſinā ſubditi ſignificant, ⁊ per balaam p̄lati: nō tamen hoc exēplo probantur prelati accuſandi a ſubditis: ſʒ ſubditis tātū forma datur humiliter renitendi prelatis ſi forte eos ad malū cogere voluerint. Balaam nāq; aſinam vrgens vt ad maledicēdū pp̄lo dei eū veheret: ſignificat eos qui verberibus ⁊ cruciatibus a ſubditis exigūt vt eis in malo fautores ⁊ coadiutores exiſtant. ſed quia angelus (quilibet videlicet predicator) euaginato gladio (aperte ſcilicet predicato timore et horrore future vindicte) a conſenſu aliene malitie illos reuocat: licet eis in huiuſmodi vocē cōqueſtionis prorūpere, et prelatis ſuis dicere. Cur nos verberibus affligitis? cur nobis iniuſte iraſcimini? nūquid vobis inobedientes aliquando fuimus, niſi nunc cum ad malum cogimur? videte illū qui prohibet ab incepto. Non ergo hinc prelati probantur accuſandi a ſubditis. Itē. Qū Dauid adulterium ⁊ homicidium cōmiſiſſet: miſſus eſt a deo Nathan ꝓpheta vt eum redargueret. Ecce ꝙ prelati ſunt arguendi ⁊ reprehēdēdi a ſubditis. ¶ Sed notandū eſt ꝙ due ſunt ꝑſone quib⁹ mūdus iſte regit: regalis vcʒ, ⁊ ſacerdotalis. Sicut reges p̄ſūt in cauſis ſcl̄i, ita ſacerdotes i cāis dei. Regū eſt cor-

Petrus. ¶ Caſus. Iudei reprehendebāt Petrum qui intrauit domū cornelij gentilis. ſed dicit Grego. ꝙ petrus bene potuit ſuos repellere ſubditos ex poteſtate ſui officij ſʒ reſpōdit ſe hoc feciſſe anc̄te diuine virtutis.

a ¶ Reſpōdit. dicens, Eādē deus dedit gratiā eis ſicut nobis qui credimus in Jeſum.

¶ Cū ergo ¶ Caſus. Cōcludit gratianus ex ſupradicto ca. dicēs ꝙ nō cogūtur prelati exemplo Petri recipere ſubditoꝝ accuſationem niſi faciant hoc ex humilitate ſicut fecit petrus, non coactus ſed volens: ⁊ ita intelligit ſequēs ca.

Nos ſi. ¶ Caſus. Quidaʒ conquerebant de leone papa apud lodouicū de iniuria eis facta. papa committit ſe imperiali iuriſdictioni: et rogat lodouicū imperatorē vt tales nuncios mittat ad hec inquirenda, qui deum timeant: et qui vice iperialis glorie ſic examinent et diffiniāt, vt nulla poſſit in poſterū dubitatio remanere, etiam ſi maiora opponantur ei q̄ ea que dicta ſunt.

b ¶ Aliena. h̄ papa ſe ſubijcit aliorum iudicio: qḋ facere poteſt: vt ff. de iuriſ. om. iudic. eſt receptum. non tamen eū poſſunt deponere. ix. q. iij. nemo. ſm̄ h. poſſunt. qꝛ ⁊ ſeipſum pōt deponere: vt xxj. diſtinct. nunc autem.

c ¶ Examuſſim, id eſt regulariter vel idubitāter vel perfecte: qꝛ amuſſis eſt inſtrumentum plumbeū cuʒ q̄ rectificant parietes vel plūbātur.

¶ Ite cū balaam. ¶ Hec eſt vj. pars huius. q. in qua ꝓbat quod probatū erat: ꝙ ſubditi poſſunt p̄latos reprehendere, et etiam accuſare ſi ad eundem ordinē venire poſſunt. non autem debēt eos de occultis vel pene occultis diffamare. et hoc probat ꝑ vij. exempla ⁊ per x. authoritates ſāctoꝝ patrum. Jo. de fan.

¶ Caſus. Adhuc probat Gratia. qn̄ q; exemplis ꝙ ſubditi poſſunt accuſare prelatos. ſcilʒ exemplo Balaam qui fuit ab aſina reprehenſus: ⁊ exemplo Dauid qui fuit a Nathan ꝓpheta rep̄henſus: et exemplo iniquorum preſbyteroꝝ qui fuerunt a Daniele reprehenſi: ⁊ exemplo damaſi ⁊ ſymmachi qui fuerunt a ſuis ſubditis reprehēſi ⁊ accuſati. Sed ſingulis obiectiōib⁹ ſingulas ponit ſolutiones per ordinē reſpondendo.

b ¶ Ariolus. Ariolus dicitur qui circa aras idolis preces nepharias effundit: et fructū ſibi in triſtitia affert. xxvj. qōe. iij. igitur genus.

vj. ps. Nūe. xxij. c.

Ariol⁹ q̄s ðr.

ij. Re. xij. c.

a Trahenda. xxij. q. ij. ſi quis per vetus.
ij. Re. vj. d. b Sanguinis. xxiij. q. vlti. his a quibus. ⁊ ca. legi. et ca. occidit. et ex̄ ne clerici vel mona. ſentētiam ſanguinis.

Si quis. Caſus. Quidaȝ redarguebāt Grego. ꝙ multa faciebat cōtra ratione̅. Dicit Greg. vt veniant ad apoſtolicam ſedem, et ibi cognoſcatur: vt iuſta inter eos feratur ſententia. ij. Paralip. xxvj.

Forum rei ſeq debet actor. c Si quis. Qr actor fo℞ rei ſequi debet. ex̄ de foro cōpe. cum ſit gn̄ale. ⁊ C. de iuriſdic. om. iudi. l. iuris ordine̅. vel q̄a cauſa fidei eſt, que in eccleſia eſt tractanda: vt. xxiij. q. vlti. cōuenior. ⁊ ſ. e. q. ſ. preceptū. xxiiij. q. j. quotiens.
d Confeſſione̅. id eſt ſcripturam.

Ex his. Caſus. Cōcludit Gra. ex ſupradictis p̄latos poſſe a ſuis ſubditis accuſari: cum iſti tres apoſtolici fuerint a ſuis ſubditis accuſati. Sȝ reſpōdet ꝙ iſti apoſtolici exemplo domini coegerunt alios prelatos recipere ſubditos in accuſatione̅ ſuam ſed ꝑmiſerūt hoc fieri ex hūilitate.
Dani. xiij. e. e Prelatos. et dabuntur eis expenſe ab epiſcopo quem accuſant, ſi egent: vt extra de accuſa. ca. ex parte. nam et dantur ſeruo agenti cauſam libertatis. C. de ordi. cog. l. vlti. ſimiliter ei q̄ egit de inofficioſo teſtamento et obtinuit, ſi aduerſariꝰ appelle̅t. ff. de
Accuſatus qn̄ qȝ dat expenſas accuſatori.

poralem irrogare penam: ſacerdotum ſpiritualem inferre vindictam. Dauid ergo et ſi ex regali vnctione ſacerdotibus et prophetis preerat in cauſis ſeculi, tamen ſuberat eis in cauſa dei. Unde reges a prophetis ⁊ a ſacerdotibus vngebantur, et eorum oblatione peccata eorū expiabantur. Sicut ergo Oſias a domino lepra ꝑcuſſus eſt quia ſacerdotum officia vſurpare voluit, ſic ſacerdotibus ⁊ prophetis regum vſurpare officia non licuit. Nathan ergo propheta cum regem redarguit, ſuum eſt executus officium in quo erat rege ſupior: nō vſurpauit regis officium, in quo erat rege inferior. monuit eum vt per penitentiam peccata ſua expiaret: nō tulit in eū ſn̄iam qua tan̄q̄ adulter et homicida morti addiceret.

Sic ⁊ btūs Ambro. Theodoſiū, ⁊ btūs Inno. impatorem Arcadium excōicauit, et ab eccleſie ingreſſu ꝓhibuit.

Sicut eni̅ non ſine rōne iudex gladiū portat: ita nō ſine cauſa claues eccleſie ſacerdotes accipiunt. Ille portat gladium ad vindictā malefacto℞, laudem vero bono℞: iſti habent claues ad excluſione̅ excōicando℞, et recōciliationem penitētiū. Hoc ergo exe̅plo ſubditi probant̄ reprehendendi a prelatis, nō prelati a ſubditis. Item, Daniel nulla legitima ptāte functꝰ iudices a pp̄lo conſtitutos de falſo teſtimonio cōuicit: ⁊ conuictos damnauit. Cōſtat ergo ꝙ nullā ptātem habētes poſſunt redarguere dignitatibꝰ vel poteſtatibus ſublimatos.

His ita reſpondet̄, miracula (⁊ maxime ve. te.) ſunt admiranda, non in exemplū noſtre actionis trahe̅daᵃ. Multa eni̅ cōcedebant̄ tunc, que nūc pe nitus ꝓhibent̄. Tūc eni̅ Samuel Agag pinguiſſimum regem Amalech in fruſta diuidendo cōſcidit. nunc nulli eccleſiaſticorū iudicū iudicium ſanguinisᵇ agitare licet. Tūc Phinees iudeū coeunte̅ cum madianita interfecit: et reputatū eſt ei ad iuſtitiaȝ. Hodie ſacerdotibꝰ hmōi actꝰ in pernicie̅ ſui officij verteret̄. Exe̅plo ergo Danielis nō ſolū accuſandi vel redarguendi, ſed etiā iudicandi ptātem ſubditi ſibi in prelatos vendicarent ſi illud in argumentū nr̄e actionis liceret aſſumi, qđ nulla vn̄q̄ authoritate ꝑmittit̄. Magis ergo ex hoc facto dat̄ intelligi ꝙ i nouiſſimis tp̄ibꝰ ſuſcitaret deꝰ ſpm̄ pueri iunioris, illiꝰ vȝ đ q̄ p ꝓphetā dr̄. Puer natꝰ eſt nob̄. et iterū. Ecce puer meꝰ q̇ iudices iniq̄tatis (ſcribas ſcȝ ⁊ phariſeos) falſis criminibꝰ Suſannā. i. eccleſiā accuſantes, ⁊ reā adulterij ꝓnūciantes eo ꝙ xp̄m ſequeret̄: cōuinceret ⁊ ꝯde̅naret. Ite̅. Hiero. refert in libris viro℞ illuſtriū ꝙ Damaſus papa a ſubditis de adulterio accuſatꝰ cū. xliij. ep̄is ſe purgauit. Ite̅. Symmachus papa in romana ſynodo dignitate ſua expoliatꝰ, prius ſtatui ſuo reddi decernit̄, vt tunc veniret ad cām: ⁊ ſi ita recte videret̄ accuſantiū ꝓpoſitiōibꝰ rn̄deret digna res viſa eſt maximo nūero ſacerdotū atq̄ meret̄ effectū: ⁊ cuȝ poſtmodū ordinaretur quō eſſet accuſandus: prefatꝰ papa vt cām diceret occurrebat. ſed ab emulis eſt impeditus.
Eſaie ix. a. Ibide̅.

Item Gregorius ait de ſeipſo.

Redarguēdi ſe, licētiā btūs Gre. alijs pſtat.

Si quisᶜ ſuper his nos redarguere voluerit, vel extra authoritate̅ nos facere ꝯtenderit: veniat ad ſede̅ ap̄licā, vt ibi ante confeſſione̅ᵈ bti Petri mecū iuſte decertet: q̄tenꝰ ibi vnꝰ ex nobis ſn̄iam ſuſcipiat ſuā. Ex his oībꝰ colligitur ꝙ ſubditi poſſunt reprehendere et accuſare prelatosᵉ ſuos. Sed ſicut de xp̄o dictū eſt, qn̄ iudeis dixit. Si male locutꝰ ſum ⁊c. ita de iſtis intelligendū eſt ꝙ ſuo exe̅plo prelatis dederūt facultatem recipie̅di ſubditos in accuſatione̅ ſui, ſed non coegerunt. Item. Joā. xviij. d.

De eodem.

Paulus Deacline ciuitatis ep̄s accuſat̄ a ſubditis de lapſu carnis, conuincit̄, deponitur, alius loco eiꝰ ſubſtituit̄. Hoc an ex diſpenſatione accuſati, an ex rigore iuris ſit factum, ex regiſtro Gregorij ad Joannem epiſcopum ca. ccxvj. poteſt perpendi, vbi ait.

inoffi. teſt. ſi inſtituta. ſ. penul.
Paulꝰ. Caſus. Paulus Deacline ciuitatis epiſcopus fuit accuſatus a ſubditis de lapſu carnis: deinde conuictus depoſitꝰ fuit epiſcoporum iudicio: et ſubſtitutus fuit ei poſtea Nemeſion: quod an fuerit factum voluntate vel neceſſitate, ſequenti capi. declaratur.
j. Re. xv. e. Nū. xxv. e.

Lator. ¶ Casus. Paulus episcopus deposit⁹ fuit, et nemesion fuit ei substitutus: quē Paulus more predonis episcopatum ingressus ab ecclesia ꝓiecit, et ad necē fere perduxit, res ecclesie auferendo. de q̄bus omnib⁹ Nemesion cōquestus est pape, papa mādat Joanni episcopo vt si dict⁹ Paulus res ecclie abstulit, eū reddere cōpellat. Si vero ipsi Joanni constiterit eum tantum res ꝓprias abstulisse: licet grauiter deliquerit (ne addatur afflictis afflictio) eas permittat habere, ita tamē q̄ si damnum ecclesie intulit, resarcire modis omnibus cōpellatur: et si decetero ad episcopatum aspirare tentauerit, in monasterium ad agēdā penitentiā perēnē detrudat. nullus primas, et ca. conquestus.

¶ Paulus deacline ciuitatis eps subditorū accusatione cōuictus deponitur.

Lator nemesiō ad nos veniēs īdicauit q̄ paulus deacline ciuitatis eps inter alia mala in corporali[a] crimine lapsus, a suis clericis accusatus atq̧ conuictus, epāli sentētia deposit⁹ est: postea cū auxilio seculariū veniēs epatū more p̄donis ingressus est, ablatisq̧ reb⁹ ecclie dilectissimū nemesion[b] latorē presentiū sibi substitutū ab eo epatu ꝓiecit, et ad summā iniuriā ac necē pene perduxit. Fraternitas itaq̧ vestra hec oīa curet addiscere: et q̄cūq̧ ecclie abstulit, omni mora vel excusatiōe[c] cessante reddere[d] ꝯpellat. Si vero nihil ecclesie, sȝ ꝓpriū[e] se dixerit abstulisse: q̄uis graue et iniquū fuerit vt nō a vobis[f] vel metropolitano ei⁹ hoc petierit, sed temerario ausu agere presumpserit: verūtñ si q̄d ꝓpriū tulit[g], sub fraternitatis vestre dȝ examine constare si verū est. Sed et illud diligēter querendū est, si quid male de rebus dilapidauit ecclesie: vt ex eo quod nūc abstulit, illud reformare, ac satisfacere modis omnibus compellatur. Hoc[h] edicto non in accusatores vel depositores vlciscitur, sed in depositū vlterius prosequitur: vt si vltra ad epatū aspirare tētauerit, oībus modis repellatur, et ad agendam penitētiam perennem in monasteriū detrudatur. Quem ergo Grego. ad episcopatum aspirantē omnib⁹ modis repellit, quē graui penitētie subiicit: patet non sua dispensatione[i], sed canonum cēsura a subditis esse accusatū et conuictum. Et vt iam nō exemplis sed legibus agam⁹: videndum est quid Greg. scribat Innocētio et reliq̄s episcopis Sardinie ita dicens.

¶ Quod subditi prelatos suos accusare possunt.

Metropolitanū[k] vestrū in aliquo[l] postponere nō presumatis: excepto si (q̄d nō optam⁹) ꝯtra eūdē vos aliq̄d cause habere ꝯtigat, vt ob hoc sedis ap̄lice iudiciū petere debeatis. Item vniuersis episcopis concilij Nichasij.

¶ Vitā p̄latorū subditi nulla dissimulatione negligant.

Sicut (inquit) laudabile discretūq̧ est reuerētiam et honorē exhibere priorib⁹: ita rectitudinis et dei timoris est si qua in eis sunt que indigēt correctione, nulla dis-

a ¶ In corpor ali. scȝ adulterio vel incestu: vt. xxx. q̄ō. j. nō debet. sec⁹ si de simplici fornicatione, pro qua hodie non deponitur: vt lxxxij. dist. presbyter. et. xxxiiij. disti. fraternitatē. nisi d̄ rigore factum fuerit. lxxxj. dist. si q̄s eps. et ca. ꝑsbyter aut diaconus. †

b ¶ Nemesiō. nota q̄ papa non vocat eum fratrem, licȝ esset episcop⁹. hodie aliud esset. extra de cri. fal. c̄p graui.

c ¶ Excusatione cessante. iusta tamen exceptio vel excusatio admittitur. extra de offic. delega. ex parte. ij.

d ¶ Reddere. Cū de mero iure deberet iste in exiliū relegari centū miliaribus a ciuitate remot⁹. C. de epis. et cle. q̄cunq̧. Itē cadere debuisset a iure suo. ‡ C. vnde vi. si quis in tātam. xvj. q. vj. placuit. sed melius est vt eū sua auferre sinat ecclesia q̄ in perniciē ecclesie amplius incandescat: vt. j. xvij. q. vlt. §. vlt.

e ¶ Propriū. Hic videt̄ q̄ spoliator possit spoliato referre questionē proprietatis. extra de cau. pos. c. cū ecclesia. ‡ et se. q̄d non est verū: vt extra de resti. spo. itē cum quis. et ca. in literis. sed dispēsatiue cum ipso actū est: vt patet in glo. precedenti.

f ¶ Ut nō a vobis. Loquitur primati: quia ap̄d metropolitanū prius est cōueniēdus: vt. j. c. xxi. et. ix. q. iij.

g ¶ Tulit. Arg. cōtra. xvj. questio. vj. placuit. et ca. de lapsis. vbi dicitur q̄ monasterio traduntur res depositi. sed illud verum est quando detruditur in monasterium. sed hic non fuit depositus.

¶ Hoc edicto. ¶ Casus. Concludit Gra. ex ca. lator. q̄ cum accusatores episcopi vel depositores nō puniant: sed ꝯtra depositū procedatur vt amplius ad episcopatū non aspiret: apparet q̄ subditi admissi sūt cōtra suū prelatū nō ex dispēsatione sȝ ex cēsura canonū. Et q̄ admitti possint, ꝓbat per sequentia ca.

h ¶ Hoc edicto. Uerba sunt Gratiani vsq̧ ad illuȝ locum, vt si vltra. et a loco illo ad locum illum quē ergo, sunt v̄ba Gregorij: exinde sunt verba Gratiani.

i ¶ Dispēsatiōe, id est volūtate.

Metropolitanū. ¶ Cas⁹. Precepit Greg. Innocen. et alijs epis sardinie vt in causis suū metropolitanum nō deferāt nisi velit agere cōtra eū: in quo casu ad apostolicuȝ recurrant.

k ¶ Metropolitanum. ex ꝯtēptu: † al's omisso eo possunt adire papaȝ: vt. ii. e. q. vj. c. ij. et iij. Item intellige istud quando episcopi inter se litigant. nam si eps litigat contra clericum, tunc corā arbitris est litigandum. xj. q. j. si clericus. Ex contemptu ergo intellige fieri quādo sine causa decline: ar ei⁹ iurisdictio: sicut dico q̄ sine causa non potest quis declinare iurisdictionē epi etiam per querelā factā pape: ‡ vt plene dixi in constitu. vt debitus. extra de appel. ar. non esse appellandum omisso medio, sed hic non loquitur de appellatione.

l ¶ In aliquo. episcoporum enim est iudex ordinari⁹ primo loco metropolitanus. x. q. iij. quia cognouimus. xj. q. j. si clericus aduersus.

Sicut. ¶ Casus. Clemētius patriarcha fuerat de quibusdam criminibus accusatus: quare papa delegāt causam episcopis concil. Nichasij. et precipit

† Adde Alexā. d̄ ymo. in. l. si vr. §. hoc iudicium. col. iiij. ff. si q̄s ius di. nō obtē.

‡ Hoc istricte reprobat: cū etiā legat⁹ ad eaf. ex de offi. le. ca. j. et ita hȝ ꝯsuetudo f̄m Hof. q̄ē optima legū interpres ex d̄ cōsue. cuȝ dilect⁹. Archi.

Fornicatio simplex non est digna depositione. † Adde ad hoc tex. in. l. si adulterium. cum his. ibi. no. per Bar. ff. de adul. ‡ q̄ iste nō fuit punit⁹ de mia facili ... Jo. xvj. q. j. placuit. ‡ Ista decret. nō probat hoc simpliciter: q̄ diuersū ... ius de- ... i ... Archi.

illis vt cum omni ſolicitudine ac viuacitate que dicta ſunt inueſtigentur: ⁊ ſi vera fuerint, canonice puniantur: ⁊ ſi quis in hoc fauore perſone, gratia vel quolibet blandimento negligens fuerit, apud deum iſtorū criminum particeps reputabitur.

ſimulatiõe poſtponere. ne totū (quod abſit) corpus morbꝰ inuadat, ſi languor non fuerit curatꝰ in capite. Quedā enim de primate veſtro Clemētio ad nos perlata [a] ſunt, que qm̄ ita grauia ſunt vt tranſire indiſcuſſa nullo modo debeant, fraternitatē vr̄az hortamur [b] vt cum omni ſolicitudine ac viuacitate mētis indagare multis modis debeatis illata: et ſi ſunt vt audita ſunt vltione canonica reſecētur. Admonemus autē vt nō cuiuſcꝫ perſone gr̄a, nō fauor, non quodlibet blādimentū queꝗꝫ veſtrū ab his que nunciata ſunt nobis, molliat, vel a veritate excutiat: ſꝫ ſacerdotaliter ad inueſtigandā veritatē vos propter deum accingite. Nā ſi qs in hoc piger aut negligens eſſe preſumpſerit, dictis criminibus apud deuꝫ ſe nouerit eſſe participē, cuiꝰ zelo ad perſcrutandas ſubtiliter nefandi facinoris cauſas non mouetur.

Hec ſi quis ſpecialia, ⁊ ex his generalē regulam colligi non oportere cōtendit: audiat q̇d Gelaſius. c. xxvij. dicat omnibus clericis cuiuſcunqꝫ ordinis ita ſcribens.

Clerici exceſſus ſui epiſcopi aurib⁹ deferāt Romani pōtificis.

Quapropter [c] nec clericorꝫ quiſcꝫ ap̄lice offenſe ſe confidat futurū immunē, ſi in his que ſalubriter ſequēda ap̄lica deprōpſit authoritas, ſiue ep̄m, ſiue preſbyterꝫ, ſiue diaconū viderit excedentē, ⁊ nō ꝑtinus [d] ad aures Romani pontificis [e] deferre [f] curauerit: probationibꝰ dūtaxat competenter exhibitis, ita vt tranſgreſſionis vltio fiat ceteris interdictio [g] delinquendi: ſin vero [h], modis omnibus erit vnuſquiſcꝫ pontificum ordinis et honoris ſui elíſor, ſi cui clericorum vel auditui totius eccleſie hec putauerit ſupprimenda [i]. Idem.

Si quid in eccleſia dāni aut in his que ſunt preceptionis nr̄e authoritate ꝓhibita, pōtificē veſtrū videritis admittere: mox noſtris aurib⁹ relatione [k] ſignate: vt q̇d fieri debeat, cenſeamus.

Item ex conci. Calce. ca. xxj.

Clerici aut laici ſine examinatione ad ep̄orꝫ accuſationem nō admittantur.

Clericos aut laicos [l]

a ¶ Perlata. A ſubditis. et ſic facit ad propoſitum Gratiani. † aliter hoc ca. nihil facit ad ꝓpoſituꝫ Gra. niſi velis dicere eo ipſo ꝙ dedit aliis licentiā iudicādi, ergo ⁊ accuſandi.
b ¶ Hortamur. No. ꝙ per hoc verbum hortamur et monemus, mādatur iuriſdictio. ſic ſ̄. e. q. j. notū. ff. de of. preſi. ſepe. videtur tamen ꝙ prouinciale ꝯciliū ordinario iure cogſcat de primate, ſiue de metropolitano ſuo: nā cum cōciliū iudicet de papa in his in quibꝰ ipſe poteſt iudicari: ergo concilium metropolitani poteſt iudicare de ipſo. Ad hꝰ ſ̄. e. ſi q̇s. ar. cōtra. xvij. diſt. multis. nā ibi appellatur a concilio ad metropolitanū ergo cum conciliū ſit minus metropolitano, non pōt ip̄m iudicare. xxj. diſt. inferior. Sed pōt dici ꝙ quātuꝫ ad ſua negocia eſt minor metropolitanus ꝯcilio: quātum ad aliorū negocia ē maior. Sꝫ in ca. multis. non appellat a concilio: ſed a quadam cōgregatione epiſcoporuꝫ ad metropolitanū: ſed adhuc obſtat. xxj. diſtinc. nunc autē. Sed poteſt dici ꝙ poteſt iudicare de ipſo concilio: non tamen eum condemnare poteſt. Sed ꝙ poſſit iudicari a concilio, bene facit. ix. q. iij. ſaluo. ⁊ ca. ſi autem. ⁊ lxiij. diſt. ſalonitane. Sed eſt arg. contra. ſ̄. ca. proxi. Jo.

¶ Hec ſi quis. ¶ Caſus. Dicit Gra. ꝙ que ſupra dicta ſunt ꝙ ſubditi poſſunt accuſare prelatos, gn̄alia ſunt ⁊ non ſpecialia: ⁊ ſi quis dicat ea eſſe ſpecialia, audiat quid dicit Gelaſius de omnibꝰ clericis generaliter cuiuſcunqꝫ ordinis.

Quapropter. ¶ Caſus. Hoc ca. continuatur illi. c. xij. q. ij. quatuor. vbi dicitur ꝙ de redditibus eccleſie quatuor debent fieri portiones: prima epiſcopo: ſecunda clericis: tertia fabrice: quarta pauperibus eſt aſſignanda. Dicitur ergo ꝙ ſi quis clericꝰ viderit prelatum ſuum in iſtis quartis diſtribuendis peccantem et excedentē, ſtatim debet Romano pontifici nūciare et probare quod nunciat, vt puniatur excedens: quod ſi non fecerit, deponatur.

c ¶ Quapropter. Videtur hic ſpecialis caſus in quo quilibet poſſit accuſare ſuū ep̄m. ⁊ hoc. c. ꝯtinuatꝫ illi. xij. q. ij. q̄tuor.
d ¶ Protinꝰ. nōne neceſſaria eſt admonitio? Certe ſic. Ideo expone ꝓtinus. i. poſt tertiā admonitionē. † vt. ſ̄. e. q. j. ſi peccauerit. ſic extra de ſimo. licet.
e ¶ Pōtificꝭ. vel alterius ſuperioris. Jo.
f ¶ Deferre. i. denunciare. Hic habes ꝙ aliquis cogitur accuſare: vt j. q̄ō. j. quiſquis. et v. q. v. ca. j. extra q̇ ſi. ſint legiti. c. cauſam. ⁊ xxiiij. q. iij. tam ſacerdotes. † ‡ arg. contra extra de accu. licet. in fi. ⁊ v. queſt. ij. ſi primates. ⁊ iij. q. iiij. clericꝰ. ⁊ C. vt nemo inuitꝰ agere. l. vna. Solu. ad denūciationem quilibet tenet, de qua hic loquit: non autē ad accuſationē vt in contrariis.
g ¶ Interdictio. forte ſpeciale eſt i dilapidatiōe vt q̇libet teneatur denunciare.
h ¶ Sin vero. i. ſi nō fecerit quod dictum eſt de quatuor portionibus. xij. q. ij. quatuor.
i ¶ Supprimēda. j. v. q. ij. ſi primates. contra. ſed illud de crimine iniuriarū, de quo poteſt epiſcopꝰ cōponere cū clericis ſuis ſiue inter partes.

Si q̇d. ¶ Caſꝰ. Precipit papa q̇buſdā clericꝭ vt ſi viderint pōtificē ſuū dānificātē res eccl̄ie, vł facere cōtra ꝓhibitionē: denunciēt ſibi, vt puniatur.
k ¶ Relatione. ex hoc patet ꝙ loquitur in denūciatione ⁊c. ſicut ca. ſuperius. Jo.

Clericos. ¶ Caſus. Clerici ⁊ laici qui proni ſunt et faciles ad accuſandū alios: nō debēt admitti ad accuſandū ep̄os vel clericos, niſi prius eorū opinio ⁊ vita diſcutiat. Ben̄. tamē intellexit aliter, hoc modo ſcꝫ, ꝙ clerici vel laici nō admittant in exceptis criminibꝰ, niſi accuſati ſint de crimine infamati. Sꝫ ꝑma poſitio magis conſonat litere, ⁊ verior videtur.
l ¶ Aut laicos accuſantes ep̄os aut clericos decerni

† Cum iſti cognoſcē debeāt ex delegatione pape. Lau. Idē ſēſit hic Hug. ⁊ Jo. d̄ f.

Cōciliū ꝓuinciale an poſſit d̄ archiep̄o cognoſcē.

† Idē ſentit h. ⁊ L.

Accuſare quis q̄ñꝗꝫ cogitur.

† ‡ Ad idē. C. ſ inge. et ma. diffamari C. de p̄ma. car. l. j. circa fi. Et ē ſpāle i dilapidatiōe vt q̇libꝫ clericꝰ teneat denunciare. q̇ eſt rōꝫ q̇ inſimul debēt adminiſtrare, alſ ſecus.

mus nõ eſſe recipiẽdos paſſim ⁊ ſine probatione. Jo.
a ¶ Eorum.i.laicorum vel clericorũ ſi ſunt ignoti: vt
ſ.e.querendũ, vel eorũ.i.epõrum qui accuſantur:q2 ſi vita eorũ antea bona fuit, laici in nullo poſſunt eos accuſare: vt.ſ.e.q.j.in primis.i ſi.et extra de teſt.veniẽs. ſi vero mali/⁊ laici ⁊ quilibet criminoſi admittunt̃, † niſi inimici et conſpiratores.ex̃ d ſi.licet hely.⁊ de ſentẽ.⁊ re.iudi.cũ J. et B. Erex hoc loco Baz. fundauit ſuam opinionem, vt dixi in ſumma: ſed intelligas loq̃ in illis cauſis in q̃bus laici poſſũt accuſare clericos.

dicit̃ ꝙ nõ ſunt admittẽdi ad accuſationẽ ſacerdotum: niſi probent coram iudice ⁊c̃. quod probatur eoipſo ꝙ contrarium non probatur.
e ¶ Per alios.i.procuratores.ſ.iij.q.ix.abſens.
f ¶ Et actis.i.actionibus † vel literis epiſcopoꝝ ſuorum: vt.xix.qõ.ij. due, et hoc ſi ſunt ignoti. ⁊ eſt ſi.ſ.iij.q.v.canonica. vel tantũ valet eis teſtimoniuz ppl'i q̃z tũ examinatio: vt xxiiij.di.c.j.Jo.

paſſim accuſantes ⁊ ſine ꝓbatione epõs aut clericos, ad accuſationẽ non recipiẽdos decernim⁹, niſi pri⁹ diſcutiatur eorũ [a] exiſtimationis opinio.

Item ex ſynodo romana.

¶ Quelibet pſona epõs aut alios accuſans, monſtranda documentis inferat.

Si quis epõs aut diaconus aut q̃libet clericus apud epõs (q2 alibi[b] nõ oportet) a qualibet pſona accuſati fuerint: quicũq3 fuerit vir ille, ſiue ſublimis honoris, ſiue alterius dignitatis, qui hoc genus illaudabilis[c] intentionis arripuerit, nouerit dicẽda ꝓbationib⁹[d] mõſtrãda documẽtis ſe debere inferre. Itẽ Damaſus pa.ſtepha.archiepõ.

¶ Sacerdotes non accuſent qui ad eundem ordinem prouehi non poſſunt.

Sacerdotes (vt ãtiqua tradit authoritas) criminari non põt, nec in eos teſtificari, qui ad eũdem nõ debent nec põt ꝓuehi honorẽ.

Item Jginus papa.

¶ Niſi irreprehẽſibiles i maiorũ accuſatione nõ recipiãtur.

Criminationes maioꝝ natu p alios[e] nõ fiãt niſi per ipſos qui crimina intendunt, ſi tamẽ ipſi digni ⁊ irreprehenſibiles apparuerint, ⁊ actis[f] publicis docuerit ſe oĩ ſuſpitiõe carere et inimicitia, ⁊ irreprehenſibilẽ habere fidẽ, ac conuerſationem ducere.

¶ Colligit̃ itaq3 ex his oĩb⁹ ꝙ ſubditi i accuſatiõe p̃latoꝝ ſunt admittẽdi. ¶ Nũc videndũ eſt an monachi in accuſatione epõrum ſint audiendi.

Adrian⁹ papa videt̃ eos ab accuſatiõe remouer̃, ita dicẽs

¶ Monachi ſacerdotes accuſare, vel in eos teſtificari non poſſunt.

Placuit[g] eoꝝ accuſandi ſacerdotes et teſtificandi in eos vocem obſtruere, quos non humanis ‡ vocibus tantũ, ſed ⁊ diuinis mortuos eſſe[h] ſcimus: quia funeſtã[i] vocẽ poti⁹ interdici q̃3 audiri oportet. Item in cõcilio Calcedoñ. precipitur vt eccleſiaſticas actiões monachi attrectare non preſumant.

Item Pelagius papa.

¶ Monachi in accuſatiõe nõ ſunt audiendi.

Nullus monach⁹ talia vſq̃3 arripiat: nec ſcl'aria[k] aut eccleſiaſtica[l] negocia

b ¶ Q2 alibi. Ar. ꝙ ſolus epõs habz merũ imperiuz in ſua dioceſi: vt.xj.q.j.de pſona.v.q.vj.delatori. hoc ei eſt merũ imperiũ: ſc3 cognoſcere de criminib⁹.ff.de offi.eius cui mã.eſt iuriſ.l.j. ‡ et.ff.de offi.preſi.illicitas. §.q̃ vniuerſas.et C.de ꝓba.ſciant.

Si quis epõs. ¶ Caſus. Dicitur hic ꝙ ſi quis accuſauerit epũm vel diaconem vel alteri⁹ ordinis clericum, de quo vir aliquis cõmendatur accuſator/cuz ex odio fieri preſumatur: ſciat ſe debere talia crimina inferre que probationibus et documentis valeat plenarie demõſtrare.

¶ Colligit̃. ¶ Caſus. Gra. ex ſupra dictis ĩfert ꝙ ſubditi bene poſſunt accuſare p̃latos. Sed poſtea querit an mõachi poſſint accuſare epiſcopos: et videtur ꝙ remoueant̃. Et hoc ꝓbat p ſeq.ca.

Placuit. ¶ Caſ⁹. Hoc ca. intelligitur de monachis ſecũdũ Gra. Queſitũ fuit ab adriano an monachi vocem accuſandi epõs vel cõtra eos teſtificãdi habeãt. Et rñdet ꝙ nõ: quia mortui ſũt nõ hũanis actibus: q2 loquuntur vt alij homies, vl̃ q2 interſũt ɔctib⁹, vt ẽptionis vel vẽditionis: ſed diuinis.i.accuſationibus epõꝝ/que dei timore fieri debẽt. in ɔcilio etiã calcedonẽ. p̃cipit̃ vt nõ p̃ſumant eccl'iaſticas actiões tractare. Quidã tamen ĩtelligũt hoc ca.de criminoſis q̃ mortui ſunt nõ hũanis vocib⁹.i.malitijs, ſed diuinis.i.bonis operib⁹, vel hũanis, q2 vecẽ habẽt vt alij hoies et ſm hoc non facit ad propoſitum. Gra.

† Unñ dicit lau. ꝙ acta publica vocat eoꝝ bona opera publica p q̃ manifeſte docetur ꝙ iſtis carent: et illa hñt Archi.

‡ falſas ab hũanis vocib⁹/ ſed diuinis ⁊c̃.

c ¶ Jllaudabilis intentionis. Accuſationem vocat illaudabilem intentionẽ: quia cauſe materiam criminibus creare noſcuntur. C.de iudi.properandũ.et preſumitur ſemper ꝙ inuidie cauſa fiat accuſatio: vt.vj.q.j.ſi omnia. ⁊ quia vix ſine culpa experiri poteſt: ideo clerici ab ea abſtinere debent: vt de pe.diſtin.v.qualitas.ſ.e.q.vj.decreto. Uel dic illaudabilẽ quo ad vulgi opinionem. Nam preſumitur al's quis bono zelo accuſare: vt extra de do.⁊ contu.veritatis.in parte deciſa. Ex charitate enim debet prouenire accuſatio. extra de accu.ſi quis epũs. ⁊ qui accuſat, publice ſalutis cuſtodiã gerit: vt.C.de famoſis libel.l.vna.
d ¶ Probationibus.ſic.C.de proba.ſciant.Jo.

Criminationes. ¶ Caſus. Dicitur hic ſi aliqui ſint ignoti qui velint alios accuſare/ꝙ nõ ſunt admittendi niſi prius corã iudice ſe ꝓbent irreprehenſibiles eſſe/⁊ omi ſuſpitione carere. Si intelligas ca.de notis,

g ¶ Placuit. hoc.c.idẽ adrian⁹ ‡ ĩtelligit de ĩfamib⁹: vt.ſ.iij.qõ.iiij.hi q̃.⁊.ſ.iij.q.v.canonica. Uel intellige cũ gra.de monachis.ſ.criminoſis. nã certũ eſt ꝙ monachi accuſare põt: vt ex̃ de accu.ex parte.⁊.ſ.e.cũ paſtoris.
h ¶ Mortuos eſſe. q̃ztũ ad ciuiles actus, et etiã ad diuinos: q2 nõ poſſunt baptizare, ſepelire, predicare, penitentiam dare: vt.xvj.q.j.c.j.et.c.qui vere.
i ¶ Q2 funeſtã. q2 ſemp debẽt flere.xvj.q.j.placuit.

Nullus. ¶ Caſus. Nullus monachus p̃ſumat aliquẽ accuſare, vel ꝑturbare ſecularia negocia vel eccleſiaſtica: q2 in talibus mortua eſt vox eorum.
k ¶ Nec ſecularia.i.tutelam ⁊ procurationem.
l ¶ Aut eccleſiaſtica.i.baptizare: quod olim non licebat eis.xvj.q.j.placuit.

‡ Idez ſentit h̃ Lau. ſ3 non vr̃ bõa lr̃a cũ nullũ iſtoꝝ capitulorũ hic allegatorũ ſit adriani vt patz ex ĩpoꝝ ſuprãſcriptione. Ar.

¶ Sed aliud eſt. ¶ Caſus. Soluit Gra. ⁊ dicit ꝙ monachi non admittunt ad accuſandũ ep̃os ex preſumptione temeritatis/ ſed neceſſitate charitatis bene admittuntur. vnde precipit vt cubicularij ep̃i ſint clerici religioſi/vel monachi: vt de eius vita teſtimonium dicere poſſint. Et ꝙ poſſint admitti etiã monachi, ꝓbat ꝑ ſequentia ca.

¶ Itẽ illud. ¶ Hec eſt. vij. pars. q. in qua ꝓbat ꝙ vnuſquiſq; tenetur obuiare peccãtibus/ et eos corrigere in quãtũ poterit ſalua pace: alˀs tenet ipſe. ⁊ ad hoc probãdũ adducit. vj. autho. Jo. de fan.

a ¶ Negligere cũ poſſis. Videt de prelatis tantum loqui.

b ¶ Perturbare. Id eſt ꝓhibere, et remouere a malo: et hoc cũ cõmode poteſt illud facere alˀs nõ peccat qui ſic non prohibet. xxiij. q. ij. primũ. et c. faciat. et ſm hoc quilibet tenet ꝓhibere iniuriã a ꝓximo. xxiij. q. iij. non inferẽda. Alij hoc ca. intelligunt de p̃latis: vt. xxiij. q. iiij. duo iſta. et ca. ita plane. ⁊. q. vlt. preterea. Uel itellige de atrocibus vt tunc quilibet teneat: argu. ex̃ de ſen. excõ. q̃ſte. xxiij. q. iij. c. vlt. ⁊ de pe. di. j. periculoſe. Uel dic ꝙ quilibet tenetur prohibere ꝓmũ a pctõ cõmittẽdo. xxij. q. v. hoc videtur. ſecus in cõmiſſo. xciij. diſt. diaconi. Jo.

Viſ. ꝑs

Malos non corrigere an ſit pctm̃.

† Fouere.

perturbare preſumat: q2 mortua eſt in talibus vox eorum.

¶ Sed aliud eſt qd̃ ex p̃ſumptiõe aſſumitur temeritatis: aliud qd̃ ex neceſſitate gerit charitatˀ. monachi em̃ ex preſumptione ep̃os accuſare nõ p̃nt: ex charitate p̃nt. vñ et in canonibꝰ p̃cipit vt cubicularij ep̃i ſint vel religioſi clerici, vel electi monachi: vt de eiꝰ vita teſtimoniũ dicere poſſint.

Item illud Eleutherij pape oĩbus generaliter dicitur.

¶ Conſentire conuincit, qui cum poſſit peruerſis negligit obuiare.

Negligere cũ poſſis[a] ꝑturbare[b] peruerſos, nihil eſt aliud q̃ȝ fauere. † nec caret ſcrupulo[c] ſocietatis occulte, q̇ manifeſto facinori deſinit obuiare. Itẽ Hiero. tã de ſe q̃ȝ de alijs monachis ĩ primo prologo biblie ſcribit dicens.

¶ Quantũ ex vite merito qs eccleſiam edificat, tm̃ nocet ſi deſtruentibus non reſiſtat.

Sancta quippe[d] ruſticitas[e] ſolũ ſibi prodeſt: et quãtũ ex vite merito edificat eccl'iaȝ xp̃i, tm̃ nocet[f] ſi d̃ſtruentibꝰ nõ reſiſtat. Itẽ Greg.

¶ Subditi vitia prelatorum reprehendere ſtudeant.

Admonendi[g] ſunt ſubditi ne plus q̃ȝ expedit ſint ſubiecti: ne cum ſtudent plus q̃ȝ neceſſe eſt hoĩbꝰ ſubijci: cõpellantur vitia eorꝝ venerari. Idem generali ſynodo preſidens dixit.

¶ Clerici ſiue electi mõachi ſint cubicularij epiſcopi.

Cum paſtoris[h] vita in exẽplũ debeat eẽ diſcipulis: plerũq; clerici q̃lis in ſecreto ſit vita ſui paſtoris, neſciũt: quã tm̃ ſeculares pueri[i] ſciunt. de qua re p̃nti decreto cõſtituimꝰ vt quidã[k] ex clericis vel etiã ex monachis electi in miniſterio cubiculi pontificalis obſequãtur: vt is q̇ in loco regiminis eſt, tales habeat teſtes[l] qui veram eius in

xliij. diſt. §. debet. xxij. q. ij. primum. Jo.

Admonendi. ¶ Caſus. Quidã ſubditi in bonis et malis obediebant ſuis prelatis. Sed dicit Greg. ꝙ admonendi ſunt ne plus q̃ȝ expediat ſint ſubiecti: vt vitia illorum non compellantur venerari.

g ¶ Admonẽdi. bonum mediocre q̃n̄q; dimittit propter bonũ obediẽtie: ſed malũ nũq̃ȝ fieri dȝ: vt. xj. q. iij. quid ergo. Jo.

Cum paſtoris. ¶ Caſꝰ. Quidam ep̃i nõ habebant clericos cubicularios ſecũ/ſed pueros ſeculares: quorũ vita qualis eſſet i ſecreto, erat ignota clericis: ſecularibꝰ aũt pueris nota. Precepit ergo Greg. vt ep̃i ſecũ habeãt clericos vel monachos cubicularios, qui poſſint eſſe teſtes de vita et cõuerſatione ep̃orũ in ſecreto: et ex ſedula viſione exemplũ profectus ſumãt.

h ¶ Cũ paſtoris. ĝnaliter teneas ꝙ monachi poſſunt accuſare ⁊ ep̃os et alios: dum tm̃ hoc faciant de licentia abbatis. xij. qõ. ij. nõ dicatis. xvj. q. j. monachi. Et ſi ſuum abbateȝ accuſare vult, habebit expẽſas a monaſterio: vt ex̃ de accuſa. ex parte. ⁊ tunc nõ eſt neceſſarius ꝯſenſus abbatis. ſed ſi aliũ vult accuſare/ nõ habebit expenſas a monaſterio. Si ſunt in ſcholis, poſſunt agere de his tm̃ que pertinent ad ſtudiũ: vt ex̃ de offi. deleg. p̃terea. ff. de re iudica. queſitum. et. ff. de iudi. longius.

Monachi accuſare poſſũt.

‡ Quo ad p̃latum dic vt legi. ⁊ no. vj qõ. j. illi q̃. xxx. diſt. ca. vlt.

c ¶ Scrupulo. Id eſt ſuſpitione.

Sancta quippe. ¶ Caſus. Quidam monachi erãt valde in ſe religioſi: ſed circa correctionẽ aliorum erant tepidi ⁊ remiſſi. Tales reprehẽdit Hiero. dicens ꝙ ſctã ruſticitas tm̃ ſibi ꝓdeſt: ⁊ quantũ ex vite merito edificat eccleſiã/ tm̃ nocet ſi deſtruẽtibꝰ eã nõ reſiſtat.

d ¶ Quippe. i. cum ſimpliciter ⁊ pie viuũt, ⁊ alios nolunt increpare. Et intelligitur de prelatis qui ex officio tenentur reſiſtere malis: ⁊ quorũ taciturnitas eſt mortale peccatũ: ⁊ magnum damnũ in eccl'ia operatur: vt lxxxiij. diſtinc. nemo. Et eſt hic argu. vitam actiuã eſſe preferendã cõtemplatiue: vt. vij. q. j. ſcias. ⁊. viij. q. j. in ſcripturis. ⁊ habent ſe vt excedens ⁊ exceſſa. Cõtemplatiua quantũ ad perſonã cõtẽplantis magis eſt ſecura, et minus vtilis. actiua ꝟo magis laborioſa ⁊ minꝰ ſecura: ſed magis fructuoſa: vt extra de renun. niſi cum pridem. et extra de regu. licet.

Uita actiua ẽ ꝯtẽplatiue p̃ferẽda.

e ¶ Ruſticitas. Id eſt ſimplicitas.

f ¶ Nocet. Intellige hoc negatiue. i. nõ tantũ ꝓdeſt edificando quantum edocendo et reſiſtendo. Simile

i ¶ Pueri. Id eſt ſeruientes. ſic. xxij. q̃one. ij. abrahã quoq;. et. ff. de verb. ſig. pueri.

Monachũ inuito abbate ſibi põt ep̃s ſociare.

k ¶ Ut quidã. Duos habebit ſacerdotes/ et tres diacones: vt de cõſecra. diſt. j. iubemus. Sed nũquid contradicente abbate põt ſumere monachũ epiſcopus ſibi in ſocium? Non videtur: cum hoc ſit priuilegium pape: vt. ix. q. vlti. per principalem. ⁊. lviij. diſt. cap. j. et. ij. arg. cõtra. xvj. q. j. qui vere. Jo. Sol. credo ꝙ ſic: ‡ niſi monaſteriũ ſit exemptum: cum maiora poſſit: vt extra de exceſ. prel. ſicut vnire. B. Sed nõne monachi nunq̃ȝ exibunt de clauſtro: vt. xvj. q. j. placuit? Reſpon. quando ꝑfecti ſunt/ fit hoc vt exterius fructificent: vel quando fiunt epiſcopi: et iſti cubicularij poſſunt eſſe teſtes non ſolum de cõuerſatione epiſcopi/ ſed etiam de facto eius: vt. xij. q. j. manifeſta. Jo.

‡ Ad hᵒ facit qd̃ no. ĩ. j. q. j. ꝑ p̃ncipale. ſ. ar. ꝯ. xj qõ. j. cũ ꝑ vtilitate.

l ¶ Teſtes. Propter hoc inducit cap. q2 qui poſſunt teſtari/ ⁊ accuſare: nec tales ep̃s poteſt ab accuſatione repellere: vt ex̃ de accu. nulli. et. C. qui accu. nõ poſ. int. Archi.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

quum: arg. contra, ſpeciale eſt in epiſcopo. Jo.

Peruenit. ¶ Caſus. Epūs Maſſilieñ. prauos hoīes habebat in ſua cōuerſatione: ⁊ precipue quēdam preſbyterū fornicatorem. hoc peruenit ad notitiā Grego. quare precipit Uirgilio epō vt Maſſilieñ. vltione cōpeſcat: ⁊ preſbyterum fornicatorem cogat penitere.

a ¶ In ſocietate. Nota ꝙ preſumit cōtra aliquem vel ꝓ aliquo ex ſocietate. vt. xxviij. q. j. ſepe. lxxxj. diſt. clericus. ⁊ xviij. q. ij. definimus. Joan.

b Epiſcopi. Poſſint. ṡ. di. xciij. diaconi.

¶ Item Joānes. ¶ Caſus. Per hūc ꝯ. probat Gra. ꝙ ſubditi poſſunt accuſare prelatos: ⁊ dicit ꝙ Jo. redarguebat iudeos ad ſe venientes.

c ¶ Joānes. probat cū hic eremita accuſabat ꝙ monachi poſſunt accuſare: qđ verum eſt ſi habēt ſpeciale mandatū abbatis. xvj. q. j. que vere. † niſi forte requiri non poſſit ſine magna difficultate: arg. ff. de iniur. ſed ſi vnius ꝯ. filio. vt notaui. xij. q. j. non dicatis.

¶ Item ex. ¶ Caſus. Nunc concludit Grat. ex ſupradictis. Dictū eſt ſupra ꝙ illi poſſunt accuſare ſacerdotes qui ad eūdem gradum aſcendere poſſunt: ſed monachi poſſunt prouehi ad ſacerdotium ergo poſſunt accuſare ſacerdotes.

† Et ex de accu. ex pte. vbi de hꝰ. Itē merca nonibꝰ. ṡ. ea. q. ſi. ⁊ c. teſtes. ⁊ c. ſacerdotes. vj. q. j. ca. j. L.

ſecreto ꝯuerſationē videant, et ex ſedula viſione exemplū profectus ſumant.

Idem Uirgilio epō Arela.

¶ Prauos i ſua ſocietate epiſcopus habere non debet.

Peruenit ad nos fratrē et coepm nrm Serenū maſſiliēſem prauos hoīes in ſocietate [a] ſua habere: ita deniꝗ vt pbr̄m quēdā qui poſt lapſum carnis in ſuis adhuc dicitur iniquitatibus volutari, familiarē habeat. qđ a vobis ſubtiliter eſt requirēdum. Et ſi ita cōſtiterit: cure vobis ſit noſtra eum ſic vice corrigere: vt qui talem recipit, nō familiaritate fouere, ſed diſcat ſe potius vltione cōprimere: et qui receptus eſt, diſcat lachrymis pctā diluere, nō iniquitatē imūditijs cumulare.

Item Paſchalis papa.

¶ Uiros boni teſtimonij ſemper epiſcopi ſecum habeant.

Epiſcopi lectioni ⁊ orationi vacent: ⁊ ſemp ſecum preſbyteros et diacones aut alios boni teſtimonij clericos habeant: vt ſm apoſtolum et ſanctoꝝ patrum inſtituta poſſint [b] irreprehenſibiles inueniri.

Item Joannes [c] baptiſta cū duceret eremiticā vitam, ſcribas et phariſeos, ſacerdotes ⁊ leuitas iudeoꝝ ad ſe venientes aſpera increpatiōe redarguit. Item ex canonibus definitur. Illi ſacerdotes accuſare poſſunt, qui ad eundem gradum conſcendere valent. Cum ergo monachi ad ſacerdotij gradū laudabiliter pertingere valeant: patet ꝙ ⁊ ipſi ſacerdotes libere accuſare poſſunt.

¶ Queſtio.viij.

De accuſatiōe. ¶ Hec queſtio diuidit in duas partes: in quaꝝ prima probat ꝙ accuſator debet eſſe preſens, et obligare ſe ꝓprio ſcripto ad talionem. Secunda ibi: Que vero. Jo. de fan.

¶ Caſus. Hic ponitur. viij. q. qua querit an accuſatio debeat fieri in ſcriptis / ⁊ ꝓbat primo ꝙ ſic: poſtea probat contrarium: ⁊ poſtea ſoluit in ꝯ. ſed calixtus.

Accuſatio, denunciatio ⁊ infamatio diuerſa ſunt.

d ¶ De accuſatione. Circa hoc notādum eſt ꝙ aliud eſt infamatio: aliud denūciatio: aliud accuſatio. Infamatio ꝓhibet. ṡ. e. q. proxi. accuſatio. v. q. j. c. j. ⁊ ij. Secunda ſcȝ denunciatio precipit. ṡ. e. q. j. ſi peccauerit. ṡ. q. proxi. quapropter. ⁊ fit ſine inſcriptione. iiij. qō. iiij. ꝯ. aliquādo. Tertia. ſ. accuſatio pmittit: et in ea inſcribit et ſubſcribit. ī. e. libelloꝝ. Fallit tamē hoc in ſex caſibꝰ. Non em̄ ſemp cogit quis inſcribere: vt in leuibꝰ criminibus. ff. de accu. leuia. ⁊ in crimine abigeatus. ‡ C. de abigeis. l. vna. et in caſu vbi mulier accuſat. xv. q. iij. de crimine. ⁊ ſm quoſdā in crimine apoſtaſie: et vbi xpianus iudeā duxiſſe accuſat. C. de apoſta. apoſtatarū. C. de iudeis. ne quis. et vbi maritus accuſat vxorem iure mariti. iiij. qō. iiij. ꝯ. ſi maritus. C. de adulte. ꝗuis. et. l. ꝗuis. ⁊ l. iure. Jo. Sȝ hoc falſum eſt ſm ius canonicū: vt ex̄ de pcu. tue fraternitatis. Item qn̄ offm̄ denūciat crimē alicuius. C. de accu. ea q̄. iiij. q. iiij. ꝯ. aliqn̄. B.

Ubi agit ciui. l. iiij. qō. iiij. ꝯ. adſci.

Et cū crimē in modū exceptiōis ꝓponit ſm ꝙ diſtiguit ex̄ de accuſ. ſup his. Nūc videndū qđ iuris ſit circa ſingulos modos agēdi. Et qđē denunciatonē precedet admonitio. al's remouet denūcians a denūciatione: vt ex̄ de accuſat. ſup his. et. c. ſi qs epūs. et. ṡ. e. q. vij. accuſatio. ⁊ ca. ſi qs ergo. Itē criminoſi / infames / inimici, poſſunt a denūciatiōe repelli: vt. iij. q. vij. qui ſine peccato. et. c. poſtulatus. ⁊. xxxv. qō. vj. epūs i ſynodo. et ex̄ de teſti. cogē. preterea. ex̄ de accuſ. cuȝ oporteat. ⁊ dictum eſt. ṡ. e. q. j. ſi peccauerit. ⁊ ex̄. e. qualiter. ij. Pena ſic cōuicti modica eſt / qr debet penitere de crimine: et credo eū nō eſſe remouendū ab ordine vel dignitate: niſi delicti qualitas aliđ requirat / vt i ſimonia. j. q. j. ſi quis neqȝ. ⁊ q. vij. requiritis. ſeu ſcandalum inde oriretur. ex̄ de no. ope. nun. cum ex iniuncto. Si aūt agat in modum inquiſitionis. ſilr̄ter inſcriptio non eſt neceſſaria, ⁊ poteſt procedi ſine ipſo qui impetrauit inquiſitionē: ſicut et cū ipſo: ſed fama dȝ precedere inquiſitionem, nō ſemel ſȝ ſepius: ⁊ apud bonos et graues: vt ex̄ de accu. qualiter. ⁊ c. cū oporteat. ⁊ de ſimo. licet. Citari etiā dȝ infamatus / vt audiat eiꝰ exceptio: vt eiſdē. c. habetur. ⁊ ex̄ de ſen. ⁊ re iudi. cū J. et A. Et in hoc caſu poſſunt teſtes recipi lite nō ꝯteſt. vt ex̄ vt lit. nō conteſt. qm̄ frequenter. ꝯ. iij. Pena huius talis eſt. Prelati ſunt ab adminiſtratione remouēdi, minores ſunt beneficio priuandi. extra eo. qualiter. ⁊ de ſimo. dilectus. Sed ſi in modum exceptionis obijcitur crimen / diſtingue vt extra. e. ſuper his. ⁊ ex̄ de ordi. cog. cum dilectus. ⁊ debet eſſe preſens. ex̄ eo. qualiter. ⁊ in hoc caſu laici bone fame admittuntur ad agendum / excipiendum / ⁊ teſtificandum. extra de teſti. tam literis. et. xxiij. diſt. illud. Sed cum crimē obijcitur in modū accuſatiōis, ſemper eſt neceſſaria inſcriptio: vt. ī. e. libelloꝝ. fallit in ſex caſibus ſupra nota. ⁊ in ſeptimo ſm quoſdam cum officialis accuſat. C. de accu. ea que. In hoc caſu pena eſt depoſitio: vt. ṡ. proxi. q. lator. ⁊ ex̄ de ſimo. dilectus.

Luce iij. a.

Denūciati punitio.

De accuſatione vero qualiter fieri valeat, in canonibus aperte decernit. Ait enim Calixtus papa.

¶ Accuſatio ſemper fiat in ſcriptis.

Inquiſiti punitio

Accuſati punitio.

Accuſatoꝝ. ¶ Caſus. Queſitum fuit a Calixto an accuſatores recipi debeant ſine ſcriptura, ⁊ accuſato abſente? Et certe reſpondetur ꝙ non.
a ¶ Nec abſente. C. de pe. ne diu. cõtra. Sed illud ſpeciale eſt i apparitore. ſic. ꝫ. e. q. vj. §. ſunt quoꝝ. ⁊ notatur. j. q. iiij. nullius.
b ¶ Quibuſlibet. j. v. q. ij. relatum. Sed cõtra. v. q. vlti. epiphanium.
¶ Ciant. ¶ Caſus. Accuſatores accuſationẽ ſuã debent deferre in publicam notionem quam poſſint teſtib⁹ et alijs probationib⁹ iudici demonſtrare.
c ¶ Uel indicijs. xxxij. q. ij. dixit. et xxxv. q. vj. c. j. Sʒ cõtra. iij. q. ix. abſens. Sed ibi non accuſatur, ſed tm̃ libellus accuſationis propoſitus eſt cõtra abſentem. libellus tamẽ in abſentia rei proponitur. ff. de adul. miles. §. ſexaginta. Hoc veruʒ eſt niſi abſens ſit per contumaciaʒ: vt. iij. q. ix. decernimus.
¶ Uiſqs. ¶ Caſus. Hoc ca. diuiditur in duas partes. In prima dicitur ꝙ qui vult alium accuſare, in iudicium veniat, et indicet nomen rei, ad penã talionis obligand⁹: ita ꝙ accuſator et accuſatus in cuſtodia habeantur, conſiderata dignitate perſone: et ſi accuſator non probauerit, puniatur pena talionis. In ſecunda ibi: Qui vero. dicitur ꝙ qui vadunt ad ſortilegos ⁊ magos, nõ admittuntur ad accuſationem. Caſus ſeq. ca. planus eſt.

Idez tenent B. ⁊ L. ad hoc xxiiij. q. iij. c. de illicita. Archi.

d ¶ Quiſquis. Hoc ponitur. C. de accu. l. vlti.
e ¶ Uinculũ inſcriptionis arripiat. i. obliget ſe ad talionem. iiij. q. iiij. §. inſcriptio. Archi.
f ¶ Dignitatis. Quia pari iure cenſentur accuſator et accuſatus. iij. q. ix. c. vlti. C. de exhi. re. l. vlti. Tamen ratio dignitatis in hoc habet ꝙ minus punit̃ cõſtitutus in dignitate ꝗ alter. xxiiij. q. j. qui cõtra. ⁊ c. quiſquis.

Dignitate pdit⁹ minus punit̃ ꝗ alter.

g ¶ Similitudo. Niſi in caſibus exceptis. ꝫ. e. queſt. iij. §. notandum. ij.
¶ Ui crimen. ¶ Sed ſtephanus. ¶ Caſus. Probauit ſupra Gratianus ꝙ accuſatio debet fieri in ſcriptis: modo videtur probare contrarium: et probat ſuperficialiter.
¶ Er ſcripta. ¶ Caſus. Queſitum eſt vtrum per epiſtolam poſſit quis alium accuſare? Et reſpondet̃ ꝙ non: ſed voce propria ⁊ accuſato preſente: qꝛ abſens ab aliquo accuſari non poteſt.
h ¶ Abſens. Poteſt eĩm libellus dari abſente accuſato: vt. v. q. vj. epiphaniũ. C. de exhi. re. l. ij. et etiã die feriato: vt. ff. de adul. miles. §. ſexaginta. prius tñ denunciabit eum accuſator quem vult accuſare: al's nõ audiet̃: vt. ff. de adulte. denunciaſſe. et C. de accu. abſentem. deinde det libellum iudici: iudex tamen nõ pri⁹ libellum recipiat, ꝗ inſcriptio ſit facta, et fideiuſſoreʒ dederit de lite pſequenda. C. ad tur pil. l. j. ⁊ C. qui accuſa. non poſ. l. iij. Poſtmodũ vocandus eſt reus ſm legem. C. de exhi. re. l. ij. et nomẽ ei⁹ recipietur iter nomina reoꝝ. et hoc fit cum lis eſt conteſt. ff. de adult. ſi marit⁹. §. preſcriptiones. ⁊ ff. de iure fiſ. fiſcus. ⁊ pri⁹ habebit inducias xx. dieꝝ ad deliberandũ / non trium tm̃: vt quidam dicũt: vt. ff. de pub. iudi. inter. habebit etiaʒ inducias xxx. dierũ ad cõponẽdos meſtos penates: vt. C. de exhi. re. l. ij. ſm canones tamen non videtur ꝙ neceſſaria ſit denunciatio vel talis ſolennitas: vt extra de accuſa. licet. in fine.

Accuſato abſente poteſt dari libellus.

Ad hoc. C. de calũ. non pri⁹. ff. de iudi. ſi lõgi⁹. ⁊ ita nota. Ulc. et de eo lec. congregato. ij. ps.

¶ Sed Calixtus. ¶ Caſus. Gra. ſoluit cõtrarietatem hanc: qꝛ qđ dicit Calixtus, intelligit̃ ꝙ accuſator debet pſente accuſato ⁊ in ſcriptis accuſationẽ iudici offerre, ſed Stepha. ꝓhibet ne aliqs accuſet aliũ per epl'am.
¶ Libelloꝝ. ¶ Caſus. Dicit̃ in hac. l. qualiter libellus accuſationis in adulterio concipi debeat. et dʒ fieri hoc modo. Lucius titius tali die apud talem iudicem accuſat B. mulierẽ de adulterio qđ dicit eã cũ M. cõmiſiſſe in tali ciuitate, menſe tali, in domo tali, talibus conſulibus tunc exiſtentibus. ſed diem ⁊ horã cõmiſſi criminis aſſignare nõ cõpellit̃. Et ſi libelli nõ ſunt legitime concepti, nomen rei abolet̃ / ⁊ iteꝝ poterit accuſari. preterea inſcribere dʒ accuſator vel alius pro eo ſi ipſe neſcit literas. ⁊ ſi aliud crimen obijciat̃ / debet in libello accuſationis cõprehẽdi. et ſi accuſator deceſſerit / vel alia cauſa eum impedierit accuſare: nomẽ rei aboletur reo poſtulãte: ⁊ ex integro intra. xxx. dies poterit ab eo accuſari. Eodem modo ſm decretiſtas formabitur libellus: excepto eo ꝙ vbi ponitur nomen imperatoris, ibi

---

Accuſatoꝝ pſone nũꝗ recipiant ſine ſcripto: nec abſente[a] eo quẽ accuſare voluerint, quibuſlibet[b] accuſare permittatur. Codi. libro iiij. titu. de probationibus.

Ciant cũcti accuſatores eaʒ rẽ ſe debere inferre in publicam notionem, que munita ſit teſtibus idoneis, vel inſtructa aptiſſimis documentis, vel indicijs[c] ad probationem idoneis vel indubitatis et luce clarioribus expedita.

Item Eutícianus papa.

¶ Accuſatio ſemp debet fieri in ſcriptis.

Uiſquis[d] ille eſt q̃ crimen intẽdit, in iudiciũ veniat: nomẽ rei indicet: vinculum[e] inſcriptiõis arripiat: cuſtodie ſimilitudinẽ (habita tñ dignitatis[f] eſtimatiõe) patiatur: nec impunitam ſibi nouerit licentiã mentiẽdi: cũ calumniantes ad vindictam poſcat ſimilitudo[g] ſupplicij.

¶ Qui vero ad ſortilegos magoſq; cõcurrũt, nullaten⁹ ad accuſationẽ ſunt admittendi.

Item Sixtus papa.

Ui crimen obijcit, ſcribat ſe ꝓbaturũ: et q̃ nõ probauerit qđ obiecit, penam quam intulerit ipſe patiatur.

Sed Stephanus papa contra videtur ſcribere dicens.

¶ De eodem.

Er ſcripta nulli⁹ accuſatio ſuſcipiat̃: ſed propria voce (ſi legitima ⁊ condigna accuſatoris perſona fuerit) preſente videlicʒ eo quem accuſare deſiderat: quia nullus abſens[h] accuſare poteſt, nec ab aliquo accuſari.

¶ Sed Calixtus papa precepit vt accuſator preſente eo quem accuſat, in ſcriptis iudici accuſationẽ offerat, et propria voce literas ſue accuſationis legat. Stephanus aũt ꝓhibet ne abſens aliquẽ per epiſtolam accuſare audeat.

Que vero ſit forma accuſationis, ⁊ q̃s modus cõcipiẽdorũ libellorũ: Paulus in digeſtis lib. j. de publicis iudicijs, titu. de accuſationib⁹ ⁊ inſcriptionibus oſtendit dicens.

Libelloꝝ inſcriptionis con=

ceptio talis eſt. Cõſul ⁊ dies[a]. Apud illum pretorem vel cõſulẽ Lucius Titi⁹ ꝓfeſſus eſt ſe Meuiã lege Julia de adulteriis reã deferre, ꝙ dicat eaꝫ cũ Caio Seio[b] in ciuitate illa, in domo illius, in menſe illo, cõſulibus illis cõmiſiſſe adulterium. Utiqꝫ enĩ et locus deſignandus eſt in quo adulterium cõmiſſum eſt: ⁊ perſona cum qua admiſſum dicit, ⁊ menſis: hoc enim lege Julia publicorum iudicioꝝ cauet, et generaliter precipitur omnibus qui aliquem reum deferũt. Neqꝫ autẽ diem[c] neqꝫ horam inuitus comprehendet. Qꝫ ſi libelli inſcriptionũ legitime ordinati non fuerint, rei nomen aboletur, ⁊ ex integro repetendi reum poteſtas fiet. Item ſubſcribere debebit is qui dat libellum, ſe ꝓfeſſum[d] eſſe: vel alius pro eo, ſi literas neſciat: ſed ſi aliud[e] aliqđ crimen obiiciat, veluti ꝙ domuꝫ ſuã prebuit vt ſtuprũ materfamilias pateretur: ꝙ adulterum deprehenſum dimiſerit, ꝙ preciuꝫ pro cõperto ſtupro acceperit: et ſi quid ſimile, idipſum in libello cõprehẽdẽdũ erit. Si accuſator deceſſerit, aliave cauſa eum impedierit quo minus accuſare poſſit: et ſi qđ ſimile eſt, nomen rei aboletur poſtulante reo[f]. Idqꝫ ⁊ lege iulia de vi ⁊ ſenatuſcõſulto cautum eſt, ita vt liceat alii ex integro repetere reum: ſed intra quod tempus, videbimus[g]. Et vtiqꝫ .xxx. dies vtiles obſeruandi ſunt.

¶ Cauſa .iii.

Quidã epiſcopus[h] a propria ſede deiect⁹ eſt, petit reſtitui: poſt reſtitutionẽ inducitur in cauſam, inducias poſtulat: tandẽ ad ei⁹ accuſationeꝫ procedit quidam nõ legitime coniunctus vxori, ⁊ duo infames, ⁊ tres religioſi: accuſatores teſtes de domo ſua ꝓducunt, et alios ſibi inimicos extra ſuam ꝓuinciam: reus criminoſo iudici offertur ab vno tm̃ audiendus ⁊ iudicandus: quidã de accuſatorib⁹ ⁊ teſtibus abſentes ꝑ epl'am illũ accuſare ⁊ in eũ teſtificari contẽdũt: cũ multa capitula ei obiicerentur, in primo accuſatores deficiunt: demũ accuſatio in accuſatorem vertitur.

Hic primo querit an reſtitutio dãda ſit quibuſlibet expoliatꝫ. Secũdo de induciis, an poſt reſtitutionẽ tm̃, an etiam poſt vocationẽ ad cauſam q̇buſlibet cõcedẽde ſint. Tertio quo ſpatio menſium vtriqꝫ ſint concedende. Quarto an infames et non legitime ꝯiuncti ad accuſationem ſint admittendi. Quinto, an te

Inſtꝫ multa hẽ dꝫ. ponetur nomen pape: et vbi ponitur nomen conſulis, ponetur nomen epiſcopi.

a ¶ Conſul ⁊ dies. inſtitute accuſationis, qꝛ de die cõmiſſi criminis loquitur: nam conſul ⁊ dies ſunt ꝓponendi: hodie primo ponitur imperatoris nomen, poſtea cõſulis: poſtea idictio, poſtea mẽſis et dies. in aut. vt preponatur imperatoris nomen. colla. v.

b ¶ Caio Seio. ideo nomẽ exp̃mit vt ſm̃ qualitatem perſone puniatur magis vel minus. Sed quid ſi ignoratur que ſit illa perſona? Uidet ꝙ nihilomin⁹ ipſum accuſare poſſit: vt v.q.i.c.ii.

c ¶ Neqꝫ autem diẽ. cõmiſſi criminis: ſed nõ cõcepti libelli: vt. §. dixim⁹. penitus contrariũ eſt in ciuilibus actionib⁹: vt ff. de edẽ. l. i. §. diẽ autẽ. A teſtib⁹ autẽ querit dies: vt iii. q. ix. nihilominus. ⁊. xxxv. q. vi. de parentela. De hoc plene dicem⁹ i. iiii. q. iii. in teſtibus. ii. ⁊ etiã dicẽt i qua parte dom⁹. Sm̃ hu. dies eſt aſſignanda, qꝛ nõ licet vagari cũ diſcrimine alterius: vt. ff. de iniur. l. p̄tor. Jo. Tamẽ dic ꝙ non aliud tenet dicere teſtis q̃ accuſator propoſuit qꝛ nõ aliud iudicandum eſt q̃ in libello comprehenſum ſit. argu. extra de cau. poſ. cuꝫ ſuper electione. de ſimonia. licet hely. vltra medium. B.

d ¶ Se ꝓfeſſum eſſe. Id eſt ſe velle proſequi accuſationem, ⁊ ſubiturum talionem ſi nõ probauerit. Joan.

e ¶ Sed ſi aliud. Id eſt eodem modo eſt procedendũ ſi aliud crimen obiiciat.

f ¶ Reo. hoc etiam fiat elapſo biennio: vt. C. vt intra certum tempus. l. vlt.

g ¶ Uidebimus. ff. ad turpil. l. in ſenatus. §. vlti.

Quidã epiſcop⁹. § Caſus. Supra in prima cauſa tractauit de ordine iudicioꝝ, ⁊ de reſtitu. ſpolia. Sed qꝛ non ad plen⁹ dixerat, ideo ſupponit hanc cauſam tertiã, in qua plenius tractat de reſti. ſpo. ⁊ de induciis dandis: ⁊ an infames ſint admittendi ad accuſandũ, ⁊ quales teſtes ſint admittẽdi, ⁊ qualis debeat eſſe iudex, ⁊ de multis aliis que oĩa vt aperti⁹ pateant thema ꝓponit, de q̃. xi. elicit q̃ones.

h ¶ Quidã eps. hic primũ agit an ſpoliatus ſit reſtituẽdus, ſed ſupra cauſa. i. q. ii. agebatur an ſpoliat⁹ eſſet in ius vocand⁹. Eſt autẽ regulare ꝙ ſpoliat⁹ ab alio q̃ iudice, vel etiã ſi a iudice eſt ſpoliat⁹ ſine ordine iuris, ſemꝑ ſtatim eſt reſtituẽd⁹ nõ obſtante exceptione alicui⁹ criminis, vel non canonice inſtitutionis: vt ex̃ de reſti. ſpo. in lr̃is. ⁊ c. iteꝫ cũ quis. ⁊ c. cõquerẽte. ⁊. vi. q. iii. deniqꝫ. Fallit in caſi b⁹ hic notatꝫ. Intruſio. ſ. qñ aliqs occupauit ſedem apl'icã violẽter: vt i. e. §. patꝫ. ſed hoc ſpãle eſt in papa. Dilapdatio: vt iii. q. ii. qꝛ ea. ſꝫ hodie hoc non tenet, qꝛ nõ eſt ſpoliãd⁹ aliqs, niſi probata ſuſpitiõe: vt extra de ſimo. lꝫ. Criminis enormitas: vt ii. q. v. ſuꝑ cã. Infamia et criminis euidentia: vt. ii. q. v. pbr̃. ⁊. q. i. ſcel⁹. ⁊. c. manifeſta. Itẽ crimẽ ſimonie. ex̃ de ſimo. accuſatũ. ⁊. c. tãta. Cõtumacia: vt. iii. q. ix. decernim⁹. Scandalũ: vt. iii. q. vi. hec quippe. Fornicatio notoria. extra de diuor. ſignificaſti. Itẽ cũ reus eſt abſens. extra de offi. iudi. dele. ꝯſultationibus. Cũ incontinẽti deiecit, extra de reſti. ſpoli. olim. Item cũ ſpoliatio eſt probata in modũ exceptionis. extra de ordi. cogni. cum dilectus. Item ſm̃ quoſdam cum incõtinenti ſpoliator vult probare exceptionem. extra de reſtit. ſpo. literas. ff. ad exhibẽdum. l. iii. §. ibidem. Itẽ cum a muliere obiicitur ſeuitia viri: vt extra de reſtitu. ſpo. ex tranſmiſſa. Item in caſu quem habes extra de diuor. gaudemus. in fine. Itẽ exceptio

Adde ꝙ rõ e, qꝛ loc⁹ aggrauat reꝫ geſtã. l. poſt. §. ff. de iniur. ⁊ l. aut fa cta. §. loc⁹. ff. de pe.

Sub. nete: ſtes ſubornati vl' deant. ſm̃ L. Teſtis an debeat ponere de die.

Spoliatus eſt ſẽper reſtituend⁹ regulariter.

Spoliato i m̃tis caſib⁹ denegat reſtitutio